XL. évfolyam. Budapest, 1930 április 13. 30. (3481.) szám.

KÖZTELEK

KÖZ- ÉS MEZŐGAZDASÁGI LAP.

AZ ORSZÁGOS MAGYAR GAZDASÁGI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Megjelenik hetenkint kétszer: csütörtökön és vasárnap.

OMGE évi tagsági díj:

Földbirtokosok, bérlők és uradalmak	200 holdig	15	pengő
	500 „	30	„
	1000 „	60	„
	2000 „	90	„
	3000 „	120	„
	ezen felül	150	„
Részvénytársaságok, szövetkezetek, vállalatok		90	P
Egyéb tagok részére évi tagdíj		10	„

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület tulajdona.

Az egyesületi tanács felügyelete alatt.

A szerkesztésért és kiadásért felelős:
Buday Barna főszerkesztő.

Szerkesztő: **Rothmeyer Imre.**

Szerkesztőség: **Budapest, IX., Köztelek-u. 8.** Telefon: Aut. 866—01.
Kiadóhivatal: **Budapest, IX., Üllői-út 25.** Telefon: Aut. 899—32.

Előfizetési árak:
a M. kir. földmüvelésügyi miniszterium által időnkint kiadott „Rádiós gazdasági előadások" cimü füzettel együtt

OMGE-tagoknak:		Előfizetőknek:	
Negyed évre	6 pengő	Negyed évre	10 pengő
Fél évre	11 „	Fél évre	18 „
Egész évre	20 „	Egész évre	32 „

Romániába:		Jugoszláviába:	
Negyed évre	360 lei	Negyed évre	120 dinár
Fél évre	660 „	Fél évre	220 „
Egész évre	1200 „	Egész évre	400 „

Előfizetéseket Romániából kizárólagos képviselőnk: **Hegedüs hirlapiroda, Oradea-Mare** (Nagyvárad) vesz fel.

Előfizetést elfogad bármely jugoszláviai hirlapiroda és könyvkereskedés.

TARTALOM:

A földmüvelésügyi tárca költségvetése.
A mezőgazdasági szakoktatás a költségvetésben. (*Tóth Jenő dr.*)
A miniszter és a pékek. (*R. K. dr.*)
Sablonok a tavaszi mezei munkáknál. (*Gaszner József.*)
A háziállatok ivartalanitásának gazdasági jelentősége. (*Láng János.*)
Mezőgazdasági kisüzemek gépesitése. (*Fáy Andor.*)
Kereskedelmi fácánfarm Magyarországon. (*Rege Károly dr.*)
Könyvismertetés.
A gazdaközönség köréből. (*Volt-e fagykár 1929-ben? — Ti.*)
Az országos mezőgazdasági kiállitás ismertetése. III.
A vetőmag-, termény- és dohánykiállitás. (*Fabricius Endre.*)
A gazdasági egyesületek, az Országos Mezőgazdasági Kamara, az állattenyésztő szervezetek, szövetkezeti központok és a mezőgazdasági exportintézet kiállitása. (*Herodek Sándor dr.*)
A halászati kiállitás. (*Fischer Frigyes.*)
A házlipari kiállitás. (*Suhayda Tibor.*)
Az élelmiszerkiállitás. (*Rédly Gyula.*)
A gépkiállitás. (*Rothmeyer Imre.*)
A gazdasági szakoktatási tanszemélyzet látogatása a nagytétényi hizlalótelepen. (*Bartossik Béla.*)
Mezőgazdasági kivitelünk várható alakulása. (*Cs. Ö.*)
Eladhatatlan a magyar burgonya és 18 pengő az osztrák burgonya ára. (*Molnári Tamás.*)
Vegyes közlemények.
Tőzsde, kereskedelem.
Szerkesztői üzenetek.
Melléklet: *Rádiós gazdasági előadások III. évfolyam B. sorozat 12. számu füzete.* (*Hogy boldogulhat a kisgazda? — Glaser Géza.*)

Egyről-másról.

A földmüvelésügyi tárca költségvetése.

A földmüvelésügyi tárca 1930/31. évi költségelőirányzata *36.606,300* pengő. Ez az összeg kereken 1·7 millió pengővel kevesebb az 1929/30. évre költségvetésileg megállapitott összegnél. Szembeszökő jelenség, hogy a gazdasági válság legnyomasztóbb idejében célszerünek tartották az agrártárca dotációját csökkenteni. A tárcára kényszeritett takarékosság különösen a mezőgazdasági szakoktatás rovására történt, mert ettől, mint következő cikkünkben rámutatunk, több mint 900 ezer pengőt vontak el.

Egyébiránt a földmüvelésügyi tárca kiadásainak és bevételeinek sommázata a következő:

Kiadás:	1930/31. évi előirányzat: Rendes kiadások	Rendkivüli kiadások: átmeneti kiadások	Rendkivüli kiadások: beruházások	Együtt	1930/31. évre több, vagy kevesebb	Rendes bevételek együtt
	pengő					pengő
Központi igazgatás	2.240,290	—	—	2.240,290	— 113,490	6,000
Államerdészet	2.138,170	8,000	310,000	2.456,170	— 251,920	201,000
Gazdasági felügyelőségek, állattenyésztés és tejgazdaság	2.729,740	408,000	290,000	3.427,740	+ 157,020	666,540
Állami lótenyészintézetek	4.163,070	150,000	—	4.313,070	— 211,090	751,000
Állategészségügy	1.917,610	—	—	1.917,610	— 115,820	507,000
Gazdasági szakoktatás	2.693,640	34,000	40,000	2.767,640	— 903,450	781,500
Vizügyi szolgálat	2.134,280	299,000	3.586,000	6.019,280	— 380,680	474,000
Kertészet és kisebb gazdasági ágak	688,950	27,000	15,000	730,950	— 184,640	93,630
Szőlészet és borászat	1.014,010	110,000	198,000	1.322,010	+ 20,680	538,000
Mezőgazdasági tudományos és kisérletügyi intézmények	2.500,230	120,000	60,000	2.680,230	— 90,860	954,330
Földbirtokrendezési szolgálat és gazdasági müszaki hivatal	246,060	10,100	—	256,160	— 108,250	137,000
Mező- és közgazdaság különböző ágai	1.075,360	510,000	330,000	1.915,360	+ 262,960	31,000
Gazdasági munkaügyi igazgatás	489,500	2,000	150,000	641,500	— 8,630	—
Nyugellátások	5.918,290	—	—	5.918,290	+ 220,470	—
	29.949,200	*1.678,100*	*4.979,000*	*36.606,300*	*— 1.707,700*	*5.141,000*

Megállapithatjuk a sommázatból, hogy a jövő és az előző évi költségvetés tételei között lényeges eltérések nincsenek; mindössze az történt, hogy a jövő évi előirányzat valami 3·7%-kal apadt. Megtörtént tehát a lefaragása a tárca különben is szüken mért kiadásainak, noha ez ellen az ország józan gazdasági érdeke tiltakozott.

Jellemző arra a mostoha elbánásra, amelyben a földmüvelésügyi tárca részesül, az, hogy a tárca kvótája feltünően romlott. Az utolsó békeévben (1913/14) a földmüvelésügyi tárca költségvetése 102 millió aranykorona volt, az állami költségvetésnek mintegy huszonketted része. A most előirányzott 36 millió pengő az állami költségvetés összes kiadásainak csak mintegy harmincnyolcad részét teszi. Részesedése 4·5%-ról 2·6%-ra csökkent.

Össze szoktuk hasonlitani az agrártárcát a kultusztárcával, mert noha ez utóbbi szélesebb kört szolgál, kétségtelen tény, hogy a békeidőkben a két tárca költségvetése körülbelül egyensulyban volt. A legutolsó békeévben már lényegesen javult a kultusztárca dotációja, akkor 102 millió korona volt a földmüvelésügyi, 137 millió korona pedig a kultusztárca költségvetése, az utóbbi tehát mintegy 30%-kal volt több. Most a kultusztárca költségvetése 142·6 millió pengő, azaz mintegy négyszerese az agrártárca költségvetésének. Ez olyan nagy eltolódás, amilyennel — merjük állitani — semmiféle más állam költségvetésében nem találkozunk, pedig Magyarország a háborut követő területveszteség folytán még jellegzetesebb agrárállammá vált, mint addig volt.

A kultuszminiszter ur nagy megbotránkozással szokta fogadni a két tárca párhuzamba vonását és azt iratja ilyenkor, hogy csak kulturálatlanságunk és tudatlanságunk nem ismeri fel a kultusztárca jelentőségét. Pedig mi tisztelettel emlékezünk meg a kultuszminiszter ur alkotó munkásságáról, csak azon akadunk fenn, hogy mig a kultura felső emeletein a kultuszminiszter ur pompás, olykor talán mellőzhető berendezéseket létesit, azalatt a földszinten az agrárkultura intézményei fejlődésük, sőt még müködésük elemi feltételeit is nélkülözni kénytelenek, a nép gazdasági oktatásának ügye pedig megfeneklik. Szükmarkuan támogatott szakoktatásügyi és kisérleti intézményeink mostoha helyzete köztudomásu. Ne méltóztassék tehát a kultuszminiszter urat támogató tollaknak bennünket vadembereknek minősiteni azért, hogy a mezőgazdasági haladást szolgáló intézményeinket fejleszteni akarjuk és erre irányuló igyekezetünkben a kultuszminiszter ur sikereire és részesedésének kedvezőbb arányaira hivatkozunk. Hogy az osztó igazság ellen bizonyos megokoltsággal tehetünk szót, erre vonatkozóan az osztrák példát idézzük, ahol a földmüvelésügyi tárca költségvetése 38·7 millió, a kultusztárcáé pedig 73·4 millió, (mindkettő a nyugdijak nélkül), Ausztriában tehát, noha ez nem kifejezetten agrárállam, a kultusztárca nem egészen kétszerese a földmüvelésügyi tárca költségvetésének. Engedjük meg, hogy nálunk a kultusztárca az osztrák kultusztárca költségvetésének majdnem kétszeresével nincs tuldotálva, de hát akkor azt legalább is el kell ismernünk, hogy a mi földmüvelésügyi tárcánk nem élvezi azt az áldozatkészséget, ami az összehasonlitás szerint is, de fokozott jelentőségéhez képest annál inkább megilletné.

Lesz alkalmunk még a földmüvelésügyi költség-

Rézgálic
Raffia
Rézkénpor
Urániazöld

már most leköthető későbbi szállitásra a mai olcsó árakon a
Magyar MEZŐGAZDÁK Szövetkezeténél,
Budapest, V., Alkotmány-utca 29. szám

vetésre visszatérni. Egyelőre csak egy észrevételre szoritkozunk. A tárca bizottsági tárgyalása során ismételten kifogást tettek az ellen, hogy a földmüvelésügyi miniszter különböző akciókra forgácsolta el az erejét, amelyekkel aztán nem érte el a kellő hatást. Azért a birálók általában helytelenitik ezeket a külön segitő akciókat és a rendelkezésre álló anyagi erők tervszerü, együttes felhasználását kivánják, mert csak ezen a módon lehet elérni a mezőgazdaság egyetemére kiható sikereket. Sürgetik tehát a termelés és az értékesités egész gépezetét megmozgató gazdasági programot.

El kell ismerni a birálat jogosultságát, különösen az utólagos bölcsesség szemüvegén át. Igazság szerint azonban azt sem tagadhatjuk, hogy azokat a bizonyos esetenkinti akciókat a fagykár orvoslásától kezdve egészen a traktorakcióig maga az érdekelt közönség követelte és ha elmaradtak volna a földmüvelésügyi miniszter által kieszközölt és sürgősen szükséges kisebb kölcsönsegedelmek a nagyobb és általános hatásu kölcsön rendelkezésre állitásáig, akkor nem kevesebb vehemenciával azért vonták volna a minisztert felelősségre, hogy elmulasztotta a kellő időben való beavatkozást és ezzel elmérgesitette a bajokat. Ne tessék tehát elfelejteni, hogy a meglepetésszerüen jelentkező bajok orvoslása és a gazdasági élet időszaki szükségleteihez való gyors alkalmazkodás is a földmüvelésügyi kormányzat kötelességei közé tartozik és azért, mert annak idején, amikor riadót adtunk, készséggel nyujtotta az első segélyt, nem volna méltányos korholnunk azért, hogy a későbbi fordulatokhoz mérten nem mindig célszerüen cselekedett. Több akcióját a földmüvelésügyi miniszternek annak idején mi is elismeréssel fogadtuk és rossz etikával mérnénk, ha most leszólnánk azt, amit annak idején hasznosnak és szükségesnek tartottunk.

A mezőgazdasági szakoktatás a költségvetésben.

A 100 holdon aluli birtokosok termésátlagai a szemes terményeknél holdankint 1—2 métermázsával visszamaradnak a 100 holdon felüli birtokosok termésátlagaihoz képest, aminek okát sokan kizárólag annak tulajdonitják, hogy nincs kellő szakképzettségük. Kétségtelenül ez a fő ok, de nem hanyagolhatjuk el azt a másik okot sem, hogy különösen azoknak, akik a földbirtokreform utján jutottak földhöz, nincs pénzük a szükséges állatok, esetleg gépek, a jó vetőmag, esetleg mütrágya beszerzéséhez. Ez is fontos ok, de mégis csak döntő sulyu a szakképzettség hiánya.

A mezőgazdasági termelés egész vonalán, de különösen a kisbirtokosok körében, akiknek kezén van a szántóföldnek majdnem két harmada, sorsdöntő fontosságu a mezőgazdasági szakismereteknek elterjesztése.

Ez képesiti a gazdát arra, hogy a hagyományos gazdálkodási módokkal szakitva, megismerje és alkalmazza az ujitásokat, gondot forditson a jó vetőmagra, annak csávázására, az állatok helyes kiválasztására és tartására, esetleg gépek és mütrágya beszerzésére.

A mezőgazdasági szakoktatás hatályossá tétele és fejlesztése minden agrárprogramnak sarkalatos tétele. Annál meglepőbb ezzel szemben, hogy a földmüvelésügyi tárca 1930/31. évi költségvetési előirányzatában a mezőgazdasági szakoktatás cimnél az előbbi évihez képest 933,450 pengővel kevesebb van felvéve, ami az 1929/30. évben megszavazott 3.671,090 pengő 25%-a.

Ennek az összegnek helyes taglalása céljából tudnunk kell, hogy a rendes kiadásoknál 92,130 P (4%) a visszaesés, az átmeneti kiadásoknál 101,320 P-vel, mig a beruházásoknál 710,000 P-vel kisebb az előirányzat. Ez annyit jelent, hogy a szakoktatás jelenlegi keretei meg lettek szükitve, a további fejlesztésre pedig semmi sincs felvéve.

Nem akarom felsorakoztatni azokat az intézményeket és célokat, amelyeknek állami pénzből való támogatása egyáltalában nem fontos és sürgős: a gazdatársadalom ezirányban már ugy is eléggé tájékozott, de hogy éppen a mezőgazdasági szakoktatásnál kellett a sokat emlegetett 5%-ot messze tulhaladó ilyen nagy mértékü levonást eszközölni, amely esetleg más kevésbbé produktiv célok táplálására szolgál — ezt nem lehet megokoltnak elfogadni. A felsőfoku gazdasági oktatást a három gazdasági akadémia kitünően ellátja s a magam részéről nem tartom aggasztónak, hogy a hallgatók száma a háboru utáni felduzzasztott létszámhoz képest csökkent. Legalább nem lesz sok olyan okleveles gazda, aki nem tud állást kapni.

Igen nagy hiányok vannak azonban az alsó fokon, a kisgazdák fiainak kiképzésében.

Az elemi ismereteket a népoktatás adja meg, szükség van azonban arra, hogy a gazdaifjak, hogy ugy mondjam, a mezőgazdaság technikáját elsajátitsák.

E célra szolgálnak a földmüvesiskolák (11), ahova azonban sajnos, a gazdák nem szivesen adják be fiaikat, mert két éven keresztül nem nélkülözhetik azoknak munkaerejét. Annál inkább beváltak a téli iskolák és téli tanfolyamok, ahol csak a téli hónapokban folyik a tanitás, az év többi szakában pedig a tanuló kint lehet a gazdaságban, ahol a tanfolyamvezető a nyár folyamán egyszer-kétszer meglátogatja és tanácsokkal látja el.

Ilyen téli iskolának vagy tanfolyamnak minden járásban, 154 járásban kellene lenni. Működik ez idő szerint 8 állami téli iskola, továbbá az államilag támogatott pápateszéri téli iskola és örkényi vitézi kisgazdaképző iskola.

A téli folyamán tartottak gazdasági felügyelők 25 helyen, egyéb szakerők pedig 3 helyen rendszeres téli tanfolyamot. Hozzá számitva ezekhez a mezőgazdasági kamarák által fentartott téli iskolákat és a földmüves iskolákat, legfeljebb 50 helyen volt téli oktatás, tehát még mindig csak az összes járások egy harmadában.

Hogy mennyire vissza volt maradva a mezőgazdasági szakoktatás az ipari oktatáshoz képest, ezt igazolják az 1927/28. tanévről rendelkezésre álló adatok:

	Iskolák	Tanerők	Tanulók
		száma	
Iparostanonc iskola	475	3358	72,311
Ipari szakiskolák	39	512	4759
Együtt:	514	3870	77,070
Mezőgazdasági szakiskolák	59	359	1990
Önálló (szaktanitós) gazdasági népiskolák	47	148	15,180
Együtt:	106	507	17,170

A mezőgazdasági szakiskolák közé fel vannak véve természetesen nemcsak a földmüvesiskolák, hanem a tejipari, szőlészeti, erdészeti és kertészeti szakiskolák is. E mellett az önálló gazdasági népiskolákban adott képzés nem olyan tökéletes, mint az egyéb szakiskoláké, mert az emlitett iskolákba a gyermekek 12—14 éves korukban kerülnek, már pedig a gazdasági oktatás s különösen annak gyakorlati része inkább felnőtt egyéneknél sikeres.

Az alig felserdült gyermek nem bir sem fogékonysággal sem testi erővel ahhoz, hogy a gazdasági ismereteket elsajátitsa és meg is tartsa, hogy a gazdasági munkában is részt vegyen s a szükséges, néha igen nehéz kézfogásokat (pld. eke beállitása, befogás) elvégezze.

A téli iskolák és téli tanfolyamok igen szép eredményeket értek el, a vármegyék és városok vezetői mindent elkövetnek azok létrehozása és fenntartása érdekében, a gazdaifjuság tömegesen jelentkezik és szorgalmasan tanul.

Ezeket a tanfolyamokat fenntartani és szaporitani kell, megszüntetésük vagy számuknak apasztása káros lenne mezőgazdasági fejlődésünkre s az ország termelési rendjére.

A mezőgazdasági szakoktatásra szánt hitel megnyirbálása arra hagy következtetni, hogy e téren nem haladásra, hanem visszaesésre lehetünk elkészülve.

Miután azonban a földmüvelésügyi miniszter a bizottsági tárgyalás során már kijelentette, hogy a téli oktatást fenntartani kivánja, biznunk kell abban, hogy a pénzügyi nehézségeket legyőzve, az e célra szükséges hiteleket is biztositani fogja.

(Tóth Jenő dr.)

A miniszter és a pékek.

A legutóbbi napokban a sütőipari érdekeltségek testületileg keresték fel a kereskedelemügyi minisztert és arra kérték, hogy tiltsa el a termelőket attól, hogy buzájukat kenyér alakban is árulhassák. A békevilágban szokásos dolog volt a termelők kenyérvásárja. Igy például sokan emlékezhetünk arra, hogy Bánffyhunyadtól egészen Kolozsvárig sütötték nemcsak a jó kenyeret, hanem a kellemes nyolcasalaku édes cipókat is mind háziiparszerüen odahaza a termelők és vitték fel hetenkint többször Kolozsvárra a vásárra. A pékeknek eszükbe se jutott, hogy ezért szót emeljenek. A mai beteges gazdasági életet jellemzi, hogy azért a természetes jogáért a termelőnek, hogy buzáját feldolgozott alakban értékesithesse, sérelemként hánytorgathatják, pedig hát a fogyasztót sem köthetjük guzsba, hogy akkor, amidőn egyes vidékek termelői elsőrendü kenyeret szolgáltatnak, a fogyasztókat ettől a háziipartól teljesen elüssük. Fel lehetne még hozni régi példaként a soroksári kenyérvásárt, illetve a soroksári kenyérnek elsőrangu renoméját és keresettségét ugy a budapesti piacon, mint az egész országban. Nagyon elmésen és talpraesetten jegyezte meg a kereskedelemügyi miniszter, hogy „mi lesz akkor, ha a kisgazdák milliói jönnek ide és ne kivánják azt, hogy a szerencsétlen kisemberek ne tudják értékesiteni az árujukat".

A kereskedelemügyi miniszter jól értékelte, hogy sokkal kisebb baj a sütőipari érdekeltség panasza, mert a mai gazdasági válságban elsősorban is a termelőt kell megvédenie az államnak, hogy vele együtt a legnagyobb fogyasztó rétegét mentse meg. Nem szabad a hurt addig fesziteni, mig elpattan. Ma minden felelős tényezőnek tudnia kell, hogy csak akkor fog boldogulni az ország, ha a mezőgazdaság fejlődhetik és virágozhatik, de pusztulásra lesz itélve, ha a mezőgazdasági válság tovább mélyül.

Mint a gazdahéten az OMGE üzemi szakosztályában ismertetve lett, Olaszországban 39 P-s buzaár mellett ugyanolyan kenyérárak vannak, mint nálunk 20 P-s buzaár mellett. A hibának tehát mégis csak a feldolgozó érdekeltség számitásaiban kell rejtőznie, mert Olaszországban is boldogulni akarnak a sütőiparosok. Mindenesetre szembeszökő az, hogy egy agrárkiviteli országban fele buzaár mellett ugyanolyan kenyérárakat fizessen a fogyasztó, mint az agrárbehozatali ország fogyasztója kétszer olyan nagy buzaárak mellett. Itt egészségtelen állapottal állunk szemben, amelyet okvetlenül orvosolnunk kell. Nem szabad a termelőt kiuzsorázva, a fogyasztónak mindennapi kenyerét mégis mérhetetlen drágán adni. Ha olcsó a buza, olcsónak kell lennie a kenyérnek is.

Azok a régi mesék, amelyekkel a multakban jöttek elő a feldolgozó érdekeltségek, hogy régebben és drágábban vásárolt áruval dolgoznak, igy nem tudják olcsóbban adni a kenyeret, már mind elavult kifogások; a mindennapi kenyér áralakulása a háboru után a buzaárakhoz viszonyitva arról tanuskodik, hogy itt a kiuzsorázott fél a gazda és a kenyérfogyasztó nagyközönség. Ezeket kell megvédenünk, hogy a közérdeknek igazságot szolgáltassunk.

(R. K. dr.)

NÖVÉNYTERMESZTÉS ÉS TRÁGYÁZÁS.

Rovatvezető: Gyárfás József.

Sablonok a tavaszi mezei munkáknál.

Sajnos, még egyébként jól kezelt gazdaságokban is láthatunk egyes gazdasági munkákat sablonosan végezni, amelyek nem minden esetben hasznothozók, hanem néha károsak is, vagy legalább is feleslegesek.

Igy egyik helyen az őszi vetéseket tavasszal évről-évre mindig megfogasolják, bármilyen laza is a föld és bármilyen sok buzát tép is ki a fogas, azt a jelszót hangoztatván, hogy a fogasoló gazda ne nézzen hátra; másutt pedig évről-évre lehengerezik mind az őszi vetést. Amint azt *Gyárfás* József könyvéből, a

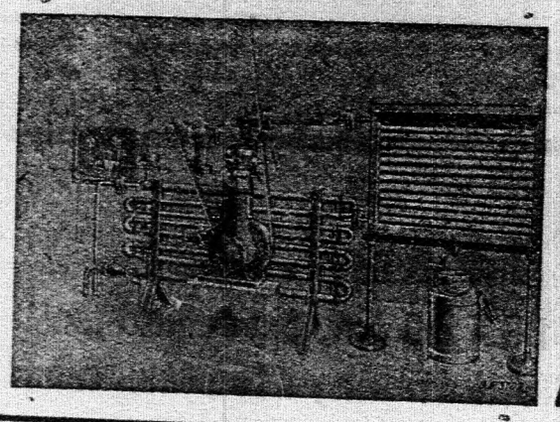

Jéghideg tej, jég nélkül!
Legmodernebb rendszerü
HŰTŐTELEPEK
motorikus meghajtásra, vagy szén- és fatüzelésre, egész- és félautomatikus hűtőautomaták stb., stb., továbbá mindenfajta tejgazdasági gép és eszköz állandó raktárról azonnal kapható.
Kérjen az Ön viszonyainak megfelelő hűtőtelepről kötelezettség nélküli ajánlatot, vagy költségmentes mérnöki kiküldetést.
ALFA SEPARATOR R.-T., BUDAPEST Gyár és iroda: I., Csurgói-ut 15/a Városi üzlet: IX., Ráday-utca 12.

„*Magyar dry-farming*"-ból is tudjuk, a fogasolás a növény tenyészidejét meghosszabbitja, az érést késlelteti és korán beálló nyári forróság esetén a szem megszorulását okozhatja. Ezért a fogasolásnak csak akkor van helye, ha az őszivel bevetett föld a tél folyamán tulságosan összetömődött, vagy ha sok a vetés közt a tavasszal kelő apró gyom, amelyet a fogassal könnyen kiirthatunk. A hengerről viszont tudjuk, hogy a hajcsövesség helyreállitása által a talaj kiszáradását elősegiti, amiért is alkalmazása csak abban az esetben megokolt, ha ugy mint az idén, sok helyütt a télutói éjjeli fagyok és nappali olvadások következtében a föld felszine tulságosan meglazult és a növények felfagytak. Nem azért irom ezeket, hogy a mások által már megállapitott igazságokat ismételjem, bár semmi esetre sem árt a gazdaközönséget erre minden tavasszal figyelmeztetni, hanem, hogy kiméljem, hogy amennyiben a fent emlitett esetek egyike sem forog fenn, akkor hagyjuk az őszi vetést békességben. Az állatok a földet és a növényzetet megtapossák, a fogas és a henger a növényeket többé-kevésbbé megsérti és ezáltal kárt okoznak. Ehhez járul még a hengerezés és fogasolás költsége, amelynek megtakaritása a mai nehéz gazdasági helyzetben nem utolsó sorban jön tekintetbe.

Hasonló az eset a rétek tavaszi fogasolásánál is. Egyik helyen feketére fogasolják a rétet, másutt pedig olyan kemény réten jár a fogas, hogy még a nyomát sem látni meg. Én még terméstöbbletet csupán fogasolás következtében nem tapasztaltam. A rétek termésfokozásának sokkal megfelelőbb módjának tartom a rétek okszerü trágyázását és ha meszezésre szorulnak, azok meszezését. Hordassunk legalább télen felhigitott trágyalevet a rétre. Amennyiben pedig rétünk nagyon silány, törjük fel és gyepesitsük be ujra.

Sok kárt okozott már a cukorrépának száraz viszonyok közt sablonosan alkalmazott sekély vetése is. A háboru előtti időben gyakran hallottam azt a jelszót, hogy a cukorrépát olyan sekélyen kell vetni, hogy a harangszót meghallja és szigoruan ragaszkodtak a 1½ cm mélységhez. Az eredmény az volt, hogy minél pontosabban hajtotta valaki végre a sablont, annál egyenetlenebbül kelt ki a répája.

A cukorrépát, legalább is a mi alföldi talajainkon, nem szabad porba vetni, hanem olyan mélyre, hogy a mag nedves földben feküdjön. Az 1½ cm-re bevetett répaföldet hiába hengerezzük meg bármilyen nehéz hengerrel, a talaj felszine 1½ cm-re olyan gyorsan kiszárad, hogy igen sok mag a csirázáshoz szükséges nedvesség hiányában nem bir kikelni. Ezért én a cukorrépavetésnél a vetőgép előtt hengert nem alkalmazok, hanem a fogassal, esetleg tárcsával és fogassal előkészitett répaföldet padlódeszka simitóval elsimittatom és az igy elkészitett földbe vetem a cukorrépamagot könnyebb sulyokkal felszerelt géppel körülbelül olyan mélyen, mint az árpát, vagyis körülbelül 4 cm-re és a gép után a földet könnyebb hengerrel lehengereztetem. A padlódeszka simitó egyrészt a talajt egyengeti, másrészt lehetővé teszi a vetőgép pontos vezetését, mivel a keréknyom a sima földön jól meglátszik. A hengerre szükségesnek tartom megjegyezni, hogy nehéz hengert alkalmazni nem szabad, mivel a tulságosan összetömött földben a csirázáshoz szükséges levegő nem jutna a mélyebben levő répamaghoz.

Ami a répa sortávolságát illeti a jelenleg legtöbb helyen használatos 16 hüvelyk sortávolság rendes viszonyok között megfelelő, mivel a répa megmunkálása a termés csökkenése nélkül a területegységen levő kevesebb répasor miatt olcsóbba kerül, mint kisebb sortávolság esetén. Azonban olyan helyeken, ahol a cercospora évről-évre jelentékeny kárt szokott okozni, érdemes kisebb, például a régebben szokásos 14 hüvelyk sortávolsággal kisérleteket végezni. Ugyanis a cercospora a répa levélzetét csak julius végére, augusztus elejére rongálja meg ugy, hogy az asszimiláció jelentékenyen csökken és a répa fejlődése megáll. Már pedig a kisebb sortávolságnál a táblán több répaegyed van, amely kb. augusztus elejéig fejlődni bir ugy, hogy mire a répa növekedésében megáll, nagyobb tömeg áll már rendelkezésre, mint a nagyobb sortávolságra vetett répánál.

Ha már ennyire belemélyedtem a cukorrépa müvelésének taglalásába, legyen szabad még a répasoroknak az egyelést megelőző átvágását megemlitenem, amit szintén ritkán látni, pedig az egyelést jelentékenyen olcsóbbá teszi. Különösen olyan években van nagy jelentősége, mint az elmult 1929. év volt, amikor tavaszi esők miatt a répa rohamosan nő és az egyelés szorit. Az átvágás alkalmával meghagyott 4—5 cm széles répacsomócskák erősebben fejlődnek az át nem vágottnál addig is, amig a kézzel való kiegyelésben sorra kerülnek és emellett az átvágás munkáját is felszámitva kat. holdankint körülbelül négy munkással kevesebb kell az egyeléshez, mint az át nem vágott cukorrépánál. Az átvágás lapos cukorrépakapával könnyen végezhető, amennyiben az ilyen kapa szélessége hozzáadva a meghagyott répacsomócska 4—5 cm-es szélességét, kiteszi a cukorrépa 21 cm szokásos egyelési távolát. Az átvágásnak az az előnye is megvan, hogy előbb végezhető az egyelésnél és a kivágott répák jobban elszáradnak, mire a fogatos kapálásra sor kerül és nem akadályozzák a nevezett kapák müködését. A termés 1929. évben nagyobb volt az átvágott, mint a vele egyidőben egyelt át nem vágott répában.

Soha se induljunk sablonok és jelszavak után, hanem mindig a körülmények mérlegelésére alapitsuk intézkedéseinket és ne feledjük el, hogy a mezőgazdaságot, mint alkalmazott természettudományt csak a megfigyelés és a kisérlet viszi előbbre.*)

Jánoshida. *Gaszner József*
urad. intéző.

ÁLLATEGÉSZSÉGÜGY ÉS GYÓGYÁSZAT.

Rovatvezető: Hutyra Ferenc dr.

A háziállatok ivartalanitásának gazdasági jelentősége.

Állatorvosi gyakorlatom közben sokszor tapasztaltam, hogy a gazdasági érdekeket és előnyöket biztositó ivartalanitás (herélés és miskárolás), annak célszerüsége, valamint alkalmazásának módja egyes gazdák előtt alig vagy egyáltalán nem ismert müvelet, ezért azt az alábbiakban röviden ismertetni óhajtom.

1. *Herélés.* A herélés (castratio) a himivaru állatokat nemzőképességüktől fosztja meg. A herélt állat ezáltal gazdasági célokra hasznavehetőbbé lesz és a jövedelmezőség révén előnyöket és hasznot biztosit. Ilyen egyebek között az is, hogy egyes állatoknál (kecske, sertés) az emberi fogyasztásra szánt hus a herélés folytán elveszti kellemetlen ivari szagát és izét s ezzel értékesebbé válik. Néha gyógyitás szempontjából is herélünk, ha a herék valamilyen megbetegedése az állat használhatóságát csökkenti, vagy esetleg életét is veszélyezteti, pl. külső sérülés utáni szeptikus heregyulladás vagy sérv esetén. Gazdasági nézőpontból a herélés a könnyebb használhatóság, jobb erőkifejtés, valamint hizodalmasabbá tétel céljából történik.

Fiatal korban herélt állatok a növekedés folyamán a him és nőstény állat közötti átmeneti alakot vesznek fel ugy, hogy az ilyen állat sem nem tehén, sem nem bika, vagy sem nem mén, sem nem kanca. A másodlagos ivari jelleg ugyanis nem jut kifejezésre. A herélt állatoknál a csöves csontok végei, amelyek a növekedést eszközlik és a koponyacsontok varratai később csontosodnak el. A növekedés ilyen állatoknál tovább tart, tehát magasabbak, mint az ugyanahhoz a fajhoz tartozó him egyedek. A lábak hosszabbra nőnek, a medencerész széles, a fej alakja is megváltozik. A bőr vékonyabb, a szőr finomabb, az izomzat gyöngébben fejlett, ami különösen feltünő a nyak és tarkó izmain. Szarvasmarháknál a szarvak hosszura nőnek, vékonyak és hajlottak lesznek. Az agyarfogak fejlődése abbamarad. Némely állatfajnál a hang is megváltozik, magasabb lesz a gégefő kisebbedése folytán. Az anyagcsere renyhébb, a vérmérséklet nyugodt, az állat szelidebb.

Az emlitett átmeneti alak annál közelebb áll a himhez, minél későbbi korban történt a herélés. A későbbi korban az eltérések már nem mutatkoznak olyan feltünően. Az idősebb korban herélt állatok izomzata fejlett, vérmérsékletük kevésbbé nyugodt, még későbbi korban pedig legfeljebb csak a szilajság megtörésében mutatkozik az eredmény.

Az emlitett változásokra való tekintettel a hizlalásra szánt állatoknál a herélés minél korábban, leginkább a szopós korban ajánlatos. Igy tudunk nagyobb testü és sulyu állatokat produkálni, mert a vérmérséklet renyhesége folytán az állatok hizásra hajlamosabbak, felhizva husuk zsirdusabb és izletesebb.

Az igás állatok előállitásánál ellenben arra kell törekedni, hogy a herélést később, de mégis a tenyészérettség elérése előtt hajtsuk végre, amikor is erősebb csontozatu, fejlettebb izomzatu, élénkebb vérmérsékletü, kevésbbé lomha állatok fejlődésére számithatunk, amely jó tulajdonságok az igázhatás szempontjából értékesek.

Lovaknál a tul korai herélés nem kivánatos, bár ilyenkor veszélytelenebb a mütét. Igázhatás szempontjából és jobb testalkat elérése céljából a herélést a 2—3 éves korban tartom helyesnek, mikor is a nyak- és mellkasizmok fejlettek, a csontozat szilárd. Ilyenkor az állat magassága arányos a test többi részeivel. A nyak-, illetve fejtartás tetszetős. Az ilyen állat vérmérséklete élénk. Kereskedelmi szempontból ezidőszerint főleg az ilyen lovak keresettek és kedveltségüknél fogva a vásárokon azokat a kereskedők tömegesen veszik körül.

A herélés kellő elővigyázat mellett az évnek bármely időszakában véghezvihető. A nagy nyári melegben azonban lehetőleg mégse heréltessünk, mert ilyenkor a nyitott sebet könnyen megfertőzik a nagyobb számban röpködő legyek és a por. A lovakat leginkább tavasszal és ősszel vetik alá a mütétnek. Az őszi herélésnek hátránya, hogy a változó időjárás folytán a herélési sebek nehezebben gyógyulnak és az amugy is legyengült lovak meghülésnek vannak kitéve.

Legelőnyösebb a tavaszi herélés. Ilyenkor a herélés által okozott seb legkevésbbé van fertőzésnek kitéve, könnyen gyógyul, az állat továbbá kevésbbé van kitéve meghülésnek. A tavaszi herélés némi akadályának csupán az látszik, hogy ezidőtájban van a sürgős mezei munka, különösen ha hosszu tél után — miként az elmult esztendőben — hirtelen kitavaszodik. Ilyenkor sok gazda attól való félelmében, hogy a herélés miatt lovait huzamosabb ideig nem használhatja munkára, a herélést őszre hagyja, avagy lovait eladja heréletlenül, mivel a nyár folyamán már nem akarja azokat a mütétnek alávetni.

Hogy az állatok huzamosabb ideig ki ne legyenek vonva a munkából, legelőnyösebb az amerikai fogóval (emaszkulátorral) való heréltetés, amely eljárásnál a fertőzés esélyei kevesbednek, kevésbbé duzzad meg a seb és hamarább gyógyul. A herélés után 3—4 nap mulva az állatok megfelelő körülmények között már mérsékelt munkára foghatók. Ennek az amerikai fogónak, vagy mint sok helyen egyszerüen nevezik, „gép"-nek, rovátkolt részei az ondózsinórt, illetve ennek az állat testével összefüggésben maradó részét rövid 1—2 percig összezuzván, az ondózsinórban levő

*) Rovatvezetőnk megjegyzéseit e tanulságos cikkre legközelebbi, husvéti számunkban hozzuk. *Szerkesztőség.*

Monori Nagy
MAGYAR MAGTENYÉSZTÉSI RT.
KÖZPONTJA: BUDAPEST, IV., SZÉP-U. 1.
MONORI MAGKERESKEDÉSE: BUDAPEST, IV., KOSSUTH L.-UTCA 3.
TAVASZI KÉPES FŐÁRJEGYZÉKÜNK MEGJELENT. GAZDÁKNAK KÜLÖN NAGYBANI ARAJANLAT!
vezet!

vérereket elzárják. Az állat ennél a herélési módnál kevesebb fájdalmat érez, mint csiptetővel herélés esetén, amely esetben 24—48 óráig is ott maradnak a csiptetők az ondózsinóron. Az e: idő alatt előálló duzzanat a csiptetőket megfeszíti s az állatok fájdalmukban erősen kiizzadnak, nem mernek sokszor még a csiptető levétele után több nap mulva sem lefeküdni, ennek következtében pedig sokszor elgyengülnek és hajlamosak különböző megbetegedésekre.

2. *Miskárolás.* Nőivaru háziállatok ivartalanitása (ovariotomia, petefészekirtás) abban áll, hogy az állatok nemi mirigyeit, a petefészkeket eltávolitjuk, aminek folytán nemcsak a petetermelés s ezzel a fogamzás lehetősége szünik meg, de elmarad az állatok nemi nyugtalankodása is, viszont a mütét következtében a már vemhes állatok elvetélnek.

Szarvasmarháknál a petefészek kiirtása után a következő elváltozások jönnek létre: az üszők nagyobbra nőnek, de testben rövidebbek lesznek, a fej is rövid lesz, a szarvak vastagabbak, hosszabbak és hátrafelé hajlók lesznek. A lábak a törzshöz viszonyitva jobban kifejlődnek, a mar magasabb, a hát és ágyék jobb kötésü, a far csapott, egyszóval ökörhöz hasonló állatok fejlődnek.

Tejelő teheneknél az ivartalanitás célja egyenletes tejelés és a tejelési időszak meghosszabbitásának biztositása. A mütét különösen azokban a gazdaságokban bir fontossággal, amelyek nagyobb városokhoz közel fekszenek és a lefejő rendszer jövedelmezőségénél fogva a tejet legelőnyösebben értékesithetik. Célszerü volna az ilyen célból ivartalanitott tehenekre vonatkozó adatoknak a jövedelmezőség és célszerüség szempontjából való bővebb ismertetése.

Alkalmazzák a mütétet még azokban az esetekben is, amidőn a tejelés hiánya, származási hiba vagy meg nem felelő fajtajelleg miatt az illető állatot hizlalásra szánják. Az ivartalanitott tehén éppen olyan hizodalmas, mint az ökör. Tehenek ivartalanitása azonban nálunk e célból a ritkaságok közé tartozik.

Kancáknál akkor szükséges a mütét, midőn tulságos csiklandósak és emiatt környezetükre veszedelmesek. Mütét után a megoperált állat legtöbbször nyugodt vérmérsékletü és szelid lesz s munkára könnyebben használható. A kanca alakja a mütét következtében már nem változik meg, mert legtöbbször már teljesen kifejlett állatot szükséges ivartalanitani.

A miskárolt sertések már nem mennek át olyan lényeges alakváltozásokon, mint pl. a szarvasmarhák. A miskárolt sertés ártányhoz hasonló alakot vesz fel, mégis attól kisebb növésében különbözik. Ennek ellenére a miskárolt göbe a tapasztalat szerint hizékonyabb, mint az ugyanolyan fajtáju és koru ártány.

A sertések miskárolásának rendkivüli nagy a gazdasági jelentősége. Uradalmakban és sertéshizlaldákban általánosan el van terjedve s nevezetesen szakszerü hizlalók csak kimiskárolt göbék hizlalásával foglalkoznak. Kisgazdák gazdaságaiban azonban még alig alkalmazzák. Vannak egyes községek, ahol a mütét teljesen ismeretlen.

E téren általában az a szokás, hogy amennyiben a hizlalás tartama alatt valamely sertésen az ivarzás mutatkozik, ugy azt, ha nincs más kan kéznél, a községi kannal bugatják be. Ezután a göbe is, a gazdája is megnyugszik, hiszen a hizlalás további menetét látszólag semmi sem zavarja többé. Amidőn azonban a hentes vagy más vevő az általa vásárolt hizóban levágáskor megtalálja a malacokat, ugy ha simán megy az egyezkedés, 20—25 kg-ot is levonásba hoz, de ha nem sikerül, ugy sokszor perre is sor kerül, amire természetesen a rosszul számitó gazda fizet alaposan rá.

A mütéttől való idegenkedés miatt a süldőkorban hizóba állitott göbéket sem ivartalanittatják minden esetben. A ráfizetés ez esetben is nagy, mert legtöbbször a hizlalási időszak közepén beáll a görgés. Ilyenkor ugyancsak kanhoz viszik a görgő göbét, esetleg levágják vagy olcsó pénzen értékesitik. Az igy származó veszteség is jelentős, de még nagyobb lesz akkor, ha a göbéket minden további beavatkozás nélkül tovább tartják a hizlalásban. Az ivarzás (rühetés, görgés, bugás) ugyanis peteelválasztással jár, amikor is nemcsak a belső mirigyek lesznek bővérüek, de megduzzadnak a péraajkak is, gyakori vizelés, nyugtalan viselkedés áll be. A görgő állatok izgatottak lesznek, ide-oda szaladgálnak, röfögnek, közben figyelve meg-megállnak, majd társaikra ugrálva, azokat állandóan nyugtalanitják. Ha az állat egyedül van egy ólban, ezt majdnem szétszedi. Az állandó nyugtalankodás miatt a táplálékfelvétel csökken. Később a nyugtalanság a többi sertésre, sőt az ártányokra is átterjed. Az egész állomány állandó nyugtalanságban, talpon van. Ez az ivarzás sertéseknél sokszor 2—3, de néha több napig is eltart.

A leirtak következtében nemcsak a görgő sertések, hanem társaik is elfecsérlik a takarmány jó részét és a felvett takarmánymennyiség is nagy részben kárba vesz, minek folytán végeredményben nemhogy sulyban gyarapodás, de igen sok esetben sulyveszteség áll elő. Általánosan elfogadható és sok sertésen tett megfigyelések szerint a több hónapig tartó hizlalás esetén a fiatal kocák 15—20, az öregek 35—40, kivételesen 50 kg-mal nagyobb sulyt érnek el, mint a hasonló koru, fajtáju miskárolatlan sertések. Saját megfigyeléseim szerint 100 kg körüli sertéseknél 20 kg-os, 150—200 kg körüli sertéseknél 40 kg-os sulygyarapodás volt a miskárolás folytán kimutatható a nem miskároltakkal szemben. Igen értékes és hasznosaknak látszó mérési eredmények azok, amelyeket egykoru ártány- és emsesertéseknél észleltem. Ezek szerint 5—10 kg-os sulytöbblet állott elő az emsesertéseknél az ugyanolyan koru és ugyanolyan takarmányozási viszonyok között lévő ártányok sulyával szemben. Emellett husuk zsirdusabb és izletesebb, hizlalásuk tehát előnyösebbnek látszik.

A miskárolás az évnek bármely szakában végrehajtható, mégis a nyári nagy melegben különösen a sebeknek legyektől való megóvása nehéz. Leggyakoribb a tavaszi és őszi miskárolás. Jól fejlett malacok már három hónapos korukban miskárolhatók. Kis gazdák gazdaságában leginkább idősebb kocák kerülnek mütét alá.

A mütét előtt a sertéseket kellően ki kell koplaltatni. Fiatal sertéseknél egy, idősebb és legelőre járó állatoknál két etetést kell a mütétet megelőzően elhagyni. A koplaltatás nemcsak az operációt teszi könnyebben elvégezhetővé, hanem az állatok gyógyulása is könnyebb ilyenkor.

A miskárolásnak nagy gazdasági fontossága lévén, törekedjünk bármely kisgazdaságban is arra, hogy emsesertések ne állittassanak miskárolás nélkül hizóba. A miskárolástól nem kell idegenkedni, mert a kevés kockázatot, amivel a mütét jár, bőven kiegyenlitik az előnyök.

Pécs. *Láng János*
állategészségügyi tanácsos.

GAZDASÁGI GÉPÉSZET.

Rovatvezető: **Kund Ede.**

Mezőgazdasági kisüzemek gépesitése.

A lausannei „Institut International de Mécano-Culture" (A gépmüvelés nemzetközi intézete) a mult év szeptemberében 77 kongresszista részvételével „második nemzetközi gazdasági gépészeti hét" néven több napos értekezletet tartott, elsősorban a mezőgazdasági kisüzemek gépesitésének, illetve motorizálásának beható megvitatására.

Az értekezlet jegyzőkönyvének csatolásával, egy pályázati felhivást küldött szét nevezett intézet, a Nemzetek Szövetségének kötelékébe tartozó államok földmüvelésügyi kormányzatainak, amelyben részletesen ismerteti az 1930. év szeptemberében tartandó ujabb mezőgazdasági gépészeti héttel kapcsolatban elbirálásra kerülő gépészeti tervpályázat tárgyát és feltételeit.

A tervpályázat tárgya: igával nem rendelkező 15 hektár kiterjedésü, azaz 26 kat. holdas gazdaság (müveleti ágak megoszlása: körülbelül 1½ ha természetes és 2 ha mesterséges rét-, illetve takarmánytermő terület, 1 ha zöldséges kert, 3 ha kapás (cukorrépakultura), 7 ha kalászos terület és ½ ha szőlő) az összes eddig igával végzett külső munkák és belső gépmunkák (talajmüvelés, fuvarozás, aratás, cséplés, takarmányelőkészités stb.) végzésére alkalmas teljes gépi felszereléssel látandó el. A feltételezett gazdaság földjei néha alig fél hektár nagyságu darabokban vannak szétszórva.

A pályázók kérésére az intézet a megoldást megkönnyitő részletesebb felvilágositásokat megküldi.

A pályázati munkák előirt nagyságban készitendő tervekből és francia vagy angol nyelven szövegezendő müszaki leirásokból állanak. Bemutatandó egy, a munkateljesitő képességre, munkaköltségre, az egyes munkák hektáronkinti és óránkinti anyagfogyasztására, az energiafogyasztásra, a gépek élettartamára, javitásokra, avulásra, rentabilitásra vonatkozó adatokat tartalmazó táblázat is. Csatolandók továbbá külön pecsét alatt a benyujtó személyi okmányai. A benyujtás határnapja 1930 augusztus 15-e, a pályázatra való jelentkezés, illetve beiratkozás pedig 1930 julius 15-ig történhetik vétives ajánlott levélben. A tervek szabadalmaztatva is benyujthatók és a benyujtó óhajára névtelenül, illetve jelige alatt is kezeltethetők.

Figyelemmel mezőgazdasági gépiparunk fejlettségére és arra, hogy a népek nagy termelési versenyében a gépesités kérdése hovatovább hazánkban is kiterjeszkedik a kisüzemek berendezésére, kivánatos volna a lausannei értekezleten felvetődött kérdésekkel a hazai szakkörökben is foglalkozni és géptervezőinknek esetleg a pályázaton részt is venni.

A pályázati felhivás rámutat arra, hogy a kisgazdaságok gépi berendezésének legalább a következő feltételeknek kell megfelelnie: 1. gyakorlatilag lehető legtökéletesebb munkateljesitmény, 2. oly üzembiztonság, amely az üzembeállitásnál minden külön átalakitást, hozzáillesztést szükségtelenné tesz, 3. az egyik munkanemről a másikra, egyik munkaeszközről a másikra való átváltás könnyen, improduktiv időveszteség nélkül legyen eszközölhető, 4. a különböző alkatrészek pótlása könnyü, 5. a vételár, a fölszerelés helyes megszervezésének eredményeképmérsékelt legyen.

Kifejezést ad a felhivás annak a kivánságnak, hogy bárminő megoldást keressen is a pályázó (közvetlen vontatás, kötélvontatás, hajtótengely stb.), figyelembe kell vennie 1. azt az előirást, hogy a kapcsoló készülék elhelyezése olyan legyen, amely normalizálás mellett is lehetővé teszi, egy kézmozdulattal a munkaeszköz leállitását és az eszköz mozgó részeinek mozgásba hozatalát. Ugyanis az a terv, hogy a verseny befejezése után egy egyöntetü kapcsoló készüléktipust fognak megállapitani és a versenyzők tartoznak a kiviteli versenyen majd már ezt a normalizált kapcsolótipust alkalmazni.

Behatóan tanulmányozandó kérdésnek jelzi a felhivás a mezei utakon való szállitások, a gépekkel a szántóföldekre való ráhajtások és azokról az utakra való visszatérések eszközlésének gyakorlati megoldását.

Oly tehermegoszlás alkalmazását tartja kivánatosnak, illetve szükségesnek, amely a motorkerekek tapadását növeli.

A kisbirtokok sokszor nagyon keskeny parcelláira való tekintettel, a tervezetekben megoldandó, az ugyszólván helyben, azaz egyik keréken való megfordulásnak a kérdése is.

Olyan gazdasági automobil és egyben géphajtó motortipus volna tervezendő, amely az utakon való szállitásokon és a talajmüvelésen kivül a majori munkák nagy részét is képes volna elvégezni.

Hogy **olcsó nitrogéntrágyát** nyerjen,
almozzon tépett **alomtőzeggel,**
a hugylevet és trágyalevet fogja fel
tőzegkorpával!

Szükséglet almozáshoz számosállatonkint és naponkint .. .. 3—4 kgr.
„ hugyléfelfogáshoz „ „ „ .. .. 1 „
Különleges berendezés nem szükséges, minden istállóban alkalmazható!

Jelenlegi áraink vagontételben helyt Feketebézseny állomás vagonba rakva 100 kg.-kint:

Tépetlen tőzeg, kockákban — — — — P **1·80**
Tépett tőzeg, ömlesztve — — — — P **2·—**
Tőzegkorpa, ömlesztve — — — — — P **2·20**
Tépett tőzeg, bálákban — — — — — P **3·04**
+ 2% forgalmi adó!

gróf ZICHY BÉLA
fonyód-feketebézsenyi tőzegtelepeinek bérlete
Budapest, IV., Petőfi Sándor-utca 14.
Telefon: Aut. 884—89 (9—2-ig)

A motorral szemben a simulékonyság, alkalmazkodási képesség lesz egyik fökövetelmény.

Faroux, automobiltipusu motor szükségességét javasolja, Boudry pedig az uj motortipushoz ujrendszerü eszközöket tart kivánatosnak. Igy az igás állatok vontató, egyenes irányu mozgásához szerkesztett eke helyére oly forgó és igy forgató eszközt kiván, amely számol egyben a talaj élettevékenységével, a talaj mikrokozmoszának biológiai létfeltételeivel is.

A traktoroknak az a főhibája, hogy a motor erejének nagy részét saját sulyuk továbbvitelére, a helyváltoztatasra használják fel, másrészről, kivált nyirkos talajon, azt a munkaeszköz munkája előtt, a megmüvelendő területen haladva, károsan összetömöritik, ami gazdaságilag kettős irányu erőfecsérlést jelent és igy logikatlan eljárás. Ezért a versenypályazat egy, az eszközöket a munkahelyig magánszállitó, könnyü teherautó tipust óhajt a kisgazdák részére és oly eszközsorozatot, amely közvetlenül vezethető a motorról.

A technikai tökéletesség akkor volna elértnek tekinthető, ha a gépet hordozó talajfelület nem szenvedne a rajta mozgó géptehertől.

A felhivás azt is jelzi, hogy amennyiben külterjes viszonyok között kisebb a területegységenkinti munkaszükséglet, ily viszonyokra kalkulálva, a tervezendő gép munkatere, illetőleg teljesitőképessége egy 45 hektár kiterjedésü gazdaság munkatömegének megfelelő mértékig terjeszthető ki, illetőleg ily munkatérnek megfelelő munkateljesitő képességgel irányozható elő.

Egyelőre a robbanós (benzin- vagy petroleum-) motor erőgépül való alkalmazását véli a felhivás leginkább általánositható megoldásnak, azonban megfelelő vidékeken, az olcsóbb villanyos erő motorikus alkalmazását is figyelembe veendőnek tartja, amely esetben alkalmazandó volna: 1. akkumulátortelep, amely a karburálandó anyag tartályának helyét foglalná el, 2. a különféle talajmüvelő eszközöket vontató kábel, 3. villamoskábel, kábelkocsi az energia vezetésére.

A nehézség a kábelek alkalmazási módjában rejlik. Magas 1000—3000 Volt feszültségü áramra van szükség, hogy a kábelek hajlékonyságának növelésével azok sulya csökkenthető legyen.

A felhivás kiemeli a villamos erőnek a gazdasági alkalmazásra nézve fontos, közismert tulajdonságai sorában az állandó sebesség biztositására, az erőszükséglethez való gyors alkalmazkodásra való képességet és a villamos motorok könnyü kezelhetőségét.

A motorositás előnyeinek, illetve az állati erő lassubb és ezért drágább voltának kimutatására, a felhivás a következő példákkal mutat rá:

Egy 20 cm mély és 30 cm széles barázdát huzó eke, középkötött, müvelt talajrétegben, a talaj nedvességi állapota szerint 200—400 kg, tehát átlagosan 300 kg vonóerőt igényel.

2 darab nagy (700 kg-os), jó erőben levő és jól etetett (nyugati) ökör 8 óra alatt 300 kg-os vontatást 25 cm másodpercenkinti sebességgel ad, ami $300 \times 0{\cdot}25 = 75$ méterkilogram per sec. munkaeffektusnak, azaz 1 lóerőnek (HP) felel meg. 2 erős, jól zabolt (hidegvérü) ló pedig ugyanezt a munkát 50 cm másodpercenkinti, azaz kétszeres sebességgel végzi, tehát 150 mkg per sec., vagyis 2 HP munkateljesitménynek, illetve erőkifejtésnek felel meg. (Hazai viszonyaink között, illetve az itteni gyorsabb mozgásu, jó ökrök és a lovak között hitem szerint jóval kisebb az eltérés.)

Amig tehát a lausannei példa szerint *1 hektár* szántását egy kettős lófogat 2 nap alatt, addig ugyanezt a munkát egy kettős ököriga csak 4 nap alatt végezné el.

Hátrányos az állati erő és kivált az ököriga azért is, mert az időjárás és a talajállapot miatt sok a kényszerült pihenőnapja, amikor fenntartó takarmányt mégis fogyaszt.

A pályázat célja, az intézet jeligéjének „A gyors munka felé", megfelelően, gyorsabb és igy olcsóbb és jobb munka biztositása a kisüzemek részére.

A kisüzemeknek megfelelő, keresett géptipus napi munkateljesitményét körülbelül egy hektár szántásban irányozzák elő, azaz 2 barázda 500 kg vonóerő, 1 méter másodpercenkinti sebességgel, ami 6·66 HP tényleges erőkifejtésnek megfelelően, 0·75-ös hatékonyság mellett egy 8·88 HP-ős (5—10 HP) motort tenne szükségessé.

A 10 HP-ős gőzgép 2500 kg önsuly mellett pl. 35-ös lejtőnél használhatatlan volna, óránkint 100 l vizet, 40 kg szenet, vagy 60 kg fát igényelne és külön embert kivánna a kezeléshez és a fütéshez.

A robbanó motor könnyebb, olcsóbb, azonban még mindig drágitja ennek a munkáját is a benzin és a petróleum ára. (Valamint az alkatrészpótlás és szerelőköltség, melyeknek a kisüzemek községenkinti tömöritésével, községi szerelők és alkatrész-, valamint anyagraktárak létesitésével, mint a kisüzemek gépesitési lehetőségének elsőrendü előfeltételével Kypriadis görög delegatus a kongresszuson értékes előadásban behatóan foglalkozott.) A faszéngázas (szivógázas) motorok viszont nehezebbek.

Ami az emlitett gazdasági autókocsi tipus tervezését illeti, a felhivás egy 1000 fordulatszámu tipust gondol el, azonban általánosságban megjegyzi, hogy a kezdeményezésnek szabad teret kivan biztositani, mindössze arra inti a pályázókat, hogy óvakodjanak a már kialakult régi tipusok, azaz a „mult" merev utánzásától és a „mult"-ból csak a tapasztalatokat használják fel.

A felhivásban foglalt alapgondolat az is, hogy az eke nem lehet a jövendő talajmüvelő eszköze, hanem oly eszköz keresendő, amely a gazdának foglalkozása üzését eme téren is okszerüvé, a természet törvényein alapulóvá teszi.

Azokról a talajbiológiai tételekről, amelyek a pályázat alapelveinek kialakulásához vezettek, a megelőző értekezleteken — főleg Caillere és Aragon talajbiológus előadásai alapján — külön közleményben fogok beszámolni.

Felveti már maga a felhivás azt a gondolatot is, hogy épen a villamosság mezőgazdasági alkalmazásanak akadályát alkotó erőátviteli kábelkérdéssel kapcsolatban, ennek az akadálynak kikapcsolásra, nem utópia ma már az az elgondolás, hogy a napjainkban csodálatos eredményeket felmutató rádióelektromosság fog rövidesen eme téren is meglepő megoldásokat szülni.

Befejezésül megállapitja a felhivás, hogy „az ember rendeltetése oly akaratta válni, amely parancsolni fog mindennemü mesterséges erőforrásnak".

Amidőn pedig a felvetett kérdések megoldását keressük, gondoljunk arra, hogy „az élet változás, a változás haladás, a szervezés rendeltetése pedig ezen a téren az előrelátás".

Végezetül a felhivás Claude Bernardnak azzal a mondásával zárul, hogy „Ha nem tudjuk, mit keresünk, — nem értjük meg azt, amit találunk".

Budapest.

Fáy Andor
m. kir. gazdasági főintéző.

Kereskedelmi fácánfarm Magyarországon.

Az elmult napokban a pestmegyei Tura községben járva, alkalmam volt megtekinteni *Schosberger* Viktor báró uradalmában, illetve ennek 1200 kat. holdnyi kiterjedésü alsóréti kerületében az első magyar kereskedelmi fácánfarmot, amely „*Galga magyar fácánfarm*" név alatt ismeretes.

Kereskedelmi alapon vadtenyésztést üzni Magyarországon eddig eléggé idegenszerü volt. Pedig a mérlegnek nemzetgazdasági oldalát tekintve, mégis csak okosabb dolog idebenn állitanunk elő azt a vadmennyiséget, amely a belföldi vadászterületek részére szükséges, mintha vérfelfrissités céljából külföldre vagyunk utalva és kivisszük a magyar valutát.

Ifj. *Schosberger* Viktor báró angliai tartozkodása alkalmával azt tapasztalta, hogy fácántenyésztést kereskedelmi alapon üzni nagyon is célszerü és jövedelmező foglalkozás. Ezért elhatározta, hogy az Angliában látottakat meg fogja honositani itt Magyarországon. Ezt a tervét valóra is váltotta és Turán, a Galga mentén 7¾ kat. hold kiterjedésü legmodernebbül berendezett fácántenyésztő telepet létesitett. Az itteni homoktalaj ugyanis fácántenyésztésre kiválóan alkalmas, minthogy az uradalom egész alsóréti 1200 kat. hold területe is a fácántenyésztés és fácánnevelés rendelkezésére áll.

A telep vezetésével John *Butter*-t, a kiváló angol fácántenyésztő szakembert bizták meg, aki családjával már a harmadik generációt képviseli, mint fácántenyésztő és családjának tagjai, valamint ő maga is közismertek az európai fácántenyésztők körében. Magyarországra Franciaországból Szapáry Pál gróf hivta őt be és azóta a román királynál töltött pár évi szolgálatát kivéve, Magyarországon tartózkodik és igy a magyar és külföldi fácántenyésztő körökben általánosan elismert és jó hirnévnek örvend.

A turai „Galga magyar fácánfarm" tenyészanyagát külföldről hozták be és abból is annak legjavát használták fel továbbtenyésztésre. Tenyészanyaga szakértők szerint vetekszik és kiállja a versenyt az angol anyaggal. A farm főképpen az általánosan keresett, valamint közkedveltségnek örvendő és vadászati szempontból legjobbnak elismert öt fajtát tenyészti és pedig: a Phasianus mongolicust, amelynek himje sötétebb szinü, nyakon nem záródó fehér gallérral ellátott fácánfajta, továbbá a Phasianus colchicust, amelynek himje sötét szinezetü és a nyakon gallér nélküli, aztán a Phasianus torquatust, az ugynevezett örvös fácánt, világostarka szárnyakkal, gyöngyözött zöld háttal, nyakán fehér gallérral és a fején fehéres zöldes bóbitával, a Phasianus formosát, amelynek ismertető jele, hogy a himje nyakán körül fehér gallért visel és szárnyai a testtől erősen elütők, világosabbak, a Phasianus versicolort, az ugynevezett tarka fácánt, amely Japánból származott át hozzánk, teste a himnek olajzöld és kékes szinárnyalatu, mig a nyaka gallérnélküli. Legujabban pedig meghonositották még a hosszufarku királyfácánt (Phasianus reevesi), amelynek négy középső farkkormánytolla a két méter hosszuságot is eléri.

A fácánfarm teljesen kereskedelmi alapon müködik és külföldi összeköttetései révén már számottevő fácánkakast és fácántojást tudott elhelyezni külföldi vadászterületekre vérfelfrissités céljából.

A tenyésztést a farm 208 ketreccel végzi és minden ketrecben fajták szerint elkülönitve, egy kakas és 6 tyuk van. A tenyészanyag teljesen a szabadban lesz nevelve és évenkint a vadászat előtt mesterségesen befogva. Igy az állatok edzettsége minden tekintetben biztositva van, mert a fácánnevelő tenyészeteknek az a hátrányuk szokott lenni, hogy az egész évben zárt helyen tartott fácán veszit edzettségéből és ellenállóképességéből, de a vadászok sem nagyon szeretik, mert tul szelidek, igy nem elégiti ki sportszenvedélyüket.

A farmot a duvadak elől olyképpen védik, hogy éjjelre a betolakodó nyest- és rókafélék mindenütt csapdákba ütköznek, amely csapdák ugy vannak szerkesztve, hogy ha véletlenül fácán megy beléjük, azt nem öli meg, hanem élve fogja el és a vadász felülről láthatja, mi van a csapdában és igy ha véletlenül fácán kerül bele, azt kiereszthetti.

A szárnyas ragadozók ellen nappal egy mübagoly és egy élő bagoly van felállitva, amelyek magukhoz vonzzák a ragadozó madarakat s igy leshelyéből az őrtálló vadász azokat könnyen elejtheti. A farm belsejében gyöngytyukok végzik az előhirnökök sze-

56
ÉVE
MAUTHNER MAG
A LEGJOBB!
MAUTHNER ÖDÖN
magtermelő és magkereskedelmi r.-t.
VII., Rottenbiller-utca 33. BUDAPEST IV., Kossuth Lajos-utca 4.
A Ferenciek templomával szemben)
Nagy képes árjegyzék, növényárjegyzék és őszi árjegyzék ingyen és bérmentve!
Telefon: Józse. 463—65 Sürgönycim: Mauthnerek

repét, mert a szárnyas ragadozók közeledtét éles rikácsolással jelzik a vadőrnek. A farm kifutója keresztül kasul apró szél és nap ellen védő kis keritésekkel va. tarkázva, hogy a nap heve ellen és a szél elől az állatok oda menekülhessenek. A kifutó etetője kis nádtető alatt van, amely hosszan nyulik végig a farm belsejében, hogy az állatok etetése könnyen és rendben történhessen meg. A farmot két és fél méter magasságu drótkerités veszi körül és az állatok egyik szárnya fehér szalaggal vannak megkötve, hogy repülni ne tudjanak. De, hogy ez repülőképességüknek ártalmára ne legyen, időnkint át lesznek kötve.

A kifutóból az állatok osztályozása egy befogó csapda segitségével történik. A befogó csapdába egyszerre 200 fácán fér el. A befogó csapda a farm egyik sarkában van elhelyezve és az odaterelt fácánok a csapdának kiképzett sarokban lesznek befogva anélkül, hogy önmagukban bármi kárt is tudnának okozni. A sarok ugyanis etető helyük, igy örömmel tereltetik arrafelé magukat, mert azt hiszik, hogy az etetés következik. Egy csapóajtó azonban elzárja őket a külvilágtól és egy reája huzott ponyva pedig megóvja őket attól, hogy csapkodásukkal kárt tehessenek önmagukban.

A fácánok április hó közepe táján kezdenek tojni és a farm 1250 fácántyukja után nyert tojások, fajták szerint osztályozva lesznek, bel- és külföldi vadászterületek részére értékesitve, másrészt pedig közönséges tyukokkal kiköltve és mint egynapos fácáncsibék lesznek a vadászterületek részére értékesitve, május hó közepétől kezdve.

A fácántenyésztés eddig Magyarországon előkelő főuri passziószámba jött, a mai komoly gazdasági viszonyok azonban a gazdát nagyon is gondolkozóvá teszik, hogy olyasmit termeljen és olyanok részére, akik termelését felveszik és a magyar gazda részére külföldről is aranyat jelentenek. Ezek az eredeti gondolatok a főuri passzió mellett még pénzt is jelentenek az országnak és amellett a vadászszenvedély is minden tekintetben kielégithető azáltal, hogy a vadászterületen megmaradó fürgeségük által be nem fogható fácánokat a sportszenvedélytől fütött legjobb vadászaink tudják csak lelőni, mig a befogott fácánok a jövő évi tenyészanyagnak adják mindig a törzsanyagát.

Ez a kereskedelmi fácánfarm szolgáljon például a magyar gazdáknak arra, hogy mindig akadhatnak olyan termelési ágak, amelyek adott helyzetben és megfelelő viszonyok mellett nagy jövedelemmel járhatnak. *Rege Károly dr.*

KÖNYVISMERTETÉS.

— A „Köztelek" gazdasági szakkönyvekről és közgazdasági tárgyu munkákról közöl ismertetést mindenkor szakember tolláből, de csak az esetben, ha a szerző, vagy a könyvkiadóvállalat ismertetés céljából egy példányt küld a szerkesztőségnek. —

A mangalicasertés birálata és törzskönyvelése. Irta: *Rácz* Mihály dr., az állattenyésztéstan tanára a debreceni m. kir. gazdasági akadémián. Kiadta az Országos Törzskönyvelő Bizottság. 55 oldal, 36 képpel és 5 törzskönyvi mintával. Budapest, 1930. Pátria nyomása. Ára 4 pengő.

A Mangalicatenyésztők Országos Egyesülete három évvel ezelőtt történt megalakitása óta céltudatos és rendszeres munkát végez a mangalica sertéstenyésztés fejlesztése érdekében, amit elsősorban a legjobb tenyészállatok kiválogatásával, szigoru külemi elbirálással, a szülők és utódok belső tulajdonságának rendszeres megállapitásával és az összes fontos adatokat megörökitő törzskönyveléssel kiván szolgálni. Ez a munka az, amely szakszerü irányitás és szervezett megvalósitás esetén az összes állattenyésztési ágaknál a minőség javitását és a termelőképesség fokozását vonta maga után, aminek — különösen a szarvasmarhatenyésztés és tejtermelés terén — nálunk is már igen szép példái láthatók. A mangalica- és hussertéstenyésztés fejlesztése érdekében folyó hasonló jellegü és irányu munka a szélesebb körök előtt ma még kevésbbé ismeretes, pedig ennek talán éppen olyan nagy jelentősége van, sőt annyiból talán még jelentőségteljesebb, mert a sertéstenyésztés és tartás még általánosabb és az eredmény fokozásához még több ember érdeke füződik.

Az eredményes tenyésztői munkának minden téren alapfeltétele a szakszerüség, a rendszeresség, az alaposság, a következetesség és az egyöntetüség. A szarvasmarhatenyésztés fejlesztése érdekében folyó munkánál ezeket a célokat igen értékesen szolgálja az a kis könyv, amelyet az Országos Törzskönyvelő Bizottság felkérésére *Wellmann* Oszkár dr. állatorvosi főiskolai tanár a szarvasmarha birálatáról és törzskönyveléséről irt. Ez a négy évvel ezelőtt megjelent munka ugyszólván az egész országban egységes alapokra helyezte a szarvasmarha elbirálását, tenyészkiválasztását és törzskönyvelését és egyrészt ezáltal, másrészt a szükséges szakszerü tudnivalók és alapvető eljárások megismertetésével és népszerüsitésével hatalmas lökést adott a szarvasmarhatenyésztés fejlődésének.

E kedvező eredmény hatására az Országos Törzskönyvelő Bizottság elhatározta, hogy hasonló módon kiadja a mangalicasertés birálatára és törzskönyvelésére vonatkozó vezérfonalat is. Ennek elkészitésére azonban mostanáig várni kellett, mig a mangalicatenyésztés fejlesztése érdekében megszervezett munka olyan tapasztalati adatokhoz és kikristályosodott eredményekhez jut, amelyekre ezt az egységes eljárások biztositására hivatott utmutatást felépiteni lehet. A Mangalicatenyésztők Országos Egyesülete fennállásának rövid ideje alatt máris olyan sokoldalu és eredményes működést fejtett ki, hogy ennek a vezérfonalnak az elkészitéséhez a megfelelő anyag rendelkezésre állott, miért is a mult évben az Országos Törzskönyvelő Bizottság elhatározta ennek a vezérfonalnak a kiadását és ennek a megirására *Rácz* Mihály dr. gazdasági akadémiai tanárt kérte fel, aki a mangalica sertés tenyésztésének a fejlesztése érdekében megindított munkában elejétől kezdve nagy ügybuzgósággal és a részletekben elmélyedő szakszerüséggel vesz részt. A rábizott feladat annál nehezebb volt, mert a mangalica sertés tenyésztésének előmozditásánál nem lehetett külföldi példákat és tapasztalatokat alapul venni, hanem egészen a hazai viszonyokra, lehetőségekre és adatokra kellett felépiteni a munkát.

A most megjelent kis könyv azt igazolja, hogy irója ezt az elvállalt nehéz feladatot ügyesen és sikeresen oldotta meg és olyan utmutató vezérfonalat készitett a mangalicatenyésztők és a velük együttműködő szakemberek számára, amely hasznosan fogja szolgálni a továbbfejlesztés ügyét és az egyöntetü rendszeres munka lehetőségét. Aránylag röviden összefoglalva, tömören megadja a szükséges utbaigazitásokat és közli a kialakult gyakorlati tapasztalatokat, valamint az Országos Törzskönyvelő Bizottság és a Mangalicatenyésztők Országos Egyesülete által megállapitott irányelveket és szabályokat. A bevezető rész és a Mangalicatenyésztők Országos Egyesülete alapszabályainak vázolása után az állományfelvételről és az állatok kiválogatásáról szól, majd részletesen ismerteti a külemi birálatot, a testméretek felvételét, az állatok pontozását és a birálati lap kitöltését. Ennek kapcsán a birálat sorrendjének megfelelően részletesen foglalkozik az egyes testrészekre és külső tulajdonságokra nézve megállapitott kivánságokkal és a kiküszöbölendő hibákkal. A következő fontos része a munkának a mangalica sertés belső tulajdonságaival foglalkozik és a szaporaságra, a malacnevelőképességre, az alomkiegyenlitettségre, a szoptatási sulyveszteségre, a vérmérsékletre, a kondicióra, az egészségügyi viszonyokra és a hizékonyságra vonatkozó kivánságokat és előirásokat ismerteti. A könyvnek ez a része különösen figyelmet érdemel, mert a mangalica tenyészkiválasztásánál ezeket a szempontokat eddig a legtöbb tenyészetben kellőképpen nem vették figyelembe, illetve ezek elbirálásához nem állottak rendelkezésre megfelelő határértékek. A könyv utolsó része a mangalica sertés törzskönyvelésének megállapitott módozatait ismerteti és ezzel kapcsolatban az Országos Törzskönyvelő Bizottság által kiadott törzskönyvi lapok és jegyzékek mintáit közli.

Külön ki kell emelnünk a könyvben közölt nagy számu és az utbaigazitásra és oktatásra igen alkalmas képet, mert szakirodalmunk eddig jó sertésképekben meglehetősen hiányos volt és mert sertést fényképezni különösen nehéz és ritkán sikerülő feladat. A közölt nagyszámu kép igen értékesen egésziti ki és szemléltetően magyarázza a szövegben adott utmutatásokat.

Biztosan reméljük, hogy ez az uj könyv hasznosan fogja szolgálni a mangalica sertés tenyésztésének előbbrevitelét és elismerést fog szerezni a könyv irója, *Rácz* Mihály dr. számára, valamint az Országos Törzskönyvelő Bizottság részére is, amely annak kiadását lehetővé tette. *K. T. S.*

Gazdasági épitészet III. kiadás. Irta: *Groffits* Gábor. A „Pátria" Irodalmi és Nyomdai R.-T. kiadása, 1930.

A mezőgazdasági épitészet különös tudományág. A mérnöki tudományok közé kellene tartoznia, de egyszerüsége, a mezőgazdasággal való szoros egybefonottsága és tárgyainak, az épületeknek kedvezőtlen földrajzi elhelyezkedése (szétszórtsága) miatt az idők folyamán a mérnöki tudományok müvelői kezéből kicsuszott és gyakorlása mesteremberek kezébe ment át, ami a tudományos rész szünetelését vonta maga után. De nem tartozhatott ez a kérdés egészen a gazdákhoz sem, mert a rátermett gazda egészséges gyakorlati érzéke és tapasztalata nem pótolhatja az alapvető szakismereteket még akkor sem, ha a tudományág olyan egyszerü és gyakorlati irányu is, mint amilyen a mezőgazdasági épitészet. Igy maradt a mezőgazdasági épitészet mint tudományág gazdátlanul — nálunk éppen ugy mint más országokban.

Különös feladat olyan tárgyról könyvet irni, amelynek két-három érdekköre is van, de tulajdonképpeni gazdája nincsen, mert az alapismeretekre felépitett rendszeres tárgyalásmód helyett az encyklopédiák kevésbbé mély, könnyü és érdeklődést keltő modorát kell követni, ami az irót nehezebb és egyben hálátlanabb feladat elé állitja.

Ezzel a gondolattal kell *Groffits* Gábor „Gazdasági Épitészet"-ét olvasni, amelynek harmadik kiadása, mind tartalma, mind terjedelme (amely az 1911. évi első kiadásnak kétszerese) révén, már kézikönyvnek is beillik, mig első alakja, ha nem tévedünk, inkább tankönyv kivánt lenni. Ebben a nyelve révén elszigetelt kis és szegény országban, ahol a müszaki könyvfogyasztásnak szoros falak szabnak határt, sok önzetlenség kell ahhoz, hogy valaki könyvet irjon és ugyancsak ritka elismerést és örömet jelent az, ha egy ilyen munka harmadik kiadását is megéri.

Groffits Gábor ezt az elismerést már előre átérezte, erre vall az uj kiadásnak gondos és alapos átdolgozása. Nyugodtan elmondhatjuk, hogy a szerző a közönségre és a közönség a könyvre egyaránt érdemesek.

Az átdolgozás révén a könyv az utolsó évtized ujdonságaival, ezek közt leginkább azoknak a mezőgazdasági épitményeknek a tárgyalásával bővült, amelyek ma még kiforrásban levő szükségleteket elégitenek ki (zöldtakarmány silók, uj rendszerü trágyatelepek stb.). Ezek beiktatása kétségkivül növelni fogja az iránt táplált érdeklődést és épitési szempontból helyes irányba tereli majd a kisérleteket, bár egyike-másika talán még nem érett meg annyira, hogy tankönyvanyagot alkothasson. De bővült tartalomban, érdekes és értékes példákban a könyvnek csaknem valamennyi része, de különösen a sertés- és baromfiólak és az istállóberendezések fejezetei.

Választási malacok és növendékek
sertéspestisellenes szimultánojtásának
eredményeit kedvezőbbé tehetjük, ha
Pekk-et keverünk
a hasas és szoptató kocáknak, illetve 1-2 hónapon át a választott malacok takarmányába.
CHINOIN
UJPEST

A könyv olvasója előtt éles vonalakkal rajzolódik ki a szerzőnek a „*Köztelek*“ olvasói előtt is jól ismert alakja: a mezőgazdaságok gondolatkörében otthon élő szakember, aki különösen a gazdálkodási kérdésekkel összenőtt, ujszerü szakfeladatokkal foglalkozik szivesen és az ezekkel való munkálkodás folyamán az érintett idegen terület ismereteit mélyen elsajátitja, követendő példát mutatva ezzel minden idegennek, aki a mezőgazdaság sajátos feladataival kiván foglalkozni. Szerző a részletszerkezetek megoldásaihoz mindenkor biztos kézzel nyul, mondhatnók könnyen játszik velük s közülük a beton a kedvence. De viszont ami az ő kezében játékszer és lelkiismeretes vezetése mellett biztos eredmény, az avatatlan utánzók kezében veszedelmes próbálkozás lehet.

Sokat nyert a könyv az épületek tervezéséről, felépitéséről és becsléséről szóló rövid fejezetekkel, valamint az előző kiadásból az akkori inflációs világban jelentőségét vesztett árelemzési táblázatok ujboli — a mai viszonyoknak megfelelően átformált — beiktatásával. A könyv külseje a kiadó bőkezüségére vall. *Kotsis Endre dr.*

Az Áchim-féle agrárszociálista mozgalom. A Magyar Gazdák Szemléje folyó évi február havi számában megjelent fenti cimü értékes társadalomdinamikai tanulmányt szerzője, *Takács* Imre dr. közgazdasági egyetemi tanársegéd most önálló munkaként adta ki. Dicséretreméltók a tanulmánynak a magyar agrárszociálista mozgalmakra vonatkozó szabatos megállapitásai és gondos adatgyüjtése. A munka ezek folytán értéket jelent a magyar gazdasági irodalomban.

A gazdaközönség köréből.

Volt-e fagykár 1929-ben?

Difficile est satiram non scribere. Önkéntelenül is ez a régi latin közmondás jut az ember eszébe, ha ezzel a kérdéssel foglalkozni kénytelen. Itt fekszik előttem az illetékes m. kir. pénzügyigazgatóság 96,456/1929. sz., 1929. nov. 28-án kelt véghatározata, amely szerint minden bejelentőnek külön e célra nyomtatott iveken utasitják el „*az 1929. évi téli és kora tavaszi fagy által okozott károk cimén benyujtott földadó elengedése iránti kérelmét a földadóra vonatkozó törvényes rendeletek hivatalos összeállitása 37. § 2. bek. 2. a) pontja és a hozzáfüzött utasitás (5) bekezdésében foglalt rendelkezésnél fogva*“. Eddig a véghatározat! Ha nem is valami világos, de legalább többszöri átolvasás után mégis érthető.

Ezután következik az indokolás, amely szerint „*a károsodás mérve már április hónapban, május elején észlelhető volt, sőt be is jelentetett, tehát a károsult termény kiszántása és tengeri, burgonya vagy egyéb takarmánynövény elvetése által a terület eredményesen hasznositható lett volna*“.

Mikor ezt az irást mult évi december elején először elolvastam, azt gondoltam, hogy ezt a finánc-szükkebliüséget, a példátlan téli fagykár ilyen sablonos elintézését el fogja söpörni egy országrész felháborodásának elemi ereje.

Ámde erre várhattam! A gazdaszervezetek minden panasza süket fülekre talált a pénzügyminisztériumban, amely ez év február 16-án kiadott 13,000. sz. körrendeletében (a vagyon- és jövedelemadó folyó évi kivetése tárgyában) már befejezett ténynek veszi a generális elutasitást, amikor a többi közt a következőket mondja: „*Mivel pedig az 1929. évben szenvelett téli fagykár cimén az érdekelt gazdák az érvényben lévő törvényes rendelkezések értelmében földadó elengedésben rendszerint nem részesülhettek, mert kiszántott földjüket tavaszi terményekkel ujból bevették, a pénzügyminiszter mégis figyelembe hivánja vétetni a jövedelemadó kivetése során ezeket a rendkivüli téli fagykárokat stb*“. Vagyis a fagykárt szenvedett területek jövedelemadójánál megengedi a jövedelmi adóalap egyharmaddal való csökkentését, ami tulajdonképpen nesze semmi, fogd meg jól, amikor már elperelte a gazdáktól az ennek az engedménynek körülbelül ötszörösét kitevő földadó és járulékai elengedését, ami pedig san megilleti őket.

Mert elemi kár esetén nemcsak a ma is érvényben levő törvény betüi biztositják a gazdáknak a földadó elengedését, hanem ennek a törvénynek a szelleme és az eddigi gyakorlat is.

Hibás a hivatalos okoskodásnak már a kiindulási pontja is, annál az egyszerü oknál fogva, hogy a gazdálkodás nem kaptafa, ahol általános érvényü szabályokat minden talajra rá lehet huzni. És azt kell itt kérdeznem, *mi történik azoknak a gazdaságoknak az elszenvedett fagykárával, amelyeknek szikes vegyületü, kötött, nehéz agyagtalajain fizikai lehetetlenség tavasszal jó szántást végezni*, amit mindenki tud, aki már ilyen munkát és földet látott, kivéve a pénzügyi hatóságok szobatudósait, akik csak a zöld asztal mellől intézkednek elevenek és holtak felett. Mert akik kint voltak a fagykárokat felvenni, azok láttak és tapasztaltak minden pusztulást és fel is vették a károkat, amint azt az egyes községek által beküldött jegyzőkönyvek is igazolják.

Az ilyen talajok tehát tavasszal egyáltalán nem szánthatók és a felülvetés megkisérlése is kidobott pénz ilyenkor, mert a téli és tavaszi csapadéktól erősen összetömött, nehéz agyagtalaj a magot egyáltalán nem veszi be szántás nélkül, a fent maradt és esetleg csirába indult magvak pedig a legelső pár napos szárazságban kipusztulnak. Az ilyen talajokon tehát, végig az egész Tiszamentén és a Tiszántul jórészén is ott maradt az 1/3, 2/3 és 3/3 fagykár is, a földet legfeljebb ugarnak lehetett kiszántani, a többi pedig 2—5 q-ás nyomoruságos, gazos terméssel fizetett, ami érthető is, amikor a ligetesen kifagyott buzák helyét mindenütt a gaz foglalta el.

Ilyen formán az ismételt bizottsági kárfelvétel után mindenki nyugodtan várhatta azt, hogy a törvény értelmében és a fenti kárfelvételek után legalább a veszett fejszének a nyelét megmenti a fagykáros területek adójának elengedésével. És ehelyett november végén megjött a nagy bunkó és mindenkit kivétel nélkül fejbe sujtott, amikor általánosan el lett utasitva az egész országrész adóelengedési kérelme a fenti megokolás alapján.

Ez a tény pedig a közelmult idők egyik legnagyobb igazságtalansága volna, amit ennek az országrésznek a gazdái ellen elkövetni készülnek.

Mert a földadó elengedését szabályozó törvény sehol sem mondja ki imperative, hogy az elemi károk kiszántandók; ellenben kimondja azt, hogy elemi kár esetén földadó elengedésnek van helye mindenütt, ahol már abban a gazdasági évben az elemi kárt szenvedett terület eredményesen nem hasznositható; ez utóbbi tétel pedig az összes fentebb emlitett és *ki nem szánthatott* területek elemi kárára is vonatkozik, ettől tehát a gazdák semmiféle rabulisztikával el nem üthetők!! Viszont nem képzelhető el az, hogy a pénzügyi hatóságok nem gazdaszakértő tagjai döntsék el azt, hogy melyik talaj milyen módon hasznositható legjobban és mindjárt meg is büntessék azokat, aki nem az ő megokolásuk alapján cselekedett és aki már ugyis eléggé agyon van ütve az elemi kár által!

A kormány és a pénzügyi hatóságok igazságérzetére kell először apellálnunk, amikor arra hivjuk fel figyelmüket, hogyan egyeztethető össze az igazsággal és a törvénnyel az, hogy ennek a szerencsétlenül járt országrésznek a gazdatársadalma ugyanazt az adót fizesse, mint amit a többi elemi kárt egyáltalán sem szenvedett gazdák fizetnek? Mert a jövedelemadónál kilátásba helyezett csökkentés talán kielégitő azoknál, akik tényleg más terménnyel tudták még hasznositani fagykárt szenvedett földjeiket, de távolról sem kielégitő azoknál, akik ezt a fenti okok miatt megtenni nem tudták. Ezeknek névsora a fagykárt szenvedett területek nagyságának és a károsodás mérvének feltüntetésével a pénzügyigazgatóságok birtokában megvan, hiszen saját közegeik állitották azt össze és igy nagyon könnyü azokat elővenni.

Mindenesetre vigasztaló momentum, hogy a fenti Véghatározatok testületileg megfellebezve a közigazgatási bíróság előtt feküsznek és igy annak pártatlanságában és objektiv itéletében megbizhatunk annyira, hogy talán nincs még minden elveszve!? *Ti.*

Az országos mezőgazdasági kiállitás ismertetése.*)

III.

A vetőmag-, termény- és dohánykiállitás.

Az OMGE idei országos mezőgazdasági kiállitását szemlélve, önkéntelenül is vissza kellett emlékeznem a 25 év előtti, a székesfőváros „Tattersall“ telepén megtartott tenyészállatkiállitás- és vásárra, amelynek rendezésében akkor szerény részem volt. Negyedszázad nagy idő, de az a fejlődés, amelyet az OMGE most lezajlott országos mezőgazdasági kiállitása elért, valóban elismerésre méltó. Ki merte volna akkor csak remélni is, hogy abból a 25 év előtti keretből ilyen csodás fejlődés következhessék be? Az akkori kiállitás uralkodó és mondhatni kizárólagos tárgya volt a tenyészállat. A mezőgazdaság másik ágáról, a növénytermesztésről szó sem esett. Csak később vetődött fel az igen helyes eszme, hogy a kiállitást a mezőgazdaság minden ágára kiterjesszék, mert hiszen a kiállitás célja nem egyedül csak alkalmat nyujtani a tenyészállatok beszerzésére, hanem másik célja, hogy szemléltetően bemutatásra kerüljön a magyar mezőgazdaság haladása, amelyben a növénytermesztésnek jelentős szerep jut. Azóta ezen a téren is nagy a haladás. Ma már vetőmagért nem kell a nyugati államokat felkeresni, azóta növénytermesztésünk a nemesités révén annyira fejlődött, hogy a szükséges vetőmagvak itthon is beszerezhetők, jobb minőségben, mert ez a vetőmag magyar földben, magyar éghajlat alatt termett, már pedig a vetőmag is megkivánja, hogy megszokott milliőben helyeztessék el, mert csak igy tudja a kivánt eredményt a gazda részére biztositani.

Az OMGE idei országos mezőgazdasági kiállitásán a terménycsarnokban került bemutatásra a hazai vetőmag és termény.

Bár a kiállitók száma nem növekedett a mult esztendeihez képest és ma is fennállott az a jogos észrevétel, hogy a kisebb növénynemesitő üzemek elmaradása a teljesség rovására volt, a bemutatott anyaggal meg lehettünk elégedve. Az anyag elrendezése jobban érvényesült az idén, amire talán ösztönző befolyással volt, hogy az idén a terények és vetőmagvak csoportja is dijaztatott. A birálatnál a vezérszempont nem annyira az anyag belső értéke volt, ezt elbirálni egy kiállitás keretében nem is lehet, hanem az, hogy tudományos, szemléltető és kiállitási csin tekintetében miként érvényesült a kiállitott gyüjtemény.

A vetőmagvak és terények csoportjában az idén is a nagyobb növénynemesitő gazdaságok és vállalatok vezettek és a látogató gazdaközönség figyelme is elsősorban ezekre irányult. Az az élénk vita, amely a magyar buzanemesités körül illetékesek és illetéktelenek részéről az utolsó évben folyt, méltán keltette fel az érdeklődést a buzanemesitők kiállitása iránt. A nemesitők már előre tudatában voltak ennek, mert a legtöbbje a M. Kir. Gabona- és Lisztkisérleti Állomás által igazolt grafikonokon és táblázatokon tette szemlélhetővé, hogy *a hazai nemesitett buza minőség tekintetében semmivel sem maradt a kanadai Manitoba buzák minősége mögött, sőt nemesitőinknek nem egy olyan buza törzsük is van, amely a kanadai buzákat minőségben tulszárnyalja.* Ez ma már általánosan tudott tény, de célravezető volt ezt a kiállitást látogató gazdák előtt is igazolni, nehogy az illetéktelenek által könnyelmüen odadobott hireszteléseknek gazdáink felüljenek és amint ez egy-két kisgazdagyülésen már meg is történt, „pereat“-ot kiáltsanak arra a buzanemesitésre, amelynek gazdáink oly sokat köszönhetnek és sokat fognak még köszönni. A kiállitási anyagot részletesen a következőkben ismertetem:

*) Az országos mezőgazdasági kiállitás folytatólagos, képekkel illusztrált szakszerü ismertetését adjuk mai számunkban. Az egyes állatcsoportokról szóló közleményeket lapunk legközelebbi, husvéti számában adjuk közre, amikor is közölni fogjuk a nagydijnyertes és I. dij nyertes állatok sikerült fényképeit is. (*Szerk.*)

A VADREPCÉT IRTSA
OLAJOZATLAN
MÉSZNITROGÉNNEL
Dijtalanul ad szakianácsot: „NITROGÉN“ Műtrágya és Vegyiipar R.-T., Budapest, V., József-tér 1.

Hatvani Növénynemesitő R.-T., Hatvan-Nagytelek. Megszokott áldozatkészséggel, izléses keretben mutatta be nemesitett anyagát. Uralkodó volt kiállitásán a Hatvani nemesitett buza, melyre nézve a Gabona- és Lisztkisérleti Állomás bizonyitványával igazolta annak kiváló minőségét. A Hatvani nemesitett buza lisztje vizfelvevőképessége 65·5—69·6, ezzel szemben 66 tiszavidéki nem nemesitett buza átlagában ugyanez csak 66%. A Hatvani buzák sikértartalma 36·90—42·30, mig 66 tiszavidéki buzáé átlagban csak 29·30%. Érdekes és tanulságos volt az a kimutatás, amely egy termőhelyről vett 59 buzamintát és pedig a Hatvani nemesitett buzákat, ősi magyar buzákat és Manitoba buzákat minőségileg hasonlitja össze. E buzák minőségbeli csoportositásában az első nyolc Hatvani nemesitett és az itthon termelt Manitoba csak a 9. helyre került. A nyolc első helyre került Hatvani buza közül 2 régebb nemesitésü és az állami akcióban is kiosztásra került. Tanulságos volt az a bemutatás is, amely az osztályozott buzákat üveg alatt mutatta be, ami igazolta, hogy külemileg a buzák minőségre nem itélhetők meg, mert a látszólag kifogástalan buza a belső vizsgálat után kedvezőtlenebb eredményt adott. A buzák mellett bemutatásra került a hatvani nemesitett őszi árpa, mely 8 éves átlagban 350 kg kat. holdankinti több termést tüntetett fel, a hatvani zab, fehér gömbölyü tengeri, amelynek terméshozamtöbblete csövesen 10 q kat. holdankint, morzsolási százaléka 88·4, borsó, bab, pannonbükköny, mák stb. A kiállitás egybeállitásán *Legány* Ödön, a vállalat nemesitő igazgatója személyesen müködött közre.

Vetőmagnemesitő és Értékesitő R.-T., Budapest, V., gr. Tisza István-utca 2. Itt is a nemesitett buzák bemutatására forditottak különös gondot. A Székács buza régen közfogalom és annak nemcsak holdankinti terméstöbblete, hanem minősége is közismert. A Székács buzák minőségéről ugyancsak a Gabona- és Lisztkisérleti Állomás állitott ki bizonyitványt, amely tanusitja, hogy a Székács-buzák közt nem egy van, amelynek minősége a Manitobáét meghaladja. A bemutatott Székács-féle buzatörzsek közt 8 van olyan, amely jobb a Manitobánál és a Gabona- és Lisztkisérleti Állomás értékszámozása szerint a Manitoba 91·80, a legjobb Székács-féle buza pedig 105·46 pontot kapott. Bemutatásra került az F tengeri, F csenkesz, Székács zab, F len, amelyet minőségileg a hollandi lenkisérleti állomás a legelsőnek jelentett ki mind a rost, mind a mag olajtartalma tekintetében, az F kender, Székács féle őszi árpa, lucernatipusok stb.

Bánkuti főhercegi uradalom, Bánkut. Itt is uralkodó volt a nemesitett Bánkuti buza bemutatása. Ugyancsak a Gabona- és Liszkisérleti Állomás bizonysága szerint 66 Tiszavidéki buza átlaga 29·30% sikért adott, ezzel szemben a Bánkuti buza 29—42%-ot. E buzák minősége is vetekszik a Manitobáéval, nem kell tehát külföldre tekintenünk buzáink minőségét illetőleg. Bemutatásra került a Bánkuti tengeri kiváló morzsolási arányával és terméshozamával, melyből kétféle nemesitésével foglalkozik az uradalom és pedig lófoguval és korai keményszemü gömbölyüvel. Tanulságos volt a különböző buzafajtákkal végzett termelési kisérletek eredménye, valamint a mesterséges istállótrágya készitését és használhatóságát feltüntető kimutatás. Az uradalom a mesterséges istállótrágyát nagy mértékben használja már és e tekintetben értékes tapasztalatokat közölhet az érdeklődőkkel.

M. kir. állami ménesbirtok, Mezőhegyes. Az uradalom gazdasági üzemének sokoldalusságát mutatta be az izlésesen összeállitott anyag, amely a kiállitáson bemutatásra került. Már az előző évek kiállitásán is szerepelt a ménesbirtok, de azért minden évben állit ki olyan uj anyagot, amely a gyakorlati gazdát érdekelheti. Iparkodott is feladatának a kiállitás egybeállitásával az uradalom megfelelni, ami teljes mértékben sikerült is.

Esterházy hercegi hitbizományi uradalom növénynemesitő üzeme, Eszterháza. Az uradalom növénynemesitő üzeme vezetésének preciz gondossága a kiállitásra hozott anyag összeállitásában is kifejezésre jutott. A nemesitett anyag a kiállitásra gondos előkészitésben részesült és e tekintetben is az elismerést váltotta ki. Az Eszterházai nemesitett buzák bőtermősége ismeretes gazdáink előtt, vannak uradalmak, ahol e tekintetben csodálatra méltó eredményeket értek el. Foglalkozik az uradalom zab, repce, mák, tengeri, herefélék stb., valamint füfélék nemesitésével is, amelyek anyaga szemléltetően és tanulságosan képek, grafikonok kiséretében került bemutatásra.

Egri főkáptalan uradalmainak tiszttartósága, Szentmargitpuszta (Szabolcs m.). Az uradalom első izben jelent meg anyagával az OMGE kiállitásán és mindjárt méltó feltünést keltett munkásságával, amely egész szabályosan tangazdaságszerü. Bemutatta az uradalom talajreakciós térképét, főbb sziki és fekete talajtipusait, takarmányrépatermelési kisérleteit vegyelemzési vizsgálatok eredményével, botanikuskerti babfajta és borsófajta gyüjteményét.

Esterházy Pál gróf növénynemesitő telepe, Lovászpatona (Veszprém m.). A fiatalabb növénynemesitő telepek közé tartozik, de máris igen szép anyaggal jelent meg a kiállitáson gondos elrendezésben. Bemutatta az államilag elismert lovászpatonai fehér zabot, az államilag elismert lovászpatonai korai lófogu tengerit, fehér nyolcsoros tengerit, igen korai fehér tengerit, ezenkivül a Lochow sárga zab utántermését és Danubia tavaszi sörárpa utántermést.

A m. kir. földmüvelésügyi minisztérium legelőjavitási akciója a mult évi kiállitási anyagához hasonlóan, de más irányban mutatta be a legelőjavitási eljárást. Modellben tárta fel a hegyoldalak és vizmosásoknál szükséges gátkötés lehetőségei. Már a mult évi ismertetésben is kivánatosnak tartottuk, hogy ezek az igazán tanulságos modellek az érdekelt vidékeken bemutatásra kerüljenek, mert ezek öntözően hatnak. Ez a nézet most fokozottabban megismételhető. Ügyes elgondolás volt a mintaszerü legelőhöz tartozó ártézi kutak, hordozható karámok, legelőjavitási eszközök modellben való bemutatása.

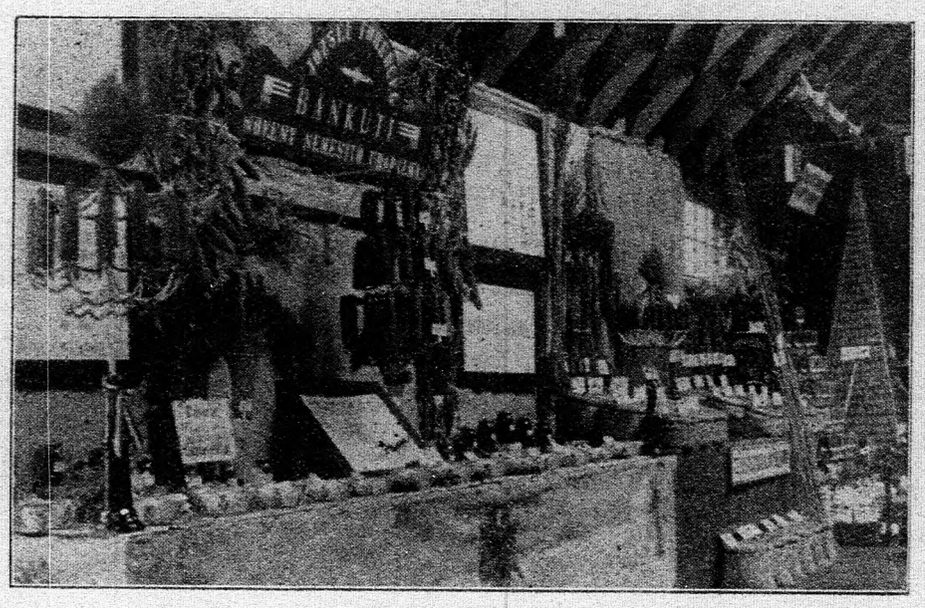

42. sz. kép. József főherceg bánkuti növénynemesitő uradalma vetőmag- és terménykiállitása.

Főhercegi uradalom Alcsut (Fejér m.). Az uradalom régen ismeretes tengerinemesitéséről. Az alcsuti tengeri általánosan használt vetőmag gazdaságainkban. Ez a tengeri most regenerálás alatt áll és ennek eredménye került bemutatásra. Emellett — mint az OMGE forgósrendszerü mütrágyázási kisérleteinek egyik végrehajtója — két kerületében folytatott mütrágyázási kisérleti eredményeket mutatott be, melyek a szuperfoszfát- és kálimütrágya használat előnyét tüntették fel.

Az *Országos Magyar Gazdasági Egyesület tangazdasága, Tápiószele* az idén is, mint a mult évben feladatának megfelelő sokoldalusságát tüntette fel kiállitott terményeivel, grafikonjaival és képeivel.

Jánoshalma község (Bácsbodrog megye) gyümölcskiállitásával tünt fel méltán, ebből láthattuk, hogy a jól megszervezett termelés és értékesités a maga eredményét meghozza. Jánoshalma almái elhelyezést találnak Német-, Svéd-, Dán-, Norvégországban, Ausztriában, sőt Lengyelországban is. 1929-ben 1163 vagon almát vitt külföldre ez az egy község.

Mauthner Ödön Magtermelő és Magkereskedelmi R.-T., Budapest, bemutatta legmodernebb tisztitótelepeinek munkateljesitményét, a gazdasági magvak tisztitásának eredményét, saját termésü konyhakerti vetőmagvakat, különösen borsóféleségeket és különleges terményeket, amelyeket részben importált, részben termeltet a cég.

Magyar Magtenyésztési Részvénytársaság, Budapest, IV., Szép-utca 1. és Kossuth Lajos-utca 3., mezőgazdasági és konyhakerti magvakat, gumókat, virágokat, terményeket, szerszámokat állitott ki.

Schönwald Lipót burgonyatermelő és kereskedő, Budapest, IX., Lónyay-utca 46. különféle fajta burgonyavetőgumókat, grafikonokat, preparátumokat mutatott be.

A *Budapesti Vásárcsarnoki Értékesitő Szövetkezet Hatósági Közvetitő* gyümölcs- és zöldségkollekcióval jelent meg.

A *m. kir. dohányjövedék* az idén is bemutatta a kiállitás területén épült külön pavillonjában az elmult esztendőben végzett ujabb munkálatainak eredményeit. Ebben az izléses berendezésü pavillonban került először bemutatásra a m. kir. dohányjövedék debreceni dohánygyárában a legmodernebb eljárással előállitott, körülbelül 95 százalékos „Nyers nikotin", ami a m. kir. földmüvelésügyi minisztérium kisérletügyi intézményeinek megállapitása szerint kitünő növényvédelmi szer. A nyers nikotin a kiállitáson bemutatott és a higitás mérvének megfelelő adagolásban, ugymint 1000, 500, 250, 100, 50, 25 és 10 grammos légmentesen lezárt bádogpalackokban kerül forgalomba.

Magyarország gyümölcstermelőit kétségen kivül rendkivül mértékben érdeklő és nagyfontosságu élősdi irtószer bemutatása mellett a dohányjövedék pavillonjában a közönség szeme láttára mutatták be az egyre emelkedő forgalmu és nagy kedveltségnek örvendő „Levente-szivarka" gépi gyártását és csomagolását, hogy a közönség saját tapasztalatából győződjék meg e szivarka kifogástalan módon történő készitéséről.

Ugyanitt bemutatta a dohányjövedék azokat a külföldi és belföldi nyersanyagokat, amelyekből a m. kir. dohányjövedék gyártmányai készülnek és pedig abban az egymásutánban, ahogy a nyers dohánylevél a gyártási eljárás folyamán előbb ugynevezett félgyártmánnyá és azután fogyasztásra alkalmas készgyártmánnyá alakul át, amely a bemutatott csomagolásban kerül a fogyasztó elé.

A pavillon falain szemléltető fényképek mutatták be a dohánytermelés és a dohánygyártás menetét, amely képek közt feltünést keltett a szegedi dohánygyár munkatermeinek a bemutatása, ahol az arra betanitott munkásnők nagy ügyességgel készitik a már is közkedveltté vált és állandóan emelkedő forgalomnak örvendő egyiptomi módszer szerint készült Pharao és Cleopatra szivarkákat, amelyek a legfinomabb macedoniai és ázsiai török dohányokból készülnek.

Fabricius Endre.

A gazdasági egyesületek, az Országos Mezőgazdasági Kamara, az állattenyésztő szervezetek, a szövetkezeti központok és a mezőgazdasági exportintézet kiállitása.

Az országos mezőgazdasági kiállitások állandó látogatói az ez évi kiállitásról szinte kivétel nélkül ugy nyilatkoztak, hogy az az elmult évi igen szép anyagu kiállitáshoz mérten is jelentős haladást mutatott. Örömmel állapitható meg, hogy ez a fejlődés eredményessé teszi azt a céltudatos törekvést, amelyet a rendezőség a kiállitás általános kereteinek bővitése terén állandó munkássággal kifejt. Ezt a fejlesztést azonban érthetően nem lehet a kiállitás minden vonalán és mindenkor teljes erővel keresztülvinni abban az esetben, ha az egyes kiállitók, illetve szereplő szervezetek kellő anyagi, technikai, vagy egyéb erők hiján nem tudják a fejlődés eszközeit előteremteni. Csupán ilyen általánosságokban mozgó megállapitásokkal lehet magyarázatát adni annak, hogy a gazdasági érdekképviseletek csoportjának kiállitásánál ez évben nem lehet fejlődésről, de még haladásról sem beszélni. A harminc és egynéhány gazdasági egyesületünk közül mindössze 10 jelent meg a


Uj typusu
Fordson traktorok
budapesti raktárunkról már szállithatók
AJÁNLATTAL SZOLGÁL A LEGRÉGIBB AUTORIZÁLT KÉPVISELET:
HAHN ARTHUR ÉS TÁRSAI, BUDAPEST, IV., KOSSUTH LAJOS-U. 12.
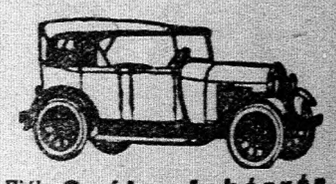
Fiók: Székesfehérvár
Magyar Király Szálló épület.
Kérje 4. számu prospektusunkat!

kiállításon és sajnos, ezek közül is egyeseknek rendezése nem illett bele az országos mezőgazdasági kiállitás közismerten nagyszabásu keretei közé. Tudjuk jól, hogy az anyagi erők hiánya tartja vissza a gazdasági egyesületek nagyrészét a kiállításon való szerepléstől. Ez a távolmaradás azonban már olyan erőtlenséget mutat, aminek valóban gondolkodóba kell ejtenie az erre illetékes összes tényezőket, hogy ma még talán meg lehet menteni a gazdasági közéletnek ezeket a szép multu és további áldásos munkásságra hivatott szervezeteit.



43. sz. A kép. Debreceni Gazdasági Egyesület és a Debrecen-Hortobágyi Magyar Tenyészbikatelep kiállitása.

Megoldási módokra itt most — per longum et latum — tanácsot nem adhatunk, de az az érzésünk, hogy csekély anyagi támogatás mellett már egész egyszerü eszközökkel is szép eredményeket lehetne elérni, hiszen legtöbb gazdasági egyesületnek meg van a szellemi felkészültsége és tájékozottsága az eredményes munkásság kifejtéséhez. A kiállitás maga is azt mutatta, hogy a nyugati vármegyék módosabb egyesületei akarnak és tudnak is a gazdasági közérdek javára munkálkodni. A kiállitáson való méltó szereplésükre pedig bizonyára ösztönzően hatna a versenyzés lehetősége, ha a kiállitott anyag gazdagságát, szakszerü, szemléltető és izléses bemutatását — miként annyi más csoportban — megállapitott szabályok szerint, dijak nyujtásával jutalmaznák. Ez a készség a rendezőségben meg is van, hiszen már ez évben is egyes, a gazdasági egyesületek keretében kiállitó kisgazdákat elismerő oklevéllel tüntetett ki. Talán sikeres lenne az a megoldási mód is, hogy az országot 3—4, vagy 5 körzetbe beosztva, minden évben más körzet gazdasági egyesületei szerepelnének a kiállitáson, egymás között versenyezve. Ugyancsak valamilyen formában arra is törekedni kellene, hogy az egyesületek ne csak vármégyéjük termelési és gazdasági viszonyairól adjanak tájékoztatást, hanem saját munkálkodásukról is beszámoljanak.

Az ez évben szereplő gazdasági egyesületek közül kiemelkedett a *Hevesmegyei Gazdasági Egyesület* kiállitása, amely ügyes elrendezésben mutatta be a vármegye 50 községéből származó kisgazda terményeket. Feltünő volt az egyes gazdák terményei között mutatkozó jelentős fajta- és minőségbeli különbség, ami egyben megmagyarázza a kisgazdaságok terményeinek értékesitési nehézségeit is. Előnyösen emelték e csoport csinosságát a *viszneki* házi varottasok és az egyesület kosárfonó tanfolyamának készitményei, továbbá a gyöngyösi tenyészállatdijazásról készült fényképfelvételek. Ugyancsak szembeötlő volt a *Vasmegyei Gazdasági Egyesület* bő anyagu kiállitása, amely bemutatta az alosztályaként müködő *Vasmegyei Baromfi-, Galamb- és Házinyultenyésztő Egyesület* ügyes, oktató mintagyüjteményét és ifj. *Bakács* Lajos jáki kisgazda nemesitett vetőmagvait és igen szép keresztezett kalászait. Tanulságos volt a *Debreceni Gazdasági Egyesület* gyüjteményes kiállitása magmintáival. Ehhez csatlakozott a *Debrecen-hortobágyi magyar bikanevelő telep* kiállitása (43. sz. kép), amely modellben mutatta be a hortobágyi telepet, fényképeket közölt a törzsgulyáról és táblázatosan közölte az egyes bikák testméreteit. A *Fejérvármegyei Gazdasági Egyesület* kiállitási anyagát tetszetős keretekben mutatta be, ami elsősorban *Pintér* Lajos tabajdi méhészete termékei ügyes elrendezésének az érdeme. A *Tolnavármeggei Gazdasági Egyesület* pompás dohányleveleket és háziipari készitményeket mutatott be, amelyekhez a szekszárdi önálló gazdasági népiskola sikerült kiállitási csoportja, a Szekszárd Borvidéki Bortermelők Pinceszövetkezetének borkiállitása és *Klemm* Márton kisgazda terménykiállitása csatlakozott. A *Somogyvármegyei Gazdasági Egyesület* kiállitása sokoldaluságával ötlött szembe. Megemlitendőnek tartjuk ifj. *Nagy* Lajos öreglaki kisgazda szakszerü és izléses kiállitását, amely már a multban is számos kiállitáson elismerésben részesült, továbbá *Szekeres* János kisbárapáti és *Vas* János buzsáki kisgazda kiállitását. A *Szabolcsmegyei Gazdasági Egyesület* sikerült kiállitásából *Bartos* Pál kistermelő gyümölcskollekcióját emlitjük meg, mig a *Sopronmegyei Gazdasági Egyesület* sikerült elrendezésü terménycsoportjában *Tömböly* Lajos kisgazda anyaga volt kiemelkedő. A *Békésmegyei Gazdasági Egyesület* kisgazda terménykiállitási csoportjában *Zsiros* András és *Góg* János kistermelők, mig a *Nógrád-Hontmegyei Gazdasági Egyesület* kiállitási csoportjában vitéz *Oláh* Ferenc szécsényi kisgazda és *Traiter* Ferenc kisgazda dijnyertes terménykiállitása nyerte meg a szemlélők tetszését.

Az *Országos Mezőgazdasági Kamara* kiállitása a gazdasági egyesületekkel közös pavillonban került bemutatásra. A mult évhez hasonlóan ügyes csoportositásban és szemléltető feldolgozásban mutatta be a magyar mezőgazdasági termelés fontosabb mozzanatait. Ma már kétségtelenül nagy szerepe van a grafikus ábrázolásnak a gazdasági szakoktatás terén is, ezért érdemes volna a kamarának a kiállitáson bemutatott értékes gyüjteményét sokszorositani és szakiskoláinkban falitáblák formájában elterjeszteni. Az ezévi anyagban a termőterület müvelési ágankinti és birtokkategóriánkinti megoszlását, az egyes termelési ágak országos és birtokkategória szerinti arányát és megoszlását és az egyes birtokkategóriák terméseredményeit láthattuk sikerült ábrázolásban feltüntetve. Általános figyelmet keltett az a térkép, amely bemutatta az 1929. évben fagykár által sujtott területeket és a kár nagyságát. Másik térkép az ármentesitéseknek a buzatermő terület megnagyobbodására vonatkozó hatását szemléltette. Igen érdekesek voltak a csapadéknak a buza-, tengeri- és burgonyatermésre gyakorolt hatását bemutató táblák és megérdemelt érdeklődést keltett az a nagyméretü grafikon, amely mezőgazdasági termények árkatasztrófáját mutatta be. Ügyes munka volt a tagositás jelentőségét szemléltető térkép is. Még igen sok szemléltető feldolgozás egészitelte ki ezt a tanulságos kiállitást, amelynek anyagából az érdeklődők könnyen érthető és megmaradó tudást szerezhettek az egyes termelési ágak területi eloszlásáról és alakulásáról, a terméshozamok évjáratonkinti alakulásáról, a magyar buzaexport külkereskedelmi jelentőségéről, állatállományunk alakulásáról, a vetőmag- és mütrágyaakció eredményeiről, a mütrágyafogyasztás különböző viszonylatairól és még sok egyéb hasznos gazdasági tudnivalóról. Különös elismerést érdemel a kamara kiállitásánál az elrendezés gondossága és csinossága, ami lényegesen emelte az anyag érthetőségét és ügyes beállitása felhivta a nem szakemberek érdeklődését is.

A mult évi sikeres szereplésük után sajnálattal nélkülöztük a *kerületi mezőgazdasági kamarákat*, reméljük, hogy a jövőben, ha nem is teljes számmal, de felváltva, minden évben szerepelni fognak az országos mezőgazdasági kiállitáson.

*

Ugyanebben a pavillonban szerepeltek az állattenyésztő szervezetek is, amelyeknek kiállitása iránt, fokozódó jelentőségüknek megfelelően, nagy érdeklődés nyilvánult meg. Különösen a külföldi szakemberek érdeklődtek behatóan az itt összefoglalva megtalálható hazai állattenyésztési adatok iránt, mert a grafikonok és számok nagy tömegében csekély utmutatás mellett is könnyen eligazodhattak és sok kérdésre értékes és megbizható adatokat nyerhettek.



44. sz. kép. Részlet a Magyar Mezőgazdák Szövetkezete kiállitási pavillonjából.

Az *Országos Törzskönyvelő Bizottság* kiállitása nagy körültekintésre mutató ügyes összefoglalásban számolt be arról a hatalmas szervező munkáról, amely irányitása mellett az ország állatállományának minőségi emelése terén folyik. Nagyméretü térképen mutatta be Magyarország tejelésellenőrző intézményeit az 1928/29. években, amelyről megtudtuk, hogy ma már csak az ország délkeleti és keleti 1—2 vármegyéjében hiányoznak a szarvasmarhatenyésztés előbbrevitelét szolgáló szervezetek. Ugyanerről a lapról megtudtuk azt is, hogy mig 1920-ban mindössze 1397 darab tehén állott ellenőrzésben, 1929-ben már majdnem 22,000, amelyeknek évi átlagos termelése 3147 kg tej és ebben 117·8 kg tejzsir volt. Az ellenőrzött 22,000 tehén tejhozama az utolsó 3 évben egyedenkint 588 kg-mal emelkedett, ami nem kevesebb, mint 2½ millió pengő jövedelemgyarapodást jelent a tenyésztő gazdáknak. A többi grafikonok az ellenőrző körzetek, az ellenőrzött tehenészetek és az ellenőrzött tehenek számának fejlődését mutatták, az ellenőrzött tehénlétszám megoszlását fajták szerint (legtöbb a pirostarkafajtáju tehén, összesen 16,410 darab), a legjobb tehenek tej- és tejzsirhozamát és még sok más fontos adatot. Egy táblázat az Országos Törzskönyvelő Bizottság irányitása mellett müködő törzskönyvelő szervezetekről tájékoztatott, mig másik táblázat az országos szarvasmarha elit-törzskönyvbe 1930 január 1-ig felvett legértékesebb 25 tehén külemi és termelési adatait közölte. Ezeknek a teheneknek az elit laktációban a termelésük meghaladta a 6000 kg tejmennyiséget, a 210 kg tejzsirt és külemi osztályzatuk legalább A—II. volt. Egy másik táblázat az országos szarvasmarha elit-törzskönyvbe ez évi január 1-ig felvett tehenek fajták és törzskönyvelő szervezetek szerinti megoszlásáról tájékoztatott, eszerint most összesen 256 elit telivér szimmentáli, 17 elit telivér borzderes, 7 elit telivér hollandi, 20 elit szimmentáli, 250 elit magyar pirostarka és 85 elit tejelő tehenünk van. Végül egy táblázat az elit laktációban 7000 kg-ot meghaladó tejhozamu 19 tehén ter-

Szőlő- és gyümölcstermelők figyelmébe!

AMONIL magas kéntartalmu permetezőszer, biztos védelmet nyujt a lisztharmat, monilia és egyéb gombabetegségek ellen. Minden permetléhez keverhető.

DARSIN arzéntartalmu permetezőszer a szőlőmoly, ilonca, almamoly stb. rágókártevők ellen. 45%-ot meghaladó arzéntartalma folytán 100 liter permetléhez csak ¼ kg. kell belőle. Bármely permetléhez keverhető.

Gyártja: KRAUSZ-MOSKOVITS EGYESÜLT IPARTELEPEK R.-T., BUDAPEST, VIII., ÖRÖMVÖLGY-UTCA 8. SZ.

KÉRJEN DIJTALAN ISMERTETŐT! KÉRJEN DIJTALAN ISMERTETŐT!

melési adatairól nyujtott tájékoztatást. Az elit tehenek fényképei, birálati lapok és törzskönyvi nyomtatványok egészitették még ki ezt az ügyes elrendezésü csoportot.

Az *Országos Juhtörzskönyv*, amelyet az Országos Gyapjuminősitő Intézet vezet, bemutatta a magyarországi törzskönyvelt juhászatok térképét, törzskönyvi nyomtatványokat, továbbá merinó juhok modelljeit állitotta ki.

A *Mangalicatenyésztők Országos Egyesületének* kiállításánál nagy érdeklődéssel szemléltük a sok sikerült fényképet, amelyek a fajtajelleget mutató külemi tulajdonságokat demonstrálták. A mult évben is már nagyra értékelt mérési adatokon kivül nagy figyelmet érdemeltek a különböző korban herélt mangalica kanok és a kocák testméreteire vonatkozó adatok, továbbá a kocák szaporaságát és malacnevelő képességét mutató számok, amelyek hosszu és fáradságos adatgyüjtő munkásság eredményei.

A *Hussertéstenyésztők Országos Egyesülete* ugyancsak jelentőségének megfelelő gondos keretek között jelent meg az állattenyésztő szervezetek kiállitási csoportjában. Anyagából kiemeljük a sonkasüldő áraknak a ferencvárosi sertésvásáron az 1926—1929. években mutatkozó árváltozásait ábrázoló grafikont, továbbá azt az ötletes beállitást, amelyben a törzskönyvelt hussertések számának gyarapodását érzékeltette.

A szarvasmarhatenyésztő egyesületek ez évben már mind körzetük szövetségének csoportjában szerepeltek, jeléül annak, hogy a közös irányelvek érvényesitésének fontosságát e szervezetek teljes mértékben átértik. A *Felsődunántuli Szarvasmarhatenyésztő Egyesületek Szövetsége* keretében a *Győrvidéki Szarvasmarhatenyésztő Egyesület* csoportjának értékes dijtárgyai, mig a *Veszprémmegyei Szarvasmarhatenyésztő Egyesületnek* grafikonjai és táblázatai keltettek érdeklődést. A szövetség kiállitási anyagából megemlitjük a Magyarország tejelésellenőrző és szarvasmarhatenyésztő szervezeteit feltüntető térképet. Az *Alsódunántuli Szarvasmarhatenyésztő Egyesületek Szövetsége* csoportjában Baranya, Somogy és Zala vármegyék szarvasmarhatenyésztő egyesületei mutattak be táblázatokat az általuk ellenőrzött uradalmi és népies tehenészetek átlagos termeléséről, mig a szövetség által ellenőrzött tehenészetek tejelési eredményéről és fajták szerinti termelési adatairól tejeskanna- és tehénmodellek tájékoztatták megkapó és maradandó módon a szemlélőket. Ügyesen elhelyezett oklevelek emelték e kiállitás tetszetős kereteit. A nemrégiben alakult *Szarvasmarhatenyésztő Egyesületek Szövetsége* keretében a fejérmegyei és tolnamegyei szarvasmarhatenyésztő egyesületek szerepeltek grafikonokkal, törzskönyvi nyomtatványokkal, továbbá egyes hirneves teheneket ábrázoló fényképekkel, amelyek között Auguszta és Fribourg O képét is megtaláltuk. A *Felsőmagyarországi Szarvasmarhatenyésztő Egyesületek Szövetsége* a *Hevesmegyei Szarvarmarhatenyésztő Egyesület* grafikonjait és táblázatait mutatta be, amelyek a tejelésellenőrzés helyzetéről és a termelési eredményekről adtak tájékoztatást.

Ide csatlakozott a *Tolnatamási és Vidéke Félvér Lótenyésztők Egyesületének* kiállitása is, amely táblázatos tájékoztatást nyujtott az egyesületi mének számáról, fajtájáról és angol félvérek és telivérek jól sikerült fényképeit mutatta be.

Ugyancsak ebben a pavillonban volt a kiállitáson ez évben első alkalommal szereplő *Országos Selyemhernyótenyésztési Felügyelőség* kiállitása, amely aránylag kis területen gondos szakszerüséggel összeállitott anyagot mutatott be, csinosan diszitve selyemgubó füzérekkel. Kis üvegszekrényekben láttuk a selyemhernyót rövid életének különböző korszakaiban, majd mellette az eltérő szinárnyalatu gubókat, végül a tolnai selyemfonódában legombolyitott magyar gubóból készitett selyemszöveteket. Diapozitiv képek ügyesen magyarázták a selyemhernyótenyésztés és az epertermelés számos apró fortélyát, mig grafikus ábrázolások a hazai selyemtermelés nemzetgazdasági jelentőségéről és a világtermelésben elfoglalt szerepéről nyujtottak felvilágositást. Táblázat mutatta a világ selyemgubó- és nyerselyem (grége) termelését és megtudtuk, hogy Magyarország selyemgubótermelése a legutóbbi évszázad során 1905-ben emelkedett legmagasabbra, amikor 1·9 millió kg gubót szolgáltattak be a termelők a beváltó hivatalokba. Mivel régi termelő területeink jelentékeny részét elvesztettük, 1929-ben csak 550,000 kg volt a termelés, ami a régi Magyorország 1889. évi termelésének felel körülbelül meg. Ez a termelési ág tudvalevően ugyszólván teljesen független a rendelkezésre álló munkaerőtől és földterülettől, fejlődésének igy igen széles és könnyen tágitható határai vannak, ezért reméljük, hogy céltudatos propaganda segélyével mai területünkön is mihamar elérjük a békeévek legnagyobb termelését.

*

A szövetkezeti központok a mezőgazdasági kiállitásra is követték a magyar gazdákat és ha lehet, még a mult évnél is nagyobb gonddal és felkészültséggel nyujtottak tájékoztatást müködésükről és élniakarásukról. Megjelenésükkel tanuságot tettek amellet, hogy ez a kiállitás kiváló propaganda a szövetkezeti godolatnak is, mert az együvétartozás érzése, az összetartás adja meg a kisembereknek az erőt és lehetőséget arra, hogy a termelés e nagyszabásu versenyében minden vonalon eredményesen vehessék fel a nagyobb szakismeretekkel rendelkező és tőkeerősebb nagy gazdákkal a versenyt.

A „*Hangya*“ termelő, értékesitő és fogyasztási szövetkezet nagyméretü kiállitása pezsgő életü pályaudvari modellel mutatta be központjának, valamint vidéki szövetkezeteinek a mezőgazdasági termelés és értékesités szolgálatában kifejtett szerepét. Megtudtuk, hogy a lengyel, osztrák, német és olasz piacok nyujtják a szövetkezeti termelés számára külföldön a legfőbb elhelyezési lehetőségeket. Térkép tájékoztatott a Hangya szövetkezetnek hazai és szomszédos államokban elterjedt hálózatáról, mig grafikonok a központ elmult évi áruforgalmát mutatták be.

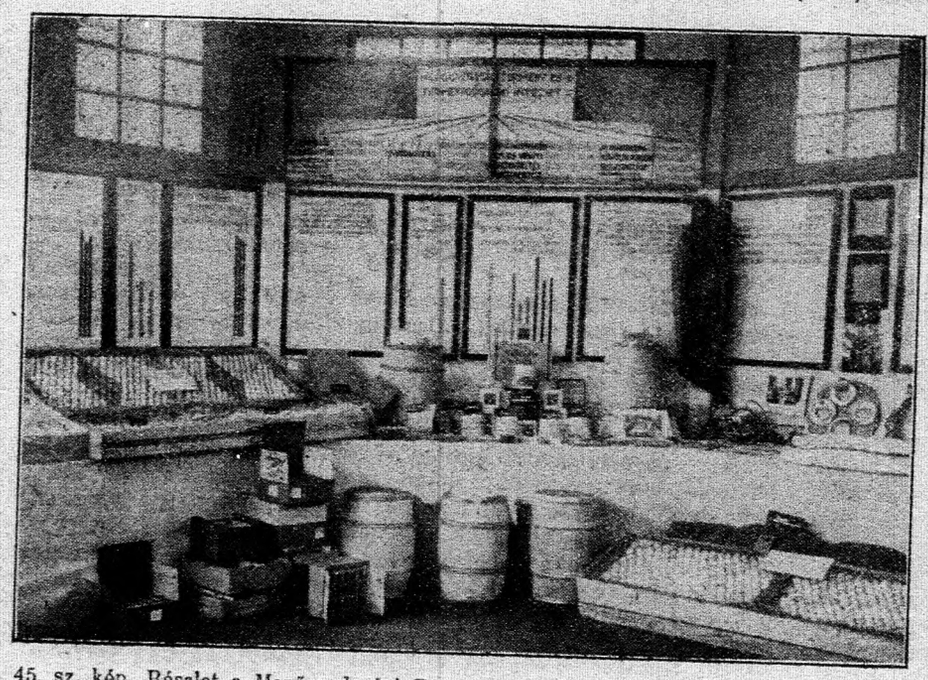

45. sz. kép. Részlet a Mezőgazdasági Termény- és Termékforgalmi Intézet kiállitási csarnokából.

Az *Országos Központi Hitelszövetkezet* bő kiállitási anyaga izléses keretekben nyujtott tájékoztatást a szövetkezet nagy jelentőségü altruisztikus munkásságáról. Grafikonokban bemutatta az OKH és az egész szövetkezeti hitelhálózat szervezetét az 1929. évben, az üzletrészek fejlődését 1923—1929-ig. Utolsó esztendőben az OKH üzletrésztőkéje 47·4 millió pengőt tett ki, mig a kötelékébe tartozó hitelszövetkezetek üzletrésztőkéje 28·5 millió pengőre rugott. A kihelyezések összege 1929-ig 165·6 millió pengőre emelkedett, mig a kifizetett kölcsönök összege 193·7 millió pengő volt. A kötelékébe tartozó hitelszövetkezetek takarékbetétállománya 1929-ben 31·8 millió pengőt tett ki. Figyelmet keltő ábra mutatta be az 1927. és 1928. évi kölcsönfolyósitásokat tétel, összeg és felhasználás szerint, amelyek összesen 388 millió pengős összeget reprezentálnak. A földmunkás szövetkezeti osztály térképéről megtudtuk azt a sajnálatos körülményt, hogy mintegy 250,000 földmunkás van ma a csökkent munkáskereslet folytán állás nélkül. Láttuk még a szövetkezeti tagok foglalkozás szerinti megoszlását mutató ábrázolást, amiből kitünt, hogy a tagoknak több mint háromnegyed része a mezőgazdasággal foglalkozók táboráből került ki, végül egy nagy térkép a szövetkezetet a békeszerződés folytán ért veszteségeket mutatta be a magyar falvak érdeklődő népének.

A *Gazdák Biztositó Szövetkezetének* kiállitási anyaga a szövetkezet fejlődését és jelenlegi helyzetét, szervezetét és üzletkörét tüntette fel grafikonokon, szines táblákon és tájékoztató nyomtatványokban. Meggyőzően bizonyitották ezek a biztositás fontosságát és tájékoztattak azokról a jelentős károsodásokról, amelyek a gazdákat nem várt események folytán érhetik. Igy megtudtuk, hogy hazánkban 1921—1927-ig nem kevesebb, mint 608 ezer állat hullott el, illetve irtatott ki fertőző betegség miatt, ami körülbelül 60 millió pengő veszteséget jelentett tulajdonosaiknak. Vagy például az 1924—27. években a jégverés összesen 107 ezer kat. hold vetést pusztitott el, 25 millió pengő károsodást okozva; mert a mezőgazdasági terményeknek 1928-ban is még csak 17 %-a volt biztositva.

A *Magyar Mezőgazdák Szövetkezetének* külön kiállitási csarnokában (44. sz. kép) ismét örömmel láttuk az egyes osztályok bő választéku árumintáit. Az áruosztály mütrágyaféléket, gazdasági textilárukat, olaj- és kenőanyagokat, vas-, szerszám- és bőrárukat, továbbá a legkülönbözőbb gazdasági eszközöket állitott ki, a szőlészeti osztály növényvédelmi anyagokat, eszközöket, pincegazdasági cikkeket, különböző baromfitenyésztési eszközöket és háztartási cikkeket mutatott be. Ugyancsak gazdag volt a mag-, gabona- és szénosztályok kiállitása is; igy teljes képet nyertünk a pavillonban nemcsak a szövetkezet müködési köréről, hanem tájékozódhatunk a beszerzés módjairól, a gazdák legfontosabb szükségleti cikkeinek minőségéről és áráról is.

*

Ennek a beszámolónak a keretében emlékezünk meg az idei kiállitás egyik uj és értékes gyarapodást jelentő csoportjáról, a *mezőgazdasági exportintézet* kiállitásáról. Az aránylag kicsiny pavillonban látott anyaga bemutatta a szervezett magyar agrárélet fejlődési lehetőségeinek uj irányait. A kiállitás összes többi csoportjai a magyar mezőgazdaság termelési eszközeit és eredményeit mutatták be, mig itt a további lépést: a mezőgazdasági terményértékesités anyagát, módját, eszközeit és lehetőségeit ismertük meg. Most, hogy a mezőgazdaság sulyos helyzete tulajdonképpen az értékesités válságából fakad, nagy figyelmet érdemel és a kiállitáson keltett is ez a mindössze pár hónapos életü intézmény, amelynek eddigi eredményes munkájáról és további céljairól lapunk mai számában más helyen közöljük vezetőjének nyilatkozatát.

A pavillonba lépve (45. sz. kép) az ujdonság látásának öröme fogta el a figyelmes szemlélőt, jólehet az anyag ugyanaz volt, amit a kiállitás más-más csoportjaiban elszórva láttunk, itt azonban más szempontból csoportositva találkoztunk egyes tipusterményekkel. E kiállitás célja a mezőgazdasági termények piacra való előkészitése fontosságának, szükségességének és kivánatos módjainak gyakorlati bemutatása volt. Ma már nem csak az a fontos, hogy mit, hanem nem kevésbbé az is, hogy hogyan visszük a piacra. Ezt szemléltette és tanitotta ügyesen és szinte mondhatni népszerüen, a mezőgazdasági exportintézet kiállitása.

Amerikában és egyes nyugati államokban ezek a törekvések már több év óta jelentős állami támogatásban részesülnek és még ma is élénk emlékezetünkben él az a nagyszabásu kiállitás, amelyet a két év előtti angliai, nottinghami Royal Show-n láttunk és amelynek keretében az angol földmüvelésügyi minisztérium mutatta be a terményértékesitést szervező széleskörü munkásságát. Ugyanilyen örömmel és kellemes meglepetéssel pillantottuk meg az ez évi budapesti mezőgazdasági kiállitáson a kezdet-kezdetén tartó magyarországi exportintézet megfelelően szerényebb keretü, de nem kevésbbé szakszerü és ügyesen szemléltető kiállitását. Az intézet bemutatta hazánk legfontosabb exportcikkeit: a gabonaféléket, hüvelyeseket, olajosmagvakat stb., a megfelelő exportra alkalmas és a nem piacképes minőségek feltüntetésével és egyes terményeknél bemutatta a nemzetközi forgalomban ismeretes fontosabb külföldi terményféleségeket, a magyar terények versenytársait. Azután megmutatta a jó és a nem sikerült bacont és egyéb hus-

WEISS MANFRED ACÉL- ÉS FÉMMŰVEI R.-T.
Ujdonság:
„GLOBUS“
szabadalmazott műtrágyázó egyesitve meritőkanalas
AGRARDRILL vetőgéppel.

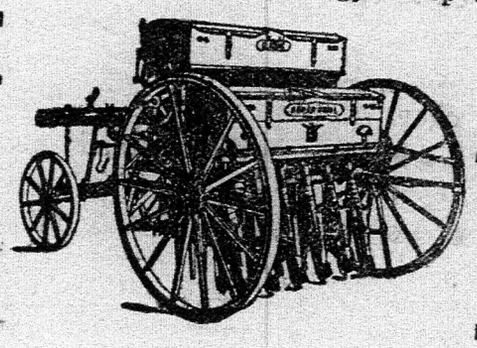

Részletes ajánlattal készséggel szolgál!
Agrárglobus Mezőgazdasági Gépkereskedelmi R.-T.
Budapest, V., Lipót-körut 12. szám.
Távirati cim: AGROBUS
Telefon: Aut. 283—49

árukat, szembeállitotta egymással az elsőrendü minőségü és az ütődött, véraláfutásos, rosszul kezelt szalonnát és egyéb terményeket, u. m. a gondosan és izlésesen csomagolt tojást a szennyes, különböző színü és nagyságu, rosszul csomagolt tojásáruval; a márkázott vajat, zsirt; sajtot és almát exportcsomagolásban, az Olasz- és Görögországban keresett Deodara burgonyát, piacképes gyümölcskonzerveket, tollmintákat, vágott baromfit, gyümölcs, tojás és napos csibe szállitására használatos ládákat, kosarakat és dobozokat, villamos bőrfejtőgépet és müködésben egy Cuttler-féle gyümölcsválogató és suly szerint osztályozó gépet.

Ügyesen szerkesztett és elhelyezett falitáblák ismertették az exportintézet rendeltetését, a márkázás célját és lényegét, grafikonok adtak tájékoztatást a buza világtermeléséről, chicagoi és budapesti áralakulásáról, Magyarország legfontosabb terményeinek a kiviteléről és ennek főbb irányairól, végül fényképeket mutatott be az intézet a magyarországi baconkészitő telepekről.

A nagy gyakorlati érzékkel összeállitott kiállitás arra enged következtetni, hogy az intézet hivatását is helyes érzékkel tölti be és munkájának eredményei hamarosan jelentkezni fognak a magyar mezőgazdaság értékesitési lehetőségeinek megjavulásában.

*

Ismertetésem végére értem. Az elmondottakban röviden jellemezni kivántam azt a különböző szempontok szerint összefoglalva bemutatott anyagot, amely az érdekképviseleti szervezetek, állattenyésztő egyesületek, agrárszövetkezetek és az exportintézet elméleti kiállitásán keresztül, bepillantást nyujtott az érdeklődőknek a magyar mezőgazdaság mai helyzetébe és problémáiba. Az összességében igen értékesnek mondható ez a kiállitási csoport megnyugvást keltően bizonyitja, hogy a magyar mezőgazdaság mai csekély hozamképessége mellett is nagy értékeket termel és szilárd alapja a nemzeti létnek. Biznunk kell abban, hogy kis kitartással hamarosan megérjük a kedvezőbb termelési és értékesitési lehetőségeket és felvirrad még a magyar mezőgazdaság jobb jövője. *Herodek Sándor dr.*

A halászati kiállitás.

Az országos mezőgazdasági kiállitáson ez évben először szerepelt a halászat. E nagyvonalu és a külföldiek által is élénken látogatott kiállitáson feltünni nem könnyü dolog. Ennek ellenére a halászatnak sikerült, ugy látszik, a figyelmet magára vonni, mert pavillonja ugy külalakjával, mint belső tartalmával méltón sorakozott a mezőgazdasági termelés többi ágának kiállitása közé. A pavillon nyers fatörzsekből összeácsolt, nádfedeles, gólyafészkes halászsátor volt, amelynek bejáratától jobbra és balra 8, belsejében 28 aquárium nyert körben elhelyezést. Az igazán izlésesen elkészitett halászsátor a kaposvári mezőgazdasági kiállitáson szerepelt először és már ott is nagy feltünést keltett s a földmüvelésügyi miniszternek, valamint a kiállitást látogató számtalan gazdának tetszését elnyerte. Az ottani halászati csoport elnökének, *Goszthony* Mihály dr.-nak érdeme a pavillon első felállitása és igy a kezdet nehézségeinek leküzdése.

A kiállitás rendezését az Országos Halászati Felügyelőség az Országos Halászati Egyesülettel és a m. kir. Halélettani és Szennyviztisztitó Állomással karöltve végezte. Ausztriába, Csehországba és Németországba a halászati egyesületeknek mintegy 160 meghivót küldöttünk szét, ahonnan többen meg is jelentek a kiállitáson.

A kiállitás gerince és főanyaga, a haltenyésztés legfontosabb tárgya: a ponty, az egynyaras ivadéktól a legsulyosabb anyákig minden évjárattal képviselve volt. A Magyar Tógazdaságok R.-T. dunántuli hosszukás és zömök fajtái, Corchus Dezső és Zoltán, az Eszterházy gr. tatai tógazdaság régi elsőrendüen kitenyésztett fajtái mind szerepeltek és olyan nemes külalakot és olyan fejlettséget mutattak, hogy azokat büszkén állithatjuk bármely külföldi fajta mellé.

A ponty mellett tógazdasági járulékhalaink közül a fogassüllő és a harcsa szerepelt több évjárattal, igen szép példányokkal, sőt kuriozumként a tatai Eszterházi uradalom a vizeinkben nem tenyésző angolnát is élő példányban mutatta be. A tógazdasági nemes halakon kivül a velencei tógazdaság őspontya is szerepelt a kiállitáson bizonyságául annak, hogy a tógazdasági kitenyésztett nemes anyag és a nyilt vizek eredeti pontya között milyen óriási különbség van.

Nehéz munkája volt a birálóbizottságnak, hogy a kiállitott kiváló anyag között a dijakat igazságosan



46. sz. kép. A halászati kiállitás pavillonja.

ossza szét. A m. kir. földmüvelésügyi miniszter ur tiszteletdija *Corchus* Dezső és Zoltán, az OMGE tiszteletdija a *Magyar Tógazdaságok R.-T.*, az Országos Halászati Egyesület tiszteletdija *Esterházy* Ferenc gróf kiállitását tüntette ki. Ezüst érmet: *Goszthony* Mihály dr. és *Hoffmann* Ede dr., elismerő oklevelet: a *gödöllői m. kir. baromfitelep*, a *Kund hitbizomány* és *Karczag* József dr. halai kaptak.

Az élő halakon kivül a kiállitás szépségének emelésére jelentős munkát és tevékenységet fejtett ki a Zimmer Ferenc Halkereskedelmi R.-T., amely a csarnok közepén levő hatalmas aztalt állandóan a Balaton és nyilt vizeink halzsákmányának feltünő példányaival rakta meg, az Ádám Miksa R.-T., amely hálóit és halászeszközeit oly bőségben és olyan ügyes elrendezéssel mutatta be, hogy azok a pavillonnak igazi ékességét és finom izléssel összeállitott diszét adták, végül Varga Mihály szegedi hálógyáros, aki szintén halászati eszközöket mutatott be. A kiállitás élénkségét emelték a Tesz. plakátjai, amelyek édesvizi halaink fogyasztását szembeötlő módon ajánlották a látogatók figyelmébe.

A kiállitás sikerének emeléséért a *Zimmer Ferenc R.-T.* az *Ádám Miksa R.-T.* és *Varga* Mihály elismerő oklevelet kaptak.

A pavillon falait a halászat köréből vett számtalan fotografia, szemléltető ábrák és grafikonok, tógazdaságok tervei és mütárgyainak rajzai, a halászat fejlődését mutató ábra és tarka szinekben pompázó müvészi reklámok diszitették.

Egyedülálló volt a Corchus Dezső és Zoltán által kiállitott és ügyesen megvilágitott preparátum-sorozat, amely a harcsának első 60 napi és a pontynak első 50 napi fejlődését tüntette fel.

A kiállitást a látogatók ezrei szemlélték meg s mindenfelől lehetett hallani, hogy a halászati pavillon a kiállitás legszebb és legsikerültebb alkotási közé tartozik. A pavillon felépitése a halászati felügyelőség müszaki személyzetének munkája; rajtuk kivül azonban a halászati egyesület által kiküldött kiállitási bizottság és még számosan szereztek érdemeket a kiállitás létrehozásában. *Fischer Frigyes.*

A háziipari kiállitás.

A megélhetés sulyos gondjai mai nehéz gazdasági viszonyaink között fokozott mértékben nehezednek vállainkra. Az elhelyezkedési lehetőségek megcsappantak, a kereseti források szüken adják a mindennapi kenyérre valót s a létfenntartásért kemény küzdelmet kell vivnia minden társadalmi osztálynak. A társadalomnak széles rétegei ezerféle leleményességgel, ötlettel próbálkoznak az élet gondjain enyhiteni.

Valamikor, a boldogabb időkben a mindennapi kenyér megszerzéséről főképpen a családfő gondoskodott, mig a nő kézimunkázása csupán kedves időtöltésre, nemes szórakozásra szoritkozott. A gazdasági viszonyok rosszabbra fordulása idején, de különösen a vesztett háboru után majd minden családban ott látjuk a dolgozó nőt is, aki a kenyérkereset terén a férfi mellé segitőtársul szegődött. A nő kézimunkája most már sok-sok családnak elsőrendü, de még többnek talán egyetlen kereseti forrásává lépett elő s igy lett a szórakozásból fokozatosan mellékkereset, majd később komoly háziipar. Mi sem bizonyitja ezt jobban, mint egy-egy ilyen kiállitás, amelynek keretei között ott látjuk a gyönge női kezeknek, a női példaszerü türelemnek, szorgalomnak és kitartásnak, a magyar nők alkotóképességének szebbnél-szebb, izléses, finom alkotásait.

Ez a kép tárult szemünk elé az idén is a háziipari csarnokba lépve, amelyben a sos-sok gazdasági- és egyéb háziipari termék mellett a gyönyörü női kézimunkák gazdag gyüjteménye dominált.

A földmüvelésügyi kormány mindent elkövet, hogy a háziipar megerősödését, terjedését és fejlődését elősegitse. Háziipari tanfolyamokat rendez és tart fenn az egész ország területén, anyagi támogatásban részesiti a háziparral foglalkozó telepeket, szerveket, elősegiti a háziipari termékek értékesitését, egyszóval erkölcsileg és anyagilag messzemenően támogatja a háziipar ügyét.

Az Országos Mezőgazdasági Kiállitás alkalmából bemutatkozott kiállitók legnagyobb része is azoknak soráből került ki, akik a földmüvelésügyi minisztérium tanfolyamain szerezték képességeiket s akik ma is részesei a minisztérium gondoskodásának.

A kiállitási csarnokban a bejárattól balra a *Magyar Asszonyok Nemzeti Szövetségének* központja és vidéki csoportja nyitották meg a kiállitók sorát. A vidéki csoportok közül a bajai, diósgyőri, hajduböszörményi, karcagi, kecskeméti, miskolci, soproni és szekszárdi vettek részt a kiállitáson. Magyaros mintákkal himzett női- és gyermekruhák, szőttesek, szürök, szőnyegek, tökéletes himzések, szép motivumu csipkék, magyar stilusu gyermekjátékok tettek tanuságot a Mansz vezetőinek lelkes, hazafias tevékenykedéséről s az ebbe a szervbe tömörült magyar nők képességeiről. A kiállitott szür 180 P-ért el is kelt. A Károlyi grófnő által létesitett *fóti Suum Cuique* népmüvészeti munkái, szőttesei, az ott foglalkoztatott hadiözvegyek munkásságát tárták szemünk elé. Csinos volt az ott készült magyar szoba butorzata is. *A Dunaharaszti Háziipari R.-T-nak* gyékényből és vesszőből font különféle kosarain, lábtörlőin kivül, különösen jól elkészitett, tartós kerti butorai arattak tetszést. *A békésszentandrási szőnyegszövő telep* eredeti mintáju, igen izlésesen megválogatott szinezéssel készült magyar perzsaszőnyegeket állitott ki. *Hövej község* földmivesasszonyainak és leányainak, a községi

A világhirü, felülmulhatatlan **PETKUS** vetömagtisztitó- és osztályozógépen kivül a RÖBER-gyár

RÉPAMAGTISZTITÓGÉPET

is gyárt.

Magyarországi vezérképviselet:

Kálmán és László Budapest, VI., Teréz-körut 40—42.

tanitónő oktatása és vezetése alatt készült kézimunkái: asztalteritők, tálcakendők, zsebkendők, párnateritők, amelyeket az u. n. „bekötések" és „pókozások" diszitettek, dicséretet érdemeltek. *Özv. Kun Istvánné* mintás szőttesei, asztalteritői, *Zubor Ilona* törülközői és női ruhaanyagai, valamint a *Pongó Kiss Ilona* által készitett szür méltán rászolgáltak a figyelemre.

A kiállitásnak egyik legmutatósabb s legértékesebb részlete a „*Jézus Szive Népleányainak Társasága*" által kiállitott *mezőkövesdi* népmüvészeti anyag volt. A bemutatott kiállitási anyagot két részre kell osztanunk, u. m. a régi, ma már csak népmüvészettörténeti anyagra és a most készitett kézimunkákra. Hajdan „gyapjuselyemmel" himeztek a mezőkövesdi népmüvészek s ez a himzőanyag adta meg a kézimunkáknak azt a keresett és utánozhatatlan ragyogó fényét és szinpompáját, valamint a szinte örökös tartósságot. Ma ezt a himzőszálat már sehol sem gyártják s igy a most készülő kézimunkák minden szépségük és jóságuk mellett sem versenyezhetnek az egykoriakkal. A régi, muzeális kézimunkák motivumaiból készülnek bizonyos mérvü átstilizálás utján még ma is a mezőkövesdi különféle minták. A tervezéssel, előrajzolással férfiak is foglalkoznak; igy a kiállitáson látható volt egy feketeszinü anyagon sárga „zsirkrétával" előrajzolt himzés, amelyet egy 70 éves pásztor készitett. Az egykori kézimunkák közül gyönyörüen himzett miseruhák voltak kiállitva, szinpompás „schurzminták" és egy női himzett bőrbekecs, az ugynevezett „kuzsu", amely a mezőkövesdi régi szücsiparnak remekmüve. A mai mezőkövesdi népviselet: a menyecskék, férfiak és gyermekek diszes ünneplő öltözete embernagyságu bábukon volt bemutatva. A hajadonok festői ruházatában pedig egy mezőkövesdi szép lányon gyönyörködhettünk. Gazdagon diszitett függönyöket, pompás zongorateritőket, remek egyházi zászlókat állitottak még ki a mezőkövesdiek, akiknek müvészete a külföldi látogatók figyelmét is megragadta s akikre méltán büszkék lehetünk. A „*Népmüvelő Testvérek Társaság*"-a — amely egészen uj szervezet — pápateszéri, pusztamonostori, városlődi és babocsai tanfolyamainak termékei nagyértékü, változatos anyagot mutattak. Ki kell emelnünk a Szekszárdon selyemhulladékból készült „burett" anyagból készitett, magyar motivumokkal és szinekkel himzett mutatós leányruháikat, valamint a kukoricacsuhából készült sikerült kosarakat, szatyrokat, lábtörlőket. E helyen is fel kell hivnunk a figyelmet a kukoricacsuhára, erre az eddig szinte értéktelennek tekintett, de elsőrendü háziipari nyersanyagra!

Nagyon nagy érdeklődés kisérte *Márton Antalné, Széll Veronika* tápéi földmüvesasszony munkáját, aki a falujabeli 1200 magyar földmüvesasszony küldetésében jött a kiállitásra, hogy a nagyszámu látogatóknak bemutassa, hogyan készitik otthon gyékényből a szatyrokat, fürdőgyékényeket. *A kunszentmiklósi gyékényfonók* 8 év óta üzik a fürdőpapucskészitést. Télen majdnem minden házban ezzel a háziipari ággal foglalkoznak s nem ismerik a münkanélküliség rémét. A készitett fürdőpapucsokat minden mennyiségben, mindenkor el tudják adni s Olaszország veszi meg készitményeik zömét. Raffiából készült fürdőpapucsaik, gyékényből készitett szatyorjaik, iskolatáskáik tökéletesek voltak. A *bösárkányi gyékényfonók* mintegy 2000-en, nyáron napszámba járnak, télen pedig gyékényfeldolgozással foglalkoznak. Évi termelésük pénzértéke 60—70 ezer pengő körül mozog. A kiállitáson bemutatták az általuk készitett jó minőségü szatyrokat és a szatyorkészités nyers anyagát, a somogymegyei gyékényt különféle minőségben. Kész áruik nagy részét Amerikába exportálják. A *Keresztes nővérek törökbálinti leányotthona* diványpárnákat, gyermekruhácskákat, szőnyegeket, himzéseket, szőtteseket, kötött árukat mutatott be. Izléses, olcsó tarsolyaik és jó minőségü női ruhaanyagjaik dicséretet érdemeltek. *Móga* Endre háziipari vállalata télen három alföldi községben földmüves- és munkásleányokat foglalkoztat. Különösen diszes, magyar kéziorsós vertcsipkéi (klöpli) keltettek feltünést. Az *Eunisz Háziipari Vállalat* által kiállitott kézimunkák főképpen a középosztálybeli hölgyek termékei. Mutatósak voltak kész női ruhái, a bluzok, függönyök, ágyteritők, párnák, gobelintervek és különösen a müvészies kész gobelinek. Feltünően szépek voltak *Fabinyi Lili* és *Hir Ilona* erdélyi (kalotaszegi, toroczkói, bánfihunyadi) motivumokkal, „brilliáns himzéssel" készitett legkülönfélébb kézimunkái. Tüllre dolgozott női sportruháik a csinos kivitel mellett tartosságra engedtek következtetni. *Ferenczi Jolán* matyó és sárközi kézimunkái és preparált pergamentből készült lámpaernyői, *Varga Józsefné* „Julianna" fejkendői és magyar babái, *Bobai Györffy Zoltánné* „Pannónia" csipkéi már tavalyról is jól ismertek s teljes elismerésre voltak érdemesek. *Nádosy Emilné* menekült középosztálybeli hölgyeket foglalkoztat, akiknek finom izléssel készült kézimunkáit mutatta be. Takarosak voltak a kiállitott gyermekruhák, női mellények, sok ötletességet árultak el a kézimunkatartó tarsolyok és gyüszütartó szegfük, szépek voltak a horgolt sálak és retikülök, valamint a rávarással (aplikálással) diszitett kézimunkák és bekötések is. *Makk Józsefné* dohánybarna alapszinen, diszkrét lila szinezéssel és aranyozással készült mezőkövesdi motivumokkal ékesitett asztal- és zongorateritői az előkelő szalonok kézimunkáit képviselték. Különös elismerés illeti vitéz *Tölgyes István* szegedi kiállitót, aki feleségével és kisleányával készitett szép mintáju, jó minőségü magyar perzsaszőnyegeket állitott ki. Szőnyegei m²-kint 80 pengőért keltek el.

Külön kell megemlitenünk a népies irányu háziiparnak müvelőit, *Bodor Józsefné, Tóth Jánosné, Cseh Sándorné* és *Dávid Pálné* decsi (Tolna vármegye) asszonyokat, kik jól ismert fehér-piros szinü, kitünő minőségü, mutatós sárközi szőtteseikkel vettek részt a kiállitáson. Asztalteritők, diványteritők, abroszok, futók, falvédők, függönyök, párnák egész tömegét állitották ki. Régi népviseletüket babákon mutatták be. Mint érdekességet emlithetjük meg, hogy az eredeti régi fejdiszt ma már nem tudják késziteni, mert az az öregasszony, aki ennek utolsó mestere volt, senkire sem hagyta örökségül az elkészités módját, magával vitte a sirba. Örömmel állapithatjuk meg, hogy a népies irányu háziipar a tavalyihoz képest örvendetesen nagyobb méretekben vette ki részét az idei kiállitásból.

A felsoroltakon kivül a háziiparnak még többféle ágát láthattuk ebben a pavillonban.

A *nagyfügedi háziipari tanfolyam* bemutatta azt, hogy miként kell a különféle háziállatok bőrét, szőrméjét háziiparilag hasznositani. Tökéletesen kidolgozott bárány-, nyul-, kutya-, macskabőröket s a háziállatok bőréből házilag készitett lószerszámot, bakancsot, bekecset, ujjast állitottak ki. Tisztán és jól voltak kidolgozva bognármunkái és kerti butorai is. *Berényi Bálint szentesi fazekasmester*, aki tavaly utolsó darabig eladta disztárgyait, az idén is felhozta nagyon csinos, feketeszinü, csiszolt diszedényeit, virágvázáit. *A székesfehérvári m. kir. téli gazdasági iskola* felküldte az ott tartott háziipari tanfolyamon előállitott füzvesszőkosarakat, tökéletesen kidolgozott szekérrészeket és szerszámnyeleket. A „Somogymegyei Muzeum-Egyesület" *Kopoli Antal juhásznak* müvésziesen faragott botjait állitotta ki.

Külön emlitést érdemelnek az iparmüvészeti csoport kiállitói. Igy *Vezér Emilné.* és *Remsey Jenő* finom gobelinjei, csontfaragásai, valamint kötött babái, a „*Magyar Iparmüvészek*" nevü csoport bőr-, fa- és gyöngyből készült apró, magyaros csecsebecsei, tüllmunkái, kerámiái és ötvöskészitményei, *Sebők Endre* dr. és *Roboz Károly* müvészi magyar kerámiái és disztárgyai, *Farkas Gábor* szines bőrmunkái, *Petrovics Miklos* magyar stilusu bőrdiszmüárui, *Vladár Sándor* fürdőemléktárgyai, *Krizsák Ödönné* magyar kulacskái, karikásai és babái. *Graboviczky Leon* eredeti, igen tartós játékállatjai, *Holló Mihály* magyar butorai és csontfaragásai mind-mind a magyar tehetségről, ötletességről, izlésről és fejlettségéről tettek tanubizonyságot. Ezek a szorgalmas, törekvő, szerény keresetükre utalt magyar müvészek valóban megérdemelnék és joggal elvárhatnák, hogy honfitársaik a sok haszontalan, értéktelen külföldi bazáráru vásárlása helyett náluk szerezzék be ilyen irányu szükségleteiket.

A *m. kir. gödöllői méhészeti gazdaság* aranysárga, kristálytiszta mészkollektiójával tünt fel. Figyelemreméltó és tanulságos volt „Hunor"-kaptára, amelynek az ad különös jelentőséget, hogy az a drága deszkaanyag helyett préselt szalmából készül.

Az idei kiállitás keretei között mutatkoztak be elsőizben a nagy nyilvánosság előtt a vallás- és közoktatásügyi minisztérium fennhatósága alatt álló *önálló gazdasági népiskolák* változatos, értékes gyüjteményeikkel. A kiállitott anyag 35 önálló gazdasági népiskola fiu- és leánytanulóinak munkájából került ki. Különösen a leánykák igen csinos és mutatós kézimunkái lepték meg a szemlélőket. Különös elismerésre méltóak a ceglédiek világoskék szinü, fehérrel diszitett magyaros leányformaruhácskái, a kiskundorozsmaiak sárközi himzései és fehérnemüi, a makóiak és kiskunszállásiak szőttesei, a szekszárdiaknak buzsáki, a szegedszatymaziak, székesfehérváriak és debreceniek kalotaszegi és régi irásos kézimunkái. A fiuk háziipari oktatásának eredményeiről a faipari házimunka tárgyai, az igen rendesen és jól kötött seprők, kosarak és kefék nyujtottak tájékoztatást. A leányok kukoricacsuhából font papucsai, szatyorjai és lábtörlői ugyancsak tökéletesek voltak. A debreceni gazdasági népiskola az ott rendezett női háztartási tanfolyam növendékei által készitett befőtt, tészta és konzervei dicséretet érdemelnek. Mint érdekességet és tanulságosat meg kell emlitenünk a makói iskola gyapotminta gyüjteményét és a monori iskola szemléltető gazdaság-földrajzi térképét is.

Az adott leirásból is kiviláglik, hogy a háziipari kiállitás az idén is igen jól sikerült, anyaga változatosságában, tömegében gazdagodva, határozott fejlődésre enged következtetni.

A háziipar óriási jelentőségéről, annak nagymérvü terjedéséről fogalmat szerezhetünk, ha megjegyezzük még, hogy a 44 kiállitó csoport közül csak 9 volt olyan, amely a tavalyi kiállitáson is részt vett, mig az uj kiállitók száma 35 volt. *Suhayda Tibor.*

Az élelmiszerkiállitás.

Az idei mezőgazdasági kiállitás keretében rendezett élelmiszeripari kiállitási csoport a mult évivel szemben ismét fejlődést mutatott mind méretei, mind anyagának gazdagsága és sokoldalusága tekintetében. Tavaly még ugyanebben a csarnokban nyert elhelyezést a borkostoló is, amely a mult évi szerény kezdet után ezidén már szintén egy teljes kiállitási csarnokot igénybevevő szőlő- és borgazdasági kiállitássá bontakozott ki. Ennek folytán az élelmiszerkiállitás is nagyobb területhez jutott, arányainak azonban a pavillon befogadóképessége korlátokat szabott ugy, hogy az idevágó összes anyag az egyes kiállitók által igényelt terület csökkentése utján sem volt mind ebben a csarnokban elhelyezhető.

Az élelmiszerpavillon az idén is egyike volt a kiállitás legnagyobb érdeklődésnek és látogatottságnak örvendő csoportjainak. Mintegy népszerüvé vált, s mint a kiállitás különlegességét és vonzó érdekességét keresték azt a látogatók. A különböző élelmiszeráruk izléses csinnal és ötletességgel összeállitott pazar tömege valóban látványosságszámba menő képet nyujtott, amely a szak- és laikus publikum érdeklődésére méltán rá is szolgált. Nagy mértékben hozzájárult a látogatottság fokozásához a kóstolóminta árusitásának a lehetősége is, amely hathatós eszköznek bizonyult ezuttal is az érdeklődés felkeltésében és ezen keresztül az élelmiszerkiállitás üzleti szempontjain tulmenő tájékoztató és oktató céljának szolgálatában.

Az élelmiszerkiállitás célja ugyanis nem merül ki csupán a kiállitó cégek üzleti szempontjaiban. Mert fontos hivatása éppen az, hogy megismertesse a termelőt a mezőgazdasági termékeket és terményeket vásárló és feldolgozó iparágakkal, azok jelentőségével, termelőképességével és bemutassa a fogyasztónak a legjobb és legmegbizhatóbb beszerzési forrásokat, a vezető cégeket és azok legkülönfélébb gyártmányait. Élelmicikkekről lévén szó, a bemutatásnak természetszerüen fontos kiegészitő része a kóstolóminták árusitása, mert az élelmiszereknél nemcsak a tetszetős külső, hanem elsősorban az áru izletessége és minősége érdeklik a fogyasztót. Az élelmicikkek terén hathatós értékesitési propaganda kóstolóminták nélkül ugyszólván el sem képzelhető.

Bár az egyes élelmicikkeknél és élelmiszeripari gyártmányoknál a belföldi fogyasztás fokozására irányuló propagandának is nagy lehetőségei vannak, az élelmiszerkiállitás céljában még fokozottabb mértékben domborodik ki az a szempont, hogy e kiállitás a magyar élelmiszeripar kiváló termékeinek külföldi értékesitési lehetőségeit és e téren külföldi összeköttetések szerzését igyekszik biztositani. A kiállitás százezernyi látogatóinak sorában ugyanis sok ezerre megy a külföldi látogatóknak a száma, akiknek jórésze különböző szakmabeli üzletember és ideutazásuknak célja a gazdasági és üzleti összeköttetések szerzése. Ilyen módon az élelmiszerkiállitás egyuttal a magyar hus- és hentesáruipar, a főzelék-, gyümölcs-konzervipar, csemegék, vágott baromfi

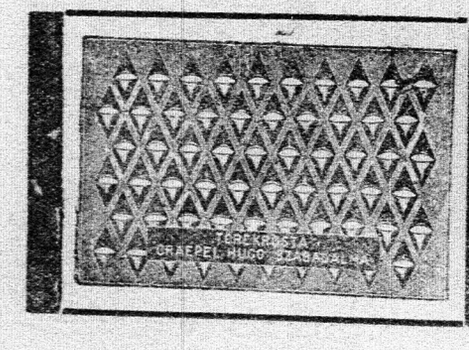

Uj, javitott, szabadalmazott Graepel-féle lemeztörekrosta!

Az összes létező lemeztörekrostákat messze felülmulja, az eddigi világhirü Graepel-féle lemeztörekrostáknál 20%-kal nagyobb teljesitőképességgel. A legrövidebb törekasztalnál is tökéletes munkát végez és minden magveszteséget kizár. Pénzt, időt, fáradságot takarit meg szabadalmazott lemeztörekrostánk alkalmazásával. 7566 Több százezer kifogástalan üzemben!

GRAEPEL HUGÓ BETÉTI TÁRSASÁG, malomépitészet, gép- és rostalemezgyár

Telefon: Józs. 391—27 Budapest, X., Szlávy-u. 20-30. Gergely-u. sarok. Sürgönycim: Graepelék Budapest

Gyárt és szállit még teljes malomberendezéseket, egyes malomgépeket, trieuröket és lyukasztott lemezeket bármilyen célra.

stb. élelmiszerek külföldi értékesitésének igen hathatós propagandája.

Az élelmiszerkiállitás egyik nem kevésbbé fontos hivatása továbbá a tájékoztató és nevelő hatásában nyilvánul meg. Az élelmiszeripari cégek bemutatva itt a különböző gyártmányaikat, egyben szemléltetik az azok készitéséhez legalkalmasabb nyersáru- és terményminőségeket és ilyen módon tájékoztatják a termelőt arról, hogy a feldolgozóipar és a piac milyen minőségben, kikészitésben, esetleg csomagolásban igényli az egyes termelvényeket, nyersanyagokat. Ennek révén a termelő a termelésnek irányát, az egyes termelési ágak felkarolásának a mérvét is a piac kivánalmaihoz tudja igazitani. Az ilyen irányu tájékozottság pedig nagymértékben hozzájárul az értékesités megkönnyitéséhez és a viszonylag kedvező értékesitési árak eléréséhez. E téren a szemléltető és oktató propagandának bőséges területe nyilik és az élelmiszeripari kiállitás az ilyen irányu szempontok gyakorlati és szemléltető bemutatásával nagyon hasznosan egészíti ki azokat a törekvéseket, amelyeket az értékesitési viszonyok megjavitása érdekében a mezőgazdasági exportintézet maga elé tüzött és általában a mezőgazdasági terményekre és termékekre nézve a márkázás eszközének a bevezetése szolgálni kiván. Ezekre való tekintettel a rendezőbizottság törekvése is odairányult, hogy az élelmiszeripari csoportban kiállitó cégek a kiállitásnak ezeket az oktató és utmutató szempontjait megfelelően kifejezésre juttassák, a különböző ipari értékü nyerstermények és termékek használati értékének, a belőlük előállitott különböző minőségü áruk szemléltető és összehasonlitó bemutatásával. Bár több kiállitó ezt a tájékoztató szempontot megfelelően érvényesitette, feltétlenül kivánatos, hogy ez a jövőben még fokozottabb mértékben jusson kifejezésre.

Ezidén első izben kapcsolódott be az élelmiszeripari kiállitás keretébe az egyik legfontosabb és legnagyobb jelentőségü mezőgazdasági iparágunkat, a cukoripart reprezentáló *Magyar Cukorgyárosok Országos Egyesülete* kollektiv kiállitási csoportjával. Izléses összeállitásban mutatta be a magyar cukoripar különböző termékeit, kész- és félgyártmányait, valamint a cukoripar melléktermékeit. Tanulságos grafikonok és táblázatok szemléltették a cukorrépatermesztés és a cukoripar gazdasági jelentőségét és ugy a termelésnek, mint az értékesitésnek különböző adatait: a cukorrépatermesztés és a cukorgyártás méreteinek az utóbbi években történt nagyarányu fejlődését, az egyes európai államok fejenkinti cukorfogyasztását, a hazai cukortermelés, fogyasztás és kivitel számszerü alakulását az utóbbi években stb. A cukorfogyasztás propagandáját szolgálta az az összeállitás, amely bemutatta a különböző élelmiszerek sulyegységében foglalt tápérték, illetve kalóriaérték árát. Kitünik ezekből, hogy a kalóriaegység az összes élelmiszerek közül a cukorban a legolcsóbb, amely körülmény megokolttá és észszerüvé teszi, hogy a cukornak, mint viszonylag egyik legolcsóbb tápanyagnak a fogyasztása, a széles néprétegekben is nagyobb arányokat öltsön. A cukor fejenkinti fogyasztása nálunk lényegesen alacsonyabb, mint a legtöbb külföldi államban és igy a cukorfogyasztás emelésének nagy lehetőségei vannak.

A másik nagy iparágunk, a malomipar jelentőségét és teljesitőképességét a *Magyar Fővárosi Malomegyesület* kollektiv kiállitása szemléltette, amely a nagy budapesti malomvállalatainkat foglalta magában. Itt is érdekes grafikonok és statisztikai összeállitások tájékoztatták az érdeklődőt a malomipar termelési adatairól. Ezenkivül izléses összeállitásban kerültek bemutatásra a malomipar különféle nyersanyag tipusai, azok használati értéke, továbbá az őrlés és hántolás termékei, a különböző lisztminták, korpafélék, valamint gyáripari hulladékanyagok.

A hus- és hentesáruipart két kiállitó képviselte. A *László* Lajos és Gyula hentesárugyár ezidén is nagyarányu kiállitási anyaggal vonult ki, amelyet nagyon tetszetős keretekben mutatott be. A cég különböző, jó hirnévnek örvendő gyártmányai, a magyar yorkshire sertésből prágai módra készült sonkák, füstölthusáruk, virsli, kolbász és felvágott különlegességek izlésesen összeállitott, gazdag kollekciója szép látványt nyujtott és a látogatók nagyon szivesen izlelték meg a cég különlegességeit. A finom hentesáru készitésére alkalmas, megfelelően kikészitett és a mellette párhuzamosan bemutatott helytelenül előállitott, meg nem felelő sertésanyag a kiállitás oktató szempontjait hasznosan szolgálta.

A pavillonnak legfőbb vonzóereje ezidén is a *Községi Élelmiszerüzem* látványosságszámba menő kiállitási csoportja volt, amely ezuttal is a csarnoknak a bejárattal szemben eső részét töltötte be. E csoport a mult évinél is nagyobb területet vett igénybe és nemcsak grandiózus méreteivel, hanem izléses és ötletes összeállitásával is méltán vonta magára a figyelmet. Az a körülmény, hogy az üzem immár harmadik izben jelenik meg a mezőgazdasági kiállitáson, szépen kifejezésre juttatja azt a gazdasági kapcsolatot, amely a termelő gazdatársadalom és a fővárosi fogyasztóközönség között fenn kell, hogy álljon és amelynek kimélyitését kölcsönös érdekek teszik

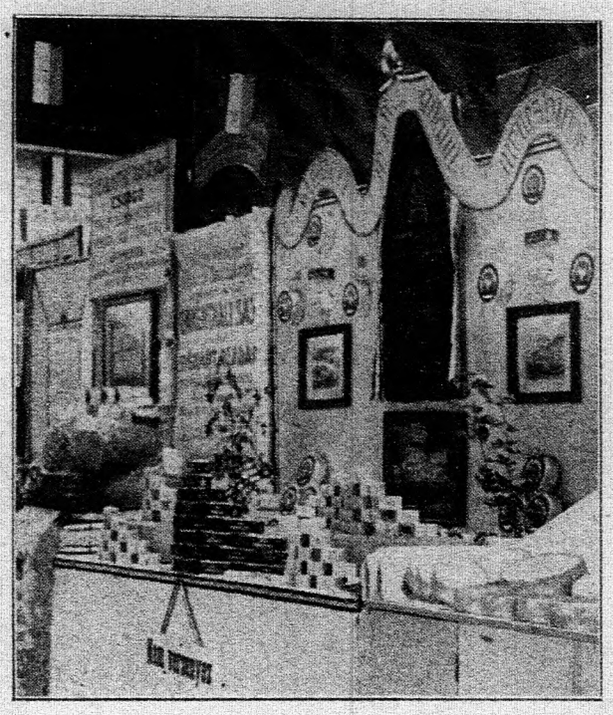

47. sz. kép. Részlet az élelmiszerkiállitás pavillonjából.

megokolttá. Az együttmüködés jelentőségének helyes megitélése jut kifejezésre a székesfőváros közélelmezési ügyosztálya kiváló vezetőjének, *Vajna* Ede székesfővárosi tanácsnoknak abban az elhatározásában, amellyel az üzem részvételét ezuttal is elrendelte, illetve lehetővé tette és nem mulaszthatjuk el, hogy ez alkalomból őszinte köszönetünknek ne adjunk kifejezést vele szemben e megértő szives támogatásért. Az üzem kiállitásának nagy sikereiért pedig *Reich* Samu vezérigazgatót, az üzem vezetőjét illeti teljes elismerés, aki anyagi áldozatot, időt és fáradságot nem kimélve, ezidén is kiválót produkált és akinek kiváló érzéke és kifogyhatatlan ötletessége a kollekciónak olyan uj és tetszetős kereteket biztositott, hogy az ezuttal is a kiállitás diszére vált. A virslivel befuttatott oszlopokon nyugvó szalonnazsindelyes tornác, amely alatt létesitett állványokon a sonkák, finom felvágottak, virsli, kolbász és egyéb hentesáru különlegességek pazar tömege nyert elhelyezést, a mesebeli eldorádóba illő látványt nyujtott. Izlésesen csomagolt vágott baromfi, tojás, egyéb baromfitermékek, mind megannyi az üzem saját telepének produktumai, sajt-, vajminták, szárnyasvad stb. egészitették ki a kiállitási anyagot, amely legapróbb részleteiben is leleményes ötletességgel volt összeállitva. Természetesen itt hullámzott az érdeklődők legnagyobb tömege, akik versengve igyekeztek megizlelni az üzem kiváló készitményeit.

A *Dreher Maul* csokoládé- és kakaógyár előnyösen ismert csokoládé- és cukorkagyártmányait állitotta ki, amelyek nagy kelendőségnek örvendeztek.

A *Cigelka* gyógyforrások kiállitási csoportja pedig e jódos gyógyásványvizeket mutatta be.

A konzervipart ezidén az *Oceán* konzervgyár és a dombovári *Dőry* konzervgyár képviselték. Mindkét cég nagyon izléses kollekcióban mutatta be a legkülönbözőbb gyártmányait. Az Oceán főként főzelék-, zöldség-, gyümölcs-, paradicsom-, hal- és huskonzervjeivel tünt ki, amelyek iránt állandó érdeklődés nyilvánult. A Dőry-gyár ugyancsak jó hirnévnek örvendő zöldség- és gyümölcskonzervjei mellett főként a kiváló cukrozott gyümölcs- és sugatgyártmányaival aratott sikereket, amelyeket a legtöbb látogató megizlelt. *Nagy* Miklósné saját készitményü mézes sütményeket, tortákat és egyéb édességeket állitott ki.

A „*Háztartás*“ Termelő, Értékesitő és Fogyasztási Szövetkezet finom izléssel megépitett, müvészi kivitelü kiállitási csoportja a szövetkezeti értékesitést propagálta. A saját üzemében készült hus-, hentesáru- és virsligyártmányai mellett baromfit, tojást, vajat, gyümölcsöket, cukor- és csokoládéféleket, különböző konyha- és háztartási cikkeket, valamint egyéb árukat mutatott be, amelyeknek forgalombahozatalával a szövetkezet foglalkozik.

Amint a fenti felsorolásból is látható, az idei élelmiszerkiállitás az élelmiszeripar több olyan ágát ölelte fel, amelyek eddig nem szerepeltek és igy ebből a szempontból is haladást mutat. Sajnálattal kell azonban megállapitanunk, hogy abból még mindig hiányoztak élelmiszeriparunknak olyan ágazatai, amelyek pedig számottevő jelentőségüknél fogva hozzátartoznának e csoport teljességéhez. Igy a többi között a szalámiipar, a tésztaáruipar stb. szemléltető bemutatása az élelmiszeripari kiállitás céljaira való tekintettel szintén felette kivánatos. Igaz ugyan, hogy a pavillon korlátozott területe folytán ezidén technikai akadályai is lettek volna az élelmiszercsoport ilyen nagyobb arányuvá való kibővitésének, azonban a rendezőbizottság minden bizonnyal módot fog találni arra, hogy a jövőben esetleg más megoldás keretében biztositsa e kiállitási csoportnak a magyar élelmiszeripar minden jelentős ágát magában foglaló, olyan méretekben való kiépitését, amely élelmiszeriparunkat a jelentőségének megfelelő arányokban mutatja be.

Rédly Gyula.

A gépkiállitás.

A majdnem négy évtized óta rendezett tenyészállatvásárokkal kapcsolatosan az OMGE mindig gépkiállitást is rendez. A tenyészállatvásároknak országos mezőgazdasági kiállitássá történt kiépitésével párhuzamosan és egyidejüen a gépkiállitás is nagyarányu és számottevő fejlődést mutat. Ha visszagondolunk a háboru után közvetlen rendezett tenyészállatvásárokra és az azzal kapcsolatos gépkiállitásokra és az azokon résztvevő gépek és talajmüvelő eszközök számát, valamint az egyes gépkiállitók által elfoglalt területet összehasonlitjuk a most lezajlott országos mezőgazdasági kiállitással kapcsolatos gépkiállitáson résztvett mezőgazdasági gépek és eszközök, valamint a gépkiállitók számával és az általuk az idén elfoglalt területtel, ugy örömmel állapithatjuk meg, hogy a fejlődés igen nagy arányu. A gépkiállitások jelentősége az immár több mint egy évtizede lezajlott világháborut követő nehéz esztendőkben rohamosan emelkedett, mert a gazdák figyelme a termelési lehetőségek és a körülmények kényszeritő hatása következtében mindinkább a gépmunka felé fordult és az egész világon az állati munkaerő helyét a belterjesség foka szerint arányosan a gépmunka foglalja el. A gépmunkának nagyobb arányokban való alkalmazása következtében beállott változás nálunk is erősen érezteti hatását és mindinkább közelebb hozza a gazdát a gépekhez és azoknak alkalmazásához. Ezt bizonyitja az is, hogy az üzemben lévő traktorok száma mintegy 6 év alatt tizszeresére emelkedett.

Az országos mezőgazdasági kiállitással kapcsolatos gépkiállitásoknak a mezőgazdasági termelésre nézve is igen nagy jelentősége van, mert közelebb hozza a gazdát a gépekhez és a falut a városhoz. A gazdaközönség a mai szomoru és nehéz helyzetében önkénytelenül az üzemköltségek csökkentésére gondol, s ezt részben a gépmunka nagyobbmérvü alkalmazásával érheti el. Ezért a gazdák figyelme

RÉTI ZOLTÁN állatbizományos
BUDAPEST, IX. kerület, Sertésvásártér.
Levélcim: Réti Zoltán, Budapest, IX., Sertésvásártér. — Táviratcim: Réti Budapest Sertésvásártér.
Telefon: József 366—29, József 343—63 Lakástelefon: József 218—11



Foglalkozik: a ferencvárosi vásárokon **sertés, szarvasmarha, borju és juh** bizományi eladásával. **Hizott és sovány sertések, zsir, szalonna és hus** adás-vételének közvetitésével. — Kivánatra vásári jelentéseimet dijmentesen küldöm és szakszerü felvilágositással szolgálok. 2129

Gyomorbetegek, cukor- és vesebajosok, szivbetegek részére a legtökéletesebb gyógyintézet a **Ligetszanatórium** Budapest, VI., Benczur-u. 47.
TELEFON: Aut. 212—94 és Aut. 106—00
Külön idegbetegosztály, viz gyógyintézet, diétás étkezések **bejáró betegek számára is.** 523

is mindinkább a gépmunka felé fordul. Ennek ellenére azonban a gazdatársadalom egy része az ujonnan forgalomba került, de a külföldön és nálunk már jól bevált különböző mezőgazdasági gépek és eszközök iránt bizonyos idegenkedéssel viseltetik. Ennek az idegenkedésnek megszüntetését segiti elő az országos mezőgazdasági kiállitással kapcsolatos gépkiállitás.

Az egész világon elismert megállapitás az, hogy a gép a mezőgazdasági termelés jövőbeni eszköze, ezért ez a gépkiállitás ma már hazánk mezőgazdasági életének egyik legfontosabb eseményévé fejlődött, mert ha a háboru utáni évről-évre való fejlődését nézzük ezeknek a gépkiállitásoknak, ugy megállapithatjuk azt, hogy ezeknek a jelentőségét ugy a gazdák, mint az eladó cégek, valamint az egész közvélemény egyöntetüen elismerte. Az országos mezőgazdasági kiállitás időpontja a gépbeszerzés szempontjából is a legszerencsésebben van megválasztva, mert ez mindig kora tavasszal van — s a tavasz lévén a gépbeszerzés ideje — a gazda ezen a kiállitáson a szükségelt tenyészanyagával együtt összes gépszükségletét is beszerezheti.

Néhány év előtt az OMGE, illetve a kiállitás rendezőbizottsága tervbe vette az országos tenyészállatvásárnak országos mezőgazdasági kiállitássá való kiépitését. A fokozatos fejlődés évenkint észlelhető volt s az idén ez már teljes mértékben sikerült is, nemcsak a mezőgazdaság legkülönbözőbb termelési ágainál és csoportjainál, hanem a gépkiállitásnál is, mert az idei gépkiállitás méreteiben különböző ujdonságaival és a bemutatásra került óriási anyagával nemcsak a magyar gazdaközönség körében keltett nagy feltünést, hanem arról a külföldi mezőgazdasági gépészeti és technikai szakemberek is a legnagyobb elismeréssel nyilatkoztak. A mezőgazdasági géppiac helyzete szoros viszonyban van az illető ország mezőgazdasági kulturájával s ha a mezőgazdaság magas fokon áll, akkor a gépek alkalmazása is nagymérvü és a gépipar, valamint a gépkereskedelem is jelentős. A most lezajlott országos mezőgazdasági kiállitás igazán hü és teljes képet adott nemcsak hazánk állattenyésztéséről, növénytermeléséről és más üzemágak fejlődöttségéről, hanem a hazai mezőgazdasági gépiparunk fejlettségéről, kiválóságáról és arról is, hogy a külföldi mezőgazdasági államokban jól bevált gépeknek a hazai mezőgazdaság jó értékesitő helye és piaca. Ez utóbbit bizonyitja az is, hogy a külföldön a gyakorlatban jól bevált gépeket a magyar gazda is alkalmazza, vásárolja és használja.



48. sz. kép. Az országos mezőgazdasági kiállitás gépkiállitásának egyik részlete.

Az országos mezőgazdasági kiállitással kapcsolatos gépkiállitást természetszerüen elsősorban a gazdák érdekeit szolgálja, mert ott egymás mellett megtalálja a hazai piacon beszerezhető legkülönbözőbb mezőgazdasági gépeket és eszközöket. A vásárolni óhajtó gazdának meg van adva a lehetőség arra, hogy a különböző tipusokat és gyártmányokat összehasonlithassa s a legkülönbözőbb gépekből választhassa ki azt, ami viszonyainak, körülményeinek és az adott helyzetnek leginkább megfelelő. Azonban ezeknek a gépkiállitásokból nemcsak a gazdaközönségnek van haszna, hanem az ipari, gyári és kereskedelmi érdekeltségeknek is. A gazdaközönséggel való összeköttetés közvetlen felvételének, a gépek szemléltető megismertetésének és általában a közvetlen jó reklámnak nincsen még egy olyan gyakorlati eszköze, mint az OMGE országos mezőgazdasági kiállitásával kapcsolatos gépkiállitáson való részvétel. Majdnem százezer ember fordult meg az OMGE idei országos kiállitásán. Ezeknek legnagyobb része gazda volt, aki közvetlenül megszemlélhette a hazai mezőgazdasági géppiacon beszerezhető összes gépeket és eszközöket. Ennek a nagyjelentőségü ténynek teljes tudatában vannak a hazai gépgyárosok és a kereskedelmi érdekeltségek is. Ezt bizonyitja az, hogy évről-évre többen mindinkább nagyobb számu gépekkel vesznek részt a kiállitáson. A gépgyárak és képviseletek nagyrésze — saját bevallásuk szerint — az ez évi kiállitáson elért üzletkötésekkel is meg voltak elégedve. A mai nehéz és a mezőgazdaság számvetését mindinkább fenyegető helyzetre rácáfolt a gazdák gépvásárló kedve. A nagyobb arányu vásárlást kétféleképpen lehet megokolni. Az egyik ok az volt, hogy a gazdák — még befektetéssel is — csökkenteni óhajtják üzemköltségeiket, a másik ok pedig az, hogy az igazán elsőrendü gépek látásától kedvet kaptak azoknak beszerzésére és a gyakorlatban való kipróbálására, remélve azt, hogy az az áldozat, amit a gépek beszerzésére forditottak, a jövőben meg fogja hozni kamatát.

Az idei gépkiállitás minden tekintetben felülmulta az előző évieket. A rendezőbizottság minden évben mérlegeli az előző évben rendezett kiállitások tapasztalatait és ezeknek figyelembevételével és mérlegelésével rendezi mindig az ujabb kiállitást. A rendezőbizottság állandóan azon iparkodik, hogy a nagyarányu és szépen fejlődő kiállitás rendezésénél a szakszerüség érvényesüljön és hogy a gépek elhelyezése a gyakorlatban annyira bevált német mintára, nálunk is a különböző gépek csoportositása szerint történjék. Természetesen ez az elv teljes egészében nem valósulhatott meg, mert nálunk egy-egy gépgyár, vagy külföldi képviselet nemcsak egyféle gép gyártásával, illetve árusitásával foglalkozik. Ha különböző gépeket és eszközöket állitott is ki egy-egy gépgyár vagy képviselet, az elhelyezés a lehetőség határain belül a szakszerüség szemmeltartásával történt. A mezőgazdasági géppiacon megjelent ujdonságok együttes és egy csoportban való bemutatása az idei gépkiállitáson még nem valósulhatott meg, de máris tervbe van véve, hogy a jövő évben tartandó országos mezőgazdasági kiállitással kapcsolatos gépkiállitáson az összes mezőgazdasági gép és eszköz ujdonságok egy csoportban kerüljenek bemutatásra. Az összes ujdonságoknak együttes bemutatása a gyakorlatban nagyon bevált az évenkint rendezett D. L. G. vándorkiállitásokon, nem kétséges, hogy ennek a tervnek, természetesen a hazai viszonyok szemmeltartásával való megvalósitása nálunk is minden irányban be fog válni.

A mezőgazdasági gépipar és géppiac helyzete és nagyarányu előretörése, illetve fejlődése iránt a gazdatársadalom az ezévi kiállitáson igen nagy érdeklődést tanusitott és az ezévi gépkiállitás osztatlan elismerésben részesült. Ez legnagyobb részben a kiállitáson résztvevő gépgyárak és képviseletek érdeme, mert áldozatot nem kimélve, a hazai géppiac teljességét mutatták be az érdeklődő közönségnek ugy, hogy a gépkiállitást szemlélő képet nyerhetett a hazai géppiacon beszerezhető összes gépekről. Az OMGE gépkiállitása a gazdák által olyannyira óhajtott egészséges szabad verseny megvalósulását is célozza és szolgálja. Igaz, ez a kivánt mértékben eddig még nem valósulhatott meg, de nem kétséges, hogy az akadályok megszüntetése után a szabad verseny nagyobb mértékben kifejlődhetik és ennek következtében egyes gépek árai is csökkenni fognak.

Az idei gépkiállitáson bemutatott összes mezőgazdasági gépeket és eszközöket részletesen és kimeritően felsorolni és ismertetni, aránylag szükre szabott kereteink között lehetetlen, igy kénytelen vagyok rövidre szabott beszámolóban főleg a mezőgazdasági géppiacon beszerezhető ujabb gépekről röviden megemlékezni, valamint azokról a gépekről, amelyek iránt a gazdaközönség a legnagyobb érdeklődést tanusitotta.

Elsősorban a *traktorokról* számolok be. Az idei gépkiállitáson az összes hazai traktorgyárak és külföldi képviseletek résztvettek és a gépkiállitást szemlélő gazdák figyelmét leginkább ezek kötötték le. A bemutatott traktorokat nem sorolom fel, mert hiszen, amint előbb jeleztem, a kiállitáson az összes traktorok résztvettek és ismertetésük már több izben megjelent lapunk hasábjain. A gazdák körében általános volt a vélemény, hogy a mai nehéz közgazdasági viszonyok között a traktorok tul drágák. Ez a jövőben is éreztetni fogja hatását, amennyiben, ha a traktorárak nem lesznek alacsonyabbak, sok gazda vissza fog térni az állati igaerő alkalmazásához. Pedig a gépmunkájé a jövő. Remélhetőleg a vámtarifa reviziójának alkalmával a traktorvámokat is csökkenteni fogják s akkor természetszerüen az egészséges szabad verseny következtében a traktorárak az egész vonalon alacsonyabbak lesznek, ami a gépmunka terjedésénél erősen fogja éreztetni hatását. Igen nagy volt a gazdaközönség körében az érdeklődés a *traktoros vetőgépek* és a különböző *traktoros talajmüvelő eszközök* iránt. A traktorvetés alkalmazása nálunk még nem általános, azonban azok a gazdaságok, amelyek azt már évek óta alkalmazzák, jónak és olcsónak találták, kivánatos tehát, hogy minél több gazdaság végezzen ilyen irányu próbákat. Ugy a 32, mint a 36 soros traktor után alkalmazható bel- és külföldi vetőgépeknek igen sok volt a nézője.

A kiállitott különböző *vetőmagtisztitó gépeknek* is igen sok nézője volt. Ujdonság volt az 1930-as modellü Selektor Minor és a Selektor Piccolo, ez utóbbi kézihajtásu vetőmagtisztitó gép. Először szerepelt a kiállitáson a Petkus vetőmagtisztitó gép uj tipusa is, ahol a triőr a gép egyéb szerkezeti részeivel egy állványon nyer elhelyezést.

A *cséplőgépek* között is több ujdonság volt kiállitva, igy a Hofherr-Schrantz-Clayton-Shuttleworth Gépgyár által gyártott 700 mm-es acélvázas cséplőgép, uj fajta tisztitó és szalmarázó meghajtással és a MÁV Gépgyár által gyártott, teljesen acélból készült cséplőgép táv- és önetető készülékkel, továbbá polyva- és törekfuvó készülékkel felszerelve, hozzákapcsolt szalmafuvóval, amelynek segitségével a kicsépelt szalma tetszésszerinti távolságokban és irányba rakható kazalba. Ugyancsak uj volt a Lanz-féle teljesen acélból készült cséplőgép, ez utóbbi teljesen amerikai mintáju.

Sok nézője volt a különböző kutfuró és mezőgazdasági szeszgyári berendezéseknek, kévekötő és marokrakó aratógépeknek és esőztető készülékeknek.

Ujdonság volt a *ventillátorral müködő mésznitrogénszóró*, amely a mésznitrogén gyomirtásra való elszórására alkalmas lehet, azonban szuperfoszfát kiszórására annak nedvszivó hatásánál fogva nem látszik megfelelőnek.

Igen nagy volt a választék ugy belföldi, mint külföldi legkülönbözőbb, egyszerü és kombinált *vetőgépek* között is. Több tipusu *automobil* is bemutatásra került. Sok gazda kereste fel a *Magyar Mezőgazdák Szövetkezetének* a gépkiállitását, ahol a legkülönbözőbb gépek és eszközök kerültek bemutatásra.

Egy cikk keretében igen nehéz olyan nagyarányu kiállitásról beszámolni, mint az ezévi volt, ezért, mint beszámolóm elején jeleztem, csak az ujdonságokat emlitettem meg röviden, vagy azokat a gépeket, amelyek iránt a gazdaközönség nagyobb érdeklődést tanusitott. A bemutatott ujdonságokat lapunk hasábjain később részletesen fogjuk ismertetni. Az ezévi gépkiállitás minden irányban igen jól sikerült s ezért a szép sikerért nemcsak a rendezőbizottságot, hanem az összes gépgyárakat, képviseleteket és résztvevőket is őszinte elismerés illeti meg.

Rothmeyer Imre.

A gazdasági szakoktatási tanszemélyzet látogatása a nagytétényi hizlalótelepen.

A legkomolyabb foglalkozásba is bevihető egy kis léleküditő szórakozás, szórakozva is lehet komoly dolgokkal foglalkozni, ha az ember ügyesen összeköti a kellemeset a hasznossal. Ezt cselekedték a mezőgazdasági szakoktatás tanárai is, akik a mezőgazdasági kiállitás alkalmával Pestre gyülekezve, egy napot tanulmányi kirándulásra szántak.

A programon szerepelt többek közt a nagytétényi sertéshizlalda megtekintése is. Ezt a hizlaldát a mult évben vette át közösen a földmüvelésügyi minisztérium és a székesfőváros az addigi tulajdonos részvénytársaságtól. Arra van ez a telep hivatva, hogy a körülbelül 100 esztendős kőbányai hizlaldának az örökébe lépjen.

A tétényi hizlalda 60 holdon fekszik, 60,000 darab sertés számára tervezve, miből ezideig 45,000 darab befogadóképességü szállás ki is van épitve. Egész kis falu, utcákkal, házakkal, lakásokkal, a lakásokban teljes komfort, minden igényt kielégitő kiszolgálás, persze mindez sertésszemmel nézve. A lakásokat szállásnak hivják, a hálóhelyen homok a derékalj, kifutó az ebédlőjük, asztal helyett kényelmes, tágas vályukban tálalják fel a jóféle darát. Ott van minden kifutóban az itatóvályu, állandóan friss vizzel telve. S mert a teljes komforthoz a fürdőszoba is hozzátartozik, minden szállásban külön fürösztő medence van. Még a szállások közti utcákon lefektetett kisvasuti sinek is a városi villamos illuzióját keltik. Élvezet lehet itt disznónak lenni, bár minden azt a célt szolgálja, hogy minél nehezebbre meghizzanak és az ut vége elkerülhetetlenül valamelyik vágóhid.

Rend és tisztaság mindenütt. Tisztaság nemcsak kivül, de belül az ólakban is. A sertésre szeretik azt mondani, hogy piszkos disznó. Pedig sok ember nem olyan tisztaságszerető, mint éppen a disznó,

Azt a bizonyos élettani müveletet, amely az anyagcserének fontos kiegészitő része, dehogy is végezné el a hálóhelyen. Szépen kimegy a kifutóba, a megszokott helyre, ha efféle dolga akad. Persze akadnak rendetlen kivételek, de az ápolószemélyzet árgus szemekkel őrködik. Hajnalban, a reggeli etetés előtt már kizavarják a társaságot és csak azt engedik vissza a hálóhelyre, amelyiknél szemmellátható az eredmény. A drága pénzen vásárolt homokra vigyázni kell.

40—60 darab sertés van egy-egy szállásban. Természetesen kiegyenlitett falka, amelyeknek beállitási sulya megközelitően egyenlő. A hizlalási eredményeket időszaki mázsálásokkal ellenőrzik, a rosszul hizókat meg az izgága elemeket, melyek a többieket zavarják, külön tartják és kiselejtezik.

A bekerült falkát azonnal ojtják vész ellen szimultán ojtással. Ezzel gyengén megbetegitve az állatokat, immunitást biztositanak a hizlalás tartamára. Nem is fordulhat elő itt elhullás a hizlalás alatt, legfeljebb, ha az megesik, hogy elfeküdve, egyik a másik orrára fekszik és a lélekzését megakadályozva, megfullasztja. Minden munkás szakember a maga posztján, állandóan figyeli a disznókat. Ha keményebb a trágya a kelleténél, keserüsót kap, ha betegnek látszik, állatorvosi vizsgálat alá veszik s vagy rövidesen meggyógyitható, vagy kényszervágásra kerül.

hathatósan tudja támogatni a hizlalni szándékozó gazdákat, minthogy azt a felszerelést, azt a hozzáértést, szakszerü felügyeletet és ezáltal kisebb kockázatot, különösen pedig az értékesitésnek azokat a lehetőségeit kevés gazdaság tudja biztositani, amelyekkel a tényi hizlalda rendelkezik. Külön figyelemreméltó, hogy a telep a beállitott sertésekre és azok takarmányára jutányos kamat mellett az összérték 75%-áig terjedő kölcsönt is folyósit a hizlaltató gazda kivánságára.

Már maga az a körülmény bőségesen megéri a két és fél százalékot, hogy a telep leveszi a gazda vállairól a hizlalás gondját, nem is beszélve arról, hogy a jobb értékesitési lehetőséggel esetleg még a levont jutalékon felül is nagyobb jövedelme lehet a gazdának, mint a házi hizlalással.

Az istállók között egy másik tanulmányozó csoporttal találkoztak a kirándulók. Nagy örömünkre csakhamar kiderült, hogy lengyelek. Bizonyára nem vásárolni jöttek ide, hanem tanulmányozni, hogy tapasztalataikat odahaza érvényesitsék. Eggyel több ok arra, hogy igyekezzünk magunknak biztositani a külföldi piacot a lengyelek előtt, amiben nagy segitségünkre lehet a tényi hizlalótelep felkarolása.

Bartossik Béla
m. kir. gazdasági tanár.



49. sz. kép. Az állami gazdasági szaktanárok látogatása a nagytétényi sertéshizlaló telepen. (O Némethy Zoltán, a hódmezővásárhelyi mezőgazdasági szakiskola igazgatója. + Lexa Ferenc, a nagytétényi sertéshizláló telep igazgató-vezetője. ++ Suhayda Tibor gazdasági tanár, a tanulmányi kirándulás szervezője.)
(Kállay Kornél felvétele.)



50. sz. kép. Állami gazdasági szaktanárok csoportja a nagytétényi sertéshizlaló telepen.
(Kállay Kornél felvétele.)

A hizókat naponta kétszer etetik. Kisvasuton viszik a takarmányt, azon szállitják el a naponta többször összekapart trágyát is. A pontosan kimért darát 12 órával előbb beáztatják. A hizlaló takarmány tulnyomó részben tengeri, de az egész hizlalás alatt van benne bizonyos százalék árpa, a takarmány jobb kihasználása végett. Ujabban, hogy a rozs annyira olcsó, bevezették a friss beállitásu sovány süldőknél a rozsetetést is, kihasználva annak nagyobb fehérjetartalmát. A tapasztalatok szerint a rozs csak addig gazdaságos, mig azt a sertés husgyarapitásra fordithatja. Mihelyt a husképződés befejeződött, a rozsetetés elmarad. A takarmányt a telep saját malmában darálja. A darakeverék mennyisége aszerint igazodik, hogy a hizók milyen étvággyal esznek. Mégis átlagban 30 kg élősulyra számitanak 1 kg-ot, amitől körülbelül *19—20%* átlagos sulygyarapodást érnek el. A hizlalás elején ezt higabb keverékben, később mind sürübben kapják. A fiatal állat étkesebb, emésztőszerveinek is tágulni kell, megfelelőbb neki a higabbra készitett eleség. Az előrehaladottabb hizó nem szeret sokáig állni a vályu mellett, az sürübben kapja, hogy rövidebb idő alatt is elfogyassza a szükséges mennyiséget.

Hasznos érdekessége a telepnek a fehérre meszelt exportvásártér, ahonnan külföldi utra indulhatnak azok a sertések is, amelyeket nem a telepen hizlaltak.

A praktikus állategészségügyi berendezés és a szimultán ojtás folytán sikerült elérni azt, hogy a telep egyes szállásaiból bármikor lehet külföldre is sertéseket szállitani.

Sokat nyer ezáltal a hizlalásnak talán legnehezebb része, *a biztos értékesités lehetősége.*

Az elérhető legjobb eredményt garantálja az állandó állatorvosi felügyelet is, elsősorban pedig a telep jelenlegi vezetőjének a személye, aki a sertéshizlalás terén már 15 évig müködött a vásárpénztár kőbányai sertéshizlaló telepén és igy jó hirnévre tett szert.

A tényi hizlalda rendszerint 1—1½ éves sertéseket fogad el hizlalásra, a takarmányt önköltségi beszerzési áron számitja fel a felek számlájára s a hizott állatokat kivánatra értékesiti is. A hizlalásért 1½, az értékesitésért 1% jutalékot számit fel. Ezzel

Mezőgazdasági kivitelünk várható alakulása.

Az idei országos mezőgazdasági kiállitáson közvetlen a főbejáratnál egy uj, kisebb fajta, sárgára festett pavillont találtak a látogatók, amelynek kapuja felett ez a felirás volt: *Mezőgazdasági Exportintézet.* Ezt az intézményt hivatalosan ma is *Mezőgazdasági Termény- és Termékforgalmi Intézetnek* nevezik. Ugy látszik azonban, hogy annak tevékeny elnöke *Staub* Elemér dr. nem igen szereti a szószaporitást, ezért egyszerüen a célnak megfelelően megröviditette az intézet cimét, ugy a gyakorlati gazda, mint pedig a gyakorlati kereskedő észjárásával gondolkozva.

A mi nézetünk szerint is ott, ahol egy látogatott kiállitás keretében nyilik alkalom, nemcsak a hazai, hanem külföldi termelőknek, de különösen kereskedőknek utbaigazitást adni, hogy mi az utja-módja a nemrégiben még nagyon is siralmasan álló külkereskedelmi mérlegünk javitásának, ott nincs szükség hosszu cimekre, hanem a kivitel, az „export“ fokozására kell a figyelmet felhivni, tehát annak a bemutatására, hogy Magyarországon mik azok a mezőgazdasági termények és termékek, amelyek hasznothajtó kivitelére továbbra is számithatunk.

A Mezőgazdasági Exportintézet alig 8—9 hónap óta folytat gyakorlati szempontból már is eredményesnek mondható müködést. Legnagyobb eredmény eddig az, hogy uj piacok felkutatásával, uj kereskedelmi összeköttetések létesitésével a magyar mezőgazdaságnak hosszu évek óta ismert java termékeinek becsületét sikerült helyreállitania. Ezt a rideg statisztikai adatok is bizonyitják. 1928-ban a külkereskedelmi mérleg passzivuma 380 millió pengő volt. 1929. év végén azonban már csak 22 millió, sőt az idei 1930. év első három hónapjának ma még kevesek által ismert eredménye az, hogy a mezőgazdasági export a külkereskedelmi mérleget máris aktivvá tette, vagyis több pénz jön be az országba a kivitt árukért, mint amennyit fizetünk a behozott portékákért.

A „Köztelek“ munkatársa ez okból most, a tavaszi mezőgazdasági munkák megindulásakor szükségesnek tartotta, hogy a Mezőgazdasági Exportintézet a jövő programjáról tájékozódjék és felvilágositást kérjen mezőgazdasági kivitelünknek folyó évben várható alakulásáról. Kérdéseinkre a következő választ kaptuk:

A nemrégiben végetért nagysikerü mezőgazdasági kiállitáson külön csarnokban mutattuk be a külföldi piacokon kelendő mezőgazdasági termékeket és terményeket, egyuttal szemléltető képekkel, grafikonokkal is vázoltuk az Exportintézet alig nyolc hónapos munkáját. A külkereskedelmi forgalomról kiadott hivatalos statisztikai közlemények leginkább bizonyitják, hogy a mezőgazdasági kivitel intézményes megszervezése és központi irányitása az országnak nemcsak anyagi, de erkölcsi hasznára is volt.

Az Exportintézet a kiállitás keretében iparkodott feltüntetni — lehetőleg összehasonlitó módon —, hogy milyen legyen a külföldi piacokon már a multban is keresett, de főleg tavaly sikerrel exportált termény és termék. Itt van például a legkeresettebb, sokak által még ma is lebecsült termékünk, *a baromfi, a tojás és a baromfitoll.* A kivitel értéke csupán a baromfiból s a két baromfitermékből *78·5 millió pengő értékü volt.* Be kellett tehát mutatnunk, hogy milyennek kell lenni a kivitt árunak és milyen áru nem alkalmas a külföldi piacokon való értékesitésre.

A gyümölcs- és főzelékféléket is csak ugy adhatjuk el a külföldi, jól fizető piacokon, ha azok minősége kifogástalan. Bemutattuk ezért a gyümölcs válogatásának, osztályozásának és csomagolásának gyakorlati módjait. Az ősszel egyébként az Exportintézet sürün figyelmeztette a termelőket, hogy a gyümölcsfák őszi, téli és tavaszi gondozásáról okvetlenül gondoskodjanak, mert enélkül eredményes gyümölcskivitelre számitani nem lehet. A korai főzelék- és zöldségféléknek is szükséges, hogy a termelők a válogatást, a hosszabb utra való szállitás körülményeit megtanulják.

A külföldön elhelyezhető mezőgazdasági termékek között igen nagy szerepe van a *zsirnak* és a *vajnak* is. Ez a két cikk ma már állami védjeggyel „márkázottan“ megy külföldre igen tekintélyes mennyiségben anélkül, hogy a belső fogyasztásnál az árak emelkedésére nagyobb befolyással volna. Az állami márkázás megvalósitása érdekében szintén a Mezőgazdasági Exportintézet járt közbe a kormánynál és folyton emelkedő vaj- és zsirkivitelünk igazolja, hogy nem egészen hiába. Szükség volna tehát arra, hogy mielőbb megalkossák az egyes, külföldön kelendő mezőgazdasági termékek *állami márkázásáról* szóló törvényt.

Az Angliába irányuló, az ottani igényeknek megfelelően készitett hustermékeknek (Bacon) folyton növekvő kivitelét szintén az Exportintézet kezdte. Nemrégiben még arról volt szó, hogy az itteni kikészitő telepek kellő nyersanyag hiányában kénytelenek lesznek beszüntetni az üzemet és szélnek ereszteni a munkásaikat. Ez az aggodalom nem bizonyult valónak, ma még van elég nyersanyag, de mi lesz ezután? Az eddigi tapasztalatok azt mutatják, hogy a kivitel fokozása érdekében a termelőknek az *angol fajta* hussertéstenyésztést kell felkarolniok. Az ebből készült bacon-ok kelendőek. Más sertésfajtákból készült hentesáruk ellen sok a kifogás. A bacongyártást természetesen fejlesztenünk kell, de viszont ez a körülmény nem jelenti azt, hogy a zsirsertés tenyésztésével felhagyjunk. A márkázott magyar *disznózsir* szintén kelendő és megtalálta az utat a külföldi piacokra, olyan helyekre, ahol zsir és zsir között a fogyasztók tudnak különbséget tenni.

Svájcba és Franciaországba előreláthatóan rövid idő mulva megkezdjük a levágott sertés és juh kivitelét. Szükség van rá azonban, hogy élőállatkivite-

lünket tovább is kiépitsük. Ma a legjobb élőállat-kiviteli hely Olaszország, itt azonban *Milánón* kivül ujabb piacok felkutatására van szükség.

A *csemegeszőlőnknek*, főleg mióta a termelők megkedvelték a gondos, tetszetős, a vasuti szállitásnak is legjobban megfelelő csomagolást, jövőben is lesz piaca. A *gyümölcsfélék* kivitelének fokozódása is várható, ha termelőink a gyümölcsfavédelmi utasitásokat és a szedésnél, csomagolásnál könnyen betartható szabályokat el nem hanyagolják.

Az Exportintézet egyébként a korai főzelék- és gyümölcsfélék kivitelének előmozditására megtett minden szükséges intézkedést. Az idén előreláthatóan egy uj magyar mezőgazdasági exportcikk jelenik meg az európai piacokon: a hosszabb szállitást is kibiró *paradicsom*. Az Exportintézet anélkül, hogy a kiváló befőzési célokra legalkalmasabb, az olasz paradicsommal is vetekedő magyar paradicsom termelését egyelőre korlátozni akarná, egyelőre ingyen vetőmagot szerzett és megfelelő termelési utasitásokat küldött főleg a kistermelők részére és majd az idei értékesités eredménye dönti el, hogy a paradicsomtermelésre a multban is felkészült Magyarország fel tudja-e a versenyt venni azokkal az országokkal, amelyek nemcsak saját fogyasztóik, de a külföld részére is termelnek paradicsomot.

A *burgonya* szintén megtalálta az utat külföldre. Németország, amikor a háboru után csaknem ujjáalkotta burgonyatermesztését, igazán példát mutatott minden szomszédos államnak, hogy csak egészséges, fajtiszta burgonyát lehet szállitani minden olyan országba, ahol a *növényvédelmi intézkedéseket* — amelyekre az európai államokat nemzetközi szerződések kötelezik — betartják. A mi földmüvelésügyi kormányunk követte is Németország példáját s ma már Magyarországról csakis felesküdött állami szakközegek által gondosan felülvizsgált, minden betegségtől mentes burgonyaszállitmányok mennek külföldre. Különösen a keleti piacokon sikerült a magyar burgonyának elhelyezkedést szerezni. Az itthoni — sajnos csak alacsony áron értékesithető készleteket — valószinüen a szesz- és keményitőgyárak fogják feldolgozni. Sajnos azonban, a burgonyatermelők legnagyobb része már most kezd vétkezni a saját érdekei ellen. Ellenőrző közegeink máris megállapitották, hogy az ország legnagyobb mennyiséget termelő vidékein a kivermelt burgonya legselejtesebbjét ültetik el, holott egészséges burgonyát a termelő csakis egészséges vetőgumótól várhat. Az eddigi tapasztalatok alapján nagyon kivánatosnak tartom a *burgonyatermelésnek* állami ellenőrzés alá helyezését, annyival is inkább, mert a kelet felé irányuló burgonyakivitel emelkedésére sok kilátásunk van. Itt is figyelmeztetem azonban a termelőket, hogy a zsákokban való külföldre szállitás több haszonnal jár, mint a burgonyának ömlesztett állapotban való szállitása. A hosszu vasuti szállitás alatt az ilyen burgonya nagy része tönkremegy, ami nemcsak a termelőnek, hanem a kivitelt lebonyolitó kereskedőnek nemcsak anyagi, de erkölcsi kárt is jelent.

Staub Elemér dr.-ral, a Mezőgazdasági Exportintézet vezetőjével folytatott beszélgetésünk ezzel végetért.

A gazdasági mérleget javitó jövedelmező export folytatása tehát ma elsősorban a termelőktől függ.

Cs. Ö.

Felhivás előfizetőinkhez.

Április hó 1-ével uj előfizetést nyitottunk lapunkra. Felhivjuk ***csakis*** azokat a tisztelt előfizetőinket, ***akiknek előfizetése mult hó végével lejárt,*** hogy az előfizetési dijat a ***lapunk 24. számához csatolt postautalványon mielőbb*** beküldeni sziveskedjenek, hogy a lap szétküldésében fennakadás ne álljon be. ***Akik az előfizetési dijat április 15-ig nem küldik be,*** azok részére a lap küldését ***megszüntetjük.***

Az előfizetési dij megküldését ***ugyanazon a cimen*** kérjük, mint ***amely cimen a lap jár.***

Előfizetési árak:

egy évre	32	pengő
félévre	18	„
negyedévre	10	„

OMGE-tagoknak a tagsági dijon felül:

egy évre	20	pengő
félévre	11	„
negyedévre	6	„

A kiadóhivatal.

Kérjen árjegyzéket a gazdasági könyvviteli nyomtatványokból
"PÁTRIA" Irodalmi Vállalat és Nyomdai R.-T. Budapest, IX., Üllői-ut 25. (Köztelek)

VEGYESEK.

Eladhatatlan a magyar burgonya és 18 pengő az osztrák burgonya ára.

Van-e szükség osztrák burgonyára?

A „*Köztelek*“ burgonyapiaci jelentése beszámol arról a szomoru jelenségről, hogy a mai budapesti piaci árak már a termelési költségeket sem fedezik. A tényleges helyzet azonban még ennél a jelentésnél is szomorubb, mert a budapesti pályaudvarokra érkező burgonyaszállitmányok itt kényszerértékesitésre kerülnek: szabolcsi nyári rózsaburgonyát 4·—, őszi rózsaburgonyát 3·——3·50, fehér burgonyát pedig 2·30—2·40 pengős ár mellett kénytelenek a termelők eladni. Ha tekintetbe vesszük, hogy a vasuti fuvarköltség kb. ¾ fillér, a budapesti kövezetvám, csarnoki illeték, mérlegdij, kirakási dij stb. ½ fillér terhet jelent q-kint, ugy ezek az árak még mintegy 1·30 pengővel kevesebbet jelentenek a termelő szabolcsi állomásán.

Miután azonban a termelő a burgonyát lecsiráztatva, átválogatva, zsákolva és hivatalosan mérlegelve, a feladóállomás vagonjaiba rakva köteles átadni, a költségekre eső részt is le kell számitanunk. A tanyákról, falvakból, községekből a vasuti állomásig való távolságot átlagban 10 km-nek véve, a szállitás métermázsánkint 50—60 fillérbe kerül. A csirázás, válogatás, zsákolás költségei 20, a rothadás, apadás stb. kárai 15, a berakó állomási kövezetvám, mérlegdij stb. költségei 10 fillérre értékelve, összesen 1·05 pengőt tesznek ki ugy, hogy *egy métermázsa étkezési nyári rózsaburgonyáért 1·65—1·70, egy métermázsa őszi rózsaburgonyáért 0·65—1·15, egy métermázsa étkezési fehér burgonyáért pedig 10—20 fillért kap végeredményben a termelő.* Igen természetes, hogy ilyen árak mellett sem a gondos kezelésre, sem az alapos válogatásra nem vethet gondot a termelő, sőt a legtöbb esetben inkább a veremben hagyja elrothadni a burgonyakészletét, semhogy annak kiszedésével, kezelésével, beszállitásával és más egyébbel bajlódjon.

E mellett az összes lapokban azt olvassuk, hogy napról-napra nagyobb mennyiségü osztrák étkezési rózsaburgonya kerül a budapesti piacra s voltak napok, amikor külön vonatban, közel 20 vagonrakomány is érkezett. Ezért a burgonyáért azonban vetési célokra (avagy étkezésire?) 16—17, sőt 18 P-t is fizettettek a gazdákkal, jóllehet hogy ez a burgonya Ausztriában csak 8 schillingbe, azaz 6·40 pengőbe kerül és mindössze 2 pengő költség terheli. Igazán érdekes volna tehát megtudni, hogy miképpen lesz a 8·40 pengős osztrák burgonyából 18 pengős burgonya, bár az sem egészen érthető, hogy miért is lehet az osztrák étkezési rózsaburgonyáért az ottani termelőállomáson 6·40 pengőt is fizetni, amikor az általánosan kitünőnek ismert szabolcsi burgonyáért magyar feladóállomásokon még 4 pengő is alig érhető el.

A termelőket állandóan ellenőrzik, hogy csakis a leggondosabban kezelt, nem vágott-rágott, hibamentes, tiszta burgonyagumókat adjanak el és rakjanak a vasuti kocsikba, de sehol egyetlenegy intézményt sem találunk, amely a magyar burgonyatermésnek legalább a belföldön való elhelyezését biztositaná s lehetővé tenné, hogy a termelő egész évi fáradságos és kockázatos munkájának eredményét is élvezhesse. S amig a magyar burgonytermés maholnap már semmilyen áron sem értékesithető és a vermekben rothad el, Budapest vigan és talán nemsokára kizáróan csak 14—18 pengős osztrák rózsaburgonyát fogyaszt!

Molnári Tamás.

—

A „Köztelek“ husvét hetében nem jelenik meg. Legközelebbi husvéti, kettős (31—32.) számunk április hó 20-án jelenik meg.

Halálozások. nagybudafai *Vermes* Béla volt országgyülési képviselő, a Délvidéki Otthon társelnöke, bojszai földbirtokos 66 éves korában, folyó hó 8-án elhunyt.

Lovag *Gutmann* Miksa dr. bányatanácsos, a Gutmann Testvérek cég főnöke Budapesten 1930 április 4-én elhunyt.

Cimadományozás. A kormányzó a m. kir. földmüvelésügyi miniszter előterjesztésére a hazai mezőgazdaság fejlesztése körül szerzett érdemei elismeréséül *Hagyó Kovács* Gyula cisztercirendi áldozópap, okleveles gazdának, a magyar cisztercirend előszállási uradalma jószágkormányzójának, a magyar királyi gazdasági főtanácsosi cimet adományozta.

Miniszteri elismerés. A m. kir. földmüvelésügyi miniszter az alföldi erdőtelepitések és fásitások terén szerzett érdemeiért *Wenckheim* Sandor gróf csorvási földbirtokost elismerő oklevéllel tüntette ki, *Wagner* Ferenc uradalmi főintéző, csorvási lakosnak pedig elismerését fejezte ki, továbbá *Deutsch* Mór Tolnavármegyei gazdasági tudósitónak hasznos és buzgó müködéséért elismerő oklevelet adományozott.

Kotsis Endre dr. nyerte a Kossuth közgazdasági pályadijat. A Magyar Mérnök- és Épitész-Egylet 1929—30. évi Kossuth közgazdasági pályadiját, amelynek tárgya Magyarország épitőfa behozatalának csökkentése volt, *Kotsis* Endre dr. épitészmérnök, lapunk munkatársa nyerte el. A nyertesnek a Kossuth-pályázat szabályzata értelmében pályamunkáját részletes tanulmánnyá kell kibővitenie.

A Csanád-Arad-Torontálvármegyei Gazdasági Egyesület folyó hó 5-én tartotta rendes évi közgyülését Makón, amelyen *Wittmann* Ferenc alelnök elnöklete alatt a tagok szép számmal jelentek meg. Napirend előtt Wittmann Ferenc kimentette vitéz *Purgly* Emil és *Ráth* József elnököket, akik közbejött ügyek miatt nem jelenhettek meg. Elnök megnyitó beszédében a mezőgazdaság válságos helyzetét fejtegette s különös részletességgel foglalkozott a hizlalási hitellel, amely a tervek ellenére mégsem enyhitette megfelelő mértékben a gazdák hitelszükségletét, mert a kedvezményes hitelben elsősorban azok a gazdák részesültek, akik tehermentes ingatlannal rendelkeztek. A hizlalási hitel tulajdonképpen mindössze 1% kedvezményt jelentő kölcsön volt. A továbbiakban sürgősnek jelezte az ingó jelzálog kölcsönök törvénybeiktatását. *S. Bálint* György felsőházi tag kimeritő beszédben foglalkozott a gazdák kétségbeejtő helyzetével és azt hangoztatta, kivánatos volna, hogy a kormány szoritsa a bankokat arra, hogy további kölcsönöket is folyósitsanak mindaddig, amig megkapják az igért olcsó kamatozásu kölcsönt. Ugyancsak szükség volna, hogy a kormány kisérné figyelemmel a bankok tulkapásait s oda hatna, hogy a már meglevő kölcsönök ne legyenek felmondhatók. A felszólalást vita követte, amelynek során *Török* Ferenc dr., *Telbisz* Imre dr., *Merényi* Elemér nyilvánitották az elhangzottakra véleményüket. Végül *Tóth* Arisztid egyesületi igazgató inditványára elhatározta a közgyülés, hogy *S. Bálint* György és *Merényi* Elemér inditványát irásban kérje be az elnökség, hogy azután azokat sürgősen letárgyalhassa a legközelebbi választmányi gyülésen. Ezt követően a közgyülés elfogadta a számvizsgáló bizottság jelentését az 1929. évi zárszámadásról s megadta a felmentvényt az elnökségnek és az igazgatónak. Az igazgatóválasztmányba mandátumuk lejártával beválasztották ujra *Baross* László, *Vásárhelyi* András és *Vásárhelyi* László tagokat, a megürült helyekre pedig *Gundelfinger* Györgyöt, *Lukács* István dr t, *Montágh* Pait és *Vertán* Endrét. Az elnökség inditványára állást foglalt a közgyülés a 36,328/1930. N. M. M. rendelettel szemben, amelyet az időszaki mezei munkások ivóvizzel való ellátása és elszállásolása tárgyában adtak ki, már csak azért is, mert a szerződések megkötésekor a szerződő felek egyikének sem volt a rendeletről tudomása, ami maga után vonná azt, hogy a szerződések legnagyobb részét éppen a rendeletre való hivatkozással felbontsák, ami viszont nagy mértékben segitené elő a munkanélküliséget. Végül *Török* Ferenc dr. inditványára a közgyülés az elnökségnek, valamint az igazgatónak odaadó müködésükért köszönetet és bizalmat szavazott.

A Fejérvármegyei Gazdasági Egyesület április hó 7-én igazgatóválasztmányi gyülést tartott *Magdits* István pápai prelátus elnöklete alatt. A gyülés tárgyalta Kisláng község országos vásártartási engedélyére vonatkozó kérelmét és véleményét a vármegye alispánjával közölte. Tudomásul vette, hogy az egyesület március hó 11-én Székesfehérvárott, a méntelepistálló helyiségeiben tenyészbikavásárt rendezett, amelyen az elért legmagasabb eladási ár 1050, a legalacsonyabb 725 pengő, az átlagár pedig 877 pengő volt. A vármegyei gazdablokk alakitása ügyében ujabb intézkedéseket tettek. Tárgyalták a Csanád-Arad-Torontálvármegyei Gazdasági Egyesületnek a gabona határidő üzlet tárgyában hozott határozati javaslatát, amellyel elhatározta a gyülés, hogy a közgazdasági helyzet javitása, továbbá a rövidlejáratu mezőgazdasági hitelválság enyhitése érdekében a m. kir. földmüvelésügyi miniszterhez felterjesztést intéz. Tudomásul vette a hitelválság ügyében az OMGE által hozott határozatra az egyesület által adott véleményt, továbbá a földmüvelésügyi miniszter válasziratát, amelyet a sulyos gazdasági helyzet orvoslása érdekében tett felterjesztésre küldött. Tárgyalta a gyülés az uj erdőtörvénytervezetet. Tudomásul vette, hogy a földmüvelésügyi miniszter a folyó év tavaszán nagyobb menyiségü nemesitett tengerivetőmagot oszt ki kedvezményes áron.

Tokajhegyaljai bortermelő gazdák értekezlete. Mivel a magyar-lengyel kereskedelmi szerződéshez füzött várakozások nem teljesültek, a *Zemplénvármegyei Gazdasági Egyesület* a borok belföldön való elhelyezése érdekében inditott harcot a borfogyasztási adó teljes törléséért és az 1921. évi IV. t.-c. 1. szakaszának a termelők érdekében álló enyhitéséért. Ez utóbbi ugyanis az árusitás engedélyezését, az előző feltételektől eltérően, a belügyminisztériumtól megszerzendő állampolgári bizonyitványhoz kötötte, amelynek megszerzése annyira költséges és annyi nehézségbe ütközik, hogy a termelők ugyszólván kivétel nélkül lemondtak arról, hogy azt megszerezzék. Azoktól a termelőktől pedig, akik a régibb feltételek mellett, szabályszerü okmányok alapján szerezték meg a kisárusitási engedélyt, elvették az állampolgárság igazolásának elmulasztása miatt az engedélyt. Nagyszámu emlékiratot intézett az egyesület a kormány-

re dr. építészmér-
I. A nyertesnek a
nében pályamun-
ibővítenie.

egyei Gazdasági
ndes évi közgyű-
enc alelnök elnök-
lentek meg. Napi-
ntette vitéz *Purgly*
k közbejött ügyek
megnyitó beszé-
elyzetét fejtegette
ozott a hizlalási
égsem enyhítette
szükségletét, mert
azok a gazdák
lannal rendelkez-
ppen mindössze
olt. A továbbiak-
og kölcsönök tör-
elsőházi tag ki-
zdák kétségbeejtő
natos volna, hogy
a, hogy további
ddig, amig meg-
kölcsönt. Ugyan-
ormány kisérné
oda hatna, hogy
k felmondhatók.
ek során *Török*
Elemér nyilvá-
uket. Végül *Tóth*
yara elhatározta
rgy és *Merényi*
be az elnökség,
gyalhassa a leg-
Ezt követően a
zottság jelentését
a a felmentvényt
igazgatóválaszt-
választották ujra
és *Vásárhelyi*
pedig *Gundel-*
Montágh Pál és
yara állást fog-
M. rendelettel
munkások ivó-
argyában adtak
dések megkötés-
sem volt a ren-
onná azt, hogy
en a rendeletre
viszont nagy
tiliséget. Végül
ülés az elnök-
aadó müködé-
ott.

yesület április
tartott *Magdits*
A gyülés tar-
tartási engedé-
ét a vármegye
hogy az egye-
várott, a mén-
avásárt rende-
adási ár 1050,
gár pedig 877
alakitasa ügyé-
itak a Csanád-
Egyesületnek
ott határozati
ülés, hogy a
a rövidlejáratu
érdekében a
felterjesztést
ügyében az
yesület által
ügyi minisz-
sági helyzet
küldött. Tar-
ezetet. Tudo-
miniszter a
i nemesitett
áron.

értekezlete.
szerződéshez
Zemplénvár-
lföldön való
orfogyasztási
t.-e. 1. sza-
hitéséért. Ez
az előző fel-
ától megszer-
ötte, amely-
nnyi nehéz-
lván kivétel
egszerezzék.
bb feltételek
erezték meg
mpolgárság
délyt. Nagy-
a kormány-

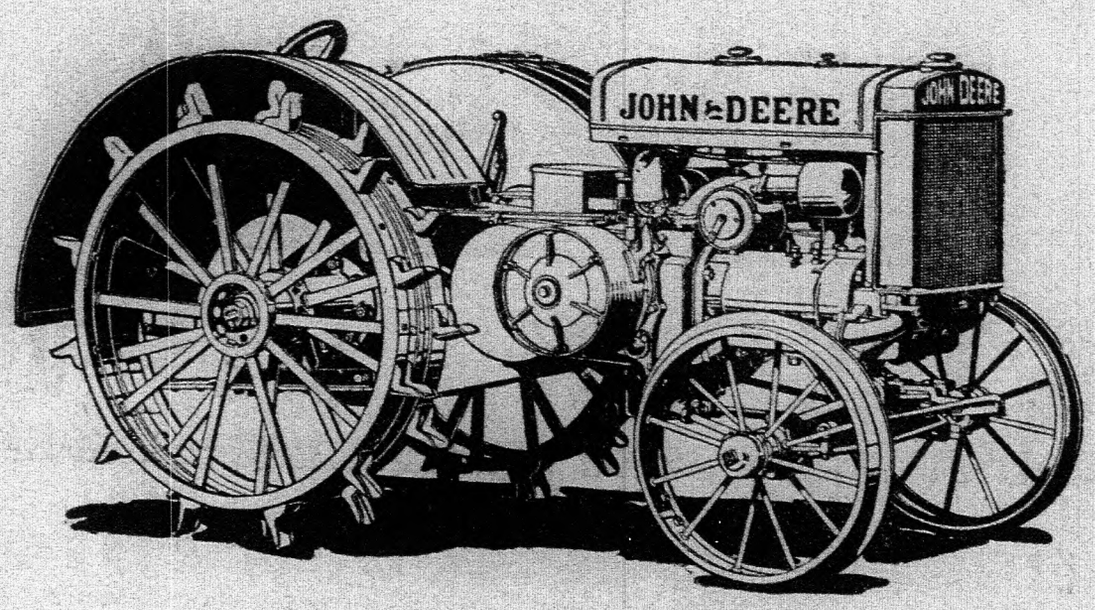

A JOHN DEERE TRAKTOR FELÜLMULHATATLAN!

Mielőtt traktort vásárol, nézze meg a JOHN DEERE traktort és talajművelő gépeket munkaközben. Minden JOHN DEERE-tulajdonos csak dicséri a gépet.

Magyarországi vezérképviselet:

TRAKTORKERESKEDELMI RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

Telefon: Aut. 882—27 **Budapest, IV., Váci-utca 27-29. szám.** Sürgönycim: Selectas

Eladási irodák:

Selecta Magtermelő Részvénytársaság
IV., Váci-utca 27-29. szám

Magyar Agrár- és Járadékbank á. t. a. r.-t.
V., Nádor-utca 16., III. em.

SELECTA
MAGTERMELŐ R.-T.

Növénynemesitő telepe: Tápiószele

Központ: Budapest, IV., Váci-utca 27-29.

Telefon: Aut. 882—27 **Táviratcim: Selectas**

Exportál:
saját termelésü
konyhakerti
magvakat
Angliába,
Amerikába
stb.

hoz, amely felterjesztésekre választ sem adott. A belföldi fogyasztás előmozditása volt a célja annak az értekezletnek is, amelyet *Széll* József főispán március 31-re Sátoraljaujhelyre összehivott. *Eperjessy* Gyula a tokajhegyaljai boroknak, főleg a könnyebb kommerc boroknak Budapesten, később a vidék nagyobb városaiban való elhelyezése érdekében kivánatosnak mondotta, hogy Budapesten a legegyszerübb berendezéssel negyven kis elárusitó helyet rendezzenek be, ahol termelői árakon, a költségek hozzászámitásával, árusittatnának a tokajhegyaljai borok. Tudomása szerint a földmüvelésügyi kormány erősen támogatná e törekvést. *Bessenyey* Zénó dr. veszélyesnek mondott minden olyan akciót, amely a pinceszövetkezetet megbolygatná. Az Eperjessy által javasolt akciót meg lehet kisérelni 3—4 ilyen elárusitó hely létesitésével, azonban csak a pinceszövetkezet keretein belül. *Lázár* Miklós statisztikai adatokat közölt a magyarországi borfogyasztás nagyarányu eséséről, amióta a borfogyasztási adót valorizálták s átadták a községeknek. Mindaddig, amig a borfogyasztási adót a kormány el nem törli, hasztalan minden törekvés. Hogy Budapesten 3—4 elárusitó hely állittassék fel, maga is helyesli, de csak jó bort árusitsanak. Többen szólottak még a tárgyhoz, akik mindannyian a borfogyasztási adó magasságában, az ez adó kezelésével járó zaklatásban, a kisárusitási engedélyezések hiányában jelölték meg a bor belföldön való forgalombahozatalának akadályát. *Buza* Béla dr. szerint a borfogyasztási adó, a többi vidék olcsóbb boraival való viszonylatban, nemcsak hogy nem káros, de egyenesen előnyös a tokaji bor belföldi forgalmára nézve. Beszélt a pinceszövetkezetről, amelynek az a hivatása, hogy a borokat kikészitve, a kereskedelemnek rendelkezésére bocsássa. Ha ez nem válna be, akkor a pinceszövetkezet keretén belül létesiteni kellene egy szervezetet, amely gondoskodni fog a boroknak ugy a belföldön, mint a külföldön való forgalombahozatala iránt. Az értekezlet végül a kérdés tanulmányozására és javaslattételre bizottságot küldött ki s e bizottság tagjaivá *Buza* Béla dr.-t, *Révész* igazgatót, *Oláh* István dr.-t, *Kornitzer* Lipótot és *Csajka* Endrét választotta meg.

A pápateszéri kisgazda iskola vizsgája. Folyó hó 6-an tartotta a *Jankovich-Bésán* Endre gróf által fenntartott pápateszéri téli gazdasági iskola félévi záró vizsgáját és fennállásának tiz éves jubileumi ünnepélyét, amelyen a földmüvelésügyi miniszter képviseletében *Pesthy* Béla gazdasági akadémiai igazgató, a kultuszminiszter képviseletében *Zsarkó* Pál dr. miniszteri osztálytanácsos jelent meg. Veszprém vármegyét *Körmendy Ékes* Lajos főispán, a vármegyei testnevelést *Kolozsváry* László testnevelési vezető főtanácsnok és *Török* András tanácsnok, járási testnevelési vezető, a gazdasági felügyelőséget *Mihályi* Sándor gazdasági felügyelő, a Felsődunántuli Mezőgazdasági Kamarát *Somogyi* Ferenc főmérnök, osztályvezető képviselte. Megjelentek még: *Wéber* Pál dr. kanonok, ugy is mint a Veszprém egyházmegyei főpásztor képviselője, *Németh* József apát-plébános, *Gubicza* Ferenc országgyülési képviselő, *Beszterczey* Gábor jószágigazgató, a pápai földmüves iskola volt igazgatója, *Hunkár* Antal, *Karl* József, *Kolozsváry* László, *Somogyi* Lajos földbirtokosok, *Szigethy* Ödön házipari főfelügyelő, a közeli községek plébánosai, jegyzői és tanitói, a helyi és környékbeli kisgazdák nagyszámu csoportja, összesen több százan. *Pesthy* Béla nyitotta meg a vizsgát, amelyen a tanulók értelmes és szabatos feleleteikkel a miniszteri biztos, valamint az érdeklődők legteljesebb ellsmerését nyerték meg. A vizsgát befejező rend- és szabadgyakorlatok ügyes rendezését és végrehajtását is élénk tetszéssel fogadta a közönség. Az iskola kiváló eredményeinek elismeréseképpen *Jankovich-Bésán* Endréné grófné igazgatónak tiz évet meghaladó szakoktatási tevékenységéért, valamint az iskola megszervezéséért a kormányzó, amint arról már megemlékeztünk, legfelsőbb elismerését nyilvánitotta. A magas kitüntetést a vármegyei főispán a tanitványok által rendezett szép ünnepség keretében nyujtotta át az ünnepelt igazgató-grófnénak, akit a megjelentek szivből üdvözöltek ez alkalommal.

A Magyar Földbérlők Szövetségének elnöki tanácsa gyülést tartott, amelyen *Eszenyi* Jenő elnök foglalkozott az összes aktuális kérdésekkel: a kedvezőtlen áralakulással, a bérlőhitel megoldatlan voltával és a szomoru jelekként felbukkanó bérlőkényszeregyezségekkel. Kivánatos volna, hogy a bajok ellensulyozására a meglevő és megszerzendő agrárhitelek arányos részével könnyitsenek a bérlők helyzetén. A gabonaár kilengésére nézve azt hiszi, hogy ezt főleg külföldi hatások okozzák és bár belfö di játéknak is része van benne, a tőzsde felelős vezetőségében meg van a teljes jóakarat az irreális áralakulás ellensulyozására. *Wolfinger* Alajos szerint a buza értékvédelme azért fontos, mert a többi termény ára is ez után igazodik. *Szomjas* Gusztáv ellene van a határidőüzletnek, mert ez állandóan alkalmat ad az irreális játékra. A manipulált üzánszbuza jogtalan fontosságot nyer ma a gazda kitünő árujának letörésére. *Bak* Soma szóvátette, hogy a haszonbérletek átadásánál zavaróan hatnak a korlátozó intézkedések és az aránylag nagy területrészek lekapcsolása. Felsőeöri *Nagy* Pál és *Bessenyei* Zénó azt a nézetet fejtették ki, hogy a bérleti átruházás szabadsága a birtokosnak is érdeke. *Elek* Ferenc és *Meller* Henrik felszólalásai után *Szomjas* Gusztáv tette szóvá, hogy az ugynevezett mezőgazdasági akciók célt tévesztettek. Az igy elveszett állami pénzt, ami a gazdákat eladósitotta az állammal szemben, inkább a kamatláb enyhitésére kellett volna forditani. Ha ezek az akciók hitelek most aratásra esedékessé válnak, ez árletörést idézne elő a tőzsdén, az árueladás kényszere folytán. Végül kifogásolta, hogy a Jegybank kamatlábának leszállitását csak részben veszik tudomásul a pénzintézetek, a kamatdrágulást ellenben többszörösen. *Eszenyi* Jenő elnök bejelentette ezután, hogy a napirenden levő bérlőkérdésekben a szövetség ujból el fog járni illetékes helyeken, a bérlőérdekek biztositása céljából.

A győri bikavásár. A Felsődunántuli Szarvasmarhatenyésztő Egyesületek Szövetsége a vármegyei gazdasági felügyelőség támogatásával és a szövetséghez tartozó szarvasmarhatenyésztő egyesületek közreműködése mellett április hó 6-án Győrött dijazással egybekötött tenyészszarvasmarhavásárt rendezett, amely iránt a hivatalos tényezők és a tenyésztők részéről is igen szép érdeklődés nyilvánult meg. A Felsődunántuli Szarvasmarhatenyésztő Szövetségnek ez a kezdeményezése a kiállitott anyag jó minősége, valamint a vásári forgalom tekintetében is jól sikerült. A bikavásár látogatói között megjelentek *Gombos* Lajos dr. m. kir. gazdaság főfelügyelő, a földmüvelésügyi minisztérium képviseletében, *Khuen-Héderváry* Károly gróf, a szövetség ügyvezető elnöke, *Németh* Károly dr. főispán, *Szauter* Ferenc polgármester, *Ormándy* János dr. kamarai igazgató, *Mesterovits* Iván m. kir. gazdasági főfelügyelő, tejgazdasági miniszteri biztos, az Országos Magyar Gazdasági Egyesület képviseletében *Batta* Pál s. titkár, továbbá *Kövy* József m. kir. gazdasági főfelügyelő, *Halmy* Nandor, *Jezierszky* Mihály, *Halászy* József, *Pazár* Géza dr., *Bornemissza* László báró, *Ballon* Imre, *Ujj* János, *Karczag* Gyula m. kir. gazdasági felügyelők, *Pavlicsek* Adorján, *Weegmann* Erik és *Pilz* Iván szarvasmarhatenyésztő szövetségi igazgatók, *Masát* Ernő, *Vuchetich* György, *Reichardt* Béla és *Raft* Pál szarvasmarhatenyésztő egyesületi igazgatók, továbbá *Skublics* Andrásné, *Skublics* András, *Strobl* Zoltán földbirtokosok, *Rézner* Tibold főapátsági jószágkormányzó, *Nagy* Béla jószágigazgató, *Roth* Gyula és *Kuppis* Gyula jószágfelügyelők, vitéz *Biró* Gyula dr. gazdasagi akadémiai tanár és még számosan a tenyésztők sorából és különösen sok kisgazda. A bikavásárt *Khuen-Héderváry* Károly gróf szövetségi ügyvezető elnök nyitotta meg, kimentve a megjelenésében akadályozott Albrecht királyi herceg szövetségi elnököt, aki üdvözletét és jó kivánatait táviratilag közölte. A vásárra 43 drb bikát hajtottak fel és ezenkivül 20 drb tehenet és üszőt mutattak be kiállitási célból. A kiállitás anyaga nagyobb részben az ismert nevü nagytenyészetekből került ki, mig a népies tenyésztés viszonylag gyengén volt képviselve. A birálat ereményeképpen a birálóbizottság a *telivér szimmentáli csoportban* az I. dijat *Mesterházy* Ernő dr. Baba nevü bikájának, a II. dijat *Mesterházy* Ernő dr. Diana nevü bikájának, a *magyar pirostarka csoportban* az I. dijat a *Pannonhalmi Főapátság* Óvár 1. nevü bikájának, a II. dijat a Pannonhalmi Főapátság Óvár 2. nevü bikájának, a *népies magyar pirostarka csoportban* az I. dijat *Graffits* István egyedi, a II. dijat *B. Szalay* Antal és József vasszécsényi kistenyésztők bikájának itélte oda. A *magyar pirostarka üszők csoportjában* az I. dijat *Nagy* Béla jószágigazgató üszője, a kistenyésztők üszőinél pedig az I. dijat *Galambos* József győrujfalui kistenyésztő üszője nyerte el. A országos mezőgazdasági kiállitásról is jól ismert *veszkényi* és *ikrényi* tenyészetek itt is igen jó bikákkal szerepeltek, bár anyaguk legjavát már a budapesti kiállitáson értékesitették. Ezek mellett különösen nagy elismeréssel kell megemlékezni a pannonhalmi főapátság hecsei gazdaságának nagy és igen jól kiegyenlitett kollekciójáról. A hecsei gazdaság kiállitott telivér szimmentáli és magyar pirostarka tehenei, üszői és bikái egyaránt nagy tetszést arattak nemességükkel, erős csontozatukkal és tömeges testükkel. Általában az okszerü takarmányozás és gondos felnevelés jeleit viselték magukon. Feltünést keltett a tenyészetnek Babolnáról származó Werner nevü hatalmas méretü törzsbikája. Reméljük, hogy ez a tenyészet a közel jövőben már a budapesti kiállitáson is versenyezni fog. A győri bikavásár megrendezéséért elismerés illeti *Mesterovits* Iván m. kir. gazdasági főfelügyelőt, *Weegmann* Erik szövetségi igazgatót és *Galatzer* Walter szövetségi titkárt, akik nagy odaadással fáradoztak a siker érdekében.

Bikavásár Bonyhádon. A Tolnamegyei Gazdasági Egyesület a vármegyei m. kir. gazdasági felügyelőséggel karöltve Bonyhádon, 1930. évi április hó 27-én a vásártéren dijazással egybekötött bonyhádi tájfajta bikavásárt és tehén-, valamint üsződijazást rendez. A dijazási versenyben Tolnavármegye bármely kistenyésztője résztvehet. Nagytenyésztők is birálat alá bocsáthatják bikáikat, de dijakra igényt nem tarthatnak. Dijazásra csak bonyhádi és szimmentáli tájfajta 1½—3 éves bikák, 1½—3 éves üszők, valamint tehenek kerülnek. Bővebb felvilágositással a Tolnamegyei Gazdasági Egyesület szolgál.

A burgonya szállitása. A magyar burgonyakivitel előmozditása érdekében az Ausztriába irányuló ipari burgonyaküldemények növényegészségügyi ellenőrző vizsgálati diját abban az esetben, ha egyszerre 10 vagon szállittatik, az eddigi 10 tonnánkinti 7 pengőről 5·60 pengőre mérsékelték.

A vágóállatok kor szerinti osztályozása Olaszországban. Az olasz egészségügyi tanács a közelmultban rendeletet adott ki, amelynek értelmében a szarvasmarhavásárra felhajtott a 9 évnél fiatalabb ökrök és 7 évnél fiatalabb tehenek az idősebb állatoktól elkülönitett I. jelzésü osztályba sorozandók, mig utóbbiak csoportja a II. osztály jelzését kapja.

A tojás vámját felemelik Németországban. Németország és Jugoszlávia között — berlini jelentés szerint — fontos kereskedelmi tárgyalások állanak küszöbön. A Brünning-kormány uj agrárprogramja hat márkáról harminc márkára emeli a tojás behozatali vámját métermázsánkint. Miután a német-jugoszláv kereskedelmi szerződésben annak idején fix tojásvámot állapitottak meg és az eddigi hat márkás vámtételt a legtöbb kedvezményt élvező többi állammal szemben is alkalmazni kellett, a német kormány rekompenzációs tárgyalásokat kezd Jugoszláviával a tojásvám felemelése ügyében.

Mezőgazdasági munkáskinálat és kereslet. A m. kir. földmüvelésügyi minisztérium fennhatósága alatt álló Országos Gazdasági Munkaközvetitő Iroda (Budapest, Kossuth Lajos-tér 11. sz.) legutóbbi jelentése szerint csapatos munkát keresnek: Mladonyiczki János több kisebb-nagyobb csapattal gazdasági munkára napi 2 P és élelmezésért, aratás 12-én és cséplés 3%, élelmezés mellett, Békés vm., Kondoros. Kozma Imre 40—60 munkással hónaposnak, I. o. 200 kg buzáért és 8 P, négyes élelmezés mellett, II. o. 150 kg buzáért és 4 P, négyes élelmezés mellett, Borsod vm., Bogács Uj-város 124. sz. Tasnády Károly 30—40 párral summásnak, Miskolc, Jókai-u. 2. sz. Balázs Ferenc 50—60 párral aratás és cséplésre. Arat 11-én, csépel 3·5%-ért, élelmezés mellett, vagy holdankint 55 kg és 6 P szalmapénz mellett, Jászárokszállás, V., 293. sz. Nyiri András 35 párral summásnak vagy aratónak, bér megegyezés szerint, Heves vm., Ujlőrincfalva, u. p. Poroszló. Gulyás Gábor 100 pár aratóval, Heves vm., Eger, Kerecsendi-ut. Treplán Jenő 25 párral hónaposnak, Vas vm., Rábahidvég. Hégely István 200 munkással tavaszi, nyári, őszi munkára, Békés, I., Tátra-u. 210. sz. Vicián Mátyás 60—80 munkással summásnak, Békéscsaba, III., Bercsényi-ut 24. sz. Török András 100—150 munkással summásnak, vagy aratónak, Gyöngyöspata, 773. sz. Nagy János kapitány 60 munkással summásnak szőlőbe, gazdaságba, arató vagy hónaposnak, Borsod vm., Szomolya, Mátyás király-ut 128. sz. Simon János 80 társával aratás, csépléshez vagy summásnak is, Borsod vm., Szihalom. Tatár András 25 társával summás munkára, havibér 200 kg buza, 4 kg szalonna, 4 kg só, 4 kg ecet és liszt megegyezés szerint, Borsod vm., Alsózsolca. Salamon Lajos 25 kubikossal, Békés, I., Nyárfa-u. 29. sz. Nagy Ferenc 100 párral aratáshoz 12-én, csépléshez 3%-ért, élelmezés mellett, Veszprém vm., Réde. Valamennyi hatóságilag igazoltan megbizható munkavállaló. Hatósági gazdasági munkaközvetitőnél 300—400 kubikos, Hajdu vm., Nádudvar. Hatósági gazdasági munkaközvetitőnél 100 férfi, 100 nő, aratásra vagy más gazdasági munkára, Heves vm., Abasár. Hatósági gazdasági munkaközvetitőnél 100—200 kubikos csatornázáshoz, utépitéshez, gátemeléshez, Békés vm., Öcsöd. Hatósági gazdasági munkaközvetitőnél 300 férfi summásnak, 200 nő summásnak, 250 pár aratónak, 200 pár cséplésre, 100 férfi kubikra, Békéscsaba. Hatósági gazdasági munkaközvetitőnél 22 férfi aratásra, Pest vm., Üllő. Munkáscsapatot keresnek: Süveges Péter géptulajdonos, értekezni lehet Budapest, IX., Liliom-u. 22. sz., részért csépelni julius hó 10-re, keres 15 I. és 8 II. o. munkást, Fegyvernek. Mecsáry Dániel gazdasága 52—26 pár aratót, cséplőt, Szentiván-puszta, u. p. Dömsöd. Mesterbereki uradalom, u. p. Felsőgalla, tavaszi kapálásra 2 hóra 70 munkást és éves konvencióra 8 cselédet, 8 hl buza, 12 hl rozs, 6 hl árpa, 1400 □-öl tengeri és 200 □-öl kerti föld, napi egy liter tej, lakás, fütés és sertésjárás bérre. Terner gazdasága 3½ hóra 15 summást, I. o. 150 kg buza és 4 P, II. o. 110 kg buza és 3 P, élelmezés mellett, Szentendre. Budapesti Huskereskedelmi R.-T. alsócikolai gazdaságába (Fejér vm.) 40 női munkást tehenek fejéséhez évi rendszeres bér fizetés mellett, Adony. Szatmári Püspökség Uradalma cukorrépa müveléséhez 120 munkást megegyezés szerinti bérrel, Heves vm., Hidvégpuszta, u. p. Poroszló. Schulhof Lajos szőlőmüveléshez értő 120 munkást, Budapest, IV., Bécsi-u. 1. sz., II. em. A munkaközvetités dijtalan. Kérjük azoknak a gazdaságoknak a vezetőit, akik hiradásunk nyomán alkalmaznak munkásokat, hogy ezt a körülményt a fenti hivatallal közölni szivesked-jenek.

Lapunk mai számához mellékeljük *a Traktorkereskedelmi R.-T.* (Budapest, IV., Váci-utca 27—29.) cég prospektusát, amelyre felhivjuk olvasóink szives figyelmét.

Ne mulas za el a határidőt! A m. kir. osztálysorsjáték húzásai már szerdán kezdődnek. Akinek nincs sorsjegye, saját érdekében vegyen bármely elárusitónál. Hivatalos árak: 24, 12, 6, 3 pengő.

Burgonya vetőcélokra, különböző fajban beszerezhető: *Párezer Mezőgazdasági Áruforgalmi Iroda, Budapest, V., Honvéd-utca 38. szám.* Telefon: Aut. 168—24.

Kertész, virágágyi, melegházi, gazdasági épületre **üvegablakok** ifj. Weiss Gyula táblaüvegnagykereskedőnél, Budapest, V. kerület, Vadász-utca 29. szám.

NYILTTÉR.

(E rovatban foglaltakért nem vállal felelőséget a szerkesztőség.)

PATKÁNYT, EGERET, MEZEI EGERET csak
„RATINOL"
SVÁBBOGARAT, CSÓTÁNYT, RUSZNIT, HANGYÁT
„RUSSIN"
irt gyökeresen! Más állatra, emberre veszélytelen! — Naplárban szállitja: 339
RATINOL LABORATORIUM, Budapest, Murányi-u. 36.

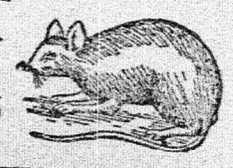

Táblaüveg
melegágyi üveg
BIELER KÁROLY
táblaüveg-nagykereskedés
Budapest, VIII., Tavaszmező-utca 18. sz.
Telefon: József 325—94

Ajánlunk birtokosoknak és termelőknek előnyös fizetési feltételek mellett, esetleg hathavi hitelre is, mérsékelt kamattérítéssel, a legolcsóbb napi áron
minden fajtáju vetőburgonyát, továbbá **elsőrendü makó, fajhagymamagot, dughagymát** és ültetni való **fokhagymáti**
Részletes felvilágositással budapesti központi irodánk: **IV. kerület, Bécsi-utca 2. szám, telefon: 899—69** szolgál.
Mezőgazdasági Termelők Egyesült Szövetkezete, mint az OKH. tagja.
411

Hidmérleg,
marha-, sertés-, tizedes- és századosmérlegeket készitünk, javitásokat olcsón, felelősséggel vállalunk. 2500 kg. használt sertésmérleg eladó. 531
PATAKI ÉS FARKAS MÉRLEGÜZEM
Budapest, VII., Péterffy Sándor-utca 8. sz. (Rottenbiller-utca sarok)

Bérbe keresek
40 50 kat. hold homokos területet, gyümölcstermelés részére Budapest környékén. Esetleg féltermésért. „Barackta" jeligére **Blockner fiókjába,** Budapest, VII., Erzsébet-körut 12. 566

Kézzel válogatott, mindkét végén hegyelt, **fehér páduai, bőtermő, koránérő**
tengerivetőmag kapható:
Ádándi Béruradalom, Ádánd. 553

TULIPÁN-PENZIÓ
Tátralomnic (Csehszlovákia)
Egész éven át nyitva.
Napi penzió szobával, **ötszöri étkezéssel,** fütéssel és villanyvilágitással **45 csehkorona.**
Kiválóan alkalmas üdülők és gyengélkedők részére.
Tulajdonos: **Turák Gyula.** ● Magyar levelezés!
6582

„Unió" esőmérő

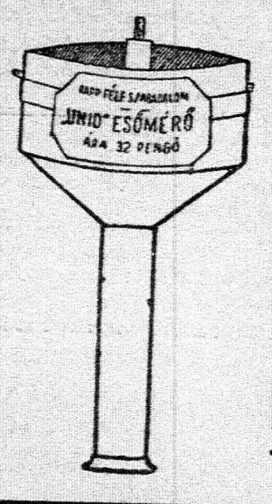

igen praktikus szabadalmi ujdonság! A csapadékot minden pillanatban, még esőzés közben is, önmüködőleg pontosan mutatja. Szakértők legkedvezőbben véleményezték! Minden termelőnek, gazdasági tudósitónak nélkülözhetetlen! **Egyszerüsége, tartóssága, olcsósága és igen praktikus volta minden eddig létező esőmérőt felülmul. — Ára csomagolással és portóval 35·— pengő. Kapható:**
Papp Lászlónál
Tiszaszentimrén. 489

irt
minden **LEVÉLTETVET, HERNYÓT, LÁRVÁT** a gyümölcsfa, virág- és konyhakerti veteményekben.
Szőlőmoly ellen
igen hatásos védelmet nyujt.
Gazdaságos,
mivel **1 liter AGRI-TOX 200 liter vizhez** öntve a növények kártevői ellen igen erős és hatásos keveréket ad.
Hatásos,
mivel permetezve ködszerüen rakódik le a levelekre.
Nem méreg,
mivel egynéhány nappal a gyümölcs, illetve a növények fogyasztása előtt is alkalmazható. Alkalmazása semmiféle törvényes korlátozásnak nincs alávetve.
Az AGRI-TOX használatához bármely gazdasági permetező használható.
550



AGRI-TOX
mezőgazdasági féregirtó
Gyártja a **FLY-TOX** társaság
1/16 liter tartály ..... P 2·70 | 1 liter tartály ..... P 23·50
1/4 liter tartály ..... P 6·50 | 5 liter tartály ..... P 105·—
Kérjen felvilágositó leirást a vezérképviselettől:
Révész Ernő és Társa
Budapest, V., Nádor-u. 30. Telefon: A. 198-25

Sertéshimlőellenes ojtóanyag kapható
Dr. PÉCSI DANI ÉS ISTVÁN Oltóanyagtermelő-intézetében, Budapest, IX., Lónyay-utca 12.
Telefon: Automata 855—63
6620

Ujdonság!
A rögöktől a csillagokig
Irta:
Buday Barna
Ára 6 pengő
„Pátria" R.-T. könyvosztálya, Budapest, IX., Üllői-ut 25. szám

A **Korcsmai Hitel** tárgyában a m. kir. belügyminiszter ur Önagyméltóságának 122.400/1930. B. M. számu körrendelete értelmében.
A Korcsmai Hitel 1930. május 1-én lép életbe.
Fenti körrendelet értelmében elkészitettük a Korcsmai Hitelt 35 × 45 cm. nagyságban, kemény kartonra ragasztva, összehajthatóan és zsinórral ellátva példányonkint 1·20 P
10 példány egyszerre való rendelésénél darabonkint ... 1·10 „
50 példány egyszerre való rendelésénél darabonkint ... —·90 „
szállitjuk a forgalmi adó és szállitási költség külön felszámitása mellett.
"Pátria" Irodalmi Vállalat és Nyomdai R.-T.
nyomtatványosztálya
Budapest, IX., Üllői-út 25. (Köztelek.) Tel.: Aut. 863-25

A NAGYKANIZSAI KIR. TÖRVÉNYSZÉK,
P 92/1929/21. sz.

MAGYAR ÁLLAM NEVÉBEN!

A nagykanizsai kir. Törvényszék Dr. Lindner Oszkár budapesti ügyvéd által képviselt

Vacuum Oil Company Részvénytársaság

budapesti (V., Zrinyi-utca 7.) cég felperesnek Dr. Bród Tivadar nagykanizsai ügyvéd által képviselt Artner és Kelemen nagykanizsai cég. „Artner Sándor és Kelemen Rezső" kereskedők, nagykanizsai lakosok alperesek ellen, tisztességtelen verseny abbanhagyása és 2000 P kártérités és jár. iránt az 1929. évi január hó 10. napján 92. szám alatt beadott keresetlevéllel megindított perében az 1930. évi március hó 8. napján befejezett szóbeli tárgyalás alapján az alul megjelölt napon meghozta a következő

végitéletet,

A kir. Törvényszék az alpereseket az 1912. évi LIV. t.-c. 49. §-a értelmében vezetendő végrehajtás terhével eltiltja attól, hogy a nem felperestől származó olajakat **„Gargoyle Mobiloil BB"** vagy **„Gargoyle"**, valamint **„Mobiloil"** név alatt árusitsanak, illetve forgalomba hozzanak.

Alpereseket arra kötelezi, hogy 200 (Kettőszáz) pengő kártéritési tőkét és 350 (Háromszázötven) pengőt perköltséget 15 nap alatt végrehajtás terhével a felperesnek egyetemleg fizessenek meg.

A kir. Törvényszék a felperest feljogositja arra, hogy ezen itéletet, jogerő után, az „Est" cimü lapban, az alperesek költségén, egy izben közzétehesse.

indokok stb.

Nagykanizsa, 1930. évi március hó 8. napján.

Makáry Vilmos s. k.
kir. tvszéki biró.

Ezt az itéletet a biróság a felek képviselői jelenlétében 1930. évi március hó 8. napján kihirdette.

Makáry s. k.
kir. tvszéki biró.
Dr. Molnár Imre
jegyzőkönyvvezető.

A kiadmány hiteléül:
P. H.
Benkő s. k.
irodafőtiszt.
562

Vetőburgonyatermelés
Irta: **K. Takács Gyula** — **Ara 5 pengő**
„PÁTRIA" R.-T. könyvosztálya, Budapest, IX., Üllői-ut 25. szám



Budapest 72, postafiók 46

Uj szakkönyvek!

	Pengő
Buday Barna: A rögöktől a csillagokig	6·—
Erdei János: Általános géptan gazdák számára	9·—
Nagy D.: A magyar buza minősége, ára és értékesitése	8·—
Rajczy Géza: A tengeri gazdasági jelentősége és célirányos termelése	5·—
Bittera—Pesthy—Világhy: Mezőgazdasági encyklopédia	10·—
Ráoz Mihály dr.: A mangalicasertés birálata és törzskönyvelése	4·—
Mezőgazdaságunk válsága számokban. I. évfolyam	10·—
Rege K. dr.: Mezőgazdasági gép- és eszközleltár értékelése stb.	2·—
Világhy Károly: A mezőgazdasági üzemtan alapjai	2·50
Pettkoffer Sándor: Szőlőmüvelés	16·—
Wayand Miklós: Husipari szakkönyv	6·—
Groffits Gábor: Gazdasági épitészet. 3. kiadás	16·—
Bittera Miklós: Növénytermesztéstan. II. kötet	10·—
A tej minőségének javitása. 5 előadás	1·50
Schmidt B.: A malomipar kérdés és feleletekben	2·50
Szabó Lajos: A homoki borsó termesztése	—·50
Soós A.: A tej az egészséges és a beteg ember táplálkozásában	1·—
Weiser—Zaitschek: Takarmányozástan 2. kiadás.	22·—
Biró G.: Szőlőgazdálkodás és hegyközségekről szóló törvény	2·50
Biró János: A legelőgazda könyve, kötve	12·—
Madarász A.: A Chrysanthemum termesztése	2·—
Szerb Zs. dr.: Diétás szakácskönyv	6·50
Hellebronth Béla: A kapásból való lövés. 3. kiadás	5·—
Sigmond E.: Mezőgazd. növények termelési tényezői	4·—
Bittera Miklós: Répatermesztés	3·20
Hauszner—Holzinger: Jövedelmező baromfitenyésztés	7·50
Urbanek L.: Takarmányozási tabella	—·40
Treitz Péter: Ásványtan és talajismeret	12·—
— Csonka-Magyarország termőtalaja	3·—
Gróf Révy: Gazdasági növénytan	7·50
— Növénykórtan	7·50
Felix Endre: A vadász és vizslája	2·40
Meissner K.: Magyarország lótenyésztése	5·—
Mahács Mátyás: Gyümölcs ermelés és értékesités 251 ábrával	25·—
Bernátsky K.: Traktorok összehasonlitó értékelése	4·—
Lehner O.: Őszibarack-termesztés kátéja	5·—
Csabai Kálmán: A kisgazda számvitele	6·—
Kadocsa Gyula: Gazdasági állattan	8·—
Bernátsky: Bevezetés a növénykórtan elemeibe	6·40
Kotsis Endre dr.: Gazdasági épületek tervrajzai	7·—
Perneczky Béla dr.: Gazdasági jog	8·—
K. Herdliczka E.: Mai traktoraink s a gépszántás	10·—
Rothmeyer I.: A traktorok jelentősége a mezőgazdaságban	7·—
Gyárfás József: A zöldtrágya és alkalmazása	3·—
Szilassy—Grábner: Szálas takarmánynövények term. 3. kiad.	14·—
Villax O.: A szántóföldi kisérletezés gyakorlata	5·—
Kreybig L.: Az istállótrágya nemes erjesztése	2·—
— A talaj élete, javitása és trágyázása	20·—

"Pátria" r.-t. könyvosztálya, Budapest, IX., Üllői-út 25. sz.

DR.
DARÁNYI
BÉLA
gabona- és terménybizományi irodája
Budapest, IV., Kossuth Lajos-u. 3.
I. em.
Telefonok: Aut. 869—43 és 869—44
Gabonatőzsde-páholy d. e. 12—2-ig: Aut. 263—59
GABONA
és termények legelőnyösebb bizományi értékesitése, magvak és erőtakarmányok legjutányosabb beszerzése, legkedvezőbb fizetési feltételek mellett.
ELŐLEGEK
később szállitandó gabonára és terményekre, valamint
GYAPJU-
ra, a legalacsonyabb kamattétel felszámitása mellett.
Kizárólag legelsőrangu referenciák az ország legnagyobb uradalmaitól.
301

TŐZSDE és KERESKEDELEM.

A gabona- és terménypiac áralakulása.

Mialatt a budapesti árutőzsdén a gabonahatáridőüzleti rendszabályok megváltoztatása körül folytak e héten a tárgyalások, addig a kenyérmagvak könnyebb értékesithetése érdekében lényegében nem történt semmi. A kenyérmagvak csak igen nyomott áron értékesithetők, jóllehet még mindig fennáll az az eset, hogy a magyar buza ez időszerint a kontinens egyik legolcsóbb gabonája az importállamok szempontjából.

A belföldi gabonaüzlet az aránylag alacsony buzaárszinvonal következtében e héten is igen kis keretek között mozgott és a termelők részéről is csak mérsékelt kinálat mutatkozott. A budapesti nagymalmok — ha nem is teljes üzemmel, de állandóan — őrölnek és főként a különböző közraktárakban tároló buzatételekből vásároltak jelentékenyebb mennyiségeket, aminek következtében a mult hónapban még több mint félmillió métermázsás budapesti raktárkészlet majdnem a felére csökkent. A Tiszavidékről ugyszólván teljesen megszünt a kinálat buzában és a nagyobb gócpontokon felkinált tételeket a helybeli malmok a budapesti paritásos ár körül egymással versenyezve kötik le.

A gabonaexportüzlet hasonlóképpen nem ölthetett nagyobb arányokat az általánosan nyomott hangulat következtében. Ausztria és Csehszlovákia még mindig csak egyes vagontételekben köt le magyar buzát, jóllehet az élénkülő szükséglet szomszédaink részéről mindinkább nyilvánvaló lesz. A magyar buza diszparitásos értékesitési ára a világpiaci jegyzésekkel szemben Olaszország felé a legutóbbi napokban élénkülő forgalmat eredményezett és ugy Észak-, mint Középitália felé — ha nem is jelentékenyebb, de fokozatosan növekvő — buzamennyiségek adattak el vezető gabonaértékesitő vállalataink részéről. Milanó, Lody és más állomásokra 84—85 lirával köttetett 78—79 kg-os buza ugy prompt, mint májusi szállitásra, görögországi relációban a legutóbbi időben csak érdeklődtek magyar buza iránt, tényleges üzletkötés azonban még nem jött létre.

A gabonapiacon is élénk szóbeszéd tárgya volt azok a képviselőházi felszólalások, amelyek a hét elején a parlamentben a még meglévő buzakészlettel kapcsolatban elhangzottak. Ezek szerint az ország buzakészlete jelenleg 5 millió métermázsa, amelyből 1·5 millió métermázsa vár még kivitelre. Az ország közraktáraiban nyilvántartott buzakészlet, továbbá a malmok silóiban tároló tételek és végül a gazdák magtáraiban még eladatlanul fekvő buzamennyiség — a szakértők szinte egyöntetü megállapitása szerint — azonban lényegesen kevesebb a fent emlitett mennyiségnél és általánosan hangoztatott vélemény az, hogy gabonakészleteink mennyisége — az aratásig terjedő távoli időpontot figyelembe véve — megközelitően sem oly nagy, hogy lényegesebb tételt jelentsen majd az „átmenő készlet".

A gabonanemüek e heti és ugyanaz időszaki tavalyi átlagárainak összehasonlitása a következő:

A gabonanemüek megnevezése	Átlagár a pesti paritásban P	
	1930	1929
	április első hetében	
Tiszai buza	23·80	26·20
Dunántuli buza	21·40	25·70
Rozs	11·65	23·05
Árpa I.	14·15	26·50
Árpa II.	13·25	26·25
Sörárpa	18·25	28·50
Tiszai tengeri	12·60	29·25
Egyéb tengeri	12·80	28·00
Zab I.	13·50	26·30
Zab II.	12·95	25·75
Köles	9·50	28·00
Határidőüzlet:		
Buza 76 kg-os V.	21·10	25·35
„ X.	20·75	26·45
Rozs V.	11·95	23·30
„ X.	13·50	24·00
Tengeri V.	12·85	27·95
„ VII.	13·00	28·15

A *rozspiacon* Ausztria részéről élénkebb kereslet nyilvánult meg magyar buza iránt e héten és miután kevés prompt árukinálat volt a piacon, az árak emelkedtek. Ausztrián kivül legutóbb Olaszország felé is elkelt néhány tétel rozs, többek között Novarra paritásban 54 liráival kötöttek le itáliai malmok magyar rozsot. A mult héttel szemben az áremelkedés 15—20 fillérnek felel meg métermázsánkint.

Az *árpapiac* teljesen pang. Ugy takarmány-, mint sörárpában csak egy-egy tétel effektiv eladása történt a mult heti árak mellett, a tőzsdetanács árjegyző bizottsága ennek következtében a hivatalos árakat nem is változtatta meg.

A *tengeripiac* szilárd. Aránylag kevés áru került eladásra, viszont ugy a belföldi forgalomban, mint exportra meglehetős érdeklődés mutatkozik prompt áru iránt. A sertéshizlaldák a mult héttel szemben 40—50 pengővel fizettek többet vagononkint, ugy a tiszavidéki, mint dunántuli tengeriért, viszont csehszlovák relációban Záhony felé 65—67, Szob felé pedig 73—75 Kc-vel adtak el ugyancsak jelentékenyebb mennyiségeket.

A *zabpiac* stagnál. Ugy szokványminőségü, mint a prima zab iránt az érdeklődés mérsékelt és az árak a nagyobb kinálat következtében tartott irányzatot mutatnak.

Állatvásári szemle.

A budapesti vágómarhavásárok a mult héthez hasonló felhajtás és üzletmenet mellett zajlottak le. A hétfői vásárra 314 darab marhát hajtottak fel, amelyből 44 darab eladatlan maradt, mig a többi az előző vásár árain talált vevőre. A csütörtöki vásárra a mult heti kinálathoz hasonlóan, 1310 darab került felhajtásra. Az élénkebb kereslet mellett, — amelyhez nagymértékben járult hozzá az 511 darabos külföldi vétel is — az árak a legtöbb esetben változatlanok maradtak. A *wieni* vásáron a mult hetinél 60 darabbal nagyobb felhajtás mellett az árak legtöbb esetben változatlanok maradtak. A felhajtásban Magyarországból 38, Ausztriából 37 darabbal kevesebb, Romániából 110, Jugoszláviából 29 darabbal több volt a mult hetinél a kinálat. *Prágában* a mult hetinél 200 darabbal is nagyobb felhajtás mellett élénk volt a vásár és az egyes minőségek szilárdan tartották előző heti szinvonalukat. A nagyobb kinálat elsősorban a belföldi felhajtás növekedésének a következménye, amely a mult heti 330 darabos kinálattal szemben ezen a héten 521 darab volt. A többi államok kinálata csak lényegtelenül változott.

A ferencvárosi sertésvásáron a hétfői 3700 darabos felhajtás mellett — abban a reményben, hogy az e heti felhajtás messze mögötte marad a mult hetinek — valamit szilárdult az üzletmenet, a jobb minőségeknél ez 1—2 filléres árjavulást is kiváltott. A hét folyamán azonban egyre kisebb lett az érdeklődés és igy a csütörtöki 4800 darabos felhajtás mellett az árak további csökkenését nem lehetett elkerülni. A *wieni* vásáron a felhajtás valamivel kevesebb volt az előző hetinél és az egyes államok kinálatában is csak lényegtelen eltérések mutatkoztak. A belföldi és a magyar kinálat a mult hetihez hasonló volt, mig Románia 230 darabbal, Németország pedig a mult heti 53 darabos próbálkozás után 210 darabbal növelte kinálatát. Lengyelország mintegy 330, Jugoszlávia 240 darabbal kevesebb sertéssel vett részt a vásáron. A vásár üzletmenete e héten is lanyha volt. A prima zsirsertések ára változatlan maradt, mig a többi minőségek ára 5—10 garassal csökkent. A *prágai* vásáron mind a zsir-, mind a hussertésfelhajtás nagy mértékben tulhaladta az előző hetit. A zsirsertésfelhajtás a mult heti 785 darabbal szemben ezen a héten 1326 darab volt. A belföldi kinálat az előző héttel szemben csak lényegtelenül változott, mig Magyarország a mult heti 573 darabbal szemben 868, Jugoszlávia a mult heti 172 darabbal szemben 419 darabbal vett részt a felhajtásban. A nagy kinálat mellett lanyha üzletmenet alakult ki, amelyet a zsirsertésárak 20—30 cseh filléres csökkenése követett. Hussertésben a lengyel kinálat 1400 darabos emelkedése 50—60 cseh filléres árcsökkenésre vezetett.

Az árak részletes alakulását vásári jelentéseinkben közöljük.

Külföldi piaci hirek.

(*A Mezőgazdasági Termény- és Termékforgalmi Intézet közleményeiből.*)

Az argentin statisztikai hivatal jelentése szerint az idei tengerivetésterület 5.521,515 hektárt tett ki és mintegy 783,515 hektárral haladta meg a mult évit. A vetésterület nagyarányu emelkedése ellenére kevesebb termést várnak, mint a mult évben, aminek oka a nagyarányu szárazságban kereshető. Az európai buzát és lisztet importáló államok buzabevitele a folyó kampány első felében a mult évivel összehasonlitva, a következő képet mutatja (az elmult évi beviteli adatok zárójelben vannak és a bevitt lisztmennyiség buzára van átszámitva) 1929 augusztus 1-től 1930 január 31-ig: Németország 7·8 (9.7), Ausztria 2.4 (2), Belgium 5.9 (5.8), Dánia 1.2 (2), Esztország, Finnország, Letország és Litvánia 1.4 (1.5), Franciaország 5.3 (6.7), Anglia és Irország 33.2 (29.2+ Görögország 2 (2.6), Olaszország 2.3 (10.9), Hollandia (4.3), Lengyelország 0 (0·5), Svédország és Norvégia 2 (2.5), Svájc 2.3 (2.2), Csehszlovákia 1.9 (2.7) millió q buzát importált. Említést érdemel, hogy Spanyolország és Portugália, amely országok az elmult évben mintegy 7 millió q buzát importáltak, ennek a kampánynak az első felében még nem vittek be külföldi buzát, illetve lisztet.

Termény- és takarmányfélék.

Gabona- és terménytőzsde. (*A Budapesti Áru- és Értéktőzsde hivatalos árjegyzése.*) 1930 április 10. Árak budapesti paritásban 100 kg-kint. Készárutüzlet: Buza, 77 kg-os, tiszavidéki 23·20—23·50, felsőtiszavidéki 21·50—21·90, fejérmegyei 21·——21·20, egyéb dunántuli 20·90—21·20, pestvidéki 21·05—21·25, bácskai 21·15—21·35, 80 kg-os tiszavidéki 24·——24·20, felsőtiszavidéki 22·20—22·45, fejérmegyei 21·60—21·80, egyéb dunántuli 21·50—21·80, pestvidéki 21·60—21·85, bácskai 21·70—21·95, rozs pestvidéki és más származásu 11·40—11·70, takarmányárpa, I. r. 14·——14·25, takarmányárpa, középminőségü 13·——13·50, sörárpa, felsőmagyarországi 17·25—19·25, sörárpa, egyéb 16·——17·50, zab, I. r. 13·30—13·80, zab, középminőségü 12·75—13·20, tengeri, tiszántuli állomásokról 12·50—12·65, egyéb állomásokról 12·55—12·80, köles, 9·——10·50, buzakorpa, 8·30—8·50, lucerna 120·——140·—, lóhere nagy arankás 80·——90·— P. Határidőüzlet záróárfolyamok: buza, májusra 21·01—21·02, októberre 20·70—20·71, rozs, májusra 11·85—11·86, októberre 13·58—13·60, tengeri, májusra 12·79—12·80, juliusra 12·90—12·91, tranzitó tengeri májusra 12·05—12·10 P.

(*A Magyar Mezőgazdák Szövetkezete gabonaosztályának jelentése.*) 1930 április hó 10-én a készárupiacon, a tengerentuli piacok szilárdabb irányzatának hatása alatt, nálunk is emelkedtek az árak és élénk forgalomban a buzát mintegy 40 fillérrel magasabban jegyezték. Ezzel szemben a rozs minimális forgalomban csupán 10—20 fillérrel drágult. A takarmánynemüek piacán az árpafélék forgalma minimális, az árak tartottak. A zab irányzata kissé jobb kereslet következtében javult s az árak — bár mérsékelten — 10 fillérrel emelkedtek. A tiszai tengeri ára 15 fillérrel emelkedett. A határidőüzleti piacon a forgalom szilárd irányzattal indult és különösen a májusi buza volt szilárd, amelynek ára ½ P-s emelkedést ért el. Az októberi buza 20—25 fillérrel zárult magasabban. A rozsárak májusra 15, októberre körülbelül 50 fillérrel emelkedtek. A tengeriüzlet irányzata szintén javult az előző napi kurzusokkal szemben, zárlatkor májusra 22, juliusra 26, a tranzitó tengeri pedig 38 fillérrel zárult magasabban.

Liszt- és őrleménypiac. Budapest, 1930 április 10. Lisztárak: Budapesti és vidéki nagymalmok árai április—május hóra skontóval: duplanullás 43·——43·50, nullás 42·60—43·—, 2-es 40·——40·50, 4-es 37·——37·50, 6-os 26·——27·—, 8-as 12·75—13·25, rozsliszt, nullás 33·—, rozsliszt 1-es 22·—; vidéki kismalmok árai skontó nélkül készpénzért, promptra: duplanullás 38·—, nullás 37·50, 2-es 24·50, 4-es 32·—, 6-os 22·—, rozsliszt, nullás 26·—, rozsliszt, 1-es 19·— P q-kint.

Budapesti abraktakarmánypiac. (*A Magyar Mezőgazdák Szövetkezete gabonaosztályának jelentése.*) 1930 április 10. Árak q-kint Budapesten: Árpakorpa 12·—, borsóhéj 12·—, borsókorpa 12·50, buzakonkoly 9·—, buzakorpa 8·75, buzatakarmányliszt 10·50, konkolydara 11·—, lenmagpogácsa 26·—, napraforgópogácsa 15·—, repcepogácsa 13·50, répaszelet, száritott 9·—, rozskonkoly 9·—, rozskorpa 8·75—9·—, rozsocsu 9·— rozstakarmányliszt 10·50, szójabab-pogácsaliszt, nagyban 26·—, kicsinyben 28·—, tökmagpogácsa 18·— P.

Vetőmagvak. (*A Magyar Mezőgazdák Szövetkezete vetőmagosztályának jelentése.*) 1930 április 11. *Biborheremag.* A francia spekuláció uj termésü árukinálatával ugyszólván az egész világpiacot elárasztotta. Árkövetelése 100 kg-kint 325—340 frank, ab francia határállomás, mely egyenlő 75—78 pengővel. Noha a tavalyi kampányból visszamaradt készletek nagyon csekélyek, elővételekbe a helyi piac nemcsak a gazdasági viszonyokra, hanem a nagy pénztelenségre való tekintettel sem bocsátkozott. *Tavaszibükköny.* Az üzletmenet vontatott, a forgalom minimális, az egyes uradalmaknál még meglehetős mennyiség fekszik, amelynek értékesitése nagy akadályokba ütközik. *Lóheremag.* Már csak a vetések pótlására rendelnek kisebb mennyiségü lóheremagot; a forgalom e cikkben ugyszólván befejezettnek tekinthető. *Lucernamag.* A külföldi, főleg németországi élénk kereslet a magyar származásu mag irányzatát annyira megszilárditotta, hogy mig hetekkel ezelőtt az olasz és francia alacsony árajánlatokkal szemben, exportrelációban csak nyomott árak mellett volt üzletkötés lehetséges, addig az elmult héten nemcsak sürgönyi vételmegbizások érkeztek, hanem Németország a helyi piacon, megbizottja révén, személyesen is megjelent. Az összezsugorodott készletekre való tekintettel azonban üzletkötések csak szórványosan jöhettek létre és mindössze 200 q lucernamag került kivitelre. *Muharmag.* A kereslet valamivel élénkebb, a forgalom mértéke azonban, tekintettel a nagy mennyiségü eladatlan tételekre, messze mögötte marad a várakozásoknak. Irányzata lanyha, ára változatlan. *Takarmányrépamag.* Az érdeklődés előterében az elmult héten is a megbizható és fajtaazonos répamag állott. Rég nem tapasztalt arányu kereslet volt különösen északnémet, neves márkáju áru iránt, amelyben egyébként már csak jelentéktelen kis mennyiségek állnak rendelkezésre. *Fümagvak.* Az élénk keresletből kitünik, hogy az idén az egyes gazdaságok nagyobb mennyiségü fümagot vetnek, mert a megrendelések tömegesen érkeznek. Árak nyersáruért 100 kilogrammonkint budapesti paritásban, minőség szerint: Bab, fehér 34—35, bab, tarka 20—22, baltacimmag 40—45, bükköny, tavaszi 21—23, csillagfürtmag 15—16·50, fehérheremag 130—150, kendermag 28—30, lenmag 60—80, köles, fehér 18—20, köles, vörös 13—14, köles, tarka, hántolás céljaira 11·50—12·50, lóheremag, nyers, nagy arankás, minőség szerint 85—95, lóheremag, nyers, kis arankás, minőség szerint 100—105, lucernamag, nyers, gyommagvas és nagy arankás 130—135, lucernamag, nyers, kis arankás, minőség szerint 140—155, mák 126—130, muharmag 14—15, mustármag 48—50, napraforgó, fehér 22—24, nyulszapukamag 75—80, pohánkamag 18—20 P.

Burgonya. (*A Mezőgazdasági Termelők Egyesült Szövetkezetének jelentése.*) 1930 április 11. A mai felhozatal a budapesti vásárcsarnokba 14 vasuti kocsi burgonya volt. Árak nagyban métermázsánkint a következők: nyári rózsaburgonya

5·50, őszi rózsaburgonya 3·—, Ella burgonya 3·——3·50, fehér burgonya 2·50 P. Az irányzat lanyha.

Budapesti takarmányvásár. (*Budapest székesfőváros vásárigazgatóságának jelentése.*) 1930 április 8. Árak métermázsánkint pengőben: réti széna, I. r. ó 7·——8·—, réti széna II. r. ó 5·50—6·50, réti széna, III. r. csomagolásra 4·——5·20, lucernaszéna 8·50—10·25, zabosbükkönyszéna 8·——9·—, alomszalma I. rendü 3·80—4·50, alomszalma II. rendü 2·80—3·— P.

Külföldi terménytőzsdék. *Ujvidék*, április 10. Az irányzat nyugodt. Jegyzések 100 kilónkint, egyéb megjelölés hiján feladóállomásról prompt: tengeri bácskai és szerémségi garantált áru 100—105, kivételesen 104—106, májusra 102·50—107·50, bánáti 92·50—97·50, kivételesen 104—106 dinár. (1 dinár = 0·10 P.) A többi árucikk változatlan. A forgalom buzában 14, tengeriben 105 és lisztben 4 vagon volt. — *Pozsony*, április 10. Őrleményekben az irányzat a csekély kinálatnál fogva tartott volt. A tőzsde többi területén üzlettelenség uralkodott s az árakban nagyobb eltolódások nem voltak. Jegyzések 100 kilónkint, egyéb megjelölés hiján feladóállomásról: 78—79 kilós buza 158—160, 76 kilós 151—155, rozs 108—110, takarmányárpa 96—93, dunai tengeri komáromi uszályból 76—78, pozsonyi uszályból 78—79 cseh korona. (1 cseh korona = 0·17 P.) Buzakorpa egy cseh fillérrel drágult, egyébként az árak változatlanok maradtak. — *Wien*, április 10. A wieni piac ismét valamivel szilárdabb volt. Szerb tiszavidéki és bácskai, bánáti buza ára körülbelül 50 grassal drágult. A többi cikk ára a tegnapi nivón maradt, csupán zab volt olcsóbb. A hivatalos jegyzések közül a következők változtak: buza bácskai, bánáti szerb 33·50—34, tiszavidéki szerb 34—34·50, zab magyar 20·50—23, cseh 20·50—22·25 schilling 100 kilónkint, adózva, elvámolatlanul, egyéb megjelölés hiján prompt ab Wien. (1 schilling = 0·80 P.) A többi jegyzés változatlan maradt. — *Hamburg*, április 10. Kenyérgabonában az irányzat igen nyugodt, a forgalom szük keretek között mozgott. Rozsban a kinálat megnövekedett, a kereslet minimális. Árpában a helyzet változatlan. Zab tartottan tendált. Jegyzések tonnánkint: buza frankó Hamburg 278—282, ab Mecklenburg Hollstein 264—268, rozs frankó Hamburg 182—184, ab Mecklenburg-Hollstein 168—170, takarmányárpa belföldi feladóállomásról 180—184, sörárpa 194—208, dunai 190—192, zab frankó Hamburg 185—190, ab Mecklenburg-Hollstein 172—176 márka. (1 márka = 1·36 P.) Külföldi gabona cifjegyzései: Ia Manitoba buza 12·35, IIa 12·10, IIIa 11·85, Rosafé 11·20, Barusso 11·—, Hardwinter Ia 11·45, dunai délorosz árpa 6·35, Laplata 6·45, valamennyi áprilisi szállításra, Laplata tengeri májusra 7·65, áprilisra 6·90, unclipped Plata zab áprilisi 6·20 hollandi forint. (1 hollandi forint = 2·30 P.) uszó Brahn buzakorpa 97/6 shilling. — *Liverpool*, április 10. Zárlati árfolyamok pennyben és librában. (Zárójelben a legutóbbi záróárfolyamok): Buza májusra 8.2³/₄ (8.2⁵/₈), juliusra 8.4¹/₂ (8.4¹/₄), októberre 8.7¹/₄ (8.7). (1 shilling = 12 pence = 1·39 P, 1 cwt = 50·8 kg). — *Chicago*, április 10. A buzapiac az első hivatalos vetésjelentés kedvezőtlen adatai következtében igen szilárdan indult. Az első jegyzéseket átlag 1¼ centtel a tegnapi zárlat fölött állapitották meg. A tőzsdeidő későbbi folyamán a szilárdság nem maradt érvényben, miután a déli államokból esőzéseket jelentettek. Nyomasztóan hatottak a kanadai vetésjelentések kedvező alakulásáról szóló hirek is. A liverpooli lanyha zárlat is hozzájárult ahhoz, hogy a nyitáskor elért árnyereségek veszendőbe menjenek. A tengeripiac irányzata nem volt egységes. A májusi és szeptemberi határidők mérsékelt olcsóbbodásával szemben a juniusi határidő kisebbmérvü drágulást tüntet fel. Zárlati árfolyamok centben és bushelben: (Zárójelben a legutóbbi záróárfolyamok.) Buza májusra 114·— (114—), juliusra 115·— (115·25), szeptemberre 117·75 (118·—). Tengeri májusra 84·75 (85·50), juliusra 87·375(87·—), szeptemberre 88·375 (89·—). Zab májusra 45·— (45·—), juliusra 45·375 (45·375), szeptemberre 44·— (44·—). Rozs májusra 65·75 (66·—), juliusra 72·25 (72·—), szeptemberre 76·375 (76·375). (1 dollár = 5·71 P, 1 bushel buza = 27·2 kg.) — *Winnipeg*, április 10. Zárlati árfolyamok: (Zárójelben a legutóbbi záróárfolyamok.) Buza májusra 115·25 (115·25), juliusra 117·875 (117·875), októberre 126·125 (120·25). (1 kanadai dollár = 5·71 P.)

Állatok és állati termékek.

Budapesti vágómarhavásár. (*Budapest székesfőváros vásárigazgatóságának jelentése.*) 1930 április hó 10-én felhajtatott vágómarha, bika I. r. 29, II. r. 80, III. r. 26, ökör, I. r. 107, II. r. 481, III. r. 25, tehén, I. r. 23, II. r. 418, III. r. 111, összesen 1311 darab. A vásár irányzata lanyha volt, az árak a legtöbb esetben változatlanok maradtak. Arjegyzés élősulyban: bika, magyar, I. r. —·90, II. r. —·68——·88, III. r. —·60——·66, bika, tarka, I. r.—·94—1·02, kivételesen 104, II. r. —·84——·92, III. r. —·66——·82, ökör, magyar, I. r. —·98——1·05, II. r. —·72——·96, III. r. —·55——·70, ökör, tarka, I. r. —·98—1·14, kivételesen 1·28, II. r. —·76——·96, III. r. —·62——·74, tehén, magyar, I. r. —.89——.92, II. r. —·68——·88, III. r. —·50——·67, tehén, tarka, I. r. —·90——1·04, kivételesen 1·10, II. r. —·66——·88, III.r. —·52——·64, bivaly, magyar —·38—·62, növendék (éves) —·72—·92, kicsontozni való —·38——·50 P kg-kint.

Budapesti szurómarhavásár. (*Budapest székesfőváros vásárigazgatóságának jelentése.*) 1930 április 8. Felhajtás 450 darab élő belföldi szopós borju és 449 darab élő bárány. A vásár irányzata élénk volt, az árak kilogrammonkint 2—4 fillérrel emelkedtek. Jegyzett árak: Élő borjuk, belföldi szopós, I. r. 1·22—1·38, kivételesen 1·44, II. r. —·80—1·80, élő bárány —·60—1·—, kivételesen 1·05 P kg-kint.

Tenyészmarhák és jármosökrök. (*A Magyar Mezőgazdák Állatértékesitő R.-T. jelentése.*) 1930 április 11. Árak: I. rendü belföldi jármosökör (tarka) —·98—1·—, I. rendü belföldi jármosökör (fehér) —·96——·98, 1¹/₂—2 éves üszők —·96—1·—, 1¹/₂—2 éves tinók —·94——·98 fiatal, friss fejős tehén 1·30—1·40 P kg-kint.

Budapesti sertésvásár. (*A Magyar Mezőgazdák Szövetkezete sertéstelepének jelentése.*) 1930 április 11. A csütörtöki ferencvárosi nyilt és zárt vásárra a felhajtás 4903 darab volt, ebből angol 123 darab volt, eladatlanul visszamaradt 2038 darab. Lanyha irányzat mellett a következő árakat jegyeztük: Prima urasági 1·50—1·54—1·56, prima szedett 1·44—1·48, közép 1·36—1·40, könnyü, jobb 1·20—1·30, könnyü, silány 1·10—1·20, öreg urasági 1·28—1·32, öreg, szedett 1·16—1·26, angol sonkamalac 1·50—1·70, hus 1·70—2·10, zsir, belföldi fogyasztásra 1·82—1·86, zsir, exportra 1·68, szalonna 1·60—1·64, hasitott félsertés 1·80—2·— P kg-kint. A beállitani való sováynsertés páronkint 120—160 kg-ig 1·80 P kg-kint. A pénteki vásárra a felhajtás körülbelül 2400 darab volt. (A Magyar Mezőgazdák Szövetkezete hizlalásra sertéseket elfogad és olcsó előleget biztosit.)

Wieni vágómarhavásár. (*A Magyar Mezőgazdák Állatértékesitő R.-T. jelentése.*) A folyó hó 7-i hétfői marhavásár felhajtása: belföldi 701, magyarországi 781, csehszlovákiai 41, jugoszláviai 128, vesztegzár alatti 915, összesen 2566 drb. Az irányzat lanyha volt, az árak változatlanok maradtak. Jegyzések: ökör, extrém 1·90—2·—, I. r. 1·60—1·70, II. r. 1·30—1·40, III. r. 1·10—1·20, bika, extrém 1·45—1·55, I. r. 1·35—1·45, II. r. 1·20—1·30, III. r. 1·10—1·20, kicsontozni való —·80——·90, tehén, extrém 1·60—1·70, I. r. 1·30—1·40, II. r. 1·10—1·20, III. r. 1·——1·10 schilling kg-kint. A csütörtöki pótvásár felhajtása 142 darab volt, valamivel élénkebb irányzat, változatlan árak mellett.

Wieni sertésvásár. (*A Magyar Mezőgazdák Állatértékesitő R.-T. jelentése.*) Az április 8-i keddi fővásár felhajtása: belföldi hussertés 1267 darab, zsirsertés 61 darab, magyarországi hussertés 202 darab, zsirsertés 1129 darab, lengyelországi hussertés 6425 darab, jugoszláviai hussertés 416 darab, zsirsertés 1525 darab, olaszországi hussertés 258 darab, zsirsertés 10 darab, összesen hussertés 8568 darab, zsirsertés 2725 darab. Az irányzat mind hussertésben, mind zsirsertésben lanyha volt. Jegyzések: prima zsirsertés 2·15—2·20, kivételesen 2·25, öreg zsirsertés 1·90—2·—, kivételesen 2·05, szedett zsirsertés 2·——2·30, keresztezett 1·95—2·25, kivételesen 2·30, hussertés 1·90—2·35 kivételesen 2·40 schilling kg-kint. A csütörtöki pótvásár felhajtása 378 darab volt (148 darab zsirsertés) igen lanyha irányzat mellett.

Csehországi állatárak. (*A Magyar Mezőgazdák Állatértékesitő RT. jelentése.*) A f. hó 7-i prágai marhavásár felhajtása 1055 darab volt közepes irányzat mellett. Sertésfelhajtás 5571 darab, az irányzat mind hussertésben, mind zsirsertésben lanyha volt. Árak: ökör, I. r. 8·——9·—, II. r. 7·——7·90, tehén, I. r. 6·——8·—, II. r. 4·50—5·90, bika, I. r. 6·60—7·60, II. r. 5·50—6·50, növendék 5·60—6·30, zsirsertés, I. r. 10·50—11·50, II. r. 10·10—11·20, hussertés, I. r. 10·60—11·25, II. r. 9·60—10·50 cK kg-kint.

Tej és tejtermékek. (*Budapest székesfőváros vásárigazgatóságának jelentése.*) A vásárcsarnokokban 1930 március 30-tól április 5-ig jegyzett árak pengőben. Teljes tej literje —·36——·40, lefölözött tej literje —·13——·18, habtejszin literje 2·80—3·60, tejfel literje 1·80—2·—, centrifugált vaj kg-ja kicsinyben 4·80—5·80, nagyban 4·60—5·—, szedett vaj kg-ja kicsinyben 4·——4·40, tehénturó kg-ja kicsinyben 1·——1·20, juhturó kg-ja kicsinyben 3·——3·60, trappista sajt kg-ja kicsinyben 2·40—4·—, emmentáli sajt kg-ja kicsinyben 5·——6·— P.

Tejpiac. (*A Budapesti Központi Általános Tejcsarnok R.-T. jelentése.*) 1930 április 9. Árusitó fiókjainkban a kannatej fogyasztói ára változatlanul 40 fillér.

Baromfi és tojás. (*Budapest székesfőváros vásárigazgatóságának jelentése.*) A vásárcsarnokokban 1930 március 30-tól április 5-ig jegyzett árak pengőben: Csirke, élő, darabja 2·50—4·—, tyuk, élő, darabja 3·——6·—, kappan, élő, darabja 5·——7·—, hizott, leölt ruca kg-ja 2·70—3·50, csirke leölt 3·——4·20, tyuk, leölt 2·20—3·—, hizott, leölt pulyka kg-ja 2·20—3·20, libamáj 6·——16·—, ludzsir kg-ja 3·20—5·—, tojás darabja —·07——·09 P.

Gyapju. (*A Magyar Mezőgazdák Szövetkezete jelentése.*) 1930. április 11. A belföldi piacon a helyzet továbbra is változatlan. A forgalom még nem indult meg és csak elvétve jön létre egy-két kötés.

Nyersbőr. A budapesti nyersbőrpiacon április 7-e óta a marhabőr ára 5 fillérrel olcsóbbodott, a borjubőr pedig április 5-étől 10 fillérrel drágult. Árak: marhabőr, magyar 1·—, marhabőr, tarka 1·10, borjubőr (hosszu lábbal) 2·10—2·20, báránybőr (fehér merinó) 2·50—3·— P kg-kint.

Különfélék.

Paprika. (*A m. kir. földmüvelésügyi minisztérium fennhatósága alatt álló Növényvédelmi és Növényforgalmi Iroda jelentése.*) 1930 április 9. Termelői árak: *Szegeden:* Édes nemes paprika kg-kint 1·80—1·90, félédes paprika kg-kint 1·20—1·50, rózsapaprika kg-kint —·80—1·—, II. r. paprika kg-kint —·50——·70, III. r. paprika kg-kint —·30——·40, füzérpaprika kg-kint 2·——3·50 P. *Kalocsán:* Édesnemes paprika kg-kint 1·65—1·80, rózsapaprika kg-kint —·75—·90, II. r. paprika kg-kint —·25——·35, III. r. paprika kg-kint —·15——·20, füzéres csövespaprika kg-kint —·30——·40 P.

Lenmagpiac. A hamburgi tőzsdén 1930 április hó 1—7-ig a következő lenmagárakat jegyezték: *La Plata olajlenmag* áprilisi szállításra q-kint: IV. 1-én és 2-án 20·90, IV. 3-án 21·20, IV. 4-én és 5-én 21·60, IV. 7-én áprilisi szállításra 21·80 és májusi szállításra 21·90 hollandi forint. (1 hollandi forint = 2·30 pengő.) *Bombay olajlenmag* április-májusi szállításra. IV. 1-én 19.17.6, IV. 2-án 19.15, IV. 3-án 19.17.6, IV. 4-én —, IV. 5-én —, IV. 7-én május—juniusi szállításra 20.7.6 font sterling tonnánkint. (1 font sterling = 27·9 P.)

Zöldség és gyümölcs. (*Budapest székesfőváros vásárigazgatóságának jelentése.*) A vásárcsarnokokban 1930 március 30-tól április 5-ig jegyzett árak kg-kint pengőben. Zöldség: Sárgarépa —·06——·12, petrezselyem —·8——·16, zeller —·10——·20, kalarábé —·06——·16, karfiol (külföldi) 1·—1·40, vörös hagyma —·06——·08, fokhagyma —·90—1·60, cékla —·10——·20, fejeskáposzta —·28——·32, kelkáposzta —·18——·40, kelbimbó 1·——1·60, vöröskáposzta —·50——·60, fejessaláta darabja —·08——·30, torma —·40—1·40, burgonya, rózsa —·10——·12, q-ja 5·——8·—, burgonya, közönséges —·04——·07, q-ja 3·——4·—, burgonya, kifli —·14——·20, q-ja 10·——14·—, champignon gomba 3·——4·40, fekete retek —·10——·20, hónapos retek cs.-ja —·10——·40, ugorka 4·——4·50, paradicsom 3·60—4·—, zöldborsó (hüvelyes) 1·——1·80, sóska —·50—1·—, paraj —·16——·32, Spárga 2·—5·—, Gyümölcs: alma —·70—2·—, dió 1·30—1·80 P.

Budapesti vadpiac. (*Budapest székesfőváros vásárigazgatóságának jelentése.*) A vásárcsarnokokban 1930 március 30-tól április 5-ig jegyzett árak pengőben: szarvas, egészben kg-ja 3·60 P.

Budapesti halpiac. (*Budapest székesfőváros vásárigazgatóságának jelentése.*) A vásárcsarnokokban 1930 március 30-tól április 5-ig jegyzett árak pengőben kg-kint: ponty, élő, kicsinyben, nagyság szerint 2·20—3·—, nagyban 1·50—2·40, ponty, jegelt, kicsinyben nagyság szerint 1·60—2·40, nagyban 1·30—2·—, harcsa élő, kicsinyben, nagyság szerint 4·80—6·40, nagyban —·—, harcsa, jegelt, kicsinyben nagyság szerint 3·——5·—, nagyban 2·80—4·— P.

Szesz és szeszesitalok. A szeszüzletben e héten a forgalom a rendes keretek között mozgott és a szeszárak változatlan áron zárultak. A *detailforgalomban finomitott szesz* 20 hl vételnél 267·— P, 10 hl vételnél 270·— P, vevő hordójában, készpénzfizetés mellett. Az árak adók nélkül + forgalmi adó értendők. *Denaturált szesz* 100 literen felüli mennyiség 64 P, 100 literen aluli mennyiségnél 66 P + forgalmi adó, azonnali készpénzfizetés mellett történtek üzletek. *Gyümölcspálinka.* Az Országos Gyümölcsszeszforgalmi R.-T. e héten tartott végrehajtóbizottsági gyülése az áraknak változatlan jegyzését határozta el. A forgalom törköly- és szilvapálinkafélékre szoritkozott. *Borpárlat* 3·90—4·10 P 10,000 literfokonkint +2% forgalmi adó ab termelő állomás, készpénzfizetés mellett.

Cukor. (M. T. I. jelentése.) London, 1930 április 10. Cukortőzsdezárlat. „B" tipusu fehér cukor londoni szabadraktárból áprilisra 9/3³/₄—9/6 shilling per cwt. (1 shilling = 1·39 P, 1 cwt = 50·8 kg.) Az irányzat tartott.

Fapiac. A *fenyőfapiacon* kis forgalomban az árak változatlanok. Elterjedt hirek szerint kisérlet történik orosz fenyőfa behozatalára, az áru méretei azonban nem felelnek meg a magyar piac igényeinek. A keményfapiac teljesen üzlettelen. Egy cikk iránt sincs érdeklődés és a kivitel is pang, mert a külföld telitve van olcsó orosz és lengyel áruval. *Tüzifában* is csökkent a kereslet, az árak vagononkint 5—10 P-vel gyengültek. A piac további alakulására nagy befolyással lesz a MÁV április 15-ére kitüzött tüzifaversenytárgyalásának eredménye. Ezidőszerint belföldi száraz bükkhasáb 215—255, importáru 240—265 P 10,000 kg-kint ab magyar feladó, illetve határállomás.

Országos állatvásárok. Április 14-től április 21-ig. Nem egyszer megtörténhetik, hogy valamelyik állatvásárt különféle okok miatt nem tartják meg. Ajánlatos ennélfogva az illető községek elöljáróságaihoz fizetett válaszos kérdést intézni, hogy vajjon a hirdetett vásárt feltétlenül megtartják-e. Április 14. Mágocs, Mohács, Káloz, Szulok, Hegykő, Magyarkeszi, Ozora, Szekszárd, Noszlop, Lovászpatona, Páka, Sümeg, Egyek, Hajduszoboszló, Dévaványa, Tura, Dunapataj, Heves, Romhány, Kiskomárom. Április 15. Mihályi, Sármellék, Putnok, Lőrinci, Tiszaluc, Borsodnádasd, Gölle, Kisköre, Nova, Recsk, Solt, Nemesvid. Április 16. Székesfehérvár, Zomba, Balatonfüred, Zalaszentgrót, Abaujszántó, Tura. Április 17. Rajka, Csököly, Csepreg, Lövő, Szentgotthárd, Pölöske, Sarkad, Nagyléta, Tiszafüred, Berettyóujfalu. Április 18. Hedrehely, Somogyvár. Április 20. Szöreg. Április 21. Felsőireg, Jászkisér, Nagykáta, Ersekvadkert.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

Figyelmeztetés. *Felhivjuk olvasóink figyelmét az OMGE egyesületi tanácsának arra a határozatára, hogy a szerkesztőség csak előfizetőknek adhat kérdéseikre feleletet és csak abban az esetben, ha egyidejüen pénzben vagy bélyegben 40 fillért csatolnak, ha a szerkesztői üzenetekben és 60 fillért, ha levélben kivánják a választ. — Kéziratokat nem adunk vissza. — Névtelen levelekre nem válaszolunk.*

U. T. A burgonyán kihajtott csira egy mérgező anyagot, „a solanint" olyan mennyiségben tartalmazza, hogy kicsirázott burgonyát nyersen semmi szin alatt nem szabad igavonó és heverő szarvasmarhával napi 15 kg-nyi mennyiségben etetni. Egy kg 15 cm hosszu csira 4·76 gramm solanint tartalmaz, mig ennek az alkaloidának mennyisége 1 kg friss burgonyában legfeljebb 0·1 gramm. Még abban az esetben is, ha a burgonyáról a csirákat etetés előtt letördelik, ajánlatos lesz a burgonyát etetés előtt alaposan megfőzni és a főzővizet kiönteni. *W. I.*

„L. puszta. "1. Az ugynevezett „szegődményes iparos"-okat (gépész, kovács, bognár stb.) az Országos Társadalombiztositó Intézetnél nem kell biztositani. Szegődményes iparosnak azonban csak az tekinthető, aki mindenben megfelel a gazdasági cseléd törvényes (1907: XLV. t.-c. 1. §) fogalmának, vagyis aki szerződéssel (szóbeli szerződés is elég) kötelezi magát, hogy valamely gazdaságban személyes és folytonos szolgálatokat bérért teljesit legalább is egy hónapon át. 2. A körjegyzőségnél az évi hozzájárulási dij befizetése a gazdasági cselédeknek az Országos Gazdasági Munkáspénztárnál kötelező balesetbiztositására történik. A fizetés elmulasztásának a munkaadóra nézve büntetőjogi (kihágás) és vagyonjogi (kártérités) következményei lehetnek, viszont szabályszerü biztositás esetén a balesetet szenvedett, esetleg hozzátartozója a törvények és rendeletek által meghatározott szolgáltatásokban részesül. *P. dr.*

K. A vadászatról szóló 1883: XX. t.-c. 7. §-a szerint a fővad által a vetésekben, ültetvényekben okozott minden kárért az a birtokos, vagy haszonbérlő, akinek vadászterületén a fővadat tenyésztik, teljes kárpotlással tartozik. Ugyanennek a törvényszakasznak a rendelkezése szerint: „Megkivántatik, hogy a kár a hatóságnak a kár elkövetésétől számitandó nyolc nap alatt felvehetés céljából bejelentessék". A szarvasokozta kárt tehát a szarvast tenyésztő birtokos, vagy vadászterületi bérlő teljes mértékben megtéritени tartozik. A kárt szenvedő a kár felvétele ügyében a községi elöljárósághoz is fordulhat. Célszerü, ha a kárt szenvedő kárának megtéritése iránt elsősorban közvetlenül a kártérítésre kötelezetthez fordul, ha ez a kártérítést megtagadná, vagy az érdekelt felek megegyezni nem tudnának, úgy a kárt szenvedőnek kárigényével a birósághoz kell fordulnia. Öz és fácán által okozott károk megtérítése nem igényelhető. *M. A. dr.*

K. Gy. A balatoni halliszt jelentékeny fehérjetartalma folytán hussertések takarmányául eredményesen felhasználható. Beszerezhető ez a takarmány a Balaton Halászati Részvénytársaságnál Siófokon. Nem szükséges azonban az, hogy az abrak minden esetben 20% hallisztet tartalmazzon. Ez az eset hussüldök hizlalásánál az első 4 hétre áll fenn.

ellenben a tenyésztésre szánt választott malacoknál elég, ha a többi abrak mellett 12% fehérjeabrakot (hallisztet, szárított vérlisztet, huslisztet) etetünk. Vemhes kocáknál elegendő a takarmányban 10% protenindus abrak, míg szoptató kocánál 1 kg vegyes abrakkeveréken kivül malaconkint 0·4—0·5 kg olyan abrakkeveréket etetünk, amely 80%-ban darából és 20%-ban proteindus abrakból áll. Megjegyzendő még, hogy egyféle állati eredetü takarmány helyett ajánlatosabb többfélének keverékét etetni. *W. I.*

F. Külön csak a bab termesztésével foglalkozó szakmunkánk nincsen, de hogy miképpen kell babot termeszteni, az minden, gazdasági növényeink termesztését tárgyaló könyvben megtalálható. Ilyen pl. *Bittera Miklós dr. „Különleges Növénytermesztéstan"* cimü munkája, amelynek nem régen jelent meg a második kiadása. Megrendelhető a *„Köztelek"* kiadóhivatalánál is. A bab rendes vetési ideje április vége, május eleje; vetőmélysége rendes viszonyok között 3—5 cm, de szárazságra hajló viszonyok között és lazább talajon a kisebb magvu paszulyt 5—6, az öregszemüt 6—8 cm mélyre is teszik a földbe. Vethetjük fészekbe is, egy-egy fészekbe 4—6 magot téve; ami ebből egy-egy fészekben kikelt, azt meghagyják, szóval nem egyezik ki. Ha a paszulyt egymagában, szóval nem kukorica közé vetik, 30—35 cm szokott a sortávolság lenni. Ha kukoricával váltakozó sorokba vetjük, akkor a sortávolság a kukorica és a paszuly között kisebb lehet, mintha csak tengerit vetünk. Ha pl. a tengerit 60 cm sortávolságra vetjük, de a tengeri sorok közé paszulyt akarunk tenni, akkor a sorközök a kukorica és a paszuly között 40—45 cm-re vehetők. A bab szempontjából természetesen nem tulságosan nagyra fejlődő kukoricafajták a közöttes termesztésre jobbak, mint az igen nagy testüek. A váltakozó vetésre vonatkozó kérdését áttettük a cikk irójához és ha a választ megkapjuk, közölni fogjuk. Ha mütrágyázási kérdésekben járatlan, ajánljuk a következő, szintén a *„Köztelek"* kiadóhivatalánál megrendelhető munka beszerzését: *Gyárfás József, „A mütrágyázás gyakorlata"*. Egyébként a kálitrágyák szuperfoszfáttal bármikor összekeverhetők. Kat. holdankint a szuperfoszfátból 150—200 gr-ot szoktak gazdáink leginkább szórtan adni, mig a 40%-os kálitrágyából 50—125 kg között ingadozik a kat. holdankint szórtan alkalmazott adag.

Automatikus
A—S
HŰTŐK
JÉGGYÁRAK
Gellért Ignácz és Társa R. T. VI., Podmaniczky-utca 41. szám.

Állandóan készleten ábra szerinti és egyéb kivitelü
kézi- és erőüzemü TRÁGYALÉSZIVATTYÚK
Győző Béla és Társa
szivattyú- és fecskendő specialisták
Budapest, V., Báró Acél-utca 3.sz.
Telefon: Automata 242-77.
TRÁGYALÉ- és VIZHORDÓK, TRÁGYALÉOSZTÓK ÁLLANDÓAN KÉSZLETEN.
Szivattyuk javitását vállaljuk
ndennemü szivattyu bármely célra és üzemre

„BIBER" SZIGETEL
A JÓBOL A LEGJOBB
PORSZÁRAZ LAKÁSOKAT ÉS HELYISÉGEKET TEREMT!
Fehér szagtalan minőségben is gyártjuk, ez: „BIBER"-F.
Viszonteladóinknál mindenütt kapható!
„Biber"-Müvek Kátrányipari R.-T. Budapest, VI., Jókai-tér 8. 54

TEJET, tejszint, vajat
évi kötésre vesz
Nógrádi Tejgazdasági Vállalat
Budapest, VIII., Kisfaludy-utca 28/A. szám
Telefon: József 366—80 565

Minden gyümölcstermesztőnek nélkülözhetetlen
Mahács Mátyás: Gyümölcstermesztés és értékesités
cimü kézikönyve. 416 oldal, 251 ábra. Ára 25 P.
"Pátria" r.-t. könyvosztálya. Budapest, IX., Üllői-ut 25. (Köztelek)

DEICHSEL
DISZKERITÉS
Központi iroda:
BUDAPEST
VI., Vilmos császár-ut 15/d, félemelet

SZAB.
DELTA
DRÓTFONAT
A LEGJOBB KERITÉSANYAG.
KOLLERICH PÁL ÉS FIAI
BUDAPEST. IV. FERENC-JÓZSEF RAKP. 21.

Haidekker-Hungária
drótfonat kitünő
HAIDEKKER SÁNDOR R.-T.
Budapest, Üllői-ut 48/b. Fiók: VIII., Fiumei-ut 3.

Cipők és bakancsok
leszállitott árban
Férfi sárga vagy fekete TEHÉNBŐR-BAKANCS, tiszta bőranyag P 10·—
Férfi sárga STRAPACIPŐ, amerikai forma P 13·50
Férfi fekete BOX EGÉSZ CIPŐ, szép kivitel P 18·50
VADÁSZ- és SPORTCIPŐK, Ia kivitelben P 22·—
Finom, kézimunka BOXCIPŐ P 22·—

Levélbeni megrendeléseket pontosan teljesit, három pár rendelésnél postadijat nem számit.
Kiss H. cipőnagykereskedő
Budapest, VII., Miksa-utca 13. Dohány-utca sarok

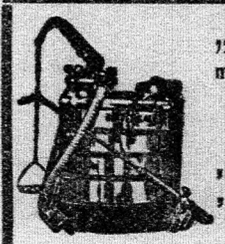
„UNIVERSAL"
magasnyomásu dugattyus permetezők.
Háti permetezők:
„CSEPEL" szőlőhöz,
„GLOBUS" cukorrépához,
„ARBOR" gyümölcsfához,
speciális belső ólmozással
Taligás permetező,
„UNIVERSAL MOBIL"
50 literes tartánnyal.
Gyümölcsöshöz, komlókertekhez
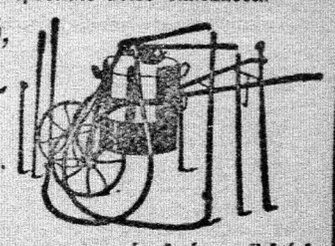
„GLOBUS" kénporozó készülék

Gyártja:
Weiss Manfred
Acél- és Fémművei R.-T., Csepel
Kapható:
Agrarglobus
Mezőgazdasági GépKereskedelmi R.-T.
Budapest, V., Lipót-körut 12., I. em.
Telefon: Aut. 283—49 251

Eladó
bérlet megszünése miatt, a **tiszacsegei,** ugynevezett
kismajori gazdaság
összes holt- és élőfelszerelése.
A holtfelszerelési tárgyak árusitása április 21-én, hétfőn reggel kezdődik, a jószágok eladása azonban már a mai naptól.
Eladásra kerül: ezer darabon felüli juhászat, fejőstehenek, ökrök, lovak, gulyabeliek; mindenféle gazdasági eszközök, nevezetesen: ekék, szekerek, kocsik, tárcsásboronák, fahengerek, kapálógépek, vetőgépek, lókapák, jószág- és egyéb mérlegek, vashordók, cukorrépamüvelő-eszközök, lószerszámok, boroshordók, mütrágyaszórógép, mühelyfelszerelések stb., stb.
A gazdaság 10 percnyire van a tiszacsegei vasutállomástól.
568


Törött géprészek
repedt, kimart kazánok
elektromos hegesztése
Lakos és Székely gépgyár, Budapest, VI., Béke-tér 3.
Uj berendezések gyártása és hegesztő-oktatómühely. 6153

Hirdetmény.
Az 1/I. honvédhuszár-osztálynál f. évi május hó 1-től kezdődőleg, egy évi időtartam alatt **havonkint kb. 1200—1300 q zab- és szénafogyasztásból eredő**
lótrágya
kerül eladásra. A megvételre ab Ferenc József lovassági taktanya, esetleg Ferenc József H. É. V. pályaudvaron vagonba való berakás mellett, ajánlatok kéretnek. A trágya a legjobb ajánlattevőnek biztositéknyujtás mellett adatik el. Szerződés egy és fél évre köttetik. Vevő köteles a trágyát folytonosan szállitani, de legalább havonknit egyszer a trágyatelepeket ki kell üriteni. A fizetés havonkint egyszer eszközlendő. Ajánlatok **f. évi április hó 15-ig** a m. kir. 1. honvédhuszár-ezred I. osztály parancsnokságához, Budapest, Ferenc József lovassági laktanya, X., Kerepesi-ut 49. szám intézendők. Ajánlatok feletti döntés f. hó 16-án lesz. 558

Négyzetbeültetés előnyei:

Napos és levegős sor- és növényközök, minimális vetőmagszükséglet mellett, **bő hozamot** eredményeznek.

Akarja kukoricatermését

kétszeresére fokozni?

Ezt elérheti:

az eredeti **John Deere négyzetbeültetőgéppel.**

Négyzetbeültetés előnyei:

A vetőmag mind egyenlő mélységre kerül a földbe, igy valamennyi egyszerre kel ki, virágzik és érik be.

Szemképződési lehetőség igy a legtökéletesebb.

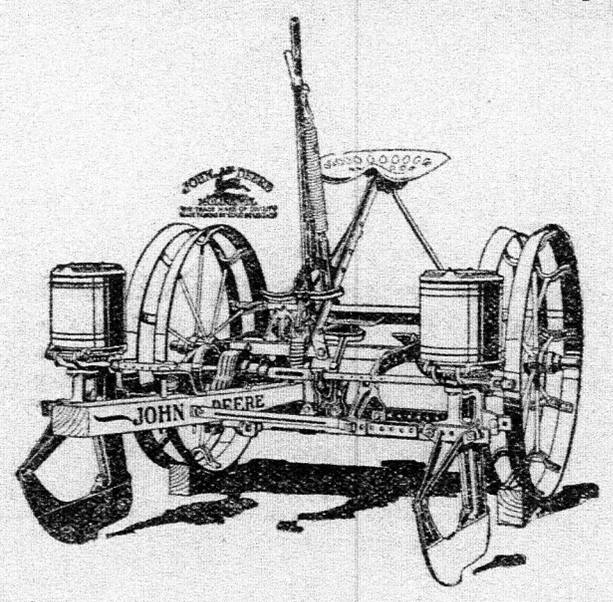

Négyzetbeültetés előnyei:

A magsorokat a gép járókerekei egyforma nyomással lehengerlik, ami **gyors csirázást** és **egyenletes fejlődést** biztosit.

Szállitható drótvezeték vagy anélküli vetésre, esetleg műtrágyaszóróval is.

Leirással és ajánlattal szolgál:

BÄCHER-MELICHAR cég, BUDAPEST

V., Vilmos császár-ut 60.

Telefon: Automata 228—02, 219—57 Sürgönycim: „Kultur"

Négyzetbeültetés előnyei:

Csekély művelési költség!

Ugy hosszában, mint szélességben, gépekkel tökéletesen művelhető és igy állandóan **gyommentesen** tartható.

SZALONNÁT ÉS SERTÉSZSIRT

LEGJUTÁNYOSABBAN SZÁLLIT:

FRIEDMANN MÓR J.

terménynagykereskedő. Iroda és raktár:

Budapest, VI., Révay-utca 22. szám.

Tel.: A. 237-65 és 237-66. Távirati cim: Manfried Budapest.

Alapitva: 1895. 516 Alapitva: 1895.

Ingyen küldjük legujabb gazdasági szakkönyvjegyzékünket "Pátria" irod. váll. és nyomdai r.-t. könyvosztálya, Budapest, IX., Üllői-ut 25.

Eladó gőzekefelszerelések.

1 darab Kemna-rendszerü, 7-vasu antibalance billenőeke,
1 darab Kemna-rendszerü, 5-vasu antibalance billenőeke,
1 darab Fowler-rendszerü, 4-vasu mélyszántóeke,
1 darab Fowler-rendszerü gőzeke grubber, 5 m. munkaszélességgel,
1 darab Fowler-rendszerü gőzborona, 7 m. munkaszélességgel,
1 darab Fowler-rendszerü Kroskill rögtörőhenger,
2 darab Omnia szivattyu,
1 darab eredeti Máv. lakókocsi,
4 darab vizhordólajt à 12 hektolitéres vashordóval. 554
Gőzekekötelek, 19 mm.

GŐZEKEALKATRÉSZEK

Fowler-, Ganz-, Heuke- és Wentzki-gőzekékhez.

Erdélyi Jenő okleveles gépészmérnök

gőzekebérszántási vállalata

Budapest, V., Csáky-utca 15. szám

Telefonszám: Automata 144—62

Gazdasági magszükségletének beszerzésénél

kérjen részletes ajánlatot



Földes Győző

Mag- és Terménykereskedelmi R.-T.

Budapest, V., Zrinyi-u. 14.

Telefon: Automata 141—10 és 141—46

Táviratcim: Földesur, Budapest

Len-vetőmag

eredeti argentinai, nagyszemü, **jutányos árban és feltételekkel** azonnali szállitásra kapható

CSÉPLŐGÉPEK:

36"-os, 930 m/m, 4 éves, MÁV.-gyártmányu,
42"-os, 1070 m/m, MÁV.-gyártmányu,
48"-os, 1230 m/m, Umrath-gyártmányu,
54"-os, MÁV.-gyártmányu,
54"-os, Hofherr-gyártmányu,
54" os, Graepel-gyártmányu,
60"-os, MÁV.-gyártmányu,
60"-os, Vetschauer-gyártmányu,

RENDKIVÜL OLCSÓN, KEDVEZŐ RÉSZLETRE vásárolható

Fehér Miklós Gépgyárban

Budapest, VI., Váci-ut 80. szám.

Farkas és Társa R.-T.

lakatosáru- és vasszerkezeti gyár

Budapest, VI., Lehel-utca 8.

Telefon: Aut. 928—62



Kovácsolt-, idomvas-, magtár-, istálló-, pince- és tetőablakok, rácsos kapuk, rácsos kerítések raktárról azonnal szállithatók. 6544

HEUCKE-GŐZEKE-

készlet

tulhevitős, 16 HP, alig használt, minden részében teljesen kifogástalan, igen jó állapotban, ekékkel, lakókocsi és tartalékalkatrészekkel

azonnal kapható

Székely és Társa mérnökök

a Heucke-gőzekegyár magyarországi vezérképviseleténél

Budapest, VI., Podmaniczky-utca 19. szám,

Az eredeti Heucke-gőzeke-alkatrészek kizárólagos beszerzési helye. 542

A legtökéletesebb cséplést
csakis a szabadalmazott 272
dobkosárbetétléceim
alkalmazásával, mert csak ezek segélyével lehet a kalászból a gabonát az utolsó szemig kicsépelni!

Raktárról postán is, azonnal szállíthatom: **KEMÉNY MANÓ** gazdasági cikkek szaküzlete, Budapest, V., Rudolf-rakpart 8. sz.

Tejszállitók részére
TEJHÜTŐKET
bármely nagyságban, kutviz-, jég- és kompresszoros hütésre **gyorsan és olcsón szállit:**
STANGA JÓZSEF tejgazdasági gépüzleti vállalata Budapest, IX., Ráday-utca 26. sz.

Autó- és szántómotor **FŐTENGELYEK és HENGEREK CSISZOLÁSA**
és minden e szakmába vágó alkatrészek készitése 6566



DEDICS TESTVÉREK
Budapest,
VIII., Thék Endre-utca 15.
Telefon: J. 303—45
Alapitva 1903

Szab. fatüzelésü szivógázgenerátorok
50% üzemköltségmegtakaritást garantálunk.
Üzeme biztos! Kátránymentes gáz! Kezelése egyszerü!
Meglevő generátorok könnyen átalakithatók!
Rövid idő alatt több mint 60 darab üzemben.
Saját érdekében kérjen ajánlatot. 322
Gyárt a: **Szilágyi és Diskant gépgyár, Miskolc**

Nincs többé kifakult, repedezett lószerszám
ott, ahol a **„LUKRECIA"** lószerszámfestő és impregnálót használják

Azonnal hozasson Tekintetes ur „LUKRECIA"-t, milliókat takarit meg
Esős időben nélkülözhetetlen! 6399
Gyártja és szállitja: **Vad és Takács vegyi- és olajipartelepe, Budapest, VII., Bácskai-u. 9. Telefon: József 422—19**

SUNFLOWER
PETROLEUM

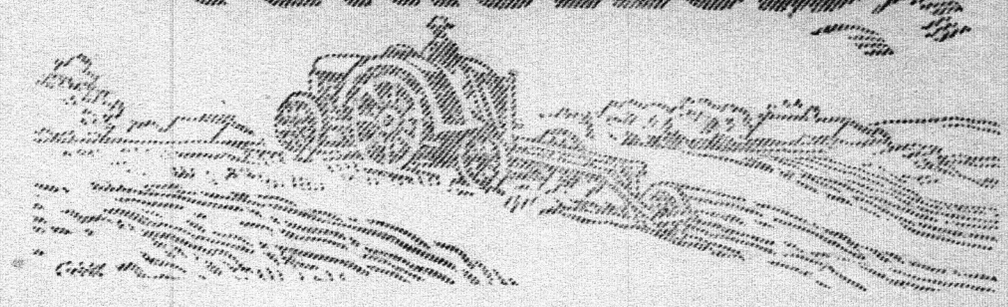

Magasértékü üzemanyagok rendszeres használata növeli a traktor teljesitőképességét.

SPHINX Benzin — SUNFLOWER PETROLEUM — GARGOYLE Mobiloil

VACUUM OIL COMPANY R. T. BUDAPEST

Répakocsik

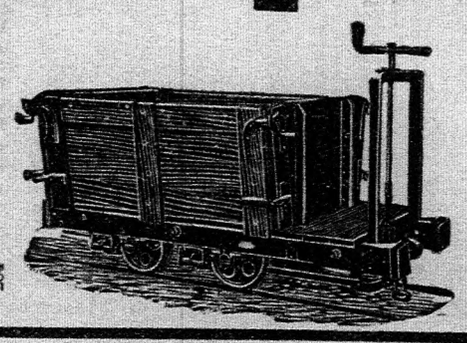

kerekek, kerékpárok, sinek, váltók és kötőanyagok
a **Győri Waggongyár**
gyártmányai, raktárról **azonnal szállithatók.**
Nemzetközi Gépkereskedelmi Részvénytársaság
Keskenyvágányu Vasutosztálya
Budapest, V., Vilmos császár-ut 32. sz.

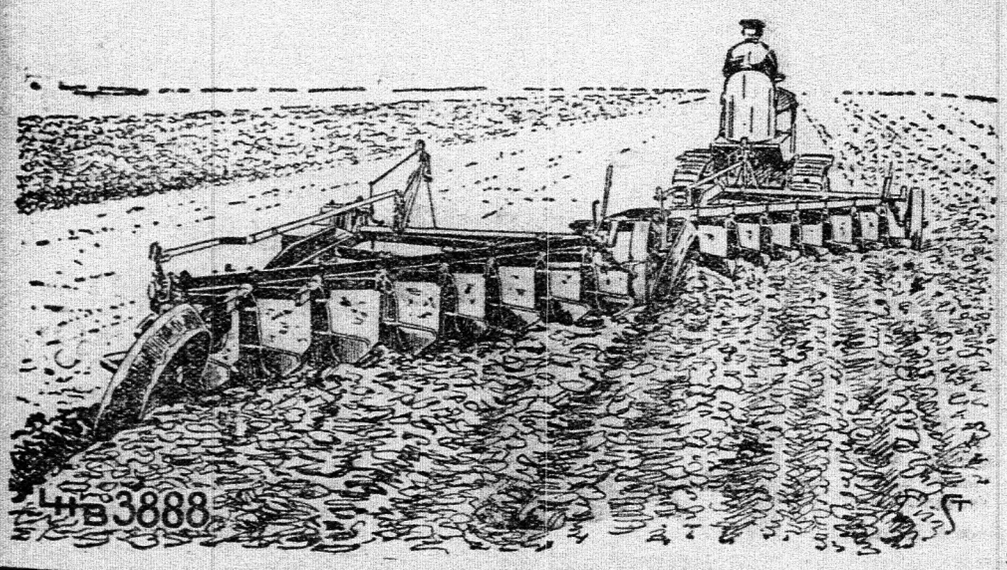

LEGJOBB és mégis a LEGOLCSÓBB
az 1930-as modell 40/50 HP
LINKE—HOFFMANN—BUSCH
lánctalpas traktor
Felvilágositást ad:
GRESKOVICH ÉS SCHACKE, BUDAPEST
VI., VILMOS CSÁSZÁR-UT 51. SZÁM.
Dijtalan bemutatás üzemben.
Sürgönycim: Linketraktor Telefon: Aut. 291—21

A

Magyar Földhitelintézetek Országos Szövetsége

(Altruista Bank)

Budapest, V., Nádor-utca 32. szám

100 holdon felüli birtokosoknak

kedvező feltételek mellett

már most engedélyez termé-nyükre előleget, ugynevezett

zöldhitelt

563

Alma-, körte-, szilva-, szőlőmolyok ellen

Meritol arzénporozószert P 1·90

Ólomarzenát permetező-szert P 4·20 kg.-kinti árban utánvéttel szállit

Nemzetközi Borkereskedelmi Rt., Budapest, VIII., Kenyérmező-u. 6. Kérjen dijtalan ismertetőt. 407

Most jelent meg!!!

Diétás szakácskönyv

Irta: **Dr. Szerb Zsigmond**

Szerző mottoja: „Ennek a könyvecskének ne legyen patikaszaga, hanem inkább finom konyhaillata"

Ára 6 pengő 50 fillér.

"Pátria" r.-t. könyvosztálya, Budapest, IX., Üllői-ut 25. sz.

A GAZDA BIZALMA A CSILISALÉTROM-BAN VAN



MERT KIVÁLÓAN BEVÁLT ÉS BIZTOS EREDMÉNYT HOZ!

A csilisalétromot 1830 óta, tehát éppen száz esztendeje használják Európában trágyázásra és ezen hosszu idő alatt a gazdák nemzedékeit tette gazdaggá.

A csilisalétrom a legjobb természetes nitrogéntrágya.

Nem savanyitja a talajt!

Alkalmazására, valamint minden egyéb mezőgazdasági és üzemi kérdésre vonatkozó tanácsot **dijtalanul** ad a

Komitee für Chilesalpeter in Berlin

Mezőgazdasági Szaktanácsadó Irodája: Budapest, VII. ker., Csengery-utca 22.

A csilisalétromot nem a reklám, hanem száz év kipróbált eredményei tették naggyá. 564

Eladó magyar üszők.

Gróf Wenckheim László békési uradalmának magyar gulyájából eladásra kerül **23 darab 3 éves, tisztavérben tenyésztett számfeletti magyar üsző.** A megtekinteni, illetve venni szándékozókat, érkezésük előzetes bejelentése esetén, **Ludad A. E. G. V.** állomáson kocsi várja. 573

NYEREMÉNYEK

az uj m. kir. osztálysorsjátékban.

Legnagyobb nyeremény szerencsés esetben

pengő 500.000 pengő

Jutalom és nyeremények:

300.000
200.000
100.000

50.000	**25.000**
40.000	**20.000**
30.000	**15.000**

stb., stb. összesen közel

8 millió pengő készpénzben

84.000 sorsjegy közül
42.000 biztosan nyer, tehát

minden második sorsjegy!!!

Első huzás már április 16-án kezdődik. 580/B

Sorsjegyek a hivatalos áron:

Egész	Fél	Negyed	Nyolcad
24 P	12 P	6 P	3 P

az összes főárusitóknál kaphatók.

Minden gazdának nélkülözhetetlen!

SCHANDL JÓZSEF dr.
közg. egy. nyilv. r. tanár

Állattenyésztéstan

cimü házagpótló müvéből eddig megjelentek:

I. kötet: Az állattenyésztés biológiája. Általános tenyésztési elvek. 288 oldal, 48 képpel ... — — — — 10 P

II. kötet: A szarvasmarha és a bivaly tenyésztése. 288 oldal 57 képpel — — 10 P

III. kötet: A juh és kecske tenyésztése. 186 oldal, 57 képpel — — — — 6 P

IV. kötet: A sertés tenyésztése. 142 oldal, 46 képpel 5 P

"Pátria" r.-t. Könyvosztálya Budapest, IX., Üllői-ut 25.

HUTYRA—MAREK:

Állatorvosi belgyógyászat

Nagyobb gazdaságokban nélkülözhetetlen!

I. Fertőző betegségek 14·— pengő

II. Szervek betegségei 28·— pengő

"Pátria" R.-T. könyvosztálya, Budapest, IX., Üllői-ut 25. szám. (Közlelek)

Megjelent!

A tengeri gazdasági jelentősége és célirányos termelése

Irta:

Rajczy Géza
kamarai titkár,
ny. gazd. tanár

Ára 5 pengő

„Pátria" r.-t. könyvosztálya, Budapest, IX., Üllői-ut 25. sz.

ÜZEMBESZÜNTETÉS MIATT

leltári áron kiárusitjuk

a Pohl E. és Fiai Gépgyár

üzemi gépeit (félstabil gőzgépek, Diesel-motor, dynamók, elektromotorok, transzformátorok;

vas- és famegmunkáló gépeit (esztergapadok, gyalugépek, schaping-gépek, körfürészek, keretfürészek, maró-, furó- és lyukasztógépek, formázógépek, rovátkoló- és csiszológépek, transzmissziók stb.

Fa- és vasanyagokat, műszaki cikkeket.

Érdeklődésre készséggel ad felvilágositást:

Pohl E. és Fiai Gépgyár felszámolás alatt Szombathely. 572

Meghivó

a **TÖBBTERMELÉSI SZÖVETKEZET 1930. évi április hó 21-én délelőtt 10 órakor** tartandó **közgyülésére** Ujpesten, az Ujpesti Háztulajdonosok Egyesülete helyiségében, Árpád-ut 82. szám (bejárat Kassai-utca 38. szám).

Tárgy: A szövetkezet ügyeinek rendezése és további sorsa feletti határozat.

Határozatképtelenség esetén ugyancsak a fenti helyiségben **május hó 11-én délelőtt 10 órakor,** a megjelentek számának figyelembevétele nélkül is.

575 Az erre utasitottak.

Mangalica választott malacot

nagyobb tételben **megvételre keresünk.** Ajánlatokat **báró Bornemissza uradalom, Decs, Tolna megye** cimre kérjük. 569

Eladó birtok!

Vasmegyében, közel Szombathelyhez, a Szombathely—Bucsu-i közlekedési ut mellett elterülő 160 kat. hold szántóból és 25 kat. hold gyümölcsösből álló **birtok** a rajta levő gazdasági épületekkel (cseléd-ház, magtár, istálló, pajta stb.) **eladó,** esetleg a birtok közelében lévő 40 kat. hold erdő is hozzávehető.

Érdeklődni lehet **Pick örökösöknél** (tulajdonosok) **Szombathely, Kossuth Lajos-utca 9. sz. I. emelet.** 556

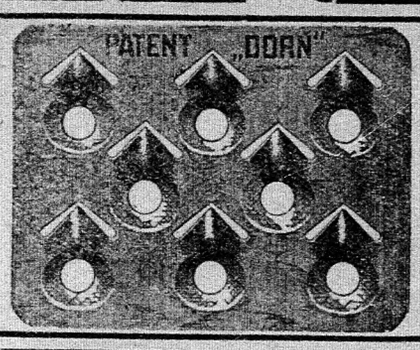

Napi 2—3 mázsa gabonát takarit meg, napi 20—30 mázsával többet csépel,

ha a világhirü Dorn-féle lemeztörekrostát beszerzi cséplőjébe, próbálja meg, olcsó ár, szeptemberi hitel. 458

80.000 drb. üzemben Európában, Máv., Hofherr stb. szállitója. Azonkivül összes lsó és felső szem- és porrosták, here- és repcerosták gyártása.

DORN J. rostalemezgyár Békéscsaba.

Gyár fennáll 34 éve. Uradalmak szállitója

Traktorkapaszkodókat, kerékvezető koszorukat, talpszélesitőket

gyárt minden méretben készpénzfizetés mellett, az alábbi részletezés szerint:

Sarokvas kapaszkodókat darabonkint 100×70×10 mm. sarokvasból 300—600 mm. hosszban 3·60—5·50 P-ért és 120×80×10 mm. méretüből 300—600 mm. hosszban 3·80—6 P-ért. **Mellső kerékvezető koszorukat** páronkint 16 P-ért. **Keréktalpszélesitőket** garnituránkint 140 P-ért, a barázdás kerékre 10×100 mm. és a baloldali kerékre 10×100 mm. méretre.

Szakképzett szerelőink **traktor és egyéb gazdasági gépek javitását** a helyszinen is jótállással végzik. Szerelőink után óránkint 1·60 P-t számitunk fel, azonkivül ellátás és utazási költségek megtérítése.

TRESANYOVSZKY ÉS TÁRSA, Budapest, V., Vadász-utca 15. szám. 538

RÉPABOGÁRIRTÁS

561

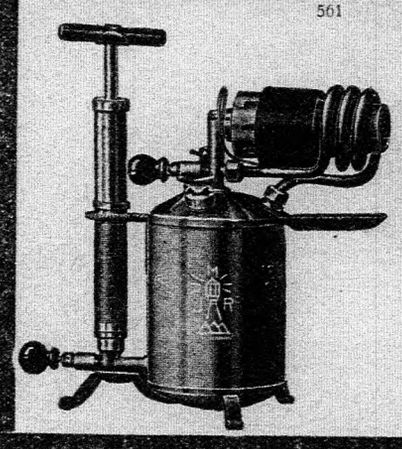

sikeresen, legkisebb rezsivel

8 munkás helyett 1 munkással

PHOEBUS LÁNGSZÓRÓVAL!!

Azonnal szállitja a vezérképviselet:

ARDÓ JÓZSEF
MŰSZAKI KERESKEDÉS,
Budapest, VI., Vilmos császár-ut 43.
Telefonszám: 216—34

A legtökéletesebb

Olajfénymáz festék

a

Lutz-féle Gyémántfesték

Viharálló Nem hámlik le Nem repedezik

Kitünően bevált olajfénymázfesték fatárgyakra és falra

Egyedüli gyártói:

Lutz Ede és Társa

Lakk- és Festékgyár R.-T.

Budapest, VII., Őrnagy-utca 4. szám

---

680 kg. tiszta buzaszem

volt az eredmény, midőn egy 550 keresztből álló buzaszalmát, mely már egy közönséges dobkosárral el lett csépelve, betétsines géppel, szakértő bizottság előtt utáncsépeltettünk 6642

Cséplőgéptulajdonosok rendeljék meg a STERN-féle dobkosár-betétlécet!

Kérdezősködésre ingyen és bérmentve nyujt felvilágositást:

BÁRDOS és BRACHFELD BUDAPEST, VI., Jókai-utca 5. sz.

A kézinyirás minden hátrányát eltünteti, jól, olcsón és sokat nyir

a Lister kézi és géphajtásu gyapjunyirógép.

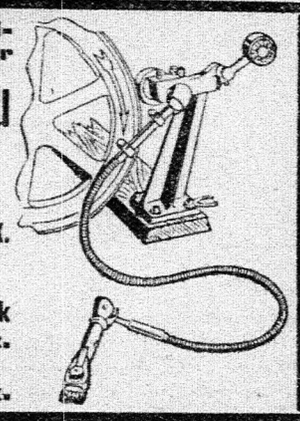

A Lister tejseparatorok és motorok utolérhetetlenek.

Vezérképviselet:

Südfeld Gábor okl. gépészmérnök

Budapest, VI., Szondy-utca II. sz.

6217 Telefonszám: Automata 246—11

Vidéki képviselők kerestetnek.

MINT ANNYI MILLIÓ MAGYAR:

hordjon Ön is

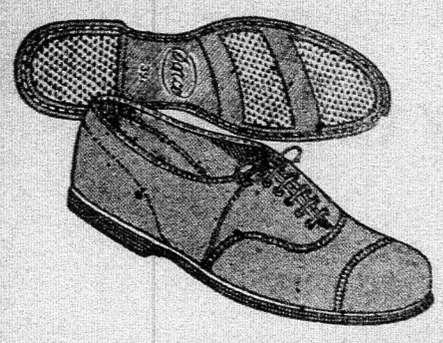

Dorco cipőt

Kapható szürke, fehér és fekete szinben, vörös gumitalppal, gumikéreggel.

Gyermekeknek	Lányoknak	Nőknek	Férfiaknak
22—27 nagyság	28—34 nagyság	35—41 nagyság	42—46 nagyság
P 3·25	P 3·45	P 4·—	P 4·55

6247b

Ezek az olcsó árak, a csinos külső, a szolid kivitel, a tartós anyag teszik olyan népszerüvé a *Dorco*-cipőt, amely házi, kerti, utcai és sportviseletnek egyformán kényelmes és egészséges.

Csak *Dorco* védjeggyel a talpán valódi!

Védje meg magtárát a kártevő gabonaférgektől, **állatállományát** az élősdi rovaroktól, **saját nyugalmát** a legyektől, szunyogoktól, stb.-től az eredeti amerikai

dr. Loebl-féle permettel

mely az eddigi kisérletek szerint minden más szert messze felülmul. ⟶ Vezérképviselet:

KEMÉNY MANÓ

BUDAPEST, V., RUDOLF-RAKPART 8. 2643

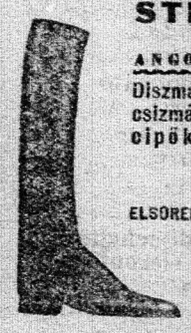

STEFANITS JÁNOS

CIPÉSZMESTER

ANGOL LOVAGLÓCSIZMA SPECIALISTA

Diszmagyar-, angol lovagló-, Polocsizmák, abszolut vizhatlan vadászcipők, vadászcsizmák, szaloncipők, sportcipők készitése

mérték után. 6149

ELSŐRENDŰ KIVITEL ✶ MÉRSÉKELT ÁRAK.

Speciális angol bőranyagok állandóan raktáron.

Budapest, IX., Üllői-út 85.

TELEFON: JÓZSEF 410—24

---

100 éves gyártási tapasztalat!

Saját érdekében vásároljon eredeti amerikai „McCORMICK“ mezőgazdasági gépeket!

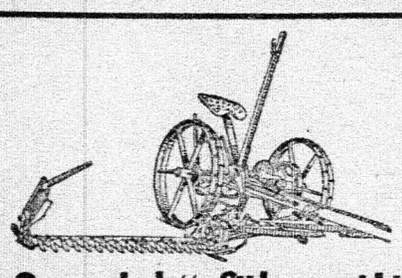

„McCormick“ fükaszálógép

4½ és 5 láb szélességben, lófogatra,
7 láb szélességben, traktor után.

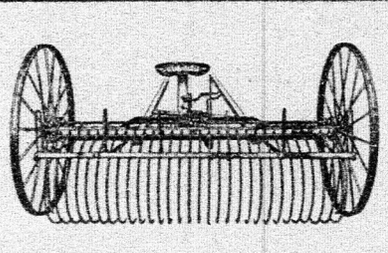

„McCormick“ szénagyüjtőgép

8 láb széles, 30 és 36 foggal.

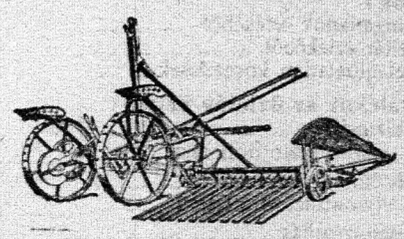

„McCormick“ fükaszálógép

lerakó készülékkel.

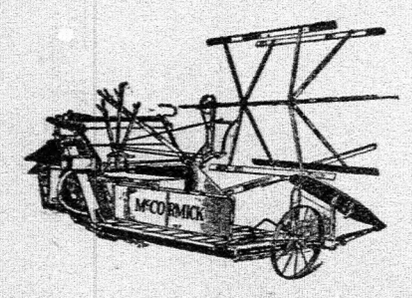

„McCormick“ kévekötőaratógép

5 és 6 láb szélességben, lófogatra,
7 és 8 láb szélességben, traktor után.

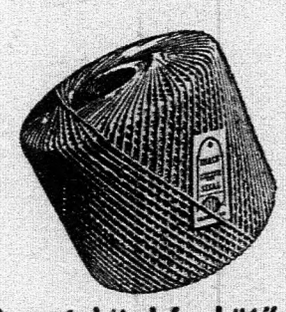

„McCormick“ kévekötőzsineg

szabadalmazott gombolyagokban, sima, csomómentes kivitelben, elejétől végig akadálytalanul legombolyitható.

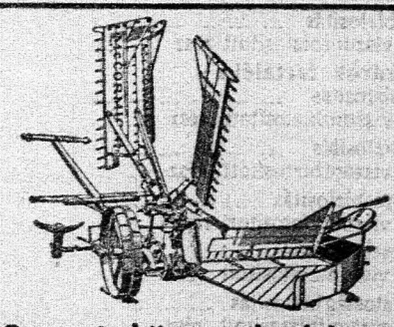

„McCormick“ marokrakóaratógép

5 láb szélességben.

A „McCORMICK“ gépek anyaga, kivitele, munkateljesitménye, egyedülálló!

Dénes B. Részvénytársaság

Alapitva: 1883. **Budapest, V., Váci-ut 98.** **Alapitva: 1883.**

Levélcim: Budapest, 56. fiókbérlő ~ Telefon: Aut. 923—20 és 923—27 ~ Sürgönycim: Débert Budapest

GAZDÁK BIZTOSITÓ SZÖVETKEZETE

Budapest, IX., Üllői-ut 1.

Meghivó.

A **Gazdák Biztositó Szövetkezete** 1930. április hó 24-én (csütörtökön) **délelőtt 11 órakor** a Gazdák Biztositó Szövetkezete székházának hivatalos helyiségében (Budapest, IX., Üllői-ut 1.)

alapitói gyülést

tart, amelyre a Szövetkezet alapitó tagjait meghivjuk.

Budapest, 1930. évi április hó 10-én.

Gróf Żeleński Róbert
elnök.

Tárgysorozat:

1. Elnöki megnyitó.
2. Az alapitó tagokban történt változások bejelentése.
3. A közgyülés elé terjesztendő esetleges javaslatok.

Meghivó.

A **Gazdák Biztositó Szövetkezete** 1930. április hó 24-én (csütörtökön) **délelőtt 1/2 12 órakor** a Gazdák Biztositó Szövetkezete székházának hivatalos helyiségében (Budapest, IX., Üllői-ut 1.)

XXIX. évi rendes közgyülését

tartja, amelyre a Szövetkezet tagjait meghivjuk.

Budapest, 1930. évi április hó 10-én. **Az Igazgatóság.**

Tárgysorozat:

1. Elnöki megnyitó.
2. Közgyülési jegyzőkönyvhitelesitők kiküldése.
3. Jelentés az alapitók gyüléséről.
4. Az 1929. évi zárszámadás megvizsgálása, a mérleg megállapitása, a felesleg feletti határozat, az igazgatóság és felügyelőbizottság felmentvényének megadása.
5. Az elismert vállalati Nyugdijpénztár alapszabályainak jóváhagyása.
6. 5 igazgatósági tag és 1 központi választmányi tag választása.
7. Felügyelőbizottság és a központi választmány tiszteletdijának megállapitása.

I., II. osztály (tüz-, jég-, betöréses-lopás, baleset, szavatosság, autocasco- és állatbiztositás).

Nyereség- és veszteségszámla az 1929. üzletévről.

KIADÁS

		Pengő	f	Pengő	f	Pengő	f
1.	**Kifizetett károsszegek:**						
	a) a tüzbiztositások után	1,791 872	06				
	le a viszontbiztositott rész	938.846	25	853.025	81		
	b) a jégbiztositások után	766.298	87				
	le a viszontbiztositott rész	306.758	35	459.540	52		
	c) a betörésbiztositások után	36.054	63				
	le a viszontbiztositott rész	18.329	97	17.724	66		
	d) a balesetbiztositások után	31.826	20				
	le a viszontbiztositott rész	20.016	56	11.809	64		
	e) a szavatosságbiztositások után	73.390	78				
	le a viszontbiztositott rész	54.906	53	18.484	25		
	f) az autocascobiztositások után	135.638	87				
	le a viszontbiztositott rész	108.089	76	27.549	11		
	g) az állatbiztositások után	152.038	59				
	le a viszontbiztositott rész	133.267	75	18.770	84	1,406.904	83
2.	**Szerzési költségek és dijbehajtási jutalékok, levonva a viszontbiztositók megtérítéseit:**						
	a) a tüzbiztositásnál			435.501	36		
	b) a jégbiztositásnál			119.217	86		
	c) a betörésbiztositásnál			5.519	21		
	d) a balesetbiztositásnál			3.237	65		
	e) a szavatosságbiztositásnál			13.026	77		
	f) az autocascobiztositásnál			8.041	72		
	g) az állatbiztositásnál			3 649	26	588.193	83
3.	**Tisztviselői illetmények**					718.775	38
4.	**Egyéb üzletviteli költségek**					545.942	36
5.	**Szervezési költségek**					242.695	74
6.	**Adók és illetékek:**						
	a) adók és illetékek			193.057	86		
	b) valorizációs illeték			109.515	—	302.572	86
7.	**Leirások:**						
	a) az ingatlanok értékéből			2.765	—		
	b) a leltár értékéből			5.071	31		
	c) a behajthatatlan követelések			4.434	87	12.271	18
8.	**Dijtartalékok az üzletév végén:**						
	a) tüzbiztositás	1,074.832	—				
	le a viszontbiztositott rész	460.452	—	614.380	—		
	b) betörésbiztositás	27.254	—				
	le a viszontbiztositott rész	11.971	—	15.283	—		
	c) balesetbiztositás	15.433	—				
	le a viszontbiztositott rész	9.013	—	6.420	—		
	d) szavatosságbiztositás	60.533	—				
	le a viszontbiztositott rész	31 497	—	29.036	—		
	e) autocascobiztositás	86.005	—				
	le a viszontbiztositott rész	68.832	—	17.173	—		
	f) állatbiztositás	101.625	—				
	le a viszontbiztositott rész	88.922	—	12.703	—	694.995	—
9.	**Függő károk tartaléka:**						
	a) tüzbiztositás	295.557	—				
	le a viszontbiztositott rész	189.177	—	106.380	—		
	b) jégbiztositás	78.282	—				
	le a viszontbiztositott rész	13.240	—	65.042	—		
	c) betörésbiztositás	25.304	—				
	le a viszontbiztositott rész	5.578	—	19.726	—		
	d) balesetbiztositás	4.650	—				
	le a viszontbiztositott rész	3.134	—	1.516	—		
	e) szavatosságbiztositás	118.217	—				
	le a viszontbiztositott rész	84.078	—	34.139	—		
	f) autocascobiztositás	47.008	—				
	le a viszontbiztositott rész	38.131	—	8.877	-		
	g) állatbiztositás	31.243	—				
	le a viszontbiztositott rész	27.338	—	3.905	—	239.585	—
10.	**Egyéb tartalékok:**						
	a) biztonsági tartalékalap			534.000	—		
	b) tőketartalékalap			189.846	—		
	c) árfolyamingadozási tartalékalap			44.413	—		
	d) rendkivüli tartalékalap tüz			34.463	—		
	e) rendkivüli tartalékalap jég			14.162	—	816.884	—
11.	**A számadási év feleslege**					56.939	09
						5,625.759	27

BEVÉTEL

		Pengő	f	Pengő	f	Pengő	f
1.	**Az előző számadási évről a viszontbiztositott rész levonásával áthozott:**						
	a) dijtartalékok	632.735'47					
	hozzá átvett	395.563'58		1,028.299	05		
	le átadott			408.438	07	619.860	98
	b) függő károk tartaléka					170.876	69
	c) tőketartalék					189.846	05
	d) biztonsági tartalékalap					534.000	—
	e) árfolyamingadozási tartalékalap					30.456	70
	f) rendkivüli tartalékalap tüz					32.603	67
	g) rendkivüli tartalékalap jég					13.909	22
2.	**Dijbevételek a törlések levonásával**						1,591.553 31
	a) a tüzbiztositásból			2,693.202	60		
	le a viszontbiztositott rész			1.151.130	25	1,542.072	35
	b) a jégbiztositásból			1,172.474	14		
	le a viszontbiztositott rész			466.371	69	706.102	45
	c) a betörésbiztositásból			68.376	14		
	le a viszontbiztositott rész			29.927	29	38.448	85
	d) a balesetbiztositásból			39.602	18		
	le a viszontbiztositott rész			22.533	53	17.068	65
	e) a szavatosságbiztositásból			155.412	70		
	le a viszontbiztositott rész			78.742	36	76.670	34
	f) az autocascobiztositásból			219.497	33		
	le a viszontbiztositott rész			172.079	37	47.417	96
	g) az állatbiztositásból			254.068	10		
	le a viszontbiztositott rész			222.304	89	31.763	21
3.	**Kamatok**						2,459.543 81
4.	**Ingatlanok tiszta hozadéka**						31.290 62
5.	**Egyéb bevételek:**						127.573 02
	a) kötvényilletékek:						
	aa) tüzbiztositás után			846.483	93		
	bb) jégbiztositás után			276.715	96		
	cc) betörésbiztositás után			29.728	68		
	dd) balesetbiztositás után			20.822	09		
	ee) szavatosságbiztositás után			72.779	36		
	ff) autocascobiztositás után			79.674	79		
	gg) állatbiztositás után			55.499	57	1,381.704	38
	b) egyéb illetékek, belépési dijak					2.111	50
	c) kincstári kárilletékek					11.182	39
	d) árfolyamnyereség					16.853	43
6.	**Az előző számadási év nyereségáthozata**						1,411.851 70
							3.946 81
							5,625.759 27

I., II., III. osztály mérlegszámlája 1929. december 31-én.

Kárbiztositási és életbiztositási ág.

VAGYON

Kárbiztosítási és életbiztosítási ág.

I., II., III. osztály mérlegszámlája 1929. december 31-én.

VAGYON

		I., II. (Elemi) osztály		III. (Élet) osztály		Összesen	
		pengő	f	pengő	f	pengő	f
1.	**Az alaptőkének még be nem fizetett része**	396.800	—	243.200	—	640.000	—
2.	**Pénztárkészlet**	130.661	35	29.612	51	160.273	86
3.	**Pénzintézeteknél elhelyezett kamatozó követelések**	1,008.971	80	41.717	70	1,050.689	50
4.	**Értékpapirok**	477.961	71	273.760	14	751.721	85
5.	**Ingatlanok értéke**	755.000	—	410.000	—	1,165.000	—
6.	**Kötvényekre adott kölcsönök**			87.298	33	87.298	33
7.	**Jelzálogkölcsönök**			185.754	22	185.754	22
8.	**Viszontbiztosítók tartozása**	688.254	46	501.022	53	1,189.276	99
9.	**Különféle adósok:**						
	a) folyószámlán	117.337·91	70.095·75				
	b) elemi osztály		439.418·50				
		117.337	91	509.514	25	626.852	16
10.	**A képviseleteknél fennálló követelések**	1,445.419	08	475.642	10	1,921.061	18
11.	**A biztositási alap értékei:**						
	K 400.000·— n. é. 5½%-os 1916. évi IV. hadikölcsön	32	—			32	—
	K 100.000·— n. é. 5½%-os 1916. évi IV. hadikölcsön						
	K 60.000·— n. é. 5½%-os 1918. évi VIII. hadikölcsön						
	K 40.000·— n. é. 6%-os 1917. évi VII. hadikölcsön			16	—	16	—
12.	**Veszteség:**						
	a) az előző év vesztesége	79.155·97					
	b) a számadási év nyeresége	2.529·08		76.626	89	76.626	89
		5,020.438	31	2,834.164	67	7,854.602	98

TEHER

				I., II. (Elemi) osztály		III. (Élet) osztály		zesen	
				pengő	f	pengő	f	pengő	f
1.	**Alaptőke**			1,044.964	—	501.380	—	1,546.344	—
2.	**Biztonsági tartalékalap**			534.000	—	8.160	—	542.160	—
3.	**Árfolyamingadozási tartalékalap**			44.413	—	42.318	14	86.731	14
4.	**Egyéb tartalékok:**								
	a) tőketartalék	189.846·—	12.299·85						
	b) rendkivüli tartalékalap: Tűz	34.463·—							
	Jég	14.162·—							
	Élet		20.626·60						
	c) vagyonérték ingadozási tartalékalap		14.941·73	238.471	—	47.868	18	286.339	18
5.	**Dijtartalékok az üzletév végén:**								
	a) tűzbiztositás	1,074.832·—							
	le a viszontbiztositott rész	460.452·—	614.380·—						
	b) betöréseslopás biztositás	27.254·—							
	le a viszontbiztositott rész	11.971·—	15.283·—						
	c) balesetbiztositás	15.433·—							
	le a viszontbiztositott rész	9.013·—	6.420·—						
	d) szavatossági biztositás	60.533·—							
	le a viszontbiztositott rész	31.497·—	29.036·—						
	e) autocasco-biztositás	86.005·—							
	le a viszontbiztositott rész	68.832·—	17.173·—						
	f) állatbiztositás	101.625·—							
	le a viszontbiztositott rész	88.922·—	12.703·—	694.995	—			694.995	—
	g) haláleseti és vegyes tőkebiztosítások	1,810.869·64							
	le a viszontbiztositott rész	646.118·77	1,164.750·87						
	h) elérési tőkebiztositások	461·64							
	le a viszontbiztositott rész	80·11	381·53						
	i) járadékbiztositások	19·51							
	le a viszontbiztositott rész	—·—	19·51			1,165.151	91	1,165.151	91
6.	**Dijátvitelek az üzletév végén:**								
	a) haláleseti és vegyes tőkebiztosítások	203.040·36							
	le a viszontbiztositott rész	50.810·79	152.229·57						
	b) járadékbiztositások	47·93							
	le a viszontbiztositott rész	9·59	38·34			152.267	91	152.267	91
7.	**Bejelentett, de még ki nem fizetett károk tartaléka** (függő károk):								
	a) tűzbiztositás	295.557·—							
	le a viszontbiztositott rész	189.177·—	106.380·—						
	b) jégbiztositás	78.282·—							
	le a viszontbiztositott rész	13.240·—	65.042·—						
	c) betöréseslopás biztositás	25.304·—							
	le a viszontbiztositott rész	5.578·—	19.726·—						
	d) balesetbiztositás	4.650·—							
	le a viszontbiztositott rész	3.134·—	1.516·—						
	e) szavatosságbiztositás	118.217·—							
	le a viszontbiztositott rész	84.078·—	34.139·—						
	f) autocasco-biztositás	47.008·—							
	le a viszontbiztositott rész	38.131·—	8.877·—						
	g) állatbiztositás	31.243·—							
	le a viszontbiztositott rész	27.338·—	3.905·—	239.585	—			239.585	—
8.	**Bejelentett, de még ki nem fizetett biztositási kötelezettségek tartaléka** (függő károk):								
	haláleseti és vegyes tőkebiztositások		56.144·74						
	le a viszontbiztositott rész		6.150·—			49.994	74	49.994	74
9.	**Gazdák Biztositó Szövetkezete elismert vállalati nyugdijpénztára**			281.864	01			281.864	01
10.	**Viszontbiztositók követelése**			1,172.279	36	823.809	91	1,996.089	27
11.	**Különféle hitelezők:**								
	a) folyószámlán	150.038·29	5.699·76						
	b) életosztály	439.418·50							
	c) fel nem vett osztalékok	29.868·55							
	d) átmeneti számla	67.642·99	17.240·95						
	e) előre kötvényesitett biztositások dija	25.959·52	20.273·17	712.927	85	43.213	88	756.141	73
12.	**A számadási év nyeresége**			56.939	09			56.939	09
				5,020.438	31	2,834.164	67	7,854.602	98

Pengő f

1,591.553 31

biztositás), BEVÉTEL

2,459.543 81
31.290 62
127.573 02

1,411.851 70
3.946 81

5,625.759 27

Az igazgatóság.

ülését

-én (csütörtökön)
hivatalos helyiségében

a, a felesleg jeleti
itása.
egállapitása.

III. osztály (életbiztositás).

Nyereség- és veszteségszámla az 1929. üzletévről.

KIADÁS

		Pengő	f	Pengő	f
1.	**Kifizetett biztositási összegek:**				
	a haláleseti és vegyes tőkebiztositások után	121.143	14		
	le a viszontbiztositott rész	42.602	95	78.540	19
2.	**Visszavásárlásokra történt kifizetések**			34.215	91
3.	**Szerzési költségek,** levonva a viszontbiztositók megtérítéseit:				
	a) díjbehajtási jutalékok és egyéb szerzési költségek	118·480	38		
	b) orvosi költségek	30.129	64	148.610	02
4.	**Tisztviselői illetmények**			138.893	66
5.	**Egyéb üzletviteli költségek**			70.791	88
6.	**Szervezési költségek**			215.794	56
7.	**Adók és illetékek:**				
	a) adók és illetékek	36.692	30		
	b) valorisatios illeték	28.293	10	64.985	40
8.	**Leirások:**				
	behajthatatlan követelések			1.256	80
9.	**Dijtartalék az üzletév végén:**				
	a) a haláleseti és vegyes tőkebiztositások után 1,810.869·64				
	le a viszontbiztositott rész 646.118·77	1,164.750	87		
	b) az elérési tőkebiztositások után 461·64				
	le a viszontbiztositott rész 80·11	381	53		
	c) a járadékbiztositások után 19·51				
	le a viszontbiztositott rész —	19	51	1,165.151	91
10.	**Dijátvitel az üzletév végén:**				
	a) a haláleseti és vegyes tőkebiztositások 203.040·36				
	le a viszontbiztositott rész 50.810·79	152.229	57		
	b) járadékbiztositások 47·93				
	le a viszontbiztositott rész 9·59	38	34	152.267	91
11.	**Esedékessé vált, de még ki nem fizetett bizt. összegek:**				
	a haláleseti és vegyes tőkebiztositások után	56.144	74		
	le a viszontbiztositott rész	6.150	—	49.994	74
12.	**Egyéb tartalékok:**				
	a) biztonsági tartalékalap	8.160	—		
	b) tőketartalék	12.299	85		
	c) rendkivüli tartalékalap	20.626	60		
	d) vagyonérték ingadozási tartalék	14.941	73		
	e) árfolyamingadozási tartalék	42.318	14	98.346	32
13.	**Az előző számadási évről áthozott veszteség**			79.155	97
				2.298.005	27

BEVÉTEL

		Pengő	f	Pengő	f
1.	**A megelőző üzletévről áthozott és a viszontbiztositott rész levonásával kimutatott:**				
	a) díjtartalékok 717.811·02 hozzá átvett 87.411·48	805.222·50			
	le átadott	23.185·73	782.036	77	
	b) díjátvitelek		89.547	59	
	c) esedékessé vált, de még ki nem fizetett biztositási összegek		3.850	—	
	d) biztonsági tartalékalap		8.160	—	
	e) tőketartalék		12.299	85	
	f) rendkivüli tartalékalap		17.139	53	
	g) vagyonérték ingadozási tartalék		9.181	03	
	h) árfolyam ingadozási tartalék		37.784	63	959.999 40
2.	**Dijbevételek a törlések levonásával:**				
	a) a haláleseti és vegyes tőkebiztositásokból 1,470.940·78				
	le a viszontbiztositott rész 319.038·24		1,151.902	54	
	b) az elérési tőkebiztositásokból 238·29				
	le a viszontbiztositott rész —		238	29	1,152.140 83
3.	**Kamatok**				32.400 06
4.	**Ingatlanok tiszta hozadéka**				15.940 90
5.	**Egyéb bevételek:**				
	a) kötvényilletékek		10.659	65	
	b) egyéb illetékek		37.014	59	
	c) károk, kötv.-kölcsönök és visszavásárlások kincstári bélyegilletéke		2.181	46	
	d) realizált árfolyamnyereség		6.207	20	
	e) könyvszerü árfolyamnyereség		4.533	51	
	f) irásilletékek, reaktiválási illetékek		300	78	60.897 19
6.	**Az előző sz. év vesztesége** 79.155·97				
	A számadási év nyeresége 2.529·08				
	Marad veszteség				76.626 89
					2,298.005 27

Budapesti Husnagyvágó R.-T.

Budapest, IX., Lónyay-utca 11.

Sürgönycim:
NAGYVÁGÓ, BUDAPEST

Telefon:
Iroda Aut. 881—06, Aut. 887—52
Telefon: Közp. vásárcsarnoki fülke Aut. 856—53
Husküldemények címzendők:
KÖZPONTI VÁSÁRCSARNOK

Vesz saját számlára bármely tétel angol süldöt, juhot, bárányt, borjut és vágómarhát.

Foglalkozik mindenfajtáju leölt állatnak **bizományi eladásával. Gazdaságoknak** érdeklődésre vágás és felküldés tekintetében **dijmentesen** szakszerü utmutatással szolgál. 249

2000 holdas prima birtok

teljes felszereléssel, igen kedvező feltételek mellett **bérbeadó.**

Értekezés **dr. Sándor István** ügyvéddel, **Budapest, IV., Városház-utca 14.** 543

Bérbeadó birtok

Tolna vármegyében, közvetlenül nagyobb község mellett fekvő, vasuttól állami uton 17 kilométerre eső

351 kat. holdas birtok

urilakkal, gazdasági épületekkel 1930. szeptember 1-től kezdve bérbeadó.

Csak kellő tőkével és szakértelemmel rendelkező bérlők ajánlata vétetik figyelembe. Komoly reflektánsok a birtok megtekintése végett alulirotthoz, mint a tulajdonos megbizottjához fordulhatnak. **Dőry Frigyes, Paradicsompuszta,** utolsó posta Zomba.

Közvetitők nem dijaztatnak! 545

A JELENKOR LEGJOBB TETŐFEDŐ ANYAGA

Eternit

PALA

CSAK AZ „Eternit" VÉDSZÓVAL JELÖLT LAP VALÓDI.
ETERNIT-MÜVEK HÁTSCHEK LAJOS BUDAPEST, ANDRÁSSY-ÚT 33. GYÁR: NYERGES-ÚJFALU



Nagy olaj- és tüzelőanyagmegtakaritás.
Vásároljon TEVES dugattyugyürüket!
Nagy raktár traktorméretekben. Javitási méretekben nagy választék.
BALOGH ARTHUR okl. gépészmérnök
Budapest, V., Lipót-körut 27. szám
Telefon: Automata 295—39 374

ZSÁK-, PONYVA-GYÁRTAS
eladás és kölcsönzés
ANGOL MANILLA
fapeckes kézi kévekötő-szőlőkötőzsinegal
SCHLESINGER ÉS TÁRSA R.-T.
BUDAPEST, V., PERCZEL MÓR-UTCA 2. 354

Magyar Általános Kőszénbánya Részvénytársulat, Budapest
V., Zoltán-utca 2—4.
Szállit: csépléshez, gőzszántáshoz és házifütéshez
la tatai tojás- és téglabrikettet
la tatai darabos- és kockaszenet
Felsőgallai karbidot,
nagyszilárdságu portland cementet,
égetett meszet



TRIŐRÖK
marott sejtekkel minden gabona tisztitására.
Cséplőgépszitálók
Törekrosták. Mindennemü lyukasztott lemezek.
Vetőmagtisztitótelepek 306
Lucerna- és lóheretisztitó triőrök
STAHEL ÉS LENNER triőr- és lemezlyukasztógyár részvénytársaság
Budapest, VI., Országbiró-utca 44—46. sz.

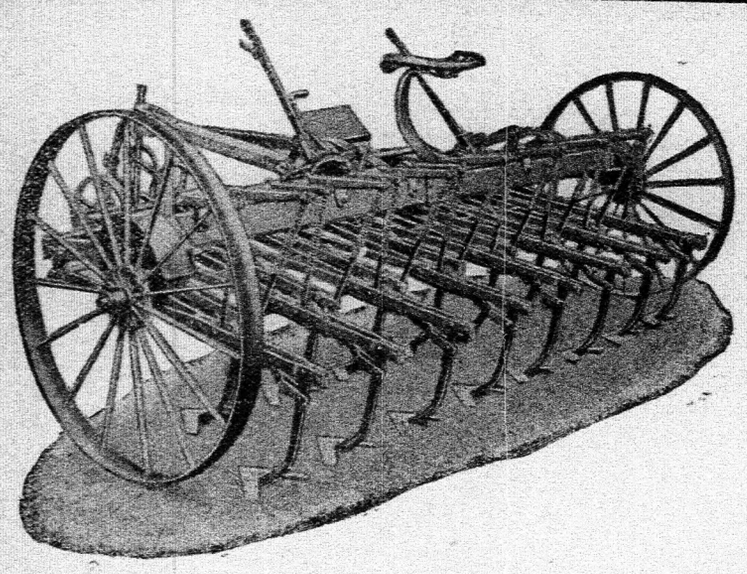

A Massey-Harris traktor-kultivátor

a rugós fogu kultivátor és a merev fogu grubber összes előnyeit egyesiti magában, miáltal **tavaszi munkálatokhoz egyedülálló.**

Megfelelő grubbertalpak felszerelése által **tarlóhántásra** is kitünően használható.

KAPHATÓ 4 KÜLÖNBÖZÖ NAGYSÁGBAN!

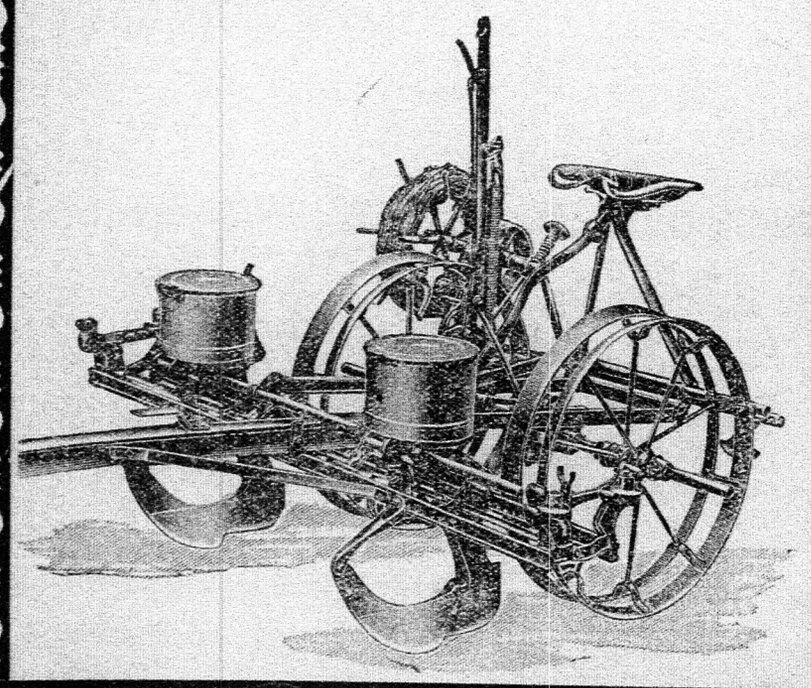

A Massey-Harris tengerinégyzetbeültetőgép

minden használatos sor- és növénytávolságra feltétlen pontossággal beállitható, szerkezetének tökéletessége folytán sohasem hagy ki; magleejtése mindig egyenletes és megbizható.

Lánc nélkül fészekbe-, lánccal négyzetbeültet.

MÜTRÁGYASZÓRÓVAL IS SZÁLLITHATÓ!

MASSEY-HARRIS R.-T., Budapest, V., Csáky-u. 47.

SÜRGÖNYCIM: MASSEY BUDAPEST TELEFONSZÁM: AUTOMATA 927—93

Ellensulyozzuk a rossz gazdasági viszonyokat költségmegtakaritó és hasznos, jó gépek beállitásával!

Ilyeneknek vannak általánosan elismerve a

Cservinka-féle szabadalmazott **rétujitó- és mohátlanitógépek.**

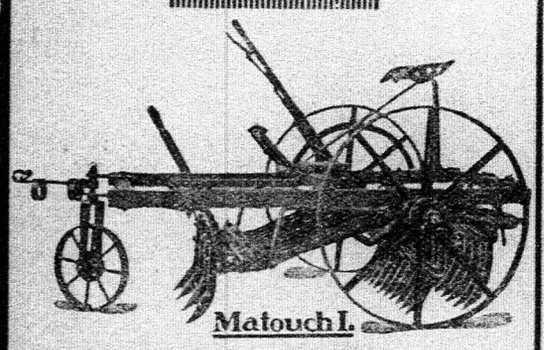

Dupla szénatermés

egyedül ezen kitünően bevált eszközök használata révén érhető el.

Augsburgi gyártmányu szabadalmazott **„Columbus“ műtrágyaszórógépek.**

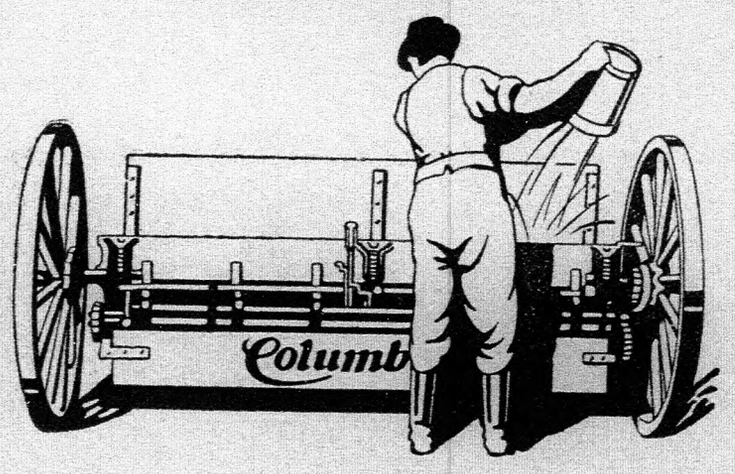

Az egyedüli gép, melynél a műtrágya fémalkatrészekkel nem érintkezik, tehát élettartama korlátlan.

Ugyancsak egyedül a „Columbus“-ról mondható, hogy:

Mindent szór és nem eszi a rozsda,
Egy vödör viz: és máris tiszta!

Cservinka-féle szabadalmazott **„Dalia“ répa- és tengerikapák**

3-, 4-, 5-sorosak, egy lóra.

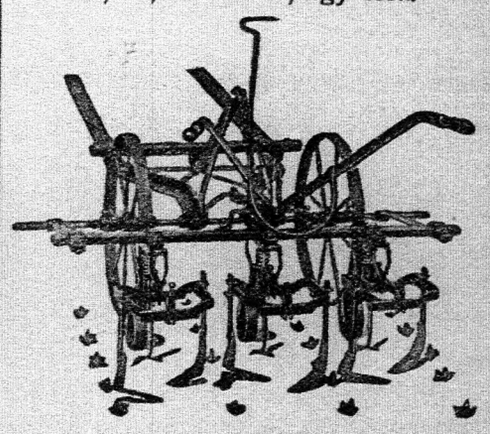

Az ország számos uradalmában nemcsak a tulajdonosnak, de a cselédségnek is kedvencei, könnyen kezelhetőségük folytán.

Mindezekről számos elsőrendü referenciával szolgálnak:

BRAUN és ÜRMÉNYI, Budapest, V., Báthory-utca 7.

Telefonszám: 241—34 Telefonszám: 241—34

GRÓF ZICHY M. JAKAB
URADALMI FŐINTÉZŐSÉGE
BOLDOGKŐVÁRALJA

T. C.

Folyó évi augusztus hó 25-én szállitott 75450 számu mannheimi Lanz-gyártmányu BULLDOG nyersolajtraktort, összes tartozékaival együtt, kifogástalan, üzemképes állapotban, átvettem.

Egyben arról is értesitem a tekintetes Cimet, hogy a szokásos próbát én is megtettem, amely alkalommal az eredmény legnagyobb megelégedésemre a következő volt:

A traktor 10 órán át szántott, 16 cm. mélységgel, 5 szántóvassal és utána akasztva 3-tagu nehéz boronával. Felszántott 10 katasztrális holdat és ezen terhelés mellett az üzemanyagfogyasztás meglepően csekély volt, ugyanis fogyasztott 77 kg. nyersolajat és 2 kg. kenőolajat.

Megjegyzem, hogy a talaj emelkedésekkel bővelkedett és a talaj is hol könnyebb homokos agyag, hol nehéz szik volt s mindennek dacára a legnagyobb könnyedséggel vitte. Ezek után a BULLDOG traktort minden gazdatársamnak melegen ajánlom.

Boldogkőváralja, 1929. szeptember 2.

Kiváló tisztelettel
Gróf Zichy M. Jakab Uradalmi
Főintézősége, Boldogkőváralja
Podhradszky főintéző.

LANZ nyersolajtraktorok vezérképviselete:
Magyar Talajmüvelő és Gazdaságberendező R.-T.
Budapest, VI., Vilmos császár-ut 63. sz.
Részletes ismertetésekkel és árajánlattal készséggel szolgál. Részletes ismertetésekkel és árajánlattal készséggel szolgál.

ELADÁS

KERTKEDVELŐK figyelmébe! Mindennemü tavaszi palánták, u. m. Salvia, Kanna, tüzpiros verbena, Lobella stb. legolcsóbban beszerezhetők: Hungária kertészet, Mezőberény. **Tessék ajánlatot kérni!** 3877

CSÉPLŐGÉPEK, lokomobilok, **félstabil** lokomobilok, benzinmotorok, ekék gyárilag javitottan, garanciával uj **szalmakazalozók,** legujabb szerkezetüek, jutányosan, részletfizetésre kaphatók: Seifried Hugónál, Budapest, Forgách-u. 14. 456

TETŐFEDŐ nádeladás. Dohánypajták és egyéb gazdasági épületek fedésére ajánlom Balaton melletti nádamat. Egész vasuti kocsik vételénél szivesen szolgálok bérmentes ajánlattal. Krausz Antal nádfonatgyára és fedőnád-szállitása, Kéthely, Somogy megye. 3878

SPÁRGATÖVEK, argenteuili óriás, 20—35 dkg. sulyu sipokat hoz; saját szükségletről **visszamaradt** 2 éves, 2000 drb., 1000 drb. 45·— P, 100 5·— P, garancia 20 éves spárgatelepeim. Keserü János, Inárcs-Kakucs, Ofner-telep, Pest m. 3961

40 MÁZSA napraforgó olajpogácsa, jó minőségü, sürgősen eladó. Gregor Olajmalom, Tápiószecső, Pest m. 3962

BORSÓTAKARMÁNY tejgazdaságok részére, teljesen tiszta, zsizsikmentesitett, ára: P 12·50 árban kapható: **Schild Marcell dr.** vetőmagbizományos, Budapest, V., Pannónia-utca 36. 3970

MÁV. 930 mm cséplő, M. 15-jelü benzinmotorral 4200 pengőért eladó. Ötéves, kitünő karban. Kovács János, Pátka, Belmajor, Fejér m. 3987

ÁKÁCFAMAG kilóját pengő 1·20 + forgalmi adó utánvéttel szállit: Fischer Izidor, Zalaegerszeg. 3797

TÖLGYTÜZIFÁT, KOMENCIÓS CÉLOKRA ÉS TÉGLAÉGETÉSHEZ jutányosan, minden állomásra bérmentve szállit: **GESCHEIT HERMAN ÉS FIA, PUTNOK.** 3988

A KONYHAKERT különleges terményeinek termesztését és felhasználását tárgyalja Sávoly Sámuel most megjelent könyvében. Több mint 100-féle olyan hasznos főzelék- és fűszernövényt ir le, mely eddig kertjeinkben alig volt ismeretes. Ára 2·50 pengő. Pátria r.-t. könyvosztálya, Budapest, IX., Üllői-ut 25.

ELADÓ teljesen garantált, üzemképes, komplett akkumulátortelep, mely áll: 60 darab J 2-jegyü, 110 voltos és 3 órán át 27 amperórás, 10 órán át 73 amperórás, a hozzávaló kellékekkel és pedig: 1 komplett kapcsolótábla, 1 darab Ganz-féle dinamógép 4·5 kv., 40 mt. csupasz vörösrézvezetékkel. Kálmán és László, Budapest, VI., Teréz-körut 40—42. szám. (Bejárat a Szondy-utcából.) 3989

16 HP Fowler-gőzeke, 1913-as gyártmány, jó karban, 2 darab 6-vasu ekével, 2 lajt- és lakókocsival **P 14.000** árban, fedezet esetén többévi lefizetésre eladó. Pósa Nándor mérnök, Budapest, V., Váci-ut 98. sz. 3990

ELADÓ egypár uj, használatlan parádéslószerszám. Cim a kiadóhivatalban. 3991

AZ ISTÁLLÓTRÁGYA szakszerü kezelését tárgyalja Schrecker János könyve, mely 2. kiadásban jelent meg. Ára 6·40 pengő. „Pátria" r.-t. Budapest, IX., Üllői-ut 25. sz.

A BURGONYAGUMÓ betegségeit 24 művészi színezésü táblán, Takács Gyula magya, rázó szövegével közli dr. Appel Ottó tanár. Ára 7 pengő. „Pátria" r.-t. könyvosztálya, Budapest IX., Üllői-ut 25. sz.

CSEMEGESZŐLŐ simavessző, prima Chasselas, Passatutti, szavatolt beérett, peronosporamentes, kapható ezrenkint 30 pengőért, vasutra szállitva. Feketepusztai szőlészet, Veresegyház. 3992

ELADÓ 200 q I. r. gyepszéna, 100 q I. r. lucernaszéna, megtekinthetők: Hatházy Imre gazdaságában, Kunmadarason. 3993

KORAI KONYHAKERTI NÖVÉNYEK termesztését melegágyakban és üvegházakban és a bolgárrendszerü zöldségtermesztést irja le szakszerüen Limbacher Károly uj könyvében, melyet 5 pengő előzetes beküldése ellenében bérmentve szállit a „Pátria" r.-t. könyvosztálya, Budapest, IX., Üllői-ut 25. szám.

FOWLER-gőzeke, 20 HP, kitünő karban eladó. Tartozékai: 7-es és 4-es billenő ekék, Kemna-féle nagy kultivátor, Fowler-féle fogasológép, lakókocsi, két vaslajt, uj gőzekekötelek és tartalék alkatrészek. Bővebbet Pajzs Gyula gazdasági irodájában, Budapest, Tököly-ut 67. Telefon: József 394—44. 4012

KORAI konyhakerti növények termesztése melegágyakban és üvegházakban, irta Limbacher Károly. 5 pengő előzetes beküldése ellenében bérmentve küldi a „Pátria" r.-t., Budapest, IX., Üllői-ut 25. szám.

TÁTRA autó eladó, cserélhető üzemgépekre, villamosgépekre. Rymorz, Budapest, Visegrádi-utca nyolc. 4014

AKKUMULÁTORTELEP, „Tudor" I. ötös, 60 cellás eladó Rymorz, Budapest, Visegrádi-utca nyolc. 4015

15 PERCET szenteljünk naponkint egészségünknek! Testünk edzését Müller: Az én módszerem könyve szerint végezzük. 2·80 P beküldése ellenében bérmentve szállitja a Pátria R.-T., Budapest, IX., Üllői-u. 25. szám.

GŐZMAGÁNJÁRÓ, 8—10 HP, Hofherr-gyártmány, ezerkilencszázhuszonkettőből, eladó Rymorz, Budapest, Visegrádi-utca nyolc. 4016

MAGÁNJÁRÓ, benzin-, petróleumtraktor, 30—35 lóerős, eredeti gyári, egyhengeres, cséplésre, vontatásra alkalmas, eladó. Rymorz, Budapest, Visegrádi-utca nyolc 4017

CHRYSANTHEMUM termesztését részletesen leirja Madarász Aladár okl. kertész, 32 ábrával diszitett művében. Ára 2·40 pengő, mely összeg előzetes beküldése ellenében bérmentve szállitja a „Pátria" r.-t. könyvosztálya, Budapest, IX., Üllői-ut 25. sz.

KOCSIK, lószerszámok, nyergek, lótakarók, gumi- és vasabroncsu kerekek, kocsikorbák óriási választékban. Beszerezhetők: Budapest, Rákóczi-ut 73. sz. Bejárat Berzsenyi-utcából. 4021

EGALIZIRESZTERGA, egyszázhatvanas és egyméteres nyulványcsucs olcsón eladó. Kalmár, Kispest, Kazinczy-u. 30. 4026

A ZÖLDTRÁGYA és alkalmazása. Irta: Gyárfás József, a növénytermelési kisérleti állomás igazgatója. 3 pengő beküldése ellenében bérmentve szállitja a „Pátria" r.-t. könyvosztálya, Budapest, IX., Üllői-ut 25. szám.





Stadler Mihály r.-t.
„TURUL"-fonatából
Gyári iroda: Budapest, VI. ker., Teréz-körut 43.
Árjegyzék díjmentes. 6488

FONTOS UJDONSÁG!
Husipari szakkönyv
Irta: WAYAND MIKLÓS
hentesmester.
Ára bérmentve 6·50 pengő.
Bevezet mindenkit a hus feldolgozásának és a hentesiparnak teljes misztériumába. Ismerteti a feldarabolást, pácolást, füstölést, a hentesáruk (kolbászok stb.), konzervek stb. elkészitését és a melléktermékek feldolgozását és értékesitését. "Pátria" r.-t. könyvosztálya, Budapest, IX., Üllői-ut 25. sz.

Ákácsemeték.
Gleditsia, Maklura:
1 évesek, ezre 12·— P
2 „ „ 20·— P
3 „ „ 40·— P
Gyümölcsfák
darabja — — 1·60 P
Sorfák, Diszcserjék, Rózsák s egyéb **falskolai cikkek** olcsó s megbizható beszerzési forrása:
Huszthy János
falskolája
Nyáregyháza
(Pest megye) 343
Kérjen árjegyzéket.

VÉTEL

Eladni akar valami gazdasági gépet?
Forduljon bizalommal
Braun és Ürményi céghez
Budapest, V., Báthory-utca 7.
1651

FŰKASZÁLÓGÉPEK, kétvasu Bächer-ekék, traktorboronák, vaslajt, 4-soros répapermetező olcsón kapható, használt gépeket veszek, javitok. Vetőgépjavitó, Budapest, V., Visegrádi-utca 58. 4019

M. Á. V., vagy Hofherr-gyártmányu, 48 col dobszélességü cséplőszekrényt keresek megvételre. Ha jókarban van 15, vagy 20 éveset is veszek. Dr. Szőke Lajos, Nagyigmánd. 4020

CSICSÓKAVETŐGUMÓT, 50 mázsát vesz és árajánlatot kér Nagymajori Gazdaság, Jászladány. 3994

BÉRLET

TISZAROFF község határában, Pusztagyendán 573 kat. hold birtok, 391 hold szántó, 34 hold rét, 135 hold legelő és 18 hold földadó alá nem eső területtel, gazdasági épületekkel, 1930 október hó 1-től bérbe adó. Vasutállomás: Kunbegyes, kőuttal. Érdeklődni lehet: Zsenyey Árpádnál, Eger, Széchenyi-u. 2. szám. 3856

250—300 holdig keresek birtokot bérbe, megfelelő tőkével rendelkezem. Cim: Budapest, X., Liget-u. 40. sz., III. em. 6. ajtó. 3889

BÉRBEADÓ Aszódon baromfifarmra, sertéshizlalásra, méhészetre különösen alkalmas, 1600 □ telep, két lakóházzal, melléképületekkel. Láng Zsigmondné, Aszód. 3995

BÉRBEADÓ ügyfelem mindentermő 700 holdas prima borsodmegyei birtoka. Élő, holt megváltandó, modern épületek bőségesen. Dohányengedély. Bohus Károly, Budapest, V., Visegrádi-utca 3. 4028

KERESEK felibe, vagy bérbe tanyai birtokot 30 holdtól feljebb. Busánszky József, Ercsi, Fejér megye. 4024

HIRDETÉS! Fejér vármegyében egyszázhatvankettő magyar holdas bérlet őszi átadással átadó. Egyszáztizenkettő és ötven m. hold külön is vehető. Összesen egyszáztiz magyar hold szántó. Négyes forgóra beosztva. Jó lakás, elegendő melléképületek. Prima cukorrépa talaj. Bérleti időtartam négy év. Érdeklődni Jancsek Jenőnél lehet, Sárszentágota. 4025

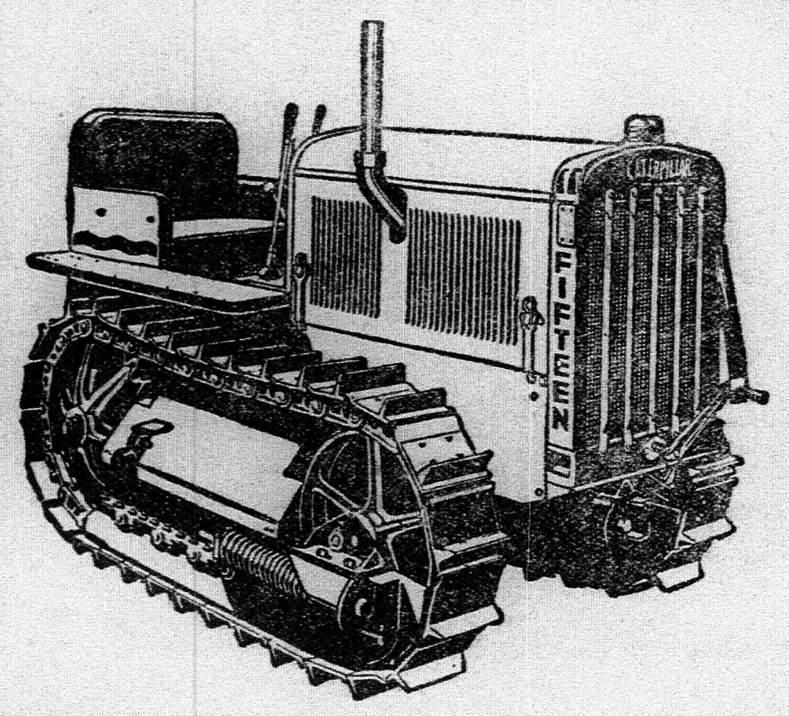

VÉTKEZEL..!

HA NEM AZ EREDETI
AMERIKAI

CATERPILLAR

VÉD- JEGYŰ

TRAKTORT
VESZED

STEYR MŰVEK R.-T., Budapest, VI., Lehel-utca 25.

Kishirdetési ár: Minden szó egyszeri beiktatása 8 fillér, vastagabb betűvel 16 fillér. A legkisebb hirdetési díj 1 pengő. Állást keresőknek 50% engedmény, legkisebb hirdetési díj 50 fillér

KISHIRDETÉSEK

A hirdetési díjak — a 2%-os forgalmi adó külön felszámítása mellett — előre fizetendők

Betöltendő állásokra vonatkozó hirdetésekot csak a munkaadó birtokos vagy bérlő címének kitételével közlünk. Csak válaszbélyeggel ellátott levélre válaszolunk. Hirdetések zárlata hétfő, illetve csütörtök délben

Díjtalan állásközvetítés!

Az ötven év óta fennálló **Magyar Gazdatisztek és Erdőtisztek Országos Egyesülete** (Budapest, IX., Üllői-út 25.), mely **Székács Elemér** m. kir. gazdasági főtanácsos elnök és Fabricius Endre ügyv.-alelnök vezetése alatt működik, **kötelékébe tartozó tagjait díjtalanul hozza betöltendő állásokra javaslatba. Minden uradalomnak, gazdaságnak, bérgazdaságnak érdeke, hogy betöltendő állások szakerőit** (főintéző, intéző, számvevő, segédtiszt stb.) **a Magyar Gazdatisztek és Erdőtisztek Országos Egyesületétől, mint legmegbízhatóbb helyről szerezze meg.**

BETÖLTENDŐ ÁLLÁS

OKL. GAZDATISZTEK

SEGÉDTISZT, lehetőleg okleveles felvétetik a Zempléni Mezőgazdasági R.-T. bérgazdaságában. Ajánlatok bizonyítványmásolatokkal, Szerencsre küldendők. 3932

GAZDATISZTEK

SEGÉDTISZT, lehetőleg okleveles, aki nagyobb gazdaságban önálló hatáskörrel már működött, mielőbbi belépésre kerestetik. Ajánlatok bizonyítványmásolatokkal, melyek vissza nem küldetnek, Grósz Andor és Grósz Béla, Hosszuháti Bérgazdasága, Hosszuhát, Bihar m. küldendők. 3999

GAZD. ALKALMAZOTTAK

GYAKORNOK felvétetik az Öreg-Vajkai gazdaságba, u. p. Tolna. 3868

KERESEK május 1-re gazdasági képzettséggel bíró és cukorrépamunkálatokban jártas, erélyes, intelligens munkafelügyelőt, 60 pengő havi fizetéssel és teljes ellátással. Kérvények, gazdasági képzettség, eddigi működés igazolása és erkölcsi bizonyítvánnyal felszerelve. Méltóságos dr. Vécsey Tamás m. kir. gazd. főtanácsos, földbirtokos, Békás, posta: Mezőlak, címre küldendők. 3983

JÓ szakácsnőt keresek május elsejére, ki a baromfikezelést is vállalja. Cím: Drappa Kálmánné, Szilasbalhás. 4005

ELLETŐ-kanászt keresünk május elsei belépésre. Az állást elnyerni óhajtók küldjék írásbeli ajánlatukat, a fizetési igények megjelölése mellett Ráckeresztur Gazdaság, Ráckeresztur, Fejér m. címre. 4006

TRAKTORGÉPÉSZT keresek négy darab Fordson-traktorom mellé. Csakis gazdasági gyakorlattal biró és tökéletes munkaerők pályázzanak. Bibó Dezső, Enying. 4022

KERTÉSZT keresek azonnali belépésre, ki a disz- és konyhakertészetben teljes jártassággal bir és üvegházak kezelését, szaporítást, koraink keltetését alaposan érti. Bizonyítványmásolatok beküldendők. Nőtlen egyének pályázzanak, kik itt megnősülhetnek. **Szilasi gazdaság,** u. p. **Biharugra.** 4008

ÁLLÁST KERESŐK

OKL. GAZDATISZTEK

FÖLDREFORM miatt állást vesztett felvidéki okleveles gazdatiszt, 31 évi grófi és cukorgyári szolgálattal megfelelő állást keres. Szives megkeresést **„Felvidéki főintéző 3239"** jeligére a kiadóhivatal továbbít. 3239

KETTŐS könyvelő, keresztény, 28 éves, nőtlen, okleveles, gazdacsaládból, magyaróvári gazda, ki gazdaságot önállóan is vezetett, német nyelvtudással, cukorrépatermelő és állathizlaló, szerény igényekkel számtartói, vagy segédtiszti állást keres. Érdeklődést „Mérlegképes gazda 3946" jeligére a kiadóhivatal továbbít. 3946

30 ÉVES, nőtlen, jó oklevéllel, 3 intenziv gazdaságban szerzett 8 évi gyakorlattal biró, ipariak termelésében jártas gazdatiszt keres mielőbbi belépésre intézői, vagy önálló segédtiszti állást. Vállalja halgazdaságok vezetését, ujonnan történő beállítását. Szives megkeresése-ket „Igénytelen gazda 3947" jeligére a kiadóhivatal továbbít. 3947

OKLEVELES, 35 éves, keresztény, családos gazdatiszt, 12 évi nagy uradalmi praxissal, prima referenciával intézői állást keres. Megkereséseket „Dunántuli 3966" jeligére a kiadóba kér. 3966

GAZDATISZTEK

GAZDATISZT, 10.000 pengő óvadékkal, gazdaságban állást keres, vagy gazdaságba társul. Megkereséseket „Gazdatiszt 3711" jeligére a kiadóba. 3711

BIRTOKOS, vagy főliszt mellett ispán állást keres azonnali belépésre, gyermektelen, tizennégy évi gyakorlattal, hat közép- és földmüvesiskolai végzettséggel, gépirással. Ajánlatokat „Jó gazda 3971" jeligére a kiadóba kér. 3971

INTÉZŐ, keresztény, javakorbeli, fáradhatatlan szorgalmu, józan életü korán kelő, időt, földet, munkaerőt jól ki tud használni s üzemköltségeket minimálisra redukálja, minden idejét uraságának és gazdaságának szakszerü vezetésének szenteli. Cime: B., Budapest, VII., Kazinczy-utca 12., földsz. 13/a. 3204/a

GAZDATISZT, tizenöt évi gyakorlattal, októberre önálló oly állást keres, hol eredményes gazdálkodásához percentes javadalmazás lehetősége megvan. Szives megkeresést Lénárd Sándor, Budapest, Szinnyei Merse-utca 34., I. 14. továbbit. 3801

SEGÉDTISZT nyolc évi gyakorlattal állást keres. Jó munkaerő, megbizható minden tekintetben. Megkeresést „Fejérmegyei gazda 3843" jeligén a kiadóhivatal továbbit. 3843

FÖLDMÜVESISKOLÁT végzett, róm. kath. vallásu, középkoru majorosgazda, ugyanilyen, vagy hasonló minőségü állást keres azonnali belépéssel, szolgálatát a bérlet kiadása miatt változtatja, 4 évig egy helyen nagy tehenészetben, 18 évig egy helyen megszakitás nélkül mint majorosgazda volt alkalmazva, ahol telefonutasitásra önállóan vezette a gazdaságot, kitünő bizonyitványai vannak. Megkereséseket „Egy felnőtt leányom is velem jönne 3845" jeligére a kiadóhivatalba kér. 3845

FÖLDMÜVESISKOLÁT végzett gazdatiszt, 40 éves, nős, róm. kath., intenziv uradalomban és bérgazdaságban szerzett 18 évi gyakorlattal állást keres. Fuchs Imre, Siófok, Vilmatelep. 3891

SEGÉDTISZT, 32 éves, nőtlen, izr., jó megjelenésü, 14 évi hirneves uradalmakban szerzett nagy gyakorlattal, minél előbbre állást keres, referenciákkal. Ajánlatok „Szorgalmas 3892" jeligére a kiadóba kér. 3892

GAZDATISZTI állást keres mielőbbi belépésre, kitünő referenciákkal biró, állásban lévő, középkoru, keresztény, nős, gyermektelen gazda, 26 éves értékes gyakorlatát az ország legintenzivebben kezelt uradalmaiban szerezte. Elismert, kiváló talajmüvelő, mezőgazdasági, ipari és kereskedelmi növénytermelő, állattenyésztő és hizlaló. Igényei szerények. Szives megkeresést „Komoly gazda 3893" jeligére a kiadóhivatal továbbit. 3893

FÖLDMÜVESISKOLÁT jeles eredménnyel végzett, szerény igényü fiatalember kulcsári, gyakornoki, vagy ehhez hasonló állást keres azonnali belépésre. Szives megkeresést Radi István, Vizsoly, Abauj-Torna m. 3949

GAZDATISZTI, ispáni állást keres, azonnali belépésre, 39 éves, nőtlen, keresztény, földmüvesiskolát végzett, nagyobb gazdaságokban szerzett 14 évi intenziv gyakorlattal, jó bizonyitványokkal biró gazdatiszt. Próbaidőre is elmegy. Szives megkereséseket **Balogh Antal, Budapest, Baross-tér 20. Trafikba kér.** 3973

INTÉZŐI, számtartói, segédtiszti állást keres azonnali belépésre, 20 évi intenziv gazdasági gyakorlattal, erdészethez is értő, magyar, német, mérlegképes, gépiró, 41 éves, nőtlen, róm. kat. Weinfurther, Budapest, VII., Garay-utca 5., földszint 5. 3911

INTÉZŐ, cukorrépa-, ipari növénytermesztő, középkoru, hosszu gyakorlattal, állást keres. Megkeresések „Bérgazdaság 3996" jeligére a kiadóba kér. 3996

ÁLLÁSBAN lévő, 30 éves gazdatiszt, 13 évi nagy béruradalmi gyakorlattal, nős, állás keres. Megkereséseket: „Becsületes 3997" jeligére a kiadóba kér. 3997

GAZDATISZTI állást keres, szeptemberi, októberi belépésre, lehetőleg Somogy, Bácska, Fejér, vagy Nógrád megyében. 16 évi külső-belső gazdasági gyakorlattal, 39 éves, nős, gyermektelen, koránkelő, erélyes egyén, aki az összes kereskedelmi növények termelésében alapos jártassággal bir. Bérgazdaságba is megy és csak állandó helyre pályázik. Kivánatra személyesen bizonyitványaival jelentkezik. Megkereséseket **„Közismert gazda 3998"** jeligére a kiadóhivatal továbbit. 3998

GAZDATISZTI, ispáni állást keres gyakorlati gazdatiszt, 40 éves, róm. kath., nőtlen, 16 évi gyakorlattal. Lakos Péter, Táplószecső, Pest m. 3948

GAZDATISZTI, ispáni állást keres, 39 éves, nős, gyermektelen, koránkelő, erélyes és munkással bánni tudó egyén, aki az állattenyésztésben és az összes kereskedelmi növények termelésében alapos jártassággal bir, kisebb-nagyobb gazdaság önálló vezetését vállalja. Csakis állandó helyre pályázik, 16 évi kölső és belső gazdasági gyakorlattal rendelkezik. Megkereséseket **„Koránkelő gazda 3972"** jeligére a kiadóhivatalba kér. 3972

GAZD. ALKALMAZOTTAK

KÖZPONTI számtiszt, mérlegképes könyvelő, levelező, tizenkétéves gyakorlattal nős állást változtatná. Megkereséseket „Szerényigényü 3269" jeligére a kiadóhivatalba kér. 3269

KITÜNŐEN főző, egyedül álló özvegy, 5—6 éves bizonyitványnyal ajánlkozik földbirtokosházba. „Házvezetőnő", Budapest, Rákóczi-ut ötvenhárom, földsz. 8. 3804

KERTÉSZ, nőtlen, 26 éves, állást keres. Jártas a disz-, konyha-, gyümölcskertészetben, gombatenyésztésben, kötészetben, korai hajtatásokban. Kertai József, Tengelic, Tolna megye. 3672

KOMORNYIK, harminckilenc éves, nőtlen, hosszu bizonyitvánnyal, elhelyezkedne. Bors cimen, Esztergom, Héviz-utca tiz. 3942

URASÁGI inas házaspár állást keresnek, 5—8 éves bizonyitványokkal, felesége elsőrendü főzőnő, gazdasszony. Nemzeti Kaszinóban tanult, férje perfekt inas és vadász. Cim a kiadóhivatalban. 3807

MOTORSZERELŐ, gépész, elsőrendü szakerő, azonnali belépésre állást keres, nagy uradalmakban szerzett gyakorlattal. Cim: B. I., Budapest, IX., Soroksári-ut 77. 3900

URADALMI számtartó, mérlegképes, elsőrendü munkaerő, a gazdaság minden ágában perfekt, állását változtatni óhajtja. Ajánlatok: Polgár J., Siófok, István-ut cimre kéretnek. 3934

SOFFŐR, 32 éves, családos, hosszu vezetői gyakorlattal, ki a gazdasági gépek javitásában jártas, gőzgépvizsgával állást keres. Máté István, Kisujszállás, Báthory-ut 2/7. sz. 3937

GÉPÉSZKOVÁCS állást keres azonnalra, bármilyen traktor szakszerü javitását és szerelését érti, gőzgép, villany, lóvasalásban és kovácsmunkákban jártas. Ifj. Dagossy János, Felcsut. 3939

TEJGAZDASÁGI szakiskolát végzett, nagyobb családu tehenészgazda, hosszabb bizonyitvánnyal, azonnali belépésre állást keres. Nagy János, Soroksárpéteri, Kisfaludi-utca 100. Pest megye. 3941/a

INAS, gróf háztól nyert hosszu bizonyitvánnyal ajánlkozik uraságihoz, azonnali belépésre. Cim: vitéz Keresztes, Vigh leveleivel, Szombathely, Kisfaludi Sándor-u. 58. 3957

HÁZVEZETŐNŐI állást keres intelligens nő, ki tanyai háztartás külső-belső teendőjét évekig önállóan, elismeréssel vezetette. Tóth Mária, Nyirbátor, Gróf Bethlen-utca 8. sz. 3967

GÉPÉSZKOVÁCS, vizsgázott, lópatkoló, traktorvezető fiával, vagy anélkül állást keres gazdaságban. László Sándor, Felcsut. 3975

HÁZVEZETŐNŐI, vagy bármely bizalmi állást keres uriházban, hol pontos, megbizható, szorgalmas magaviselete után uraságához bizalmát elnyerné. Többévi bizonyitvánnyal rendelkezik uraságihoz házakból. Kitünően főz, gazdálkodásban jártas, szab, varr. Olyan állást szeretne, hol kiváló magaviselete után megállapodhatna. Szives megkeresést L. J., Budapest, Rákóczi-ut 53., földsz. 8. 3976

KERTÉSZ, nős, öreg, szakiskolát végzett, elsőrendü szakerő, uradalomba, községi, városi, gyári, fürdői, kórházi, szanatóriumi kert kezelését vállalná, fix, vagy konvenciós fizetésre. Iváncsics István, Kótaj, Szabolcs megye. 3978

KULCSÁRNŐKET, házvezetőnőket, gazdasszonyokat, gyermekkisasszonyokat, komornákat, inasokat legjobb referenciával ajánl „Háziasszonyok" Budapest, Kossuth Lajos-utca tizenöt. 4007

VASESZTERGÁLYOS, gazdasági gyakorlattal állást keres. Öri, Budapest, Telepi-utca 25. sz. földsz. 2. 3977

GÉPLAKATOS, ki a kovácsmunkákat is érti, az összes gőzgépekről, motorokról és az autókról a vizsgái megvannak, a traktorok kezelését és javitását vállalja, állást keres. Fodor Lajos, Vasvár, Vas m. 3979

FŐGÉPÉSZ, sofför, hasonló állást keres, 38 éves, nős, szerelő, géplakatos, vasesztergályozást, autogénhegesztést, villanytelep kezelését és szerelését teljesen érti. Bármely traktor, szivógáz, Diesel-motor kezelését, szerelését felelősséggel vállalja. 20 éves vezetői gyakorlattal, bármely márkáju autó vezetését, javitását vállalja, nyugodt, biztoskezü vezető, jelenleg hasonló állásban, 5 év óta van grófi használ. Állást május hó folyamán, akár összetetten, akár külön, mint sofför vállal. Szives megkeresés Blaha Ede főgépész, Ötvös-puszta, Zala m. cimre küldendő. 3980

KERTÉSZ, nőtlen, kitünő bizonyitványokkal ajánlkozik. Cim: a 6Józsefné, Budapest, VIII. ker., Mária-u. 4. sz. 3981

ÁLLÁSÁT változtatná, 10 évi intenziv gyakorlattal, 29 éves, nőtlen gazdász. Bármily megfelelő állást elfogad. Megkereséseket „Szerény 3982" jeligére a kiadóhivatal továbbit. 3982

SZÁMTARTÓ, bel- és külgazdasági gyakorlattal, állást változtatna. Megkereséseket „Mérlegképes 4000" jeligére a kiadóhivatalba kér. 4000

MEGBIZHATÓ, szerény igényü nő, több évi gyakorlattal, komorna, vagy házvezetőnői állást keres május 15-ére. E. B., Budapest, VII., Lendvay-u. 27. Portás. 4001

JOBB nő, aki varrásban és főzésben jártas, háztartást önállóan vezet, állást keres vidéken. Cim: Halas Andrásné, Kisterenye, Nógrád m. 4002

BOGNÁRMESTER állást keres uradalomban, hosszu bizonyitványokkal. Ajánlatokat „Bognármester 4004" jeligére a kiadóba kér. 4004

HAJTÓKOCSIS, vagy lovász, nős, fiatal, jó bizonyitványokkal, állást keres vidékre is. Ifj. Plank István, Pesterzsébet, Csillag-u. 1. 4003

ÁLLATOK

MANGALICATENYÉSZTŐK Országos Egyesülete (Budapest, IX., Köztelek-utca 8. sz.) **mindazoknak, kik mangalica sertés tenyészanyagukat vérfelfrissitéssel javitani, vagy tenyészállományukat kicserélni akarják, vagy hizlalásra kiváló hizékonyságu egyöntetü anyagot akarnak beállitani, megkeresésre országosan törzskönyvezett tenyész- és haszonsertések vételét és eladását közvetiti. A mangalicatenyésztők (tagok) érdekeit minden vonalon képviseli és védelmezi.**

TENYÉSSZEN és hizlaljon hussertést! A befektetett tőke gyorsan forog, nagy kamatot ad! Nem kell költséges berendezkedés! **A Hussertéstenyésztők Országos Egyesülete** (Budapest, IX., Köztelek-u. 8.) a hussertéstenyésztés, hizlalás, takarmányozás körébe vágó minden kérdésről szivesen szolgál felvilágositással irásban is 1 P válaszbélyeg ellenében. Tagjainak érdekét minden vonalon képviseli, részükre felvilágositás dijtalan. Megbizóink részére elsőrangu kifogástalan és nagy teljesitményü almokból származó tenyészanyagot vásárolunk. Törzskönyvelt tenyészanyagját elhelyezzük, hizóinak eladását megkönnyitjük. Importnál és exportnál segitségére vagyunk. Forduljon bizalommal az egyesülethez és törzskönyveltesse sertését! Tagdij, állatonkint 2·40 P.

TEHENÉSZETÜNK törzsállományából, bizonyos körülmények folytán eladó: 8—10 drb. friss ellős fejőstehén, napi 20—25—30 liter tejelési képességgel, a tehenek bonyhádvidéki pirostarkák, á élősuly kg.-ja 1·30 P. Komlósi József és Fiai Dörypatlani bérgazdasága, u. p. Zomba, Tolna m. 3924

50—60 DRB. 6—8 hónapos hussertéskocára, lehetőleg „berkshire" fajtára lenne szüksége, egyévi hitelre, megfelelő biztositék mellett, Ferencszállás (Torontál m.) község lakosságának. Ajánlatokat fenti község előljárósága kér. 3965

SZÁZÖTVEN darab részben egyéves, részben kétéves, dijazott apáktól származott „Husmerinó" tenyésztoklyó eladó. Bővebbet; Lehner Vilmos, Marcali. 4013

NAGY yorkshire kan, pedigrés, 11 hónapos, 150 kg., tenyészképes eladó P 2·50 kg.-kint. Csőszpusztai bérgazdaság, u. p. Soponya. 3943

JULIA fajbaromfitenyészet, Felsőgöd, szállit garantált fajtiszta leghorn és rhode island keltetőtojást. Darabja 40 fillér. 3931

ELADÓ saját tenyésztésü törzskönyvelt apa és anyától származó 14 darab egyéves mangalica, tenyésztésre alkalmas kan, Hajdu Testvérek kisvelencei (Fejér megye) gazdaságukban. 3925

YORKSHIREI süldők, tenyésztésre és továbbhizlalásra eladók. Fritz Antalnál, Rácalmás, Fejér megye. 3985

SULYBIRÓ gazdasági ponnit megvételre keresek. Megkeresést **„Ponni 4010"** jelige alatt a kiadóba kérek. 4010

AZ EGÉSZ tenyészidő alatt kapható: I. dijjal kitüntetett, törzsek utáni, garantált keltetőtojások, sötét Rhode, sávozott Plimuth, fehér Leghorn 40 fill., csomagolással. Özv. Bartha Lajosné, fajbaromfitenyészetében, **Turkeve,** Szolnok m. 4009

PONNYCSIKÓK eladók. **Vitéz János, Fáj, u. p. Abaujszemere.** 4018

Tehenek, sertéskocák,
valamint **csödörök és bikák ivartalanitását**
az ország bármely részén **vállalja**
Dr. László Samu
sebész-állatorvos
Budapest, 378
V., Lipót-körut 7. szám

Kitüntetve
számos első és második dijjal!
Kohn Samu és József
volt régi cég beltagja
Kohn József
ismét megkezdte működését és azt a régi szolid alapon folytatja



SZÁLLIT elsőrendü
bonyhádi hasas- és borjas-teheneket, tenyészbikákat és jármosökröket.
Kedvező fizetési feltételekkel bankkamatláb mellett.
Iroda: Budapest, VII., Rottenbiller-u. 85.
Telefon: József 416—87 38

Saborsky Ede és Társa
Budapest-Wien
szarvasmarha-, sertés-, borju- és juhbizományosok
Telefon, Budapest:
József 318—30
József 318—89
József 394—17
Telefon, Wien:
U. 11—206
278
Küldemények cimzése:
Budapest, Marhavásártér
Budapest, Sertésvásártér
Wien, St. Marx

Kitüntetve számos kiállitási dijjakkal.
Fuchs Jenő
tenyészállatkereskedő



Szállitok elsőrendü **bonyhádi hasas- és borjastehenet, tenyészbikákat és jármosökröket, beállitani való tinókat és üszőket.**
Iroda: Ujpest, József-u. 60.
Telefonszámok:
Aut. 943—27
Aut. 940—27
Istállók: Ujpest, István-tér 17.
Sürgönycim: Fuchs Jenő Ujpest
Ujpesti 564
telepen állandóan 30 tehén van

Leimeter János
állatbizományos
Budapest,
Sertésvásártér
Telefon:
József 386—51
Élőküldemények küldendők:
Budapest-Ferencváros
Sertésvásártér vagy
Marhavásártér. 6603

VEGYESEK

FÖLDBIRTOK-ADÁSVÉTELI és bérletügyi megbizásokat. Pesti házvételi megbizásokat, **BECSLÉST, PARCELLÁZÁST,** jelzálogkölcsönök szerzését, szakértőséget, szakvéleményt, perekben és más alkalmakkor, uj termelési ágak bevezetését, **BIRTOKOK JÓVEDELMEZŐBB KEZELÉSÉNEK VEZETÉSÉT,** sokévi gazdasági, gyakorlati és általános tapasztalattal, az ország minden járásában: helyi ismeretekkel, korrekt, szolid alapon — elvállalja: **TOKAJI NAGY LÁSZLÓ** okl. gazda, v. rt. jószágigazgató, Pest várm. gazd. szakértője, „O. F. B." iroda-tulajdonos. **BUDAPEST, VIII., STÁHLI-U. 5.** Telefon: J. 354—44. 2629

VIZEREK és kőszéntelepek felkutatása. Varázsvesszős **FORRÁSKUTATÓ,** ki már számos kutforráshoz szükséges vizeret talált, **kőszéntelepek,** valamint azok irányának és terjedelmének meghatározásában **SZAKEMBER,** földbirtokosoknak, községeknek, bányavállalatoknak **ajánlkozik.** Szives megkereséseket „L. 1930" jeligére Blokner J. hirdető irodájába, Budapest, IV., Városház-u. 10. kér. 3853

TAVASZI két hóra már leszerződött 67 H. oszt. munkással, munkát vállalna, vagy megfelelő dijazásért őket átadná. Szükség esetén még szerződtethető hozzájuk 26 H. oszt. és 10 I. oszt., ugyancsak két hóra, esetleg szeptember 1-ig. Sári István, Nagyfüged. 3960

MEZŐGAZDASÁGI munkát vállalok. Vilics József, Rábahidvég, Vas megye. 3586

„FÖLDBIRTOKOKRA" ajánlunk harmincöt éves törlesztéses (amortizációs) kölcsönöket, tőketörlesztéssel együtt évi 8·8% mellett. Szükséges iratok: telekkönyvi kivonat és kataszteri birtokiv. Gyors elintézés! **Közgazdasági Hitelbank,** Budapest, Rákóczi-tér egy. (József-körut sarok. Alapitva: 1911.) 3969

NYARALÁSRA vállalok 300—400 juhot, vagy 30 marhát. Böhm, Budapest, József-u. 17. Telefon: J. 420—08. 3984

MEZŐGAZDASÁGI munkát vállal sürgősen, külön aratást is, Mérth Kálmán, Egyházashollós, Vas megye. 3986

PESTKÖRNYÉKI gazdaság vezetését és terményeinek értékesitését elvállalja, Budapesten forgalmas helyen üzlettel rendelkező, okleveles gazda. Leveleket „Rentabilis 4011" jeligére a lap kiadóhivatalába kér. 4011

CSALÁDI és Weekend-házak épitkezését, tervrajzokkal, költségvetésekkel stb. részletesen tárgyalja Soltész József épitészmérnök 160 oldalra terjedő, most megjelent művében. 5·— pengő előzetes beküldése ellenében bérmentve szállitja a „Pátria" R.-T., Budapest, IX., Üllői-ut 25.

„Feltalálók
Tanácsadóját" ingyen küldi: **Pláger Lipót** gépészmérnök szabadalmi irodája **Budapest, VII., Aréna-ut 17.** Dijtalan felvilágositást szabadalmak megszerzésében. **»Feltalálók 100 problémája«** megjelent, 2 P. **»Találmányok ismertetése«** számonkint 50 fillér. 340

ELADÁS

Venni akar valami gazdasági gépet alkalmi áron?
Forduljon bizalommal
Braun és Ürményi céghez
Budapest, 1051
V., Báthory-utca 7.

EKEALKATRÉSZEKET bármily gyártmányu fogatos ekékhez, ugyszintén szántóvasakat, kormánylemezeket gőz- és motorekékhez, elsőrendü acélanyagból, versenyárakon szállitanak Braun és Ürményi, Budapest, V., Báthory-utca 7.

Dr. SZÁSZ ALFRÉD
MTANÁR
KIR. FŐBAKTERIOLÓGUS
eredeti baromfikolera-VAKCINÁJA
ellenes
Kizárólagosan
BUDAPEST, VII., Erzsébet Királyné-utja 15.
sz. alatti bakteriológiai és oltóanyagtermelő intézetében egyedül maga termeli
Telefon: József 371-29
Sürgönycim:
SZÁSZ ALBUDAPEST

SZECSKAVÁGÓK, répavágók, darálók, használt, renovált állapotban olcsón Braun és Ürményinél, Budapest, V., Báthory-utca 7.

KUKORICAMORZSOLÓ H-S-C-S-féle KPN-jegyü, teljesen renoválva olcsón kap, ható Braun és Ürményinél. Budapest, V., Báthory-utca 7.

BURGONYAFÜLLESZTŐK, használtak és ujak, elsőrendü gyártmányok, Braun és Ürményinél, Budapest, V., Báthory-utca 7.

ALKATRÉSZEK minden létező gyártmányu fükaszáló-, marokrakó- és kévekötő-aratógéphez, lógereblyékhez, tárcsásboronákhoz, olcsóbban mint bárhol: Braun és Ürményi-nél, Budapest, V., Báthory-u. 7.

ŐSZIBARACK TERMESZTÉSÉT tárgyalja Lehner Ödön most megjelent népszerü munkája, melyet 5 pengő 40 fillér előzetes beküldése ellenében bérmentve szállit a „Pátria" r.-t. könyvosztálya, Budapest, IX., Üllői-ut 25. szám.

FÜKASZÁLÓ- és aratógépalkatrészek az összes európai és amerikai gyártmányokhoz, szavatolt minőségben raktárról kaphatók. Kálmán és László műszaki üzlet, Budapest, VI., Teréz-körut 40—42. 4102

GYÜMÖLCSPAPERMETEZŐ, mezsgé és fertőtlenitőgép, egyetemes, tökéletes, elpusztithatatlan szerkezettel raktárról szállit Kálmán és László műszaki üzlet, Budapest, VI., Teréz-körut 40—42. 4103

TRÁGYALÉSZIVATTYÚT minden nagyságban raktárról szállit Kálmán és László műszaki cég, Budapest, VI., Teréz-körut 40—42. 2724

MÉG használatlan, uj, kedvelt gyártmányu, különféle sorvetőgépek, fükaszálógépek, stb. alkalmi vételként szerzett gépek, melyek részben Budapesten tárolnak és általam kiárusittatnak; továbbá kevéssé használt traktorok, cséplőgépek stb. gépezetek előnyösen beszerezhetők, esetleg cserélhetők: **L. Lukács Vilmos** gépnagykereskedőnél, **Nyiregyházán.** 3198

GŐZEKEKÉSZLET, 20-as, Heuke tulhevitős, 15 légkörös, modern, gyárilag javitva, garanciával igen jutányosan kapható: **Seifried Hugónál, Budapest, Forgách-u. 14.** 456

ELADÓ esetleg bérbeadó hosszabb időre 92 hold elsőrendü sik szántóföld, kellő jó épületekkel, nagykátai állomástól 30 percre, kövesut mentén. Bővebbet tulajdonosnál: Löwinger Lipót, Nagykáta. 3817

NEMESFÜZVESSZŐ 100 mázsa, ugyszintén dugványok eladók az Öreg-Vajkai gazdaságban, u. p. Tolna. 3874

☞ A „KISHIRDETÉSEK" folytatása a 668. oldalon van.

Nagy kárt okoz a gazdának a cséplési szemveszteség!

Ettől megóvja az 1930. évi

államgépgyári cséplőgép

Legszilárdabb acélkeret!
Önbeálló golyóscsapágyak!
Forditható dobkosár!

Az összes mezőgazdasági gépeket és eszközöket a legelőnyösebben szállitja:

Nemzetközi Gépkereskedelmi Részvénytársaság
A Magy. Kir. Állami Gépgyár Vezérügynöksége
Budapest, V., Vilmos császár-ut 32.

Látta a tenyészállatvásáron „A Gazdaság Mindenese"-t?

Főz Világit Fűt egy központi petróleumtartályról,



Baromfifarmi nélkülözhetetlen felszerelése!

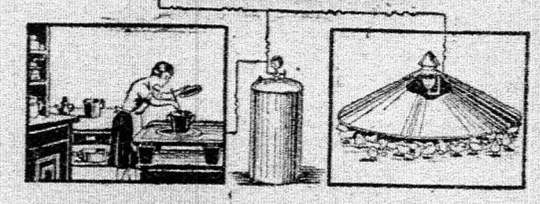

„Phoebus-Műanya" kis befektetéssel, olcsó üzemköltséggel, elhullás nélkül
felneveli csibéit!

Legjobb referenciákkal szolgálunk.

Üzembiztos! Tiszta! Kényelmes!

Rendeljen idejében! Kérjen ajánlatot!

Ardó József műszaki nagykereskedés
Budapest, VI., Vilmos császár-ut 43. sz.
532 Telefonszám: 216—34

Évi kötés mellett
uradalmi tejet és vajat
átvesz legmagasabb napi áron **Sanus Tej-Üzem R.-T., Budapest, VIII., Karpfenstein-u. 13.**
Telefon: József 458—52 5606

Gőzekebérszántást vállal
Wolff Ernő, Budapest—Kelenföld, Budaörsi-ut 101. sz.
Telefon: Lá. 13—83 Sürgönycim: Wolffeke, Budapest. 6363



80 évesek a FREUND-nyergek, lószerszámok nyereg- és istállószerek
KÉPES ÁRJEGYZÉK KIVÁNATRA!
ALAPITVA 1848-BAN
FREUND A. ÉS FIA
BUDAPEST, VIII., KŐFARAGÓ-UTCA 8.
Telefon: József 312-18 418 Telefon: József 312-18

ZONGORÁT PIANINOT, HARMONIUMOT
legjobban legolcsóbban **Reményi Mihály**
a Magyar Kir. Zeneművészeti Főiskola szállitójánál
Budapest, VI/8., Király-utca 58. szám.
Legelőnyösebb fizetési feltételek. 399

A magyar kir. kiz. szabadalmazott
HENNEFELD-féle jégszekrények 527
és sörkimérőkészülékek
Budapest, VI., Gróf Zichy Jenő-u. 5. TELEFON: Aut. 114—29.
Belül mükőlapokkal burkolva, nem rozsdásodnak, nem oxidálódnak, **60% jégmegtakaritás!**
Árjegyzék ingyen és bérmentve!

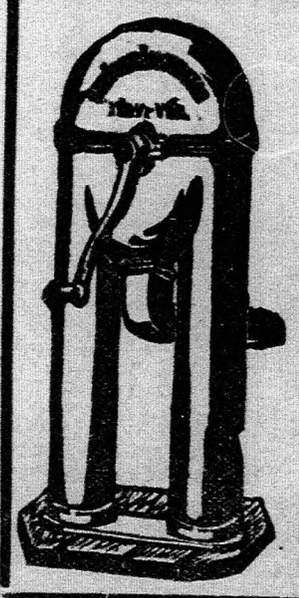

Mezőgazdák „Zuhatag" kutja
a legegyszerübb és legjobb!
Feltétlen hygienikus!
Sok ezer darab évtizedek óta üzemben!
Kedvező fizetési feltételek!
Kizárólag szállitja a
Magyar MEZŐGAZDÁK Szövetkezete
Budapest, V., Alkotmány-utca 29.

ÁLLAMI ELISMERŐ OKLEVÉL.
ARANY ÉREM EZÜST ÉREM
ALAPITTATOTT: 1909.

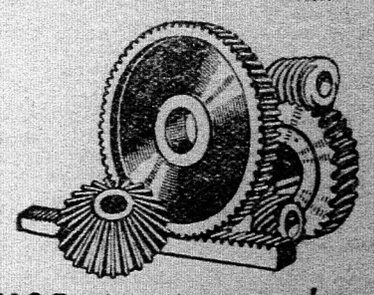

270

WEISZ A. FOGASKERÉKGYÁR
FOGASKERÉKEK
AUTÓALKATRÉSZEK
GÉPGYÁRTÁS
HENGER- és FŐTENGELY-KÖSZÖRÜLÉS
BUDAPEST, VIII., NAGYTEMPLOM-U. 34.
TELEFON: JÓZSEF 398—05 és 455—85

Munktells svéd nyersolajtraktor

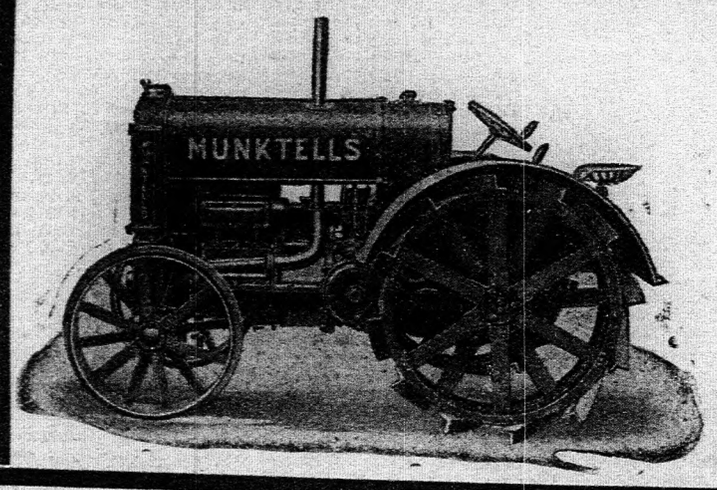

A világhirü svéd ipar gyártmánya

A legtökéletesebb, legegyszerübb kéthengeres traktor,
26 HP és 36 HP nagyságban.
Nincs mágnesgyujtás, szelep és karburátor. Fordulatszáma 650.
A legnagyobb hidegben is 3 perc alatt üzemképes.
A legolcsóbb üzem, a nagy teljesitmény igazolására hajlandók vagyunk vevőknél, vételkényszer nélkül, dijmentes próbaszántást végezni. 398

Magyarországi vezérképviselet: PROBST ÉS TÁRSA B. T.
Budapest, VI., Podmaniczky-utca 5. Telefon: Aut. 193—49

"PATRIA" Irodalmi Vállalat és Nyomdai Részvénytársaság nyomása, Budapest, IX. kerület, Üllői-ut 25. szám (Köztelek) Felelős nyomdavezető: Mészáros Vilmos